

དཀར་ཆག

དཀར་ཆག	B
ཚོན་སྒྲེང་།	I
༼ གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་ ༽	
བཟོད་ཤེས་ལྟ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པ།	1
ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	3
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་དུ་ཞིག་བཞག་པ་སེམས་	
རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ།	5
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམས་སེམས་ཤེས་གྱི་	
ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ།	7
ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར།	12
ཤེས་པ་བརྩ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན།	13
ཤེས་པ་བརྩ་པོ་མི་རྟག་བརྩ་དྲུག་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་	
ཡིན་མིན་དབྱེད་པ།	15

དཀར་ཆག

ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་དགོ་སོགས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།	20
ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་ཕན་ཚུན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ།	22
ཚེས་བརྩུ་པོ་ཤེས་པ་གང་དང་གང་གི་ཡུལ་དུ་འཛོག་ཚུལ། ...	23
ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྫོག་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་མིན་ལ་ དཔྱད་པ།	24
མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་ དུ་དང་ལྡན་བཤད་པ།	30
ས་སོ་སོར་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ ཐོབ་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ།	33
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལས་བྱུང་བའི་ཀྱན་རྫོག་ ཤེས་པ་ཐོབ་ཚུལ།	35
སྒྲིམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་རི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ།	38

དཀར་ཆག

བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་བྱང་པར།	
དེར་ཤེས་པ་འཕྲོ་ཚུ་ལ།	40
གོང་དུ་བཤད་ཅིན་གྱི་ལྷག་མའི་ལམ་ལ་ཤེས་པ་དུ་ཐོབ་	
བཤད་པ།	42
ཐོབ་པ་བཞིའི་བྱང་པར་བཤད་པ།	49
ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བརྩུ་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ།..	52
མི་འཇིག་པ་བཞིའི་སྐྱོར་དོགས་དབྱེད།	61
སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར།	64
སྟོབས་པ་འཕགས་པ་དང་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	71
སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ལ་དོགས་དབྱེད།	75
མངོན་ཤེས་རྒྱལ་ལ་དོགས་དབྱེད།	81
མངོན་ཤེས་སོ་སོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་	
དུ་ཡོད་དབྱེད་པ།	89

རྩལ་འབྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དབྱད་པ། 100

སྒྲུལ་བའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་ལ་དབྱད་པ། 101

ལྷ་ཡི་མིག་དང་ན་བ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཡུལ་རྟེན་སོགས་

བཤད་པ། 113

༼ གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པ་ ༽

འབྲས་བུ་སྟེ་བ་དང་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་

ཁུད་པར། 118

བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ།. 119

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དབྱད་པ། 124

དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཟག་མེད་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐོབ་ཚུལ། 134

དངོས་གཞི་གསུམ་པོ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་སྟེ་

དབྱད་པ། 138

དཀར་ཆག

སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་བྱད་པར་བཤད་པ།	146
སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་བཞི་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་	
གང་འབྱུང་དཔྱད་པ།	149
ཐོད་བཀྲལ་གྱི་སྟོམས་མཇུག་གི་སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་བསྟན་པ།	153
བསམ་གཏན་གཟུའ་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ལུས་ཉིན་དང་	
དམིའ་བ་བཤད་པ།	158
ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད་བཤད་པ།	162
མཆན་མ་མེད་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་བྱད་པར།	165
སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་	
བྱད་པར་བཤད་པ།	168
མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཉིང་འཛིན་བཞི་བཤད་པ།	171
ཚད་མེད་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	175

དཀར་ཆག

ནམ་ཐར་བརྒྱད་རྒྱས་བཤད།	181
ཟིལ་གཞོན་བརྒྱད་རྒྱས་བཤད།	191
ཟད་པ་བཅུ་རྒྱས་བཤད།	196
ནམ་ཐར་ཟིལ་གཞོན་ཟད་པར་གྱི་རྟེན་དང་ལུང་གིས་ བསྐྱེད་པའི་དོན་ལ་དབྱེད་པ།	199
ལུང་རྟེན་གྱི་བསྐྱེད་པ་འཛིན་པ། གནས་པ། རུབ་པའི་ ཚད་སྟོན་བཤད་པ།	206
བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཤེས་སྟོན།	219
དཔར་བྱང་སྟོན་ཆོག་	242

སྟོན་སྒྲུབ་།

༡ གོང་ས་༡ སྐབས་མགོན་ཆུལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་
རྩི་བཀོད་འོག སྐད་ཀྱིས་གཞིན་སྐྱེས་སྒོ་གསར་དོན་གཉིས་ཅན་རྣམས་ལ།
ཀུ་ཕུ་ཏྲགས་ཅན་གྱི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་དང་ iPad སྐྱོག་སྒྲུབ་སོགས་བརྒྱུད་
ནས་དཔེ་དེབ་འདི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལམ་ནས་གཟིགས་བདེ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་
བཅོས་པ་ཡིན། སྒྲུབ་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་དཔེ་དེབ་དོ་བཤུས་ལག་ཏུ་འགྱུར་
ཆེ་དེབ་གྲངས་མང་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ལོ་སྐབས་འོང་སྲིད་ན་དེར་སྐྱོན་པའི་ལམ་
སྟོན་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ལྟར་སྐྱོལ་ཡོང་བར་རེ་བསྐྱེལ་ཞུ་བྱེད་དང་།
ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་སོགས་ལ་རང་རྒྱས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་ཚུལ་གྱིས་ཁུལ་
བྱས་ཀྱང་ཆུད་ཆེད་ཞན་སྐབས་ནོར་འཁྲུལ་གང་ཤོར་རྣམས་བཅོད་གསོལ་ཞུ་
བྱེད་བཅས།

སེར་སྒྲུབ་དམར་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས་ཀྱིས།
དེབ་བཅོས་ཟིན་པ་རྣམས་སྐྱེལ་དགོས་ན་བྱ་བྱེད་ནས་རིན་མེད་དུ་སྐྱེལ་ཆོག།

འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ iBooks ཡོད་ཆེ་དེབ་འདི་པལ་བཤུས་བྱེད་ཆོག།

བྱ་བྱེད་ཁ་བྱང་།

marjamson618@gmail.com

ཆོས་མངོན་པའི་མངོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་
བཤམ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་སྤང་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་གནས་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤམ་པ།

བཟོད་ཤེས་ལྟ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར་བཤམ་པ།

༥ ཇི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤམ་པ་ལ། ཇི་མེད་
མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ནི། བཟོད་ཤེས་ལྟ་བ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་སྤངས་པའི་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་ལ། བཟོད་
པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་པལ་ཆེ་བ་ནི་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མ་
སྤངས་པའི་བྱིར། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་བྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
སྒྲུག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ལྟ་བུ་འདོད་པའི་སྒྲུག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་སྤར་སྤངས་
ཟེན་ཀྱང་བྲག་མེད་ཀྱི་བཟོད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བྱིར་དེ་གསུམ་གྱི་
ནང་ཆོན་གྱི་ཤེས་པར་མི་འཛོག་གོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་
ཀྱི་མཆན་བུར། ཇི་མེད་ཅེས་སྟོས་པས་བཟོད་པ་བྲག་བཅས་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བཟོད་པ་བྲག་བཅས་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་

ཞིག་ཡོད་པ་མིན་འདྲ་ཡང་། བར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ཆོན་གྱི་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
 དགོངས་པའོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སློན་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་
 གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དམིགས་པ་
 དང་རྣམ་པ་ཚོལ་བའི་བསམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ནི་ཡང་དག་
 པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ཤེས་པ་རང་བཞིན་པ་ཅན་དུ་མི་འཛོག་གོ། །བཟོད་
 པ་བརྒྱད་དང་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་གྱི་
 སློ་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་ནས་ལམ་རྗེས་ཤེས་གྱི་བར་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་
 ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ཤེས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་
 ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྤངས་པས་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་།
 ཡང་དག་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟོད་
 པ་བརྒྱད་ལ་དེ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བའི་ཤེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལས་ལྟ་བ་ནི་
 ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། བཟོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 སྙམ་སྟེ་དབྱུང་དོ། །གོང་གི་དེ་དག་ལ་ཡང་བཟོད་ཤེས་ལྟ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་
 ཆོན་ཞེས་པའི་བྱད་པར་མ་སྦྱར་ན། སྤྱིར་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་ཡིན་ན་ཤེས་
 པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་འདོད་ན་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་
 གཞན་ཟག་བཅས་འཛིག་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་
 ཆོན་གྱི་ཤེས་པ་ ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སློ་སྤྲིའི་རྣམ་ཤེས་གྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་
 རབ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་ཅད་དང་། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ལྟ་བ་

དུག་པོ་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་
བསྟན་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་
ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་འཛིག་ལྟ་སོགས་ལྟ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་དང་དུག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ།།

ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ།

༥ ཤེས་པ་བྲག་བཅས་བྲག་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཤེས་
པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས།
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ས་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་
བཞི། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་བཅུ་ལོ། །དེ་དག་ཀྱང་བསྟན་
བྲག་བཅས་བྲག་མེད་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་བྲག་བཅས་དང་། ས་
རོལ་སེམས་ཤེས་པ་ལ་བྲག་བཅས་བྲག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཆ་དང་། ལྟག་མ་བརྒྱད་
ནི་བྲག་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །བྲག་མེད་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་
གཉིས་སུ་འདུ་ལ། དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་ཏེ་
ཤེས་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་དེ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་འདུས་
བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་ལ། ཆོས་ཤེས་

ཀྱི་ཡུལ་དུ་ནི་འདོད་པའི་སྐྱུག་ཀྱན་འགོག་ལམ་བཞི་ཅི་རིགས་དང་། རྗེས་
ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ནི་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུག་ཀྱན་འགོག་ལམ་བཞི་ཅི་རིགས་
སྐྱུ་འབྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་དེ་དག་བདེན་པ་བཞི་ལ་
དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཞི་རེའོ། །ཡང་། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ལས་
ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱང་འཛོག་ལ། དེ་གཉིས་ནི་ལྟ་བའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེད་
ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་རེ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་
དེ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་སྐྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་དང་ཀྱན་འབྱུར་རྗེས་
ཤེས་གཉིས་ཁོ་ན་ཏེ། དེ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་ངེས་པར་སྤིང་ཅེའི་སྐྱུག་
ཀྱན་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་སྤིང་ཅེའི་བདེན་པ་བཞི་ཀ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཟད་པ་ཤེས་
པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱུག་ཀྱན་ལ་དམིགས་
པ་མ་གཏོགས་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་བྱེད་བྱས་སྐྱེ་བའི་བྱུང་མཐས་བཏགས་
པ་སྟེ་བྱུང་པར་མེད་པ་ལ་བྱུང་པར་ཉོག་པའོ། །ཞེས་པ་འབྲེལ་པ་རྣམས་
ལས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གལ་ཏེ་སྤིང་
ཅེའི་སྒྲོམ་སྤང་སྐྱུག་ཀྱན་གཉིས་ལ་དམིགས་ན་ནི། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་
ཤེས་པ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དང་དམིགས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྱུར་ལ། ཡང་
དེས་འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་ན་ནི་དམིགས་པ་མི་གཅིག་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་
གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པས་ནི་སྤིང་ཅེའི་སྐྱུག་ཀྱན་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་མ་གཏོགས་
དེའི་རྗེས་སྐྱེ་བ་དེན་པ་བཞི་ཆར་ལ་ཡང་དམིགས་པ་ཡོད་དོ།

པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་དུ་ཞིག་བཞག་པ་སེམས་རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ།

༥ བཞི་ལས་པ་རོལ་སེམས་རིག་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཆོས་
ཤེས། རྗེས་ཤེས། ལམ་ཤེས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་བཞི་ལས་ནི་པ་རོལ་
ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ་བཞག་སྟེ། གཞན་སེམས་ཟག་བཅས་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཟག་མེད་ཤེས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་གཉིན་པོའི་
བྱེ་བྲག་གིས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཤེས་
དེས་ནི་ས་དང་། དབང་པོ་དང་། གང་ཟག་འདས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་མི་
ཤེས་ལ། དེ་ཡང་འདིའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་འདས་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་གི་གོང་མ་
རང་ལས་བྱུང་པར་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལས་འདས་མ་འོང་གི་འདས་
པ་ལ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་། གོང་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་འདས་པ་ནི་
དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་མའི་སེམས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་
ཤེས་པ་དང་། དབང་པོ་འདས་པ་མི་ཤེས་པ་ནི། དད་མོས་པའི་སེམས་ཤེས་
ཀྱིས་མཐོང་ཐོབ་པའི་ལམ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་འདས་

བ་མི་ཤེས་བ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་དབྱ་བཅོམ་བའི་ལམ་
 རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ཤེས་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ཤེས་བ་
 ལ་བྱེད་བ་ཡིན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ན་འོག་མས་ཀྱང་
 གོང་མའི་སེམས་ཤེས་བ་ཡོད་དོ། །འོ་ན། སྤྱིར་འོག་མས་གོང་མའི་སེམས་
 ཤེས་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཅུ་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུལ་བཤད་དང་མི་འགལ་བར་
 བྱེད་ན་མེད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་
 བརྒྱབས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། འོག་མས་
 གོང་མའི་སེམས་ཤེས་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་
 བསྐྱས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་བས་
 གཉིས་པའི་སེམས་ཤེས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། མ་གྲུབ་ན་དེར་
 ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་དང་། དང་པོའི་
 སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། བྱས་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་
 ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་བས་གཉིས་པའི་སེམས་ཤེས་
 བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ནི་ས་དབང་གང་ཟག་འདས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
 ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་
 དང་གཉིས་པའི་སེམས་གཉིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་ས་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡང་། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གཞན་ཀྱི་སེམས་ནི་ད་ལྟར་
 བ་ཁོ་ན་ཤེས་ཀྱི། ཞིག་པ་འདས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ནི་མི་ཤེས་

ཏེ། དེ་གཉིས་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་རིམ་བ་ལྟར་སྟོན་གནས་རྗེས་
བྲན་དང་། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་དང་རྗེས་མ་ཐུན་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་
རོ། །ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
གཉིས་ཀྱང་རང་རང་གི་རིས་དང་མི་མ་ཐུན་པ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་
མི་ཤེས་ཏེ། ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ལམ་མི་ཤེས་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་
ཀྱང་ཆོས་ཤེས་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་འདོད་པ་དང་གོང་མའི་གཉེན་
པོ་ཐ་དད་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཡང་། མཐོང་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་མེད་དེ། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་བར་མ་ཆད་
དུ་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་རྩོམ་པའི་སྐབས་མེད་པའི་བྱིར་དང་།
མཐོང་ལམ་ཀྱི་ཆེ་སངས་རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཡང་
བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ཀྱི་པ་རོལ་ཀྱི་སེམས་
ཤེས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལོ།།

ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམས་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ།

༥ ཉན་ཐོས་མཐོང་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན། མཐོང་ལམ་རང་ཉིད་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན།
འདི་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་རང་གི་འདོད་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་དང་

སངས་རྒྱལ་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ་དབང་པོ་རྒྱལ་བས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་པ་
 རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གཅིག་གིས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ལས་
 སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་རིག་
 པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་འདོད་ཀྱང་སྟོར་བ་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་
 ལ། སྟོར་བ་བྱུང་བ་ན་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ཐོབ་ནས་འདས་པར་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། འོན་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་མི་ཤེས་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཤེས་པར་འདོད་ནས་སྟོར་བ་བརྩམས་ཏེ་བྱུང་བ་ན་སྐད་
 ཅིག་མ་གཉིས་པོ་ཡང་འདས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྐད་
 ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་པོ་དེ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོར་བ་ཚུམ་པ་མིན་གྱི་གང་
 ཟག་འདིའི་སེམས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོར་བ་བརྩམས་ཏེ་མཛོན་ཤེས་བྱུང་
 པ་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་སྐྱེས་པ་དག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་འདོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་བཟོད་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་
 པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་འདིའི་སེམས་ཤེས་པར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་སྟོར་
 བ་བརྩམས་ཏེ་སེམས་ཤེས་བྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་དེ་གཉིས་
 སྐྱེས་པ་སྤིང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ནི་གོང་འོག་གི་གཉིན་པོ་རིགས་
 མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་རྒྱན་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་མེད་
 པར་འདོད་ལ། འདིར་སེམས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གཅིག་གིས་ཞེས་སྟོར་དགོས་
 ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཤེས་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་པ་མི་ཤེས་པ་
 དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཤེས་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་དང་པོ་མི་ཤེས་

པར་འདོད་དགོས་པ་ཡང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་ཤེས་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་
ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་དེ་ཡང་སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་
ཉེན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སེམས་ཤེས་འགྲུབ་པ་དང་པོ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་
ལམ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་སྒྲེས་པ་དུས་མཉམ་པ་སྲིད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་
ཀྱི། སྒྲོར་བ་བརྩམས་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་དེ་མཐོང་ལམ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་
ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་ཤེས་མི་ཤེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལྟ་
བུའི་སེམས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ནས་སེམས་
ཤེས་འགྲུབ་པའི་ཆེ་ཡུལ་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་ནི་ངེས་
པར་འདས་དགོས་པས། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐད་
ཅིག་མ་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ། བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཉན་ཐོས་ལས་དབང་པོ་རྣེ་བས་སྒྲོར་བ་འབད་ཅོལ་
ཆེར་མ་དགོས་པས་དེའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གཅིག་གིས་མཐོང་
ལམ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་རིག་པའི་རྗེས་སུ་སྐར་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ལྟའི་
བར་ལ་མངོན་ཤེས་འགྲུབ་སྟེ་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱད་པ་དང་གསུམ་རིག་པ་ཡོད་
ལ། དེ་ལྟ་བུ་དགྲུ་བ་སོགས་ནི་མི་རིག་སྟེ། སྒྲོར་བ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་དགོས་
པར་མ་ཟད་དེ་ནས་དུབ་པས་སྐད་ཅིག་མ་བདུན་ལ་ཡང་སྒྲོར་བ་མི་རྣམས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་
གཅིག་གིས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་

རང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཤེས་རྒྱུན་གཅིག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་དང་
 སྐར་ཡང་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ནས་སེམས་ཤེས་འགྲུབ་པའི་ཆེ་བརྒྱད་པ་རིག་
 པར་བཤད་པ་ཡང་མཆོན་གཞིར་བཟུང་བ་ཅམ་ལས། དེར་ངེས་པ་ནི་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རིགས་མཐུན་པའི་སྐད་ ཅིག་མ་གཉིས་དང་། རང་
 རྒྱལ་གྱིས་རིགས་མཐུན་གཉིས་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་
 ཅི་རིགས་པ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བ་མཛོན་པའི་རྒྱན་ལས།
 ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་ཤེས་པར་བཤད་པ་ནི་
 མཆོན་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་རིགས་མཐུན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཅི་
 རིགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། རང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་རིགས་མཐུན་པ་གཉིས་
 དང་མི་མཐུན་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་རིགས་
 མི་མཐུན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་འདིའི་
 སེམས་ཤེས་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ཏེ་མཛོན་
 ཤེས་འགྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གང་རུང་གཅིག་
 སྟེས་པ་སྤྲོད་པས། དེ་ཤེས་ན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཤེས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཏྲགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་སྤར་རིགས་མི་མཐུན་
 ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཞན་ཤེས་པ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་
 གང་རུང་གཅིག་ཅམ་ཤེས་པ་ལ་རིགས་མཐུན་དང་རིགས་མི་མཐུན་ཤེས་
 མི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་འདིའི་སེམས་ཤེས་
པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ཏེ་སེམས་ཤེས་འབྱུང་
བ་དང་པ་རོལ་པོའི་རྒྱད་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
དུས་མཉམ་པ་སྲིད་པས། དེ་འདྲ་བའི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དངོས་གཞིས་བསྟུས་པའི་སེམས་མི་ཤེས་ན། དེ་འདྲ་བའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་
ཡུལ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་པའང་སྲིད་
དེ། སྒྲོར་བ་ནི་སྒྲི་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་བེད་ན། དེ་འདྲ་བའི་དོགས་པ་སྒྲེ་བ་ནི་བདེན་མོད། འོན་
ཀྱང་དེ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པའི་སྒྲོན་ཏེ། གང་ཟག་འདིའི་སེམས་ཤེས་པར་
བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ཀྱང་། པ་རོལ་པོའི་རྒྱད་ལ་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྒྲེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་མཆན་མ་མཐོང་
ན་སེམས་ཤེས་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ནས་སེམས་
ཤེས་འབྱུང་བ་དང་པ་རོལ་པོའི་རྒྱད་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་མངོན་
དུ་གྱུར་པ་དུས་མཉམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། གང་ཟག་འདིའི་སེམས་
ཤེས་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་ཏེ་པ་རོལ་པོའི་
རྒྱད་ལ་སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་
པའམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྟོགས་པའི་མཆན་མ་མཐོང་བ་ན་ཡང་སེམས་
ཤེས་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་འདིའི་སེམས་ཤེས་པར་
བྱའོ་སྙམ་པའི་འོག་མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བརྩམས་

ཏེ་པ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གོང་མའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་བའམ་
 མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་མཆོན་མ་མཐོང་བ་ན། དེ་འདྲའི་སྒྲོར་བ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཤེས་འགྲུབ་མི་སྲིད་དེ། གོང་མའི་སེམས་དེ་འོག་མའི་སེམས་
 ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་མེད་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱང་མི་
 སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་ཤེས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྤྱལ་བ་
 ལ་སྤྱལ་བར་ངེས་པ་རྙེད་པས་ནི་མ་བྱུང་བས། དེས་ན་སྤྱལ་མ་མཁན་གྱིས་
 རོ་ཤིང་གང་ཟག་ཏུ་སྤྱལ་བ་ཞིག་ལ་སེམས་ཤེས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་
 དམིགས་ནས། འདྲའི་སེམས་ཤེས་པར་བྱའོ་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་
 བ་བརྒྱུམས་པའི་ཆོ། སྤྱལ་བ་ནི་སེམས་ལྡན་མིན་པས་སེམས་ཤེས་འགྲུབ་
 པའི་སྐབས་མེད་པ་དང་མཚུངས་སོ།། སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་རྣམས་
 བློ་སྒྲོར་བ་འབད་ཚེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་
 ཀྱན་མཁྱེན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་

༥ ཟད་པ་ཤེས་པ་བདེན་རྣམས་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཟད་
 པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་བྱུང་བར་ངི་ལྟར་ཞེ་ན། ཟད་པ་ཤེས་པ་
 བློ་བདག་གིས་སྤྱད་བསྐྱུལ་ཤེས་སོ། །ཀྱན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འགོག་པ་

མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ལམ་བསྐྱོམས་སོ་ཞེས་མཉམ་བཞག་གི་གནས་སྐབས་
སུ་རྟོགས་པ་མ་བཟད། མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་
སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་ཤེས་འབྱེད་རྒྱས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ནི།
མཉམ་བཞག་གི་ཆེ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱེད་ཤེས་པར་བྱར་མེད་
དོ། །ཞེས་སོགས་སུ་རྟོགས་པ་མ་བཟད་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆེ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས་པ་
འབྱེད་རྒྱས་པའོ། །འདི་ལ་འབྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱུ་དུ། མཉམ་བཞག་གི་
ཆེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་པས་ངེས་པ་ནི་མི་
སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྒྲོར་ཁ་ཆེ་བས་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་གོང་དུ་
བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་བཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་བཞག་
ཏུ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་བཞིན་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ངེས་པ་སོ་སོ་ནས་འབྱེད་
རྒྱས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། མཉམ་བཞག་གི་ཆེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་
གཉིས་པོ་རིམ་པ་བཞིན་བཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མིན་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་
ཀྱི་ཆེ་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་བཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ།

ཤེས་པ་བརྩ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན།

༥ རང་བཞིན་དང་ནི་གཉིན་པོ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་བརྩར་

འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་ཀྱན་རྫོབ་
ཤེས་པ་དང་། གཉེན་པོའི་སློན་ས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་དང་། རྣམ་
པ་མི་འདྲ་བའི་སློན་ས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཤེས་པ་དང་ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ་གཉིས་
འཛོག་སྟེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་མི་ཉམ་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་ལས་དམིགས་
པ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་དང་
དམིགས་པ་གཉིས་ཀ་མི་འདྲ་བ་ལས་འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་ལམ་ཤེས་པ་
གཉིས་དང་། སྒྲོར་བ་ལས་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་། བྱ་བ་བྱས་པ་ཉིད་ལས་
ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། ཟད་པ་ཤེས་པས་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱས་པ་ལས་མི་སྒྲེ་
བ་ཤེས་པ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ།

༥ སློམ་པའི་ལམ་ལ་འགོག་པའམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཆོས་
ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱུར་བཏང་གཙོ་ཆེ་བ་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་
ཀྱང་། སློམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་། ལམ་ཆོས་
ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཁམས་གསུམ་གའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་སྤིད་དེ། འདོད་
པའི་ཉེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་པའི་སློམ་སྤང་དགུ་
འགོག་ལམ་ཆོས་ཤེས་གང་རུང་ལ་བཞེན་ནས་རིམ་གྱིས་སྤངས་པའི་རྗེས་
སུ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སློམ་སྤང་ཡང་སྤར་འདྲིས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་
བཞེན་ནས་སྤང་བ་སྤིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་ལམ་ཆོས་ཤེས་ཞེས་སློམ་
པས་སྤྱད་ཀྱན་ཆོས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་གོང་མའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་མི་སྤིད་
པར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ལྷུ་ལ་ནི་འདོད་པའི་བདེན་པ་དང་

པོ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོམ་ལམ་ཞེས་སྒྲོམ་པས་མཐོང་ལམ་
གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འགོག་ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་གོང་མའི་གཉེན་པོ་མི་
བྱེད་པར་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་ཆོས་ཤེས་ཞེས་སྒྲོམ་པས་ནི་སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་
ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་སྟེ། འདོད་
པའི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་སྤང་བྱ་ནི་ཆོས་བཟོད་དང་ ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་སྤོང་བའི་
ཕྱིར་རོ།

ཤེས་པ་བཅུ་པོ་མི་རྟག་བཅུ་དྲུག་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ།

༥ ཆོས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ ཁེས་སོགས་
གྱི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ལ་ནི་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་
བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་ལ། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་
གྱུར་པ་ལ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་ཅིང་། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་
ནི་ཅི་རིགས་པ་སྟེ་མ་ངེས་སོ། །བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ནི་རང་རང་གི་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བླ་མེད་ཀྱང་
ལམ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་པ་ཅན་འབྱུང་ངོ། །དྲི་
བཅས་སམ་བླ་བཅས་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་རང་གི་ཤེས་བྱ་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་སེམས་

འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་བྱང་མི་འཛིན་ལ་སེམས་བྱང་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་
 མི་འཛིན་ཞིང་། སེམས་བྱང་ཡང་ཆོར་བ་འཛིན་པའི་ཆེ་འདུ་ཤེས་མི་འཛིན་
 བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཟག་མེད་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ན་སེམས་ཤེས་
 ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྩིས་རེ་རེ་བ་སྟོང་
 ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལས་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དུས་གཅིག་ལ་ཡུལ་དུ་
 མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །འདི་ལ་གཞན་དག་
 གིས་མདོ་དང་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་བཟོད་པ་དང་། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས་
 འགལ་བ་སྟོང་ཚུལ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་མང་བས་འཛིགས་པས་མ་སྟོས་ཏེ།
 ཤེས་པར་འདོད་ན་རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་བལྟོ། །གཞན་ཡང་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས་
 བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་འདི་ཆགས་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་ཤེས་
 ཀྱི། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་འདི་ལ་ཆགས་པའོ། །ཞེས་སེམས་དེའི་དམིགས་
 ཡུལ་ནི་མི་ཤེས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པས་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེས་ན་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱང་གང་རུང་ཁོ་ན་
 དང་། དེ་ཡང་དུས་ད་ལྟར་བ་དང་། རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཅུ་འཛིན་པ་དང་།
 སེམས་ཤེས་དེ་ལ་སྟོས་པའི་པ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཞིག་དགོས་
 ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། སྤྱིའི་མཆོད་ཉིད་དང་། འདས་མ་འོངས་
 དང་། རང་གི་རྒྱུད་དང་། གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་།
 སེམས་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱང་ས་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པས་

ན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་ཆགས་བཅས་པ་ལ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་མེད་པ་
དང་། ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་དགོས་པས་ལུས་རྟེན་ཀྱང་ཁམས་འོག་མ་
གཉིས་གང་རུང་གི་རྟེན་ཅན་དང་། ལམ་ཡང་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་། རྣམ་
གྲོལ་དང་། བྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་སོགས་ལ་མ་གཏོགས། མཐོང་ལམ་དང་།
བསམ་གཏན་གྱི་ཉིར་བསྒྲོགས་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཟད་པ་དང་
མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པ་ཡང་བག་མེད་རྣམས་ལམ་
བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྟོང་པ་
དང་མཆོན་མེད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་མེད་པར་འདོད་དོ། །འདི་དག་ཀྱང་གྲུབ་མཐའི་
འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་ལས་འགའ་ཞིག་འཐད་པར་ནི་མི་མངོན་ཏེ། དཔེར་ན་
སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་གང་
ལ་ཆགས་པ་མི་ཤེས་ན། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གང་ལ་ཞེ་སྒྲུང་བ་དང་། གང་ལ་མ་
དད་པ་དང་། གང་ལ་དད་པ་དང་། གང་ལ་ཐེ་ཚོམ་པ་སོགས་སེམས་མཐའ་
དག་གི་དམིཌ་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། འཛིན་ཚུལ་སོགས་གང་ཡང་མི་ཤེས་
པར་སེམས་ཅམ་པོ་བ་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སེམས་
ཀྱིས་བསམ་པ་ཇི་ལྟར་བ་བཞིན་ཤེས་པའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་མེད་པར་ཐལ་
བ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སེམས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་རྣམས་
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་ན། དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གི་
ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པ་སོགས་རིགས་པའི་གཞོན་
བྱེད་མང་དུ་འཇུག་ལ། དེའི་བྱིར་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། འདི་

དག་གི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གྲེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ཏེ། ཡི་གེ་མང་བས་འཛིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ནི་མ་གྲིས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དབྱེད་པ་འགའ་ཞིག་ནི་འོག་ཏུ་བྱར་ཅམ་ཞར་ལ་འགོད་
པར་འགྱུར་ངོ། །

༥ ལྷག་མ་རྣམ་པ་བརྩ་བཞི་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཟད་པ་
དང་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་ནི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་བཞི་པ་ཅན་ནི་ཡོད་ངོ། །ཟག་མེད་
ཀྱི་ལམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་
བ་རྣམས་ནི་ཟག་མེད་ལ་རྣམ་པ་བརྩ་བྱག་ལས་གཞན་མེད་པར་འདོད་ལ།
ཉི་འོག་པ་རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་ཡང་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་བརྩ་བྱག་ལས་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ངོ། །ཡང་མདོ་
སྡེ་པ་ལ་སོགས་པས་ནི། རྣམ་པ་བརྩ་བྱག་པོ་དེ་དག་གྲང་མིང་གི་སྒྲོན་ས་
ཡིན་ཀྱི་རྣམས་སུ་ནི་བདུན་དུ་འདུ་སྟེ། ལྷག་བདེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་རེ་དང་།
བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ལ་རྒྱ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་རེ་རེ་
ལས་གཞན་དུ་མེད་དེ། ལྷག་མ་རྣམས་དང་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། གྲེ་བྲག་སྒྲ་བས་ནི་དོན་དམ་པར་རྣམས་སུ་རྣམ་པ་
བརྩ་བྱག་ཡོད་པར་འདོད་ངོ། །བརྩ་བྱག་པོ་རེ་རེའི་འཛོག་ཚུལ་ཡང་རྒྱུན་ལ་
རག་ལུས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་སོགས་བཤའ་དེ་ཞིབ་པར་འདོད་ན་
རྒྱས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་ཞེས་སོ། །

༥ རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པའི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་རྣམས་སུ། རྣམ་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཇིན་པར་བྱེད་པའི་དུལ་ཅན་གྱི་གཙོ་
བོ་ཤེས་རབ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བསྟུས་
ནས་གསུངས་པ་ལས་རྣམ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནི་
མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་གོ་ན་ནི་ནོར་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ཤེས་
སྟོན། །དུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་གཙོ་བོར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཇིན་ཀྱང་དེ་ཁོ་
ནར་མ་ངེས་ཏེ། ཤེས་རབ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དམིགས་བཅས་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇིན་པར་བྱེད་ལ། དེ་དག་གི་
གཟུང་བྱའི་དུལ་ལ་ནི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྟོབ་
འགའ་ཞིག །ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་འཇིན་པ་དང་བཟུང་བར་
བྱ་བ་གསུམ་ག་དང་། ཤེས་རབ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་
འཇིན་པ་དང་གཟུང་བྱ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་བཅས་མིན་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་
པའི་ཆོས་རྣམས་གཟུང་བྱ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་རང་
ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་མདོ་སྡེ་པས་སྟོན་འཕེན་
པ་ལྟར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྟ་མཚུངས་སུ་འདོད་
པ་དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ།

ཞེས་པ་བརྩ་པོ་དགེ་སོགས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།

༥ དང་པོ་རྣམ་གསུམ་གཞན་རྣམས་དགེ་ །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 ཞེས་པ་བརྩ་ལས་ཀྱན་རྫོབ་ཞེས་པ་ལ་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལྷུང་མ་བསྟན་གསུམ་
 ཆར་ཡོད་ལ། ལྷག་མ་དགུ་ནི་དགེ་བ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཡང་། ཀྱན་རྫོབ་ཞེས་
 པ་ནི་འདོད་པ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་ལ། ཆོས་ཞེས་
 ནི་བསམ་གཏན་ས་དུག་དང་། རྗེས་ཞེས་ས་དགུ་ཆར་དང་། གཟུགས་
 མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བདེན་བཞི་ཞེས་པ་རྗེས་ཞེས་སྟོགས་
 ལྷ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་སྒྲོམ་ལམ་ཁོ་ནས་བསྐྱུས་པ་སོགས་གོང་དང་
 མཚུངས་སོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མདོན་པའི་རྒྱན་དུ། གཟུགས་མེད་
 དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཞེས་ནི་རྗེས་ཞེས་ཀྱི་སྟོགས་
 ལྷ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་གོང་
 དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 བདེན་བཞི་ཞེས་པ་རྗེས་ཞེས་སྟོགས་ལྷ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་སྒྲོམ་
 ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་དོན་མ་གཏོགས། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་
 བསྐྱུས་པའི་བདེན་བཞི་ཞེས་པ་ལ་རྗེས་ཞེས་སྒྲོམ་ལམ་མ་གཏོགས་མེད་
 པའི་དོན་ནི་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཟུགས་མེད་
 དང་པོ་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཞེས་པ་ལ་རྗེས་ཞེས་
 ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེན་བཞི་ཞེས་པ་མེད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་

ན། དེ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ནི། ལྷག་བསྐྱེད་རྒྱ་རྗེས་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་
དེ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དེ་སྤྱིད་ཅིའི་ལྷག་ཀྱན་རྗེས་ཤེས་ཁོ་ན་དང་། དེ་
སྤྱིན་ཆད་བདེན་པ་བཞི་ཆར་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་བས་གོ་བ་ལོན་ཚུལ་མ་ནོར་བ་གལ་ཆེ་ཞིང་། རྗེས་ཤེས་
སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་ཡང་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པ་ཞེས་པའི་བྱད་པར་སྦྱོར་དགོས་ཏེ། ལྷ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་
ཤེས་ལ་བྱད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་སྐར་བཤད་བྱིན་པ་ལྟར་དོ།

༥ གཞན་ཡིད་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་ས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་པོ་ཁོ་ན་ལས་
གཞན་ན་མེད་ཅིང་། སེམས་ཤེས་དེ་ནི་ལྷས་རྟེན་ཡང་འདོད་པ་དང་གཟུགས་
ཀྱི་རྟེན་ཅན་གང་རུང་ཁོ་ན་འོ། །ཆོས་ཤེས་ཀྱང་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་
ལ། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་ཆོས་ཤེས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་
ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་ནི་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ཅན་ཡོད་དོ།

༦ འགོག་སྒྲོ་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན།
ཤེས་པ་དེ་དག་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་གང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞེ་ན། འགོག་པ་ཤེས་
པའི་སྒྲོ་ནི་ཆོས་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་གཅིག་ཤུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཅིང་། པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་ལ་ནི་ལྷས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པས་ལྷས་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་མ་
གཏོགས་གཞན་གསུམ་ག་ཡོད་པ་དང་། འགོག་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་ནི་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་བཞི་

ཀ་ཅི་རིགས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་པ་འང་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལ་དམིགས་ན་
ལུས་ངན་པ་ཉེར་གཞག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཤེས་སྒྲོལ།

ཤེས་པ་བརྩུ་བོ་པན་ཚུན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ།

༥ ཆོས་སྒྲོལ་སྒྱུ་དུ་ཡུལ་དགུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། འོན་
ཤེས་པ་དེ་དག་པན་ཚུན་གང་གི་དམིགས་པར་གང་འགྱུར་ཞེ་ན། ཆོས་ཤེས་
སྒྱི་ཙམ་པ་དེའི་དམིགས་པ་འཇམ་སྒྱུ་དུ་ཡུལ་དུ་ཤེས་པ་དགུ་འགྱུར་ཏེ། ལམ་
ཆོས་ཤེས་གྱིས་རྗེས་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་བདུན་དང་།
སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་དང་། གུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་གཉིས་གྱིས་གུན་རྫོབ་
ཤེས་པ་དང་། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་
རོ། །ལམ་ཤེས་པ་སྒྱི་ཙམ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་ཡང་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་
དགུ་ཆར་འབྱུང་ཞིང་། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་མི་འབྱུང་སྟེ། ལམ་ཤེས་དེ་ཟག་
མེད་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། །རྗེས་ཤེས་གྱི་ཡུལ་དུ་འང་ཆོས་ཤེས་
མ་གཏོགས་པའི་དགུ་འབྱུང་ཞིང་། ཆོས་ཤེས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྗེས་སྒྲོ་
སྒྲོགས་པན་ཚུན་མིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །སྤྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་དང་།
གུན་འབྱུང་ཤེས་པ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་དུ་ནི་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་
ཤེས་ཟག་བཅས་གཉིས་ཁོ་ན་འབྱུང་རོ། །སྤྱག་མ་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། བ་

རོལ་སེམས་ཤེས་དང་། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་བཞི་འུ་ལ་
ནི་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་ཐམས་ཅད་ཅི་རིགས་པའི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་ངོ་། །བཞི་པོ་དེ་
ལས་གཞན་རྣམས་ཤེས་སྒྲ་ལ། སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བརྩ་འབྱུང་ཚུལ་
ནི། སེམས་ཤེས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དགྲ་དང་། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་དོ། །ཡང་། འགོག་པ་ཤེས་པ་གཅིག་ཕུང་ཡུལ་དུ་ནི་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་
གང་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་དོ།

ཆོས་བརྩ་པོ་ཤེས་པ་གང་དང་གང་གི་ཡུལ་དུ་འཛོག་ཚུལ།

༥ ཆོས་བརྩ་དག་ནི་སྦྱར་བར་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཆོས་
བརྩ་ནི། ཟག་བཅས་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་དེ་ཁམས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་དང་། འདུས་བྱས་ཟག་མེད་དང་བཅས་པའི་
ཆོས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་
གཉིས་སུ་སྦྱ་བས་བརྒྱད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་
དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་དོན་དམ་
པའི་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་སུ་སྦྱ་བས་བརྩའོ། །བརྩ་པོ་དེ་ལས་ཤེས་པ་གང་

གི་ཡུལ་དུ་རི་ཙམ་འགྱུར་ཞེ་ན། གུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་ཆོས་བཅུ་པོ་
 ཐམས་ཅད་འགྱུར། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་
 གཉིས་དང་། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས། འདུས་
 མ་བྱས་དགོ་བ་སྟེ་ལྟ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་
 ཆོས་གཉིས་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་ཀྱི་གཉིས། འདུས་མ་བྱས་
 དགོ་བ་སྟེ་བདུན། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་དང་གུན་འབྱུང་ཤེས་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་
 དུ་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་བྱུག་བྱུག འགོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་འདུས་
 མ་བྱས་དགོ་བ་གཅིག་ལྟ། ལམ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཟག་མེད་འདུས་བྱས་
 ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་
 གཟུགས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་གསུམ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་
 པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་འདུས་མ་བྱས་ལུང་མ་བསྟན་མ་གཏོགས་པའི་དགྲར་
 འགྱུར་རོ། །ནམ་མཁའ་དང་བརྟགས་མིན་གཉིས་ནི་བདེན་བཞི་གང་རུང་དུ་
 མ་འདུས་སོ།།

ཆོས་ཐམས་ཅད་གུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་མིན་ལ་དབྱེད་པ།

༥ གུན་རྫོབ་གཅིག་ལྟས་རང་ཆོགས་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 ལྟ། རོ་ན། ལྷགས་འདིར་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་

པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མེད་པར་འདོད་ལ། འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
གཅིག་གིས་རང་གི་རོ་བོ་དང་རང་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་
ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་
ལ་ཤེས་པར་འབྱུང་བ་ནི་ཡོད་དེ། མོས་པས་སྟོད་པའི་སོ་སྟེ་དག་ཐོས་
བསམ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་
ཞེས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དང་། སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་ནི་རང་དང་རང་
གི་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་
ཐོ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་བཅས་པའང་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པས་སྐྱད་
ཅིག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རོ་ཞེས་འདོད་ལ། དེ་
ཡང་ཐོས་བསམ་མ་གཏོགས་སྒོམ་བྱུང་གིས་ནི་དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པས་འདོད་
པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གཉིས་ཀ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྟུས་
ཀྱི་ཐོས་བྱུང་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་དོ། །རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ནི་ཡུལ་
ཏུ་མི་བྱེད་དེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་ཐ་དད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་སྤྱིར། རལ་གྱིས་
རང་ཉིད་མི་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །རང་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་མཚུངས་
ལྟར་རྣམས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དམིགས་པ་གཅིག་པས་རང་ཉིད་ལ་ཡང་
དམིགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་མཚུངས་
ལྟར་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཏ་ཅང་ཉེ་བས་མིག་སྟོན་དང་མིག་
ཐུར་བཞིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཅིག་ཅར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་གིས་ནི་ས་ཐ་དད་པའི་བདེན་པ་

ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་དང་། གོང་དང་འོག་མའི་སྤྱིད་
 ཡུལ་ཅན། ཞེས་གོང་འོག་རྣམ་པར་ཆད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་
 སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅིག་ཅར་དམིགས་ན་ས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅིག་
 ཅར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་དག་གྲང་
 གྲེ་བྲག་སྒྲ་བས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་རིགས་པས་
 གཞལ་ན་མི་འཐད་པ་མ་བད། རང་ལུགས་ལ་ཡང་རིགས་པ་དང་ཁས་ལེན་
 སྤྱི་ཕྱི་འགལ་བས་གཞོད་དེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གྲེ་སྤྱིའི་བསམ་ཆོད་ནི། མོས་
 བས་སྤྱིད་པ་དག་གིས་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཤེས་རབ་གཅིག་གིས་ཆོས་
 རྣམས་ལ་སོ་སོར་མ་སྤྱི་བར་སྤྱི་ཅམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་
 ཞེས་མོས་པ་ཅམ་ཡིད་ལ་བྱེད་རྒྱས་པས་དེ་འདྲའི་མོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་
 དུ་རང་དང་རང་གི་ལྟན་ཅིག་འགྱུར་བ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
 ཅར་དུ་འགྱུར་རོ་སྟམ་པ་དང་། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཅམ་མ་
 ཡིན་པར་ཁམས་དང་ས་སོ་སོའི་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་།
 རྣམ་པ་སོ་སོར་རྟོགས་ཤིང་ངེས་པར་བྱེད་པས་ན། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དེ་
 ལྟར་ངེས་མི་རྒྱས་པ་ལ་བསམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་རྟོགས་མི་
 རྒྱས་པ་འདོད་པར་སྒྲུང་མོད། ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་མ་སྤྱི་བར་སྤྱིར་བདག་
 མེད་པའོ་སྟམ་དུ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
 ཅར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ན། རང་དང་རང་གི་ཆོགས་པ་གཅིག་པ་རྣམས་
 གྲང་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གྲང་སོ་སོར་མ་སྤྱི་བར་སྤྱི་ཅམ་དུ་མོས་པ་

ཡིད་ལ་བྱེད་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་དང་། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
ཅར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་སྤྱི་ཙམ་དུ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་
རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་སྤྱིར། གཞན་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའོ་སྟམ་པ་ཙམ་
གྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་
སེམས་ཐམས་ཅད་ཟག་པ་དང་བཅས་པའོ་སྟམ་པ་ཙམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་
གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། །དེ་ལྟར་ན། དེ་ནི་ས་དབང་
གང་ཟག་འདས། ཞེས་འོག་མའི་སེམས་གྱིས་གོང་མའི་སེམས་མི་ཤེས་པར་
འདོད་པ་སོགས་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་མེད་ཀྱང་། ཚུད་པའི་ཆོ་ཁས་
ལེན་འཇིན་མཚམས་ལྟ་བུ་ནི། ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཤེས་རབ་གཅིག་
གིས་རང་དང་རང་གི་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྤྱི་ཙམ་དུ་བདག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་པ་མིན་ལ། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་སྤྱི་ཙམ་ལ་མ་དམིགས་པར་བྱེ་
བྲག་སོ་སོར་བྱེ་ནས་དམིགས་པས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཅིག་
ཅར་དུ་རྟོགས་མི་རྒྱས་པས་དེའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་པར་བྱེ་བ་ལས། སྤྱིར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་མ་ཤེས་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །དེ་
ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་རང་དང་རང་གི་ཆོགས་པ་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་རང་དང་རང་
གི་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ་
རྟོགས་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། དེ་ལ་བྱུང་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ག་

མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་དགོས་པ་གང་ཞིག
 །ཤེས་པ་གང་གིས་ཚོས་དེ་ལ་དམིགས་ན་ཚོས་དེ་རྟོགས་པས་བྱབ་པའི་
 ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་པ་གང་གིས་ཚོས་དེ་དམིགས་ན་ཚོས་
 དེ་རྟོགས་པས་བྱབ་ཀྱང་། ཚོས་དེ་ལ་དམིགས་ན་ཚོས་དེ་རྟོགས་པས་མ་
 བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། ཤེས་པ་དེའི་གཞལ་རྟོགས་དམིགས་
 གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། བདེན་པ་བཞི་ཆར་
 ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ཉོན་
 མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞི་བྱུང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཡུལ་
 ཡིན་པས་མ་བྱབ་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཅེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་བྱས་པ་
 ལ། དེས་བྱབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡུལ་ནི་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྒྲིབ་མེད་དེ། དེ་ནི་རྣམ་སྤྱི་ཉིས་མགོ་སྤངས་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། འོ་ན། ཁོ་རང་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཚོས་
 ཅན། རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡུལ་ནི་ཐམས་
 ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡུལ་དང་
 ཡུལ་ཅན་ལ་ཐ་དད་ཀྱིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཡུལ་
 དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། རང་ཉིད་ནི་ཡུལ་
 དུ་མི་བྱེད་དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་ཐ་དད་ཀྱིས་བྱབ་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་
 ཅན་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རལ་
 གྱིས་རང་ཉིད་མི་གཙོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་

ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པས་རང་དང་ལྟན་ཅིག་པའི་མཚུངས་ལྟན་དང་མཚུངས་
ལྟན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་ཤེས་ཏེ། དང་པོ་དེ་རྣམས་རང་དང་དམིགས་
པ་མཚུངས་པས་དེ་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རང་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་དེ་རྣམས་རང་དང་ཉ་ཅང་ཉེ་བས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། རང་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་མཚུངས་
ལྟན་རྣམས་ཀྱང་མི་འཇིན་ཏེ། དེ་དག་དང་དམིགས་པ་གཅིག་པས་རང་ཉིད་
ལ་ཡང་དམིགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ལྟན་
པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འཇིན་ཏེ། ཉ་ཅང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་མིག་སྟོན་དང་མིག་
སྟོན་གྱི་ཐུར་མ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་
ཡིན་ན། རང་གིས་རང་ཉིད་དང་རང་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་
མི་རིག་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་གཅིག་པུས་རང་ཆོག་པས་ལས། །གཞན་
ནི་བདག་མེད་ཉིད་རིག་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་ཤུགས་ལ་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་
དགོས་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་
རང་གིས་རང་རིག་པར་འདོད་ན་རང་རིག་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། འགྲེལ་པ་མདོན་པའི་རྒྱན་ལས། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་
འདོད་པས་རང་གི་ཆོག་པས་པའང་བདག་མེད་པར་ཤེས་པར་འདོད་ལ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་། ཁོ་ན་རེ། སྒོམ་བྱུང་གིས་ས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཅིག་ཅར་དུ་དམིགས་ན། ས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅིག་ཅར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་འདི་རང་ལུགས་སུ་འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་གོང་དུ་

སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བ་འདོད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ།
ལྷགས་འདིའི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཁོ་ནའི་
དབང་དུ་མཛོད་པས་ན། དངོས་སུ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤོན་འཕེན་པའི་
ཞར་ལ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་། སྤོམ་བྱུང་གིས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་དམིཌ་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་
ཚུང་དུ་དགྲ་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བར་ཐལ་བའི་སྤོན་ཡང་ལྷགས་ལ་འཕེན་
པའོ།

མཐོང་ལམ་སྤང་ཅིག་བཙོ་ལྷ་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་དུ་དང་ལྡན་བཤད་པ།

༥ ཟག་མེད་སྤང་ཅིག་དང་པོ་ལ། ཆགས་ཅན་ཤེས་པ་གཅིག་དང་
ལྡན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཟག་མེད་སྤང་ཅིག་དང་པོ་སྤྱག་བསྐྱལ་
ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཆགས་
བཅས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་སྤྱད་དང་ལྡན་གྱི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
དགྲ་པོ་ནི་གང་ཡང་མ་ཐོབ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་ནི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་བཟོད་འདོད་པའི་སོ་སྟེ་ཆགས་བཅས་དང་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་སྤྱད་དང་ལྡན་ལ། འདོད་
གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པའི་སོ་སྟེ་ནི་དེའི་སྤོང་དུ་
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་ཡང་ལྡན་ནོ། །ཟག་མེད་སྤང་ཅིག་གཉིས་པ་སྤྱག་
བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་དང་། སྤྱག་

བསྐྱེད་ཤེས་པ་གསུམ་དང་ལྔ་ནས་ལ། སྤྱི་མ་གཉིས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་
རོ་མོ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མེད་དོ། །དེ་ཡན་ཆད་དུ་སྤྱུག་
བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་སྒྲར་གྱི་གསུམ་པོའི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཤེས་ཏེ་བཞི་དང་།
ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་བསྒྲུབ་པས་ལྷ་དང་། འགོག་
པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་འགོག་པ་ཤེས་པ་བསྒྲུབ་པས་དུག ། ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་
ཆེ་ལམ་ཤེས་པ་བསྒྲུབ་པས་བདུན་ནོ། །དེ་དག་གྲང་ཆགས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དག་
ལ་ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བསྒྲུབ་པ་དང་ལྔ་
པའོ། །དེ་ལས་གཞན་བཟོད་པ་སྤྱི་མ་བདུན་དང་རྗེས་ཤེས་སྤྱི་མ་གསུམ་གྱི་
ཆེ་ནི་ཤེས་པ་སྒྲར་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མེད་དེ། བཟོད་པ་རྣམས་ནི་ཤེས་
པ་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་ཤེས་ནི་སྒྲར་བཟང་བེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་
ཤེས་ཀྱི་ཆེ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི། དེའི་ཆེ་ཆགས་བཅས་ལ་ལམ་
ཤེས་པ་ཉིད་དང་ཆགས་བྲལ་ལ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བསྒྲུབ་པས་གཉིས་
ལས་མི་ལྔ་ཏེ། འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་རྣམས་བཏང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
འབྲས་བུ་ཐོབ་སྦྱངས་ཉམས་པ་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་
པ་དང་། རིག་སོགས་ལས་ནི། ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་ཆགས་ཅན་ཡིན་ན་
སྒྲར་གྱི་ཤེས་པ་བདུན་པོ་ཉིད་དང་། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ན་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བསྒྲུབ་པས་བརྒྱད་དང་ལྔ་ནས་པར་གསུངས་ལ།
འདོད་ཚུལ་དང་པོ་སྟར་ན་ཡང་ཤེས་པ་གཉིས་ཅུ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། ཆགས་

ཅན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཏེ་གསུམ་
 དང་། ཆགས་བྲལ་ལ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་བཞི་དང་ངེས་པར་ལྡན་པ་
 འདོད་དགོས་ལ། འདོད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་སྦྱངས་ཉམས་
 པ་ལས། །ཞེས་གསུངས་པས་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་གྱི་
 ཤེས་པ་རྣམས་བཏང་ཡང་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་
 པ་དུག་གསར་དུ་ཐོབ་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལམ་ཤེས་པ་དང་རྗེས་
 ཤེས་གཉིས་ད་ལྟར་བ་དང་། སྦྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་
 དང་། འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་ཆོས་ཤེས་ཏེ་བཞི་ནི་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་དང་།
 ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་འདས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཆགས་བྲལ་སྒྲོམ་སོང་ཡིན་ན་
 སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་འདས་པ་དང་ལྡན་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པའི་སེམས་ཤེས་ཟག་མེད་མ་འོངས་པ་ཡང་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །དེས་ན་སྦྱིར་
 བཏང་ལ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་མོད་
 ཀྱང་འོག་ཏུ། ཆགས་བཅས་བརྟུ་དུག་པ་ལ་དུག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
 ལུགས་འདིར་ངེས་པར་ཕྱི་མ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །བརྟུ་དུག་པ་ལམ་
 རྗེས་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་པ་གཞན་ཡང་ཆགས་བཅས་ཡིན་ན་པ་
 རོལ་སེམས་ཤེས་དང་། ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་བདུན་དང་།
 ཆགས་བྲལ་ལ་སེམས་ཤེས་བསྒྲུན་པས་བརྒྱད་དེ་སྤྲུལ་ལྟར་ལྡན་ནོ། མི་སྦྱོབ་
 ལམ་ལ་གནས་པ་ནི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ན་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་
 མ་གཏོགས་པའི་དགྲ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྦྱིར་བཏང་དང་། དམིགས་བསལ་ཅིག་

ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་དབང་པོ་ནི་བས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་མ་ཐག་ནས་མི་སྐྱེ་བ་
ཤེས་པ་ཐོབ་པས་དེ་ཤེས་པ་བརྩ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་
རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ན་བརྩ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།

ས་སོ་སོར་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ཐོབ་ཚུལ་ལ་དབྱུང་པ།

༥ མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན།
གནས་སྐབས་གང་དུ་ཤེས་པ་ཐོབ་ཚུལ་རི་ལྟར་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་བཟོད་
པ་བརྩུད་དང་། ཤེས་པ་བརྩ་པོ་རང་རང་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རང་གི་
རིགས་འབྲུ་མ་འོངས་པའང་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འགྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་
ལས། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐྱེས་པ་ན་ས་གང་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་ལས་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་
ནི་མ་འོངས་པ་ཁོ་ན་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ལ་དགོངས་
པ་ལས་བསམ་གཏན་ས་སྤྱག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ན།
ས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པས་བྱུང་བ་ནི་མེད་
དེ། དཔེར་ན་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་སྤྱིར་འོང་
ཞུགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་
ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཆོས་བཟོད་ཐོབ་པ་ན། ཉེར་བསྟོགས་

དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་བཟོད་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་ལས།
 བསམ་གཏན་ལྟག་མ་ལྷ་པོ་གང་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མ་འོངས་པ་
 མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 ཡང་འདྲོད་པ་ཅ་མ་ལས་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་
 འོང་ཞུགས་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅ་མ་པོ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་
 མཐོང་ལམ་སྟུག་བསྐྱེད་ཚོས་བཟོད་ཐོབ་པ་ན། ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་
 དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་
 ལམ་གཉིས་མ་འོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་ཐོབ་ལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལ་
 བརྟེན་པ་མ་ཐོབ་སྟེ། དེས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་
 ཕྱིར། གཟུགས་ལ་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་
 ཞུགས་པ་ལྟ་བུས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་
 ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་ན་ནི་བསམ་གཏན་ས་བྲུག་ག་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་
 ཐོབ་སྟེ། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ད་ལྟར་བ་དང་། མ་འོངས་པ་
 གཉིས་ཀ་དང་། ལྟག་མ་ལྷ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་འོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་ཐོབ་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱ་ཕྱིར་གང་། ཐོབ་པ་དེར་ནི་འོག་མའང་
 ཐོབ། ཁེས་པའི་རིགས་པ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། གཟུགས་
 ལ་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པས་གལ་
 ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མངོན་དུ་
 བྱེད་ན་ཡང་བསམ་གཏན་ལྟག་མ་ལྷ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་མ་འོངས་པ་

ཐོབ་པར་འཇོག་དགོས་སམ་སྟམ་ཡང་གསལ་ཁ་མ་མཐོང་བས་དབྱད་པར་
མཛོད་ཅིག །ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ས་
ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ན་ནི་མ་འོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་
ཅན་ཁོ་ན་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་ལན་དུ་མར་
མི་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་སོ། །རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་ཚུལ་དེ་
ནི་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེལ་ཞིང་།
རྣམ་པ་ཡང་མཐོང་ལམ་ད་ལྟར་བ་དེ་མི་ཏྲག་པ་སོགས་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་
ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་འདྲ་བར་མ་འོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོབ་པར་འདོད་དོ། །དེ་
དག་ཀྱང་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ནི་ཤེས་པ་རིགས་
འདྲ་བ་དང་། མི་འདྲ་བ་དང་། རྣམ་པ་ཡང་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་
ཡོད་པའི་སྤྱིར་མཐོང་ལམ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་མ་འོངས་པ་ཐོབ་
པ་ཡོད་དོ།

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཐོབ་ཚུལ།

༥ རྗེས་གསུམ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ།
ཡང་། མཐོང་ལམ་གྱི་ཆེ་ཡང་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་འགའ་
ཞིག་མ་འོངས་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ནི་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་སྟུག་བསྐྱེད་རྗེས་

ཤེས་དང་། གུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་དང་། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཆེ་
 རང་རང་གི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་གུན་རྫོབ་
 ཤེས་པ་རེ་རེ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ཆོས་ཤེས་གསུམ་གྱི་
 ཆེ་ནི་མི་ཐོབ་སྟེ། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་
 པ་ནི། བདེན་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་བྱད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་དོན་
 ཡིན་ན། ཆོས་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཆེ་བདེན་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ནས་བྱད་པར་མ་
 རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་
 ཤེས་ཤིང་། གུན་འབྱུང་མ་སྤངས་ལ། འགོག་པ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
 རྗེས་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཆེ་བདེན་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ནས་བྱད་པ་སྟེ་རྫོགས་པར་
 རྟོགས་པས་ན། བདེན་པ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་གུན་
 རྫོབ་ཤེས་པ་རེ་རེ་ཡང་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་
 ཐོབ་སྟེ། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་
 རྟོགས་ཀྱང་ལམ་བདེན་རྟོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ནི་བདེན་པ་བྱད་
 པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ལམ་ནི་བྱད་པ་
 སྒྲོམ་མི་བྱས་ཏེ། ཉན་རང་སངས་རྒྱས་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིགས་མང་ཞིང་
 མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གང་ཟག་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོམ་
 པའང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་
 ཡང་མཚུངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་གུན་
 འབྱུང་ལ་ཡང་མཐའ་མེད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་གིས་སྤངས་མི་

རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་པའི་རིགས་མཐའ་དག་གྲང་གང་ཟག་གཅིག་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་འཇུག་མོད་གྲང་། གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་པ་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་འདིར་ནི་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་དག་གྲང་མ་འོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ས་ནི་མཐོང་ལམ་ས་གང་ལ་བརྟེན་པ་དེའི་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་དེ་མི་སྟོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ན་འདོད་པ་དང་མི་སྟོགས་མེད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཉིས་ཐོབ་པ་ནས་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་བརྟེན་ན་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་ས་བླག་སྟེ་ས་བདུན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་སྦྱར་རོ། །ཡང་། དེ་དག་བླན་པ་ཉེར་གཞག་གང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཞེ་ན། འགོག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་བླན་པ་ཉེར་གཞག་གཅིག་ཏུ་ཡིན་ལ། སྦྱག་བསྐྱལ་དང་ཀུན་འབྱུང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ནི། བླན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ག་ཡོད་དོ། །དེ་དག་གི་དམིགས་རྣམ་ཡང་སྦྱག་བསྐྱལ་རྗེས་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་དེ་དང་དེ་ལ་དམིགས་ཤིང་། རྣམ་པ་ཡང་རང་རང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མཐོང་ལམ་སྒྲོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བྱུང་ཁོ་ན་དང་། འཁོར་དང་བཅས་ན་ནི་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་རྣམས་ཕྱང་ཕོ་བཞི་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་རྣམས་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་

པ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་ཕྱང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ནོ།།

སྒྲོམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་རི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ།

༥ ཆགས་བཅས་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དྲུག །ཅེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་རི་ཅམ་ཐོབ་ཅེ་ན། བཅུ་དྲུག་པ་
ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ནི་སྒྲར་བཤད་པ་
ལྟར་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་དང་། ཆོས་ཤེས་
རྗེས་ཤེས་ཏེ་དྲུག་གསར་དུ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤང་བྱ་ནི་མཐོང་སྤང་ལས་
གྲོལ་བ་ཡིན་གྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལས་གྲོལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། ས་ནི་ཆགས་བཅས་
ཡིན་པས་མི་ལྷོགས་མེད་ཁོ་ནས་བསྐྱས་སོ། །དྲུག་པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་
རོལ་སེམས་ཤེས་དང་། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་
པ་དང་བཞི་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ནི་མེད་དེ། དེས་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀྱན་རྫོབ་
ཤེས་པ་སྐྱི་ཅམ་ནི་སྒྲར་ཐོབ་ཟེན་ལ། གསར་དུ་ཐོབ་བྱའི་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་
ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། བོང་དུ་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་
རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་
བཅས་པའི་ཤེས་པ་བདུན་དང་ལྔ་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་

ལྟན་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་གསར་དུ་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་
པས་མི་མཚུངས་སོ། །འདོད་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་བར་ས་ཅི་རིགས་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་བཙུ་བྱག་པ་ལམ་རྗེས་
ཤེས་ལ་གནས་པ་ནི་སྒར་གྱི་བྱག་གི་སྟོང་དུ་སྟོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་
སེམས་ཤེས་ཟག་མེད་དང་བདུན་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། གཞན་གསུམ་གསར་དུ་
མི་ཐོབ་པ་ནི་གོང་དང་མཚུངས་སོ། །ཡང་། བཙུ་བྱག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ལས་
གོང་དུ་གྱུར་ཀྱང་། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་
སྟོམ་ལམ་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་དང་། བྱད་པར་
ཅན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ཆོས་
ཤེས་དང་། རྗེས་ཤེས་དང་། བདེན་པ་བཞི་ཤེས་དང་། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་
བདུན་གསར་དུ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ཡང་སྟོམ་ལམ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་
ནི་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བ་དང་། གཞན་བྱག་མ་འོངས་པ་ཐོབ་ལ། འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་ནི་འདི་དག་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་པས་ན་རྗེས་ཤེས་
འདོད་པའི་གཉེན་པོར་མི་རུང་བས་དེ་ད་ལྟར་བ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ལ། དེས་
ན་ཆོས་ཤེས་དང་། བདེན་པ་བཞི་ཤེས་གང་རུང་གཅིག་སྟེ་གཉིས་ད་ལྟར་བ་
དང་། གཞན་ལྷ་མ་འོངས་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །ཕ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་།
ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་མི་ཐོབ་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གོང་དང་མཚུངས་སོ། །འདི་དག་
གསར་དུ་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་ན་ཡང་། ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུའི་བྱང་པར་སྒྲོར་དགོས་ཀྱི། སྒྲིར་ཤེས་པ་བདུན་པོ་སྒྲར་ནས་ཐོབ་
ཟེན་པས་ཆོག་སྒྲོན་མ་བཅད་ན་ཁས་ལེན་འཛིན་མི་བདེའོ།

བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་བྱང་པར། དེར་ཤེས་པ་འཐོབ་ཚུལ།

༥ ས་བདུན་ལས་རྒྱལ་མངོན་ཤེས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
ཡང་། སྒྲོབ་པ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་སྟེ། ས་
བདུན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་
པ་རྣམས་ཀྱང་ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་བདུན་ལྔ་མ་ལྟར་
ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་ཟག་བཅས་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
པ་ད་ལྟར་བ་དང་། གཞན་དུག་མ་འོངས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་འགོག་ལམ་ཆོས་ཤེས་གཉིས་ཁམས་གསུམ་གའི་
གཉེན་པོར་རུང་བས་ཆོས་ཤེས་གཉིས་གང་རུང་དང་། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་
ལས་གང་རུང་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སམ། ཡང་ན་གོང་མའི་གཉེན་པོ་རྗེས་ཤེས་
དང་། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་གང་རུང་གཅིག་སྟེ་གཉིས་ད་ལྟར་བ་དང་། གཞན་
ལྔ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པོ། །པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་བད་མི་སྒྲེལ་ཤེས་གསུམ་ནི་
གསར་ཐོབ་མེད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་ཤེས་
མེད་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཡང་། སྒྲོབ་པ་ཞིག་མངོན་

ཤེས་དང་པོ་ལྔ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་ན་དེའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཤེས་པ་བདུན་སྟེ་མ་ལྟར་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་ན་སྟེ་མ་ལྟར་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ད་
ལྟར་བ་དང་། སྟོར་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བ་ཐོབ་
པོ། །མི་སྟོབ་པ་ཞིག་མངོན་ཤེས་ཐོབ་བྱེད་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་
ན་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དགུ་འཕམ་བརྒྱད་གསར་དུ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ཡང་
མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་སྟེ་བཤད་པ་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་ཟད་པ་དང་མི་
སྟེ་བ་ཤེས་པ་བསྟན་པས་དགུ་དང་། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་མིན་ན་ཟད་ཤེས་
བསྟན་པས་བརྒྱད་ཐོབ་པོ། །རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ཞིག་མི་གཡོ་བར་དབང་
པོ་འཕོ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་ན་ལམ་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་
ཤེས། རྗེས་ཤེས། བདེན་པ་བཞི་ཤེས། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་བདུན་གསར་
དུ་ཐོབ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གང་རུང་ཞིག་དང་། བདེན་བཞི་
ཤེས་པ་ལས་གཅིག་ ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་གསུམ་ད་ལྟར་བ་དང་གཞན་རྣམས་
མ་འོངས་པའོ། །དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཤེས་
དང་། མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་གསར་ཐོབ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་ཟག་བཅས་
ཡིན་པས་འཕགས་པ་དབང་རྒྱལ་དང་སྤིད་ཅེའི་གཉེན་པོར་མི་རུང་ཞིང་། བྱི་
མ་གཉིས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པས་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་མི་རུང་བའི་བྱིར་
པོ། །ཡང་། སྟོབ་པ་ཞིག་བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམ་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་
གནས་ན་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། བདེན་པ་བཞི་ཤེས།

ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་བདུན་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་ཟག་མེད་ལ་གནས་
པའི་ཆེ་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གང་རུང་ཞིག་དང་། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལས་
གཅིག་སྟེ་གཉིས་ད་ལྟར་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆེ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ད་ལྟར་
བཤོ།

གོང་དུ་བཤད་ཟིན་གྱི་ལྷག་མའི་ལམ་ལ་ཤེས་པ་དུ་ཐོབ་བཤད་པ།

༥ གོང་མའི་གྲོལ་བའི་ལམ་བརྒྱད་ལའང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། སྟོབ་པ་ཞིག་སྲིད་ཅེ་ཉེ་ཉོན་མོངས་དང་པོ་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་པོ་གང་ལ་གནས་ན་ཡང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། བདེན་པ་བཞི་ཤེས། སེམས་ཤེས་ཟག་
མེད་དང་བདུན་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ད་ལྟར་བ་ནི་སྒྲུབ་བཤད་པ་ལྟར་
ཀྱི་ཟག་མེད་གང་རུང་གཉིས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གསར་ཐོབ་
མེད་དེ་སྲིད་ཅེ་ཉེ་གཉིན་པོར་མི་རུང་བའི་བྱིར་དང་། །སྟོབ་པ་ཡིན་པས་ལྷག་
མ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་མི་ཐོབ་པོ། །སྟོབ་པ་དབང་རྒྱལ་ཞིག་དབང་རྣམ་དུ་འཕོ་
བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པ་ལ། ཆགས་བཅས་ཡིན་ན་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་དང་། ཆགས་བྲལ་
ཡིན་ན་སེམས་ཤེས་ཟག་མེད་དང་བདུན་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། ཟག་མེད་ད་ལྟར་

བ་གཉིས་ནི་གོང་དང་མཚུངས་སོ། །གཞན་དག་ཁ་ཅིག་འདི་ནི་མཐོང་ལམ་
དང་འདྲ་བས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་
པ་གསར་ཐོབ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་ལྷགས་སུ་ནི་མི་འདོད་དོ། །ཡང་།
སློབ་པ་དབང་པོ་སྦྱོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆགས་བཅས་
ཆགས་བྱལ་གཉིས་ཀས་ལམ་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས།
བདེན་བཞི་ཤེས་པ་དང་དྲུག་ཁོ་ན་གསར་དུ་ཐོབ་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
གསར་ཐོབ་མེད་དེ་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་དང་འདྲ་བའི་སྒྲིར་དང་། བར་ཆད་
མེད་ལམ་དང་སློབ་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་གཞན་གསུམ་ཡང་མི་ཐོབ་པོ། །དེ་
བཞིན་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་པོ་གང་གི་
ཆེ་ནའང་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་དེ་ཁོ་ན་ཐོབ་ཀྱི། ལྷག་
མ་བཞི་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །སྲིད་ཅེའི་ཉོན་
མོངས་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་བཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་གནས་པ་ནི་
དབང་རྒྱལ་ཡིན་ན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་
གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་དགུ་དང་། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་དེའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་བཅུ་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །མི་སློབ་པ་དབང་
རྒྱལ་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མཐའ་མ་ལ་གནས་པས་
ཀྱང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །འདི་དག་ལ་ནི་
སྒྲུག་ཀུན་ཤེས་པ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་དང་། རྗེས་ཤེས། བཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་
བ་ཤེས་པ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་སྟེ་གསུམ་ད་ལྟར་བ་དང་། གཞན་རྣམས་མ་

འོངས་པ་ཐོབ་པོ།

༥ བཤད་པའི་ལྷག་མ་ལ་བརྒྱད་ཐོབ། །ཅེས་པའི་སྐབས་སུ། སྒར་བཤད་
 པའི་ལྷག་མ་ལ། སློབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
 བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་
 མེད་གྱི་བར་ས་བདུན་པོ་སོ་སོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་དང་། མངོན་ཤེས་དང་། སྤེལ་སྒྲོམ་དང་། མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕྲོ་བ་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་པོ་བརྒྱད་དང་། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྒྲུར་བ་དང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་རྣམས་ལ་
 བྱི་བད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ། ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་བརྒྱད་མ་འོངས་པ་གསུང་དུ་ཐོབ་ལ། བརྒྱད་པོ་དེའི་
 རང་ནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་ན་ཟག་མེད་གཉིས་དང་།
 འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡང་ཐོབ་
 པོ། །རིགས་པ་འདིས་སྒར་གོང་དུ་ལམ་དེ་དང་དེའི་ཆེ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
 ད་ལྟར་བ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ད་ལྟར་བར་མ་བད་མ་འོངས་པ་
 ཡང་ཐོབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མི་སློབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མངོན་ཤེས་དང་།
 སྤེལ་སྒྲོམ་དང་། མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕྲོ་བ་སོགས་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 ལ་གནས་པ་ནི་དུས་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ན་སེམས་ཤེས་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་
 པ་མ་གཏོགས་གཞན་ལམ་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་རེ་
 གསུང་དུ་ཐོབ་ལ། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་སེམས་ཤེས་མ་གཏོགས་

པའི་དགུ་ཐོབ་པོ། །ཡང་། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་
གི་སྒྲིབ་བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་དང་། བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་
ནི་དུས་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་ན་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་དགུ་དང་། མི་
གཡོ་བས་བརྩ་ཐོབ་པོ། །ལྟའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ནི་ལྷུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །འོ་ན།
མངོན་ཤེས་སྒྲུལ་པ་མ་གཏོགས་པ། ཞེས་མིག་རྣའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ལ་
ཐོབ་པ་སྒྲར་སྒྲེས་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན་སྒྲིབ་མེད་དེ། དེ་
ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིབ་བའི་སྟོབས་ལྷགས་དག་བྱེད་པར་ཅན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་
འགའ་ཞིག་ཅུ་མ་ལ་མ་འོངས་པའང་ཡོད་པས་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ལ། འདྲིར་ནི་སྒྲིབ་བཏང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པས་ན་མི་འགལ་
ལོ། །དེས་ན་མིག་རྣའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ལ་མ་འོངས་པའི་ཐོབ་པ་སྒྲར་སྒྲེས་
ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་ཤེས་སྒྲུལ་པ་མ་གཏོགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན། མ་བྱུང་སྟེ། དམིགས་བསལ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་
ནི་གཙོ་ཆེ་བ་འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ནི་འདོད་
པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་རིམ་བུར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མཐའ་མ་རྣམས་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་བསམ་གཏན་དང་
པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་བ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་
སས་བསྒྲུས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་ད་ལྟ་བ་དང་། མ་འོངས་པ་གཉིས་ཀ་དང་།
པ་རོལ་སེམས་ཤེས་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པོ། །བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལས་འདོད་

ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་སེམས་ཤེས་གསར་ཐོབ་མེད་དེ། སེམས་ཤེས་
 གཟུགས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་
 ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་དག་གི་
 སྒྲོར་བའི་ལམ་དང་། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་དང་། ཚད་མེད་དང་། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་དང་བེལ་གཞོན་བད་པར་
 གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་
 རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་
 སེམས་ཤེས་གཉིས་ཀ་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། ཡང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འདོད་པ་དང་
 བསམ་གཏན་སྒྲུ་མ་གསུམ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
 དང་པོ་བརྒྱད་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲོར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། བྱད་
 བར་ཅན་གྱི་ལམ་དང་། མངོན་ཤེས་གསུམ་དང་ཚད་མེད་པ་སོགས་ཡོན་
 ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ལ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་
 ཁོ་ན་མ་གཏོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་ཤེས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་
 མེད་དེ། ས་སྒྲུ་མ་སྒྲུ་མར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་དགུ་པ་མ་
 ཐོབ་པར་ས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དངོས་གཞི་མི་ཐོབ་ལ། ས་དེའི་དངོས་གཞི་མ་
 ཐོབ་པར་ས་དེའི་སེམས་ཤེས་ཀྱང་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲོར་
 བ་དང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆེ་གསར་དུ་ཐོབ་རྒྱུའི་སེམས་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ལ་ཡང་སེམས་ཤེས་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་ལ་
ཡང་སེམས་ཤེས་མེད་དེ། དེ་དག་མཐོང་ལམ་གྱི་འཁོར་ཡོན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་
སོ། །འོ་ན། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་གང་གིས་ས་རི་ཙམ་གྱི་ཤེས་པ་
ཐོབ་ཅེ་ན། ཟག་བཅས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོའི་
ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན་རྣམ་གྲོལ་དགྲུ་
པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཐོབ་པ་ནས། ཅི་ཡང་མེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་ནས་སྤིང་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན་རྣམ་གྲོལ་དགྲུ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་སྤིང་ཅེའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
གསར་དུ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་སྒྱུར་རོ། །ཟག་མེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། །གང་
ལས་ཆགས་བྲལ་བྱ་སྤྱིར་གང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་གནས་གཉིས་
པར་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ན། དེ་དང་
རིགས་འདྲ་བ་ནི་འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་
གཞི་དང་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཐོབ་ཅིང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགྲུ་པའི་ཆེ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་
དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཟག་མེད་དང་། བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་ནས་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་བར་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཟག་མེད་ཐོབ་

ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བྲག་མེད་ལ་ཡང་རིགས་འགྲོའོ།

༥ ཟད་པ་ཤེས་ལ་བྲག་བཅས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གང་གིས་ཟད་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ནི་བྲག་མེད་དུ་མ་བད། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་སྤྲུག་པ་དང་དབྱུགས་རྩལ་བྲན་པ་དང་། བྲན་པ་ཉིར་གཞག་དང་། ཆད་མེད་དང་། རྣམ་ཐར་བེལ་གཞོན་དང་ཟད་པར་ལ་སོགས་པ་སྤར་སྦྱོར་བའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་རྣམས་ལས་བྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་དུ་མ་ཞིག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་གསར་དུ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པོ། །དེ་ཡང་འདོད་ཉེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྲག་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཀྱི་ས་འགའ་ཞིག་ཅམ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཟད་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ན་བྲག་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དག་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་ནས་ཐོབ་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ཤེས་པ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་པལ་ཆར་ཐོབ་བེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བེར་ན། དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱོབས་སམ་སྦྱོར་བས་སྐྱབ་པ་རྣམས་དེའི་གོང་ནས་ཐོབ་མེད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དེ་དག་སྦྱོར་བས་སྐྱབ་པ་ལས་བྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་དག་སྦྱོར་བ་འབད་ཅོལ་ལ་མ་སྦྱོས་པར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་མི་མཆུངས་སོ། །ས་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐོབ་ཅུལ་ཡང་གོང་དུ་བཞུགས་པ་སྤར་འདོད་ཉེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཅར་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཉེན་ཅན་གྱིས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་

གྱིས་བསྟུས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱིས་གཟུགས་མེད་ཁོ་ནས་
བསྟུས་པ་ཐོབ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ས་སོ་སོའི་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བྱུང་། བར་
ཕྱེ་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ་ཟག་བཅས་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ས་འཕྲོས་པས་གཏོང་
བའི་ཕྱིར་རོ།

༥ སྒོན་རྟེན་མི་ཐོབ་པོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྒར་རྟེན་ཟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
ནམས་རྒྱུད་ལ་ལྟན་ཀྱང་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཐོབ་པ་མ་ཟད། སྐབས་
འདི་དག་ཏུ་ཐོབ་མ་ཐོབ་དབྱེད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལས། སྒར་
རྟེན་ཟེན་པ་མཐའ་དག་གི་ཐོབ་པ་བཏང་བའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་པས་གོ་བ་མ་
རོར་བ་གལ་ཆེད།

ཐོབ་པ་བཞིའི་བྱུང་པར་བཤད་པ།

༥ རྟེན་དང་བསྟེན་ཅེས་བྱ་བ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐོབ་པ་
ལ་སྐྱས་བརྗོད་རིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་དང་། བསྟེན་པ་ཐོབ་པ་
དང་། གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་དང་། ཐག་བསྐྱང་བ་ཐོབ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དགེ་
བ་ཟག་བཅས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་ཞིག་སྒར་མ་རྟེན་
པ་ལས་གསར་དུ་རྟེན་པ་ནི་རྟེན་པ་ཐོབ་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ནི་བསྟེན་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ། དེ་ཡང་ད་ལྟར་བའི་ཆོས་ལ་ནི་རྟེན་པ་དང་
བསྟེན་པ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པ་ལ་ནི་རྟེན་ཐོབ་ཁོ་ན་དང་།

འདས་པ་ལ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་
 དེ་དག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་དང་། ཟག་བསྐྱེད་
 བ་ཐོབ་པ་ནི་དེ་དག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་
 པ་སྟེ། ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་ནི་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་དང་སྦྲངས་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་
 དེ་དང་དེའི་ཐོབ་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ཅུ་མ་ལས་དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་དངོས་ནི་
 མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ད་ལྟར་བ་པལ་ཆེ་བ་ལ་ནི་ཐོབ་པ་
 བཞི་ཆར་ཡོད་ལ། ཟག་མེད་ལ་ནི་དང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་ཕྱི་མ་གཉིས་
 མེད་དེ། ཟག་མེད་ལ་གཉེན་པོ་དང་ཟག་བསྐྱེད་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་
 མོངས་ཅན་ལ་ནི་གཉེན་པོ་དང་ཟག་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ཆར་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 འགའ་ཞིག་ལ་ནི་རྟོག་པ་དང་བསྟེན་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། པལ་ཆེ་
 བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོབ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དང་
 པོ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྷགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདས་པ་ལ་རྟོག་ཐོབ་
 མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྤར་མ་རྟོག་པ་ལས་གསར་དུ་
 རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསར་དུ་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཏྲགས་
 མ་གྲུབ་སྟེ། འདས་པ་གསར་དུ་རྟོག་པ་ཡོད་ན་སྤར་མ་རྟོག་པ་ལས་གསར་དུ་
 རྟོག་པ་ཡོད་དགོས་པས་དེ་ལ་འདས་པའི་དོན་མ་ཆང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་འདས་པའི་ངོ་བོར་འཕོ་བ་ལ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་
 འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་གང་རུང་ཞིག་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་སྤར་མ་
 རྟོག་པ་ལས་གསར་དུ་རྟོག་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐོབ་བྱའི་

ཆོས་འདས་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲལ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ལ་རྟེན་ཐོབ་དང་བསྟན་ཐོབ་
གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། མ་འོངས་པ་ལ་
རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་དང་། འདས་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། དགོ་བ་ཐག་བཅས་ཐོབ་ཟིན་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་དེ་བསྟན་ཐོབ་ཡིན་པར་ཐལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས།
བསྟན་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་བ་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་ཟིན་ཡང་
དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
ཁྲལ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤར་ཐོབ་
ཟིན་ནས་ཕྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནམ་མངོན་
དུ་བྱེད་རེས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དེའི་ཐོབ་པ་ནི་བསྟན་ཐོབ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར། ཕྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་
རེས་ཀྱིས་སྤར་ཐོབ་ཟིན་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་ན། ཐོབ་ཟིན་སྤར་ཡང་
ཐོབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྤྲེས་ཟིན་སྤར་ཡང་སྤྲེས་བར་
འདོད་པ་ལ་ཡང་ཐག་ཉི་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ།

ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བརྩུ་ལ་ཞིབ་དུ་དབྱེད་པ།

༥ སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐུན་མོང་བ་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བླ་པ་མཐུན་པ་བརྟེན་པའི་ཆེ་ཉན་ཐོས་
 སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བརྩུ་དང་།
 མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། ཐུགས་རྗེ་
 ཆེན་པོ་སྟེ་བཙེ་བརྒྱད་བརྟེན་སོ། །དེ་ལ་སྟོབས་བརྩུ་ནི་གནས་དང་གནས་མ་
 ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཐུན་པའི་སྟོབས། བསམ་
 གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་
 མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས། ཁམས་
 སྤྲོ་ཆོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས། ལམ་མཐའ་དག་མཐུན་པའི་སྟོབས། སྟོན་ཀྱི་
 གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས།
 ཟག་པ་བླ་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་བརྩུ་ལ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཞེས་པ་རྗེ་
 ཅུ་མ་ཞེ་ན། གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ་ནི་ཞེས་པ་བརྩུ་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྟོབས་འདིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་
 པའི་ཡུལ་དུ་ནི་སྤྲོ་གོང་དུ་བཞག་པའི་ཆོས་བརྩུ་པོ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་ལ།
 དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཞེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་
 མིན་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས།

འདུས་མ་བྱས་དགེ་བ་སྟེ་ལྔ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁམས་གོང་མ་
གཉིས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་
ཀྱི་གཉིས། འདུས་མ་བྱས་དགེ་བ་སྟེ་བདུན། སྟུག་བསྐྱེད་དང་ཀུན་འབྱུང་
ཤེས་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་ཁམས་གསུམ་ཆར་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་
གཉིས་གཉིས་ཏེ་བྱུག་རེ། འགོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་འདུས་མ་བྱས་དགེ་བ་
ཁོ་ན་དང་། ལམ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཟག་མེད་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་
ཡིན་མིན་གཉིས། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་
དང་། འདུས་བྱས་ཟག་མེད་བཅས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་གསུམ། ཟད་པ་དང་མི་
སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་འདུས་མ་བྱས་ལུང་མ་བསྟན་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་
དགུ་འབྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་དག་གྲང་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་སྐྱིར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འདོད་གྲང་། མཁྱེན་པའི་
བྱེ་བྲག་རེ་རེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་མཁྱེན་པར་བསམས་ནས་མཁྱེན་པ་འདི་
དང་འདིའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་འདི་དང་འདི་འབྱུར་ཞེས་ཆད་དང་རིས་སུ་སྤེལ་བར་
སྒྲུང་ཞིང་། དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་འདོད་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་ན་མི་འཐད་
པ་མ་ཟད། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཞིར་བཞག་ན་ཡང་ཁས་ལེན་ནང་པན་ཚུན་
འགའ་བར་འབྱུར་ཏེ། རི་ལྟར་ཞེ་ན། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཤེས་
རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རིམ་པ་བཞིན་འདུས་མ་བྱས་དགེ་བ་དང་། ཟག་མེད་
འདུས་བྱས་དང་། མཚུངས་ལྡན་རྣམས་མ་གཏོགས་མི་འབྱུང་ན། འོ་ན། དེ་

དག་གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པའི་སྟོབས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་
 གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་བེར་ན། རིགས་པ་
 རོན་མཐུན་གྱི་ལན་འདེབས་དཀའ་ཡང་། ཚུད་པའི་ཆེ་གནས་སྐབས་ཁས་
 ལེན་འཛིན་མཆོམས་ལྟ་བུའི་འདི་ལྟར་སྒྲིག་སྟེ། དཔེར་ན། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པའི་འགོག་པ་ཤེས་པ་ལ་མཆོན་ན། དེས་རང་གི་སྤང་བྱ་བྱ་བཅས་སྤངས་
 པ་ལས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གནས་དང་། རང་གི་སྤང་བྱ་མ་སྤངས་པ་
 ལས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གནས་མ་ཡིན་པར་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ་བེར་ན།
 འོ་ན། དེ་འདྲའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་
 བརྟགས་འགོག་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། འགོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུ་བར་འདོད་ན། འོ་ན། རང་
 གི་སྤང་བྱ་བྱ་བཅས་སྤངས་པ་ལས། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་སོ་
 སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འགོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲིག་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་འགོག་པ་ཤེས་པ་དེས་རང་
 གི་སྤང་བྱ་བྱ་བཅས་སྤངས་པ་ལས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མཐུན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གནས་ཡིན་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་བེར་ན་
 མ་ཐུབ་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལམ་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གནས་དང་གནས་
 མ་ཡིན་པ་གང་རུང་ལ་ལམ་བཟེན་གྱིས་ཐུབ་པ་དང་། ས་རོལ་སེམས་ཤེས་
 གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་ལ་སེམས་དང་
 སེམས་བྱུང་གང་རུང་གིས་ཐུབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་ན་གྲུབ་མཐའི་

ཁས་ལེན་ཡིན་པས་འདོད་ལན་འདེབས་དགོས་པ་འདྲའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ།
གནས་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནས་མ་ཡིན་པ་མི་མཐུན། གནས་མ་ཡིན་
པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱལ། མ་
བྱལ་ན་དེར་ཐལ། ཤེས་བྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་རྣམས། །རྩིས་རེ་རེ་ཞིག་སྟོང་
ཡུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གནས་དང་གནས་མིན་
མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
རེ་རེ་ནས་མཐུན་པའི་སྟོབས་དེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་
སྟོབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། གནས་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་རེ་རེ་ནས་སྟོབས་བརྩེ་པོ་གང་ཡང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཐུན་པའི་སྟོབས།
དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་མཐུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཆོག་གས་
མཐུན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྣ་ཆོག་གས་མཐུན་པའི་སྟོབས། ལམ་མཐའ་དག་
མཐུན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་རེ་རེ་
ནས་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ་བས། དེ་ལྟར་ན་སྟོབས་བརྩེ་པོ་གང་རུང་ཡིན་
ན། སྟོབས་གསུམ་པ་བརྒྱད་པ་བརྩེ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱལ་
པར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། གནས་དང་གནས་
མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་
པ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་

པའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཐུག། དེ་བཞིན་དུ་འོག་ནས་
 འབྱུང་བའི་སྟོབས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟར་དུ་དབྱེད་པར་བྱ་
 བ་མང་ཡང་རེ་རེ་ནས་འགོད་པ་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་མ་བཀོད་དེ་རིགས་
 པ་འདི་དག་གི་རྗེས་སུ་དཔགས་ཏེ་དཔྱོད་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དོགས་པ་
 ཅུང་ཟད་དབྱེད་ནས་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་
 དེའི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྟོན་སྣ་ཆོགས་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ་ནི་འགོག་ལམ་
 ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། འགོག་ལམ་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་ཟག་
 མེད་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ཤིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་རྣམ་སྟོན་ལ་བདེན་པ་
 དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་
 སོགས་མཐུན་པ་དང་། དད་སོགས་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་
 མཐུན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པ་དང་། ཁམས་
 སྣ་ཆོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་ལ་ནི་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་
 ཤེས་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། འདི་དག་འདུས་བྱས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་
 ཅུང་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དབང་པོ་དང་མོས་པ་ནི་སེམས་
 བྱུང་ཡིན་ལ། ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་གོམས་པའི་རྒྱ་མཐུན་
 ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐུང་པར་བ་ལ་འདོད་དོ། །ལམ་
 མཐུན་པའི་སྟོབས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ལམ་ལ་ནི་ལམ་བདེན་ཀྱིས་
 ཐུབ་པ་མེད་དེ། དེ་ནི་དཔྱུལ་བ་ནས་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་བར་ཐམས་ཅད་
 དུ་འགོ་བའི་རྒྱ་ལ་ལམ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱའམ་ལམ་འབའ་

ཞིག་མཐུན་པ་ལ་འདོད་ན་ནི་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་དགྲ་ཡིན་
ལ། ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མཐུན་པ་ལ་འདོད་ན་ནི་འགོག་པ་ཡང་ལམ་
གྱི་བྲལ་འབྲས་ཡིན་པས་ཤེས་པ་བརྟུ་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷགས་གཉིས་
ལས་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་འདྲོ། །སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་དང་།
འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ཏེ། སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་བྲན་པ་ཡིན་ལ། འཆི་
འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པ་ནི་མ་འོངས་པའི་སྤིང་པ་མཐུན་པ་སྟེ། འདི་དག་རང་
གི་མཆོན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལས་སྤྱི་འཆོན་ཉིད་བདག་མེད་པའི་རྣམ་
པར་མ་ལྷགས་པས་བདེན་པ་ལ་མི་དམིགས་པར་འདོད་དོ། །ཟག་པ་བྲད་
པ་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ཡང་ཟག་པ་བྲད་པ་འགོག་བདེན་འབའ་ཞིག་མཐུན་པ་
ལ་འདོད་ན་ནི། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས། འགོག་པ་ཤེས་པ་བྲད་པ་དང་མི་སྐྱེ་
བ་ཤེས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་དྲུག་ལས་མི་འབྱུང་ལ། ཡང་ཟག་པ་བྲད་
པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ལ་འདོད་ན་ནི་དེའི་རྒྱུད་ལ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་འབྱུང་བས་ཤེས་པ་བརྟུ་ཀ་ཡོད་དེ་འདི་ཡང་འདམ་ཁ་ཅན་ནོ། །འོ་ན།
བྱེ་སྤྱི་རང་ལྷགས་ལ་སྟོབས་བརྟུ་པོ་ནང་པན་ཚུན་འགལ་ལམ་མི་འགལ་
ཞེ་ན། མི་འགལ་བ་འདྲ་སྟེ། ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་
དང་། ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཐུན་པའི་སྟོབས་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
དང་པོའི་ཁོངས་སུ་ཕྱི་མ་འདུ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་སོ་སོར་དབྱེ་བ་
དོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། ནང་གསེས་སུ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། ལམ་

དང་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོན་ས་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་།
 ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་རྣམ་སྟོན་འབའ་ཞིག་ཙམ་མཐུན་པའི་ཆ་ནས་ལས་
 དང་རྣམ་སྟོན་མཐུན་པའི་སྟོབས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དང་པོས་འགོག་ལམ་
 ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ལ། ཕྱི་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བསམ་
 གཏན་དང་། རྣམ་ཐར་སོགས་མཐུན་པ་དང་། ལམ་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱང་
 མི་འགལ་ཞིང་། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་མཐུན་པ་དང་། མོས་པ་
 ལྷ་ཆོགས་དང་། ཁམས་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱང་། རང་པན་ཚུན་མི་
 འགལ་བ་འདྲ་ཡང་རེ་རེ་ནས་མ་བཏོད་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཡིན་ཐབ་མཉམ་
 ཡང་མ་ཡིན་པས་སྟོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་དཔྱོད་ཤེས་པར་བྱའོ།

༥ སྟོན་གནས་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བའི་སྟོབས། །བསམ་གཏན་དག་ན་ལྷག་མ་
 བློ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོན་། སྟོབས་དེ་དག་ས་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་ན།
 སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་གཉིས་
 བློ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་པོ་གང་རུང་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་
 ལ། སྟོབས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི་ཉིར་བསྟོགས་ཕྱི་མ་བདུན་མ་གཏོགས་པའི་
 ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་ཅི་རིགས་སུ་བརྟེན་པ་ཡོད་ཅིང་། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པས་
 བརྟུས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་བརྟེན་པ་ཡོད་མོད།
 འོན་ཀྱང་འདི་དག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མཐུན་
 པའི་ཕྱིར་པལ་ཆེ་བ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །ལུས་རྟེན་ཡང་
 མྱིང་གཞན་དང་ཁམས་གཞན་དང་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་མི་

འབྱུང་ཞིང་། བྱད་མེད་ཀྱི་རྟོན་ལ་ཡང་མི་འབྱུང་བས་འཛམ་བུ་སྤིང་གི་སྐྱེས་
པའི་རྟོན་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བར་འདོད་དོ།

༥ འདིའི་སྟོབས་གང་སྤྱིར་ཐོགས་མི་མངལ། །ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ། འོ་
ན། ཤེས་པ་བརྩ་པོ་དེ་དག་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་
ཡོད་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ཅིའི་
སྤྱིར་སྟོབས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉན་རང་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་གནས་དང་གནས་
མ་ཡིན་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་ཅུམ་ཤེས་པ་ཡོད་ཀྱང་མཐའ་དག་མི་ཤེས་
པས་ཤེས་བྱ་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྤྱིར་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་མི་
ཐོབ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་པས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་
མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་བྱིར། དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ངས་པར་སྟོབས་ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་པས་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བ་འཇུག་པའི་དོན་མ་ཚང་བའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། སྤྱག་ཀུན་མཐུན་པས་འགོག་ལམ་མི་མཐུན་པ་དང་། འགོག་པ་ཤེས་
པས་ལམ་མི་མཐུན་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པས་འགོག་པ་མི་མཐུན་པ་དང་།
འགོག་ལམ་ཤེས་པས་སྤྱག་ཀུན་མི་མཐུན་པ་དང་། སེམས་ལ་དམིགས་
པས་སེམས་བྱུང་མི་འཇིན་པ་དང་། སེམས་བྱུང་ལ་དམིགས་པས་སེམས་མི་
འཇིན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པས་ཟག་མེད་མི་འཇིན་པ་སོགས་
ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ཐོགས་པ་ཤིང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སངས་

རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་
 པའི་དོན་སྒྲུར་བ་འབད་ཚུལ་ལ་མ་སྟོས་པར་བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་མཁྱེན་པའི་
 དོན་ཡིན་པ་ལས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་མི་ཐོགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཤམ་
 ཏེ་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་མི་ཐོགས་པར་འདོད་ན། འོ་ན། གོང་དུ་སྟོབས་བརྩུ་བོ་སོ་
 སོ་ལ་ཤེས་པ་ཇི་ཅམ་འབྱུང་དང་། ཤེས་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་བརྩུ་ལས་
 འདི་འབྱུར་དང་འདི་མི་འབྱུར་ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་དང་འགལ་བར་འབྱུར་
 ལ། གནས་དང་པོར་ཡུལ་ཐོགས་དང་དམིགས་ཐོགས་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་
 བཤད་པ་རྣམས་དང་ཡང་འགལ་བར་འབྱུར་རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཁྱེན་པ་སྤྱི་ཅམ་པ་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་
 ཡིན་ལ། དེའི་བྱེ་བྲག་རེ་རེ་ནས་བྱེ་ན་ཤེས་བྱ་དེ་དང་དེ་ལ་ཐོགས་པ་ཤེད་ག་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲ་དགོས་པ་ནི་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ཡིན་ཀྱང་གནས་སྐབས་
 གྲུབ་མཐའི་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲ་བ་ལས་འོས་མེད་དོ།

༥ རྒྱལ་སྤེད་མེད་བྱ་ཡི་སྟོབས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱགས་ཀྱི་སྟོབས་ཐོགས་པ་མི་མངའ་ན་སྤྱི་སྟོབས་ཇི་ལྟར་
 ཞེ་ན། རྒྱལ་ནི་སྤེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའོ། །སྤེད་མེད་ཀྱི་བྱ་ཞེས་པ་ནི་
 སྟོབས་ཆེས་ཆེ་བའི་རབ་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་ལས་གང་ཟག་བྱེ་
 ཟག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་ལ་
 སྤེད་མེད་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། གྲངས་ཀྱི་གནས་
 གཞན་དུག་ཅུ་པ་ལ་གྲངས་མེད་ཅེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། འོན། སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་ཇི་ཙམ་ཞེ་ན། སྤང་པོ་ཆེ་
 བལ་བ་དང་། སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེ་དང་། ཆོན་པོ་ཆེ་ཆོན་པོ་དང་། རབ་གཞོན་
 དང་། ཡན་ལག་མཆོག་དང་། སྟོབས་མཆོག་དང་། སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱ་སྟེ་བདུན་
 པོ་དེ་དག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བཅུ་འགྱུར་གྱིས་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཕྱི་
 མ་ནི་སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་འགའ་ཞིག་ནི། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་སྐྱའི་རུས་པའི་ཆོག་ས་རེ་རེ་ནའང་སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའ་ཞེས་
 འདོད་ལ། གཞན་དག་ནི་ཐུགས་ཀྱི་སྟོབས་མཐའ་ཡས་པ་བཞིན་སྐྱའི་སྟོབས་
 གྲང་མཐའ་ཡས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཐུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཇི་ལྟར་བཟོད་པར་
 འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱའི་སྟོབས་
 ལ་ཡང་ཆད་བཟུང་དུ་མེད་མོད་ཀྱང་། སྐྱའི་སྟོབས་ལ་ཆད་བཟུང་དུ་ཡོད་
 པར་སྤྲ་བ་ཡང་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སོ། །སྐྱའི་སྟོབས་དེའི་ངོ་བོ་ནི་རེག་
 བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞེད་དོ།

མི་འཇིགས་པ་བཞིའི་སྐྱོར་དོགས་དཔྱད།

༥ མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མི་
 འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རང་དོན་ཉོགས་པ་ཕུན་ཆོགས་སུ་དམ་
 བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་

ཆོག་གས་སྤྲུ་དམ་བཅས་པ་དང་། གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྤྲུ་དམ་བཅས་
 པ་དང་། གཞན་དོན་ངེས་འབྱུང་གི་ལམ་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་
 པ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སྤྲུམ་དུ་མཁྱེན་པར་ཞལ་
 གྱིས་བཞེས་པ་ལ་སྤྲུས་ཀྱང་ཆོས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བ་མེད་པས་མི་འཇིགས་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ཟག་པ་ཀྱན་ཟད་པའམ་སྤངས་པར་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བར་དུ་
 གཅོད་པའི་ཆོས་སྤྲུ་བསྟན་པ་དང་། ལམ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་
 པ་ལ་སྤྲུས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་མེད་པས་ན་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་དང་དེ་
 དག་ཏུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་མི་འཇིགས་པ་དང་པོ་ལ་ནི་སྟོབས་
 དང་པོ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བརྟུ་ག་དང་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་ལ།
 གཉིས་པ་ནི། སྟོབས་བརྟུ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་བཞིན་དུ་ཤེས་
 པ་དུག་གམ་བརྟུ་དང་། ས་བརྟུ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི།
 སྟོབས་གཉིས་པ་ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པ་བཞིན་དུ་འགོག་ལམ་ཤེས་པ་
 མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་དང་། ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་།
 བཞི་པ་ནི། སྟོབས་བདུན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་བཞིན་དུ་
 ཤེས་པ་དབྱའམ་བརྟུ་དང་། ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དོ། །འོ་ན།
 མི་འཇིགས་པ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གྲེ་བྲག་སྤྲུ་བས། མི་
 འཇིགས་པ་ནི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་དག་ཉིད་དུ་འདོད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་

བཞེད་པ་ནི་མི་འཇིགས་པ་ནི་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་
དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འཇིགས་པ་འཇམ་མི་སྐྱབས་པ་འབྱུང་བའི་བྱིང་། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་ནས་ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་མི་འཇིགས་
པ་ཞེས་བརྗོད་པར་བཞེད་ལ། གང་ལྟར་ཡང་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
མི་འཇིགས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དགོས་སོ། །འོ་ན། ལྟོབས་དང་མི་
འཇིགས་པ་དེ་དག་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་བ་མ་ཟད། ལྟོབས་དང་
པོ་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་པོ་དང་། ལྟོབས་བརྩུ་བ་དང་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་
པ་སོགས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དགོས་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་མི་འཇིགས་པ་བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་མིང་ལོགས་སུ་བཏགས་པ་ལས། དོན་
ལ་ལྟོབས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་མི་
མཛོན་ཏེ་དབྱེད་ན་ཤེས་སོ། །

༥ དེ་དང་ཤེས་བཞིན་བདག་ཉིད་གསུམ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་
པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་བཤའ་པ་ནི། དེ་དང་ཤེས་བཞིན་གང་རུང་གི་
བདག་ཉིད་དམ་ཤེས་རབ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉན་
ཐོས་སོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན། དེ་དག་གིས་གྲུས་པས་ཉན་པ་དང་། སེམས་
གཏོད་པར་བྱེད་ན། དགྲེས་པ་དང་ཡིད་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། ཉན་པ་
དང་སེམས་གཏོད་པར་མི་བྱེད་ན་ཡང་མི་དགྲེས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བར་
ཡང་མི་འགྱུར་ཞིང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཉན་པ་དང་འགའ་ཞིག་གིས་ཉན་པར་
མི་བྱེད་ན་ཡང་དགྲེས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བར་

བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞུགས་པའི་ཆ་ནས་བློ་པ་ཉིད་
གཞག་གསུམ་དུ་བཞག་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འདོད་
དོ།

སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར།

༥ ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཀུན་རྫོབ་སྟོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་
ཀྱི་ཁམས་ལ་ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་དུ་སྟེན་པར། སྟེན་རྒྱུ། སྟེན་མ་སྟེན་པ་
སྟེན་པར་བྱ། སྟེན་སྟེན་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཀྱིས་བརྟོན་པར་བྱ། ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་ཅི་རིགས་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གཟེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཁོ་ན་
སྟེ། དེ་ཡང་གཉི་ལྷག་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལོ། །དེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་
པོས་འབྲུག་པ་དང་། རྣམ་པ་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་ཆར་ལ་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དང་། སྟོད་ཡུལ་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་ཅན་དུ་བློ་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
འཇུག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་བས་ཆེ་བ་གཞན་
མེད་པས་ན་ཆེས་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

༥ ཐ་དང་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། ཅེས་པའི་སྐབས་སུ། འོ་ན་སྟོང་ཇེ་ཙམ་
པོ་བ་དང་། ཐུགས་ཇེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བྱད་པར་
རམ་ཐ་དང་དུ་འབྱེད་ཚུལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྟོང་ཇེ་ཙམ་པོ་བ་དེ་ནི་ཞེ་སྒང་
མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཐུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐུག་བསྐྱེད་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་ཙན་
དང་། དམིགས་པ་འདོད་པའི་སེམས་ཙན་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ས་
བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་གམ་བཞི་ཆར་ན་ཡོད་པ་དང་། ཉན་རང་དང་སོ་སྐྱེའི་
རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་དང་། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཙམ་
ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་ནི་སྟོང་ཇེ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
བྱད་པ་ལས་འཁོར་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ལས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོབ་པ་དང་། དུལ་
ཐུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐུག་བསྐྱེད་ཙན་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བ་ལས་སེམས་ཙན་ཐམས་
ཅད་ལ་འདྲ་བར་སྟོང་ཇེ་བ་མ་ཡིན་ལ། ཐུགས་ཇེ་ཆེན་པོ་ནི་གཉི་ཐུག་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཐུག་བསྐྱེད་གསུམ་ཆར་གྱི་རྣམ་པ་ཙན་དང་། ཁམས་
གསུམ་གྱི་སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལས་
སུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་དགོས་པས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་པ་ཁོ་ན་
དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱིད་
ཅེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་
འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་
ལ་འདྲ་བར་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐུགས་འདིར་སྟོང་ཇེ་
ཆེན་པོ་དང་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཇེ་ཙམ་པོ་བ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།

ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་དེ་འདྲའི་སྙིང་རྩེ་ཅམ་པོ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
 བྱིད། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་
 རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག བྱང་
 སེམས་དང་དེའི་རིགས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་དེ་འདྲའི་སྙིང་
 རྩེ་ཅམ་པོ་བ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིད། དང་པོ་དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་
 ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་མེད་
 བ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་པར་འདོད་པའམ།
 ཡོད་ཀྱང་མངོན་དུ་གྱུར་མི་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་ན་ཆོག་ཏུ་མི་མཛེས་པར་
 མ་བཟང་དོན་ལ་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་
 པའི་གཙུག་པོ་ནི་སྐུ་བ་སྐུ་ལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐུ་བ་སྐུ་ལ་ལས་
 བཏོན་ཏེ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་བཞེད་
 པ་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྐུ་བ་སྐུ་ལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་སྐུ་བ་སྐུ་ལ་གྱིས་
 མནར་བ་གཟིགས་པའི་ཆེ་སྙིང་རྩེ་གཏན་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་རང་སྡེ་སྐྱ་
 ཞིག་གིས་སྐྱ་མི་རྒྱས་པའི་བྱིད། ཅུ་བའི་རྟགས་སྤྱི་མ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་
 ཀྱི་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེའི་རིགས་ཅན་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་
 རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་བྱིད། དང་པོ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
 དེ་མེད་ན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐུ་བ་
 བསྐུ་ལ་ལས་སྐྱོབ་བྱིར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོ་
མེད་པར་འདོད་དགོས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོའི་
དམིགས་ལུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གང་
ལ་དམིགས་ཀྱང་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོ་གཏན་ནས་སྐྱེ་མི་རིགས་པ་དང་། བྱམས་
སོགས་ཆད་མེད་བཞིའི་ནང་ནས་སྣང་ཇེ་ཆད་མེད་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་
ལ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོའི་རྩ་བ་
ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་མི་འོས་པ་དུ་མ་ཞིག་སྤྲད་གོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡང་སྣང་ཇེ་
ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་བ་དཔྱལ་བའི་ཤིང་རྟ་འབྲེན་པའི་
ཀྱང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་ཆེ་གྲོགས་ལ་དམིགས་པའི་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོ་གསར་
དུ་སྐྱེས། དེ་ནས་སྐྱེ་ཆེ་འཕོས་ནས་ལྷར་སྐྱེ་བ་བཞེས། དེ་ནས་སྟོ་ཕྱོགས་
སུ་ཇ་མཁན་གྱི་ཁྱེུ་སྒྲུང་བྱེད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བྱུང་མཐའི་རང་
ལུགས་གང་ཞིག་དེ་འབྲེེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡང་དཔྱལ་བའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་
བའི་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་བྱེ་
སྐྱེའི་ལུགས་བསྟན་པའི་ཡིག་ཆ་གཞན་དག་ལས་འབྱུང་བ་ལྷར་འདིར་ཡང་
ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གཞན་ལ་
ཡང་རིགས་འགྲེལ་མཆོན་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་
ཀྱི་རྒྱད་ལ་སྣང་ཇེ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་ཐུགས་ཇེ་ཆེན་པོ་ལས་ཐ་དད་འབྱེད་ཆོས་

བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཕྱེ་བའི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཟེར་ན། དེ་མི་འབྲུག་པར་ཐལ། དེ་
འབྲུག་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཅམ་པོ་བ་དེ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱད་
བསྐྱེད་ལས་བྱལ་འདོད་ཅམ་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག བྱང་སེམས་ཀྱི་
རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱད་བསྐྱེད་གསུམ་པོ་
མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་
པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། འབྲེལ་བ་མཛོན་པའི་རྒྱན་ལས།
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་ནི་སྒྲིབ་རྒྱུ་བ་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་བྱད་ཀྱི་འཁོར་བའི་སྤྱད་
བསྐྱེད་ལས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་
ཐལ། སྒྲིབ་རྒྱུ་ཅམ་པོ་བ་དེ་ནི་འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱལ་སྐྱོབས་ཀྱིས་
ཐོབ་དགོས་པ་དང་། ས་ཡང་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གིས་བསྐྱེད་པ་སོགས་
ཡིན་པ་གང་ཞིག བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ནི་འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་
དང་མ་བྱལ་བའི་སྲིད་པ་མཐའ་མའི་བྱང་སེམས་གཞིན་ཏུ་དོན་བྱལ་སྤྱི་བྱའི་
རྒྱད་ལ་ནི་ངེས་པར་ཡོད་པས་དེ་དང་དེའི་རྒྱན་སྤྱི་མར་བྱུར་པའི་དཔྱལ་བའི་
ཉན་ལ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་སྤྱི་བྱའི་ངེས་པར་འདོད་པའི་ས་པ་
ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་བྱད་སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་
རྒྱུ་ཆེན་པོ་ནི་ཐུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དངོས་ཡིན་པས་དེའི་བྱང་ཆོས་བརྒྱད་ཀ་
ཆང་ཞིང་། བྱང་སེམས་དང་དེའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ནི་
ངོ་བོ་དམིགས་རྣམ་བྱེད་ལས་སོགས་པལ་ཆར་ཐུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱུ་
སྤྱི་མ་ཐུན་ཀྱི། སྒྲིབ་རྒྱུ་ཅམ་པོ་བ་དེ་དང་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འོན་

ཀྱང་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེའི་རྟེན་དང་ས་དང་ཐོབ་
ཚུལ་གསུམ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། རྟེན་ནི་དབྱེལ་བ་པ་སོགས་
སོ་སྟེ་ཆགས་བཅས་པའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ནི་
འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་ས་དུག་སྟེ་ས་བདུན་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཐོབ་ཚུལ་ཀྱང་རྟེན་དང་ས་ལ་དཔགས་ནས་ཤེས་སྟོབ་པའི་ཕྱིར།
བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཆེན་པོའི་སྐར་
བརྗོད་ཅེ་ན། རོ་བོ་གཉི་ཐུག་མེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དམིགས་པ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་གསུམ་ཆར་ལ་
རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་ཆད་མེད་པ་འཇིན་
པའི་ཕྱིར་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། བྱང་འཕགས་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་དམ། ཞེ་ན་མེད་དེ། སྐར་ཆོགས་
ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་གཏོང་རྒྱ་མ་བྱུང་བས་
ལྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྟོད་ནས་ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་སྟན་ཐོག་
གཅིག་ལ་བཞོད་དགོས་པས་བར་དེར་སྟོང་རྗེ་མཛོན་དུ་གྱུར་པའམ་གསར་
དུ་སྟེ་བ་ནི་མེད་ཅེས་བྱའོ། །འདི་དག་གང་གིས་བསྟན་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
ཀྱན་རྫོབ་སྟོ། །ཞེས་དང་། ཐ་དད་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། ཅེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་
པོ་དང་སྟོང་རྗེ་ཅམ་པོ་བ་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན་མ་བྱུང་
སྟེ། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྟུས་པ་དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ནི་ཆེ་

བ་ལ་དམིགས་པ་དོ་བོ་ཞེ་སྒྲིབ་མེད་པ་དང་གཉི་ལྷག་མེད་པ་གཉིས་ཅར་ལ་
གཉིགས་པས་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཤིག་ཀྱང་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

༥ སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཆོགས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཆོག་རྒྱུ་
བཞི་པའི་དོན་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཞིང་། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་དག་ཏུ་མ་བྱེད་དེ། འགྲེལ་པ་མཛོན་
པའི་རྒྱན་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་པན་འདོགས་པ། །གསུམ་པོ་རེ་རེའང་བཞི་
བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རགས་བསྐྱས་སྒྲིབ་པས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཆོགས་སུ་བཅད་
པར་སྒྲེབས་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །འོ་
ན་འདིར་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐྱིར་བསོད་ནམས་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཅམ་ནི་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་
རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་དགོ་ཅ་རྣམས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས། བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོགས་དག་ལ་སྐྱོད་
པས་བསེ་བུ་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཆོགས་གཉིས་བྱད་པར་ཅན་ནི་གཙོ་བོར་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སའི་མཁྱེན་གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འཛོག་
དགོས་ཏེ། རང་དོན་སྐྱོབས་སོགས་མ་འདྲེས་པའི་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་བཙོ་
བརྒྱད་གཙོ་བོར་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། གཞན་དོན་

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་མཆན་དཔེ་སོགས་གཙོ་བོར་འབྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ཆ་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོགས་
གཉིས་པོ་རང་རང་གི་ལག་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་རེ་འཛོག་པའི་ཆ་ནས་དེ་གཉིས་
སོ་སོར་བཞག་པ་ཅམ་ལས་དེ་གཉིས་པོ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་
སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཚོས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་།
ཚོས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་གཟུགས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
ཡང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་གཟིགས་མར་མེ་རིན་ཆེན་གཙུག་། ཅེས་སོགས་
དང་། གང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་
ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

སྟོབ་པ་འཕགས་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

༥ ཚོས་གཞན་སྟོབ་དང་ཐུན་མོང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
སྒར་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་འགའ་ཞིག་ནི་སྟོབ་མ་ཉན་
རང་འཕགས་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ཡང་
ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ཉན་མོངས་མེད་པ་དང་། སྟོན་
ནས་མཐུན་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་དང་། མདོན་ཤེས་རྒྱག་
དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་དང་། ཆད་མེད་བཞི་དང་།

རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་། ཟིལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ལས་ཉོན་
མོངས་མེད་པ་ནས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་བར་དང་། ཟག་ཟད་གྱི་
མངོན་ཤེས་དང་། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྣམ་པ་ཐར་པའི་སྒྲོ་གསུམ་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ནི་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་
ནི་སོ་སྐྱེ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བའོ།།

༥ ཉོན་མོངས་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐྱབས་སུ་དེ་
དག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ལ་དང་པོ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དང་ཐུན་མོང་བ་
ཉོན་མོངས་མེད་པ་སོགས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ནི། དག་བཅོམ་པ་གང་དག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་
འདོད་ནས་བདག་མཐོང་བ་དང་། བདག་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་རྒྱུད་ལ་
ཆགས་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བར་མ་གྱུར་ཅིག་སྟུང་དུ་རབ་མཐའི་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས། དེ་ལས་ལངས་རྗེས་སུ་འང་
དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ས་ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་དང་། གང་ཟག་
ནི་དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་ཡིན་གྱིས། ཉམས་པའི་ཆོས་
ཅན་སོགས་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རེས་འགའ་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་
ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་སྤིད་ན་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་པའི་བྱིར་
རོ། །ལུས་ཉོན་ནི་སྤིང་གསུམ་གང་རུང་གི་མི་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་

འདི་འདྲི་དམིགས་ཡུལ་འདོད་པའི་སས་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་སྤང་ཉོན་མོངས་མ་
མོངས་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཁམས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ནི་
མི་འབྱུང་སྟེ། གོང་མ་བ་རྣམས་འཕགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྟེ་
བ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་། སྒྲིམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ། གནས་པའི་ཉོན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་དམིགས་ནས་
ཉོན་མོངས་སྟེ་མི་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར་ཐེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་ཉོན་གཅིག་པའི་
ཉིང་ངེ་འཇིན་དེ་མ་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་
ད་ལྟར་བ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་དེའི་ཆེ་འདས་པའི་ངོ་བོར་འཕོས་ཏེ་འགག་བྱེན་
ལ། འདས་པ་ལ་གསར་སྟེ་མེད་པ་ནི། སྟེས་བྱེན་སྤྲུང་ཡང་སྟེ་བ་མེད་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མ་མོངས་
པ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྟངས་བའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་
ཀྱི་རྣམ་པས་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་བྱེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་
པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་བྱ་ལས། ལམ་འདིས་སྤྲུང་ཉོན་མོངས་པར་མི་བྱེད་
པས་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པའོ། །འདི་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་བསྟངས་པའི་ཐབས་
མཁས་ཀྱི་བྱུང་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ལ་དམིགས་
ནས་ཉོན་མོངས་སྟེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེས་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྟེ་བའི་
དམིགས་རྒྱན་བྱེད་ན། དེས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་མཉམ་

པར་བཞག་པའི་དགོས་དོན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ སློན་ནས་ཤེས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 སློན་ནས་ཤེས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྲང་ངོ་བོ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཉེན་རྣམས་
 ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་གྲུན་དུ་མཚུངས་ལ། འོན་གྲང་དེའི་དམིགས་པ་ལ་ནི་
 རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
 ངོ། །སློན་ནས་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཡུལ་འདི་དང་འདི་ཤེས་པར་
 བྱའོ་སྟམ་པའི་སློན་པ་སློན་དུ་བཏང་ནས་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་
 ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་དེའི་ཡུལ་དུ་ངི་ཅམ་གྱུར་པ་ཤེས་པའོ། །དེ་ཡང་
 གྲེ་བྲག་སྐྱབས་ནི། དེས་གཟུགས་མེད་ནི་མངོན་སུམ་དུ་མི་ཤེས་ཏེ། འདི་
 བསམ་གཏན་ བཞི་པའི་ས་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་རུས་
 པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་བ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་
 ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པས་གཟུགས་མེད་
 པའང་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པར་འདོད་ལ། དེར་མ་བཟད་མངོན་ཏོགས་རྒྱན་
 ལས། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྷ། །ཞེས་སོགས་དང་། སངས་རྒྱས་
 སློན་ནས་མཐུན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་
 པ་དང་སློན་ནས་མཐུན་པ་ནི་ཉན་རང་ལས་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་
 མང་དུ་གསུངས་ཏེ་འདིར་མ་བཀོད་ལ། ལྷགས་འདིར་ནི། སངས་རྒྱས་
 སྤྱོད་པ་འབད་ཚུལ་ལ་ལྷོས་དགོས་མི་དགོས་ཅམ་ལས། བྱད་པར་གཞན་མ་
 བཤད་དོ། །

སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ལ་དོགས་དཔྱད།

༥ དེ་བཞིན་ཆོས་དོན་ངེས་ཆིག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། སོ་
སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ནི་བཞི་སྟེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་དོན་དང་། ངེས་པའི་ཆིག་དང་། སྒྲུབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། །དེ་དག་གི་ཉིན་དང་གང་ཟག་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
ངེ་འཇིན་དང་མཚུངས་ལ། དམིགས་པ་དང་། ས་དང་། རོ་བོ་ལ་ནི་བྱུང་པར་
ཡོད་དེ། དང་པོ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་མིང་དང་དོན་དང་། དག་རྣམས་
ལ་དམིགས་ནས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡིན་
ཏེ། དང་པོ་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཆིག་
ཡི་གེའི་ཆོགས་རིག་པ་དང་། གཉིས་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་རང་གི་
མཆན་ཉིད་དམ། དོན་གྱི་མཆོག་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་རིག་པ་དང་། གསུམ་
པས་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་དག་རིག་པ་སྟེ། རྒྱ་
མཆན་ཅན་གྱི་དག་ཆིག་དེ་དག་ལ་ངེས་པའི་ཆིག་ཅེས་ཀྱང་བྱ་བའོ། །བཞི་
པ་སྒྲུབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་པར་བརྗོད་པ་ལ་
དབང་བ་དང་། ལམ་ལ་དབང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
འགལ་འབྲེལ་གྱི་དོན་རིག་ནས་གཞན་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ལ་ཐོགས་པ་
མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་
ཞི་ལྷག་གི་ཉིང་ངེ་འཇིན་མི་བརྗོད་པས་ལམ་ལ་དབང་བ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་

བར་ཤེས་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི། འབེལ་གཏམ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་
 རང་གི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་འོ། །འདི་ནི་སྟོབས་པ་འང་ཡིན་ལ་སོ་སོ་
 རིག་པ་འང་ཡིན་པས་སྟོབས་པ་སོ་སོ་རིག་པ་འཇམ། ཡང་ན་སྟོབས་པ་ནི་རིག་
 པ་དང་གྲོལ་བར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཤེས་པ་འི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། །སོ་
 སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་མིང་དང་དོན་
 སོགས་ལ་མཉམ་ཆེས་གཉིས་ཀར་དམིགས་མོད་ཀྱང་། སྐྱབ་པ་ནི་ཆེས་ཐོབ་
 གྱི་ཆེ་མ་གཏོགས་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
 པ་འི་དམིགས་ཡུལ་ལ་ནི་དག་དང་ལམ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། མངོན་བཟོད་ལ་
 དབང་བ་ནི་དག་ལ་དམིགས་ཤིང་། ལམ་ལ་དབང་བ་ནི་ལམ་ལ་དམིགས་
 པ་སྟེ། ལམ་ཡང་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་འགོག་པ་
 ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་འི་ཤེས་པ་དགྲ་འབྱུང་སྟེ། དག་ལ་དམིགས་པ་ལ་ནི་
 ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། སྐྱག་ཀུན་ཤེས་པ་གཉིས། ཆོས་ཤེས། ཆེས་ཤེས། ཟད་པ་
 དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་བདུན་དང་། ལམ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་། ཟག་མེད་གྱི་
 དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། ཆེས་ཤེས། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་
 ཤེས་པ། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་དྲུག་དང་། ལམ་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་ན་
 སྐྱག་ཀུན་ཤེས་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་འང་འབྱུང་བས་དགྲ་འོ། །འོ་ན། དག་
 དང་ལམ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སྐྱག་ཀུན་ཤེས་པ་རི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། འབྱུང་སྟེ།
 དེ་འི་དམིགས་ཡུལ་དུ་རྒྱུར་པ་འི་དག་ནི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སྐྱག་ཀུན་གྱིས་
 བསྐྱས་ལ། ལམ་ཟག་བཅས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་འི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་འདི་

ནི་ས་ཡང་འདོད་པ་ནས་སྲིད་ཅིའི་བར་ཐམས་ཅད་ན་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་
དོ། །དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་
ན་ནི་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ། འོན་ཏེ་ཐུང་འདས་ཁོ་ན་རིག་པ་ལ་
འདོད་ན་ནི། འགོག་པ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་
ཤེས་པ། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་འབྱུང་ཞིང་། ས་ཡང་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་
དོ། ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་དང་། དེས་ཆིག་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་གཉིས་ནི་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ས་
ནི་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་བཞིན་ཡོད་
ཀྱི། དེ་ཡན་ཆད་ན་མིང་ཆིག་ཡི་གའི་ཆོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཆིག་སོ་
སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་
དེ། དེ་བརྟགས་དོན་དབྱེད་ནས་ངག་རྟུ་སྟེ་བས་ན་ངག་ནི་རྟོག་པས་གུན་
ནས་བསྐྱང་དགོས་པས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའི་རྣམ་གྲངས་ངོ་བོ་དེས་ཆིག་
དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པར་བྱས་པས་ཐོབ་ཅིང་། བཞི་པོ་དེ་དག་གཅིག་ཐོབ་
ན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་བར་ཐོབ་པ་ནི་མེད་
དོ། །འོན་ཀྱང་སྒྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམ་ནི་ཡོད་དེ། ཆོས་ཏེ་ཡི་གའི་
རྗེས་སྟེ་འབྱུང་བ་ལས་དོན་རྟོགས་ཤིང་། དོན་ལས་དེས་པའི་ཆིག་ཤེས་ལ།
དེ་ལས་རིག་གོལ་ཀྱི་སྒྲོབས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བསམ་
གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་ངག་སྟེ་བ་མེད་པར་ཐལ། ངག་ནི་འདོད་དང་དང་

པོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་
 བསྐྱུས་པའི་ངག་སྒྲ་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་ཡན་
 ཆད་ངག་སྒྲ་ན་ཀྱན་སྒྲོང་གི་རྟོག་དཔྱད་མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་སྒྲ་དགོས་པས་
 ཀྱན་སྒྲོང་གི་རྟོག་དཔྱད་གང་དུ་བསྐྱུས་པའི་ས་དེར་ངག་ཀྱང་བསྐྱུས་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། འོ་ན། ཁོ་རང་ལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་
 བསྐྱུས་ཀྱི་མིང་ཆིག་ཡི་གེ་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་པོ་དེ་རྣམ་རྟོག་
 གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་སྒྲི་ལ་འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲའི་ཡིད་ཡུལ་དུ་ཤར་
 བའི་སྒྲ་སྒྲི་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་ངག་སྒྲ་བ་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་དེར་ཐལ། ཆིག་གསུམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ནི། གཟུགས་དང་འདྲ་བྱེད་དག་ཏུ་
 འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས། ངག་ནི་འདོད་
 དང་དང་པོ་ནི། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཙ་བར་འདོད་
 ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་རིག་འདོད་དང་བསམ་གཏན་ན། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མིང་ཆིག་ཡི་གེ་གསུམ་
 མེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་པོ་ངག་སྒྲ་རང་མཆན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་
 ནི་ཀ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། །གཟུགས་ནི་དབང་
 པོ་ལྟ་དང་དོན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ཀྱི་གདངས་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
 ཏྲགས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་གསུམ་པོ་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲ་ཀྱི་གདངས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་
 རོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་རྟོག་གི་ཡིད་ཡུལ་དུ་ཤར་བའི་སྒྲ་སྒྲི་ལ་འདོད་པ་
 གནས་གཉིས་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་

ཡིན་ཀྱང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སས་བསྟུས་པའི་དག་ཅམ་པོ་བ་ནི་ཡོད་
དེ། བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྟོམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

༥ རྩལ་པོ་དེ་དག་རབ་མཐའ་བས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཉོན་མོངས་
མེད་དང་། སྟོན་ནས་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་སྟེ་རྩལ་པོ་
དེ་ནི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ཡིན་
ལ། འོ་ན། བོད་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་
ས་ཐམས་ཅད་དང་། ཆོས་རིག་འདོད་དང་བསམ་གཏན་ན། །དག་ནི་འདོད་
དང་དང་པོ་ན། །ཞེས་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
དེ་དག་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་
ལས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

༦ དེ་ནི་རྣམ་རྩལ་བསམ་གཏན་མཐའ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རབ་
མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པ་རྩལ་ཡོད་དེ། དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཉོན་མོངས་མེད་དང་། སྟོན་ནས་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་དང་དོན་དང་སྟོབས་
པ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གང་དུའང་མ་གཏོགས་པའི་
རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་འབའ་ཞིག་པ་རྩལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན། རྩལ་
པོ་དེ་དག་རབ་མཐའ་བས། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ནི་རྣམ་རྩལ་བསམ་གཏན་
མཐའ། །ཞེས་པ་གཉིས་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། དང་པོ་རྩལ་པོ་གང་རུང་ཡིན་
ན་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྟུས་ཡིན་པས་མ་བྱུང་ལ། སྤྱི་མ་རྩལ་པོ་

གང་རུང་ཡིན་ན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །རབ་
མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དེ་ནི་ས་ཀྱན་གྱིས་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་སེམས་ནས་སྲིད་ཅེའི་བར་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ཡང་སྲིད་
ཅེ་ནས་འདོད་སེམས་ཀྱི་བར་དང་། དེ་ནས་ཡང་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་ས་ཀྱན་གྱིས་ལྷགས་འབྱུང་
དང་ལྷགས་ལྡོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པས་མཐུན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་སུ།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་གཉིས་པ། གཉིས་པ་ལས་གསུམ་པ། གསུམ་པ་
ལས་བཞི་པར་འཕེལ་བས་ན། འཕེལ་བའི་རབ་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་
པ་ལ་སྲིད་ཅེའི་བར་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་དགོས་ཏེ། ས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷགས་
འབྱུང་ལྷགས་ལྡོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་
དོ། ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་སྤར་བ་ཤད་པ་
ལྟར་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ནི་སྦྱོར་བ་འབད་ཚེ་ལ་ལ་སྟོས་དགོས་ཀྱི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཅམ་གྱིས་མི་ཐོབ་ལ། སངས་རྒྱས་ནི་བཞེད་པ་ཅམ་ལ་
རག་ལས་པས་སྦྱོར་བ་ལ་སྟོས་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་དོགས་དཔྱད།

༥ རྩ་འབྲུལ་རྣ་བ་ཡིད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བལ་ཆེ་
བ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་མངོན་
པར་ཤེས་པ་ལ་དྲུག་སྟེ། རྩ་འབྲུལ་ཀྱི་མངོན་ཤེས། ལྟའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས།
དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་ཀྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་
དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་། ཟག་པ་བྱད་པ་ཤེས་པའི་མངོན་
ཤེས་ཏེ་དྲུག་གོ། །འོ་ན། ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་བདུན་དུ་མི་འགྱུར་
རམ། ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ལྷགས་འདིར་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེ་འཆི་
འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུས་པར་འདོད་པར་སྤངས་སྟེ་འོག་
ཏུ་འཆད་དོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་ལྟའི་སོ་སྐྱེ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། དྲུག་
པ་ནི། དག་བཙུམ་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་དོ། །མངོན་ཤེས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་ངོ་བོ་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཀྱི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འོ་
ན། ལྟའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལམ་གཞན་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་འགལ་ཡང་མངོན་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་འཛོག་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་དོ། །དེས་ན་སྦྱིར་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ལྟའི་མིག་དང་རྣ་
བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་དགེ་བ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འདོད་ལན་འདེབས་དགོས་སོ། །མངོན་ཤེས་དེ་དག་

ལས་གསུམ་པ་གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་། རྒྱལ་པ་ཟག་ཟད་ཤེས་པ་གཉིས་
 ལས་གཞན་པའི་ལྷག་མ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
 ལ། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ལ་ནི་ཤེས་པ་ལྷ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་གྱི་དབང་དུ་
 བྱས་ན་ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། ལམ་ཤེས་པ། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་བཞི་དང་།
 ཟག་བཅས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། ཤེས་པ་གཞན་རྣམས་ནི་མི་འབྱུང་སྟེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
 ཤེས་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་དང་། དེ་ཡང་མཚུངས་ལྡན་
 ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་སོགས་ཡིན་པ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་ཟག་ཟད་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་བཞིན་དུ་
 དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རྒྱལ་གམ་བརྩ་ཡོད་ལ། ས་ཡང་བརྩ་གཅིག་པོ་
 ཐམས་ཅད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དེ། འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ།
 ཟག་པ་ཟད་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་ན་ནི་དེའི་རྒྱད་ལ་
 ཤེས་པ་བརྩ་གཡོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་བརྩ་ཆར་ཡིན་ནོ། །ས་ཡང་ཅི་རིགས་
 པར་བརྩ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཟག་
 པ་ཟད་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་བརྩ་དང་ས་བརྩ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པའི་ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཟག་པ་ཟད་པའི་རྒྱད་གྱི་
 ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ། དེའི་རྒྱད་གྱི་ས་བརྩ་གཅིག་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པ་བརྩ་
 པོ་གང་རུང་ལ་ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་གྱིས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱད་

ཀྱི་ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་
མངོན་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་ཟག་ཟད་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་
མངོན་ནོ།།

༥ ལྟ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དག་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མངོན་
ཤེས་དང་པོ་ལྟ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་ས་བཞི་པོ་དག་གང་རུང་ན་ཡོད་ལ། དེ་
དག་ལས་ཀྱང་གསུམ་ནི། བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་ལས་གཞན་པའི་
བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞི་ན་ཡོད་ཅིང་། ལྟ་ཞིག་དང་ན་བའི་མངོན་
ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་དངོས་གཞིས་མ་བསྐྱུས་ཀྱང་དངོས་གཞི་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ནི་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་མངོན་ཤེས་
དང་པོ་ལྟ་དངོས་གཞི་བཞི་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་
ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ་འོག་ནས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ན་ནི་མེད་དེ། དེ་དག་འདོད་པ་ལ་སོགས་
པའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་དགོས་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞིས་འོག་སའི་ཟག་བཅས་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གཟུགས་
ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་དགོས་ཏེ། རྩུ་འཕྱུལ་དང་ལྟ་ཞི་ན་བ་དང་། འཆི་འཕོ་
སྟེ་ཤེས་གསུམ་ནི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཤེས་དང་
སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་གཉིས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་

གྱི་གཟུགས་འདི་ལས་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱུ་ལྡན་ཞིག་ཅེས་པ་རོལ་ལ་ཡིད་
གཏང་དེ། གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ལ་མ་བསྟོས་པར་གཞན་སེམས་ཤེས་པ་
དེའི་ཆེ་སེམས་ཤེས་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་
གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་གྱི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ཏེ་ཡིད་གྱི་རྣམ་
ཤེས་འགག་མ་ཐག་པའི་མཆོན་མ་བཟུང་ནས་དེ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལ་ཡིད་གཏང་
དེ་མཐར་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་པའི་བར་དོའི་
སེམས་དང་། དེའི་སྒྲུབ་པའི་འཆི་སྤྱིད་དང་། དེའི་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་དུས་ཀྱི་སྤྱིད་པ་
ལ་ཡིད་གཏང་དེ། གང་གི་ཆེ་དེའི་སྒྲོན་པའི་བར་སྤྱིད་བྱུང་བ་ན་སྒྲོན་གནས་
རྗེས་བྱུང་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་རིམ་གྱིས་བྱུང་ལ་
གྲུབ་ནས་ནི་ཆེ་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཐོད་ཀླུ་དུ་ཡང་བྱུང་ཏེ། དེ་
ཡང་རང་གཞན་གང་རུང་གིས་སྒྲོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞུགས་བྱུང་ན། །འདིའི་
ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ། འོ་ན་ཉེན་འདོད་པ་བའི་སྒྲོན་གནས་
རྗེས་བྱུང་གྱིས་གནས་གཙང་མ་རྣམས་རྒྱུ་ལྡན་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་
པས་དེ་དག་འདིར་མི་སྐྱེ་ཞིང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དེར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞུགས་པའི་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞུགས་
ལས་གནས་གཙང་མ་པ་རྣམས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐོས་པས་ཉམས་
སུ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན། འདོད་པ་བ་དག་གིས་སྐྱེ་བ་
སྒྲོན་མར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བྱུང་བའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་
སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་གྱུར་པའི་འདོད་པ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་འདོད་པར་

སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་དོན་ནི་འདོད་པ་བ་དག་གིས་རང་
ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་གནས་གཙང་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དག་གི་སྐྱེ་
བ་སྒོན་མ་བླན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་དག་གི་གཟུགས་
སོགས་དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་དག་ལ་ཡིད་གཏད་པ་ལས་དེའི་སྐྱེ་བ་སྒོན་མ་བླན་པ་ཡོད་པའི་དོན་
ནོ། །འོ་ན། དེ་ལྟར་བླན་པའི་འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་ན། དེ་ནི་ས་དབང་གང་ཟག་
འདས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མི་གཞོད་དམ་ཞེ་ན། མི་གཞོད་དེ། དེ་ནི་པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ། འདིར་ནི་སྒོན་གནས་རྗེས་བླན་གྱི་སྐྱབས་
ཡིན་པས་མི་མཚུངས་སོ། །རྩུ་འབྲུལ་དང་ལྷའི་ན་བ་དང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་
གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཡང་
བ་དང་འཕར་བ་སོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཐག་རིང་པོ་དང་ཆུང་དུའི་སྒྲ་
དང་། སྒྲ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཟག་པ་བྱད་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་
བ་ནི་སྒྲ་གོང་དུ། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །ཞེས་སོགས་
ཉོན་མོངས་སྒྲོང་བའི་ཐབས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །

༥ རང་དང་འོག་སའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ།
མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ་དེ་དག་གྲང་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཡུལ་རིག་པའི་སྦྱོད་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་གོང་མ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་མངོན་
ཤེས་ཀྱིས་གོང་སས་བསྐྱས་པའི་ཡུལ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩུ་འབྲུལ་
ཀྱིས་གྲང་རང་ས་དང་འོག་མར་འགོ་ཞིང་སྒྲུལ་པ་ལས་གོང་མར་མི་འགོ་བ་

སོགས་གཞན་ལའང་སྒྲོར་རོ། །འོན་ལྟེ་མིག་དང་རྩ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་
 གྱིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་མི་ཤེས་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
 དབང་ཤེས་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱང་ཏེན་མིག་དང་རྩ་བའི་དབང་པོ་གོང་
 མའི་སས་བསྐྱུས་པ་ལ་མ་བཏེན་པར་གོང་མའི་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་
 མེད་དེ། མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་མ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་
 རྩ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཏེན་ཀྱི་སྒྲོན་ས་རང་ས་དང་འོག་
 སའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྐྱུས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྲན་ཀྱི་
 མངོན་ཤེས་གྱིས་རང་གཞན་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་སྐྱ་མར་གྱུར་པའི་གཟུགས་
 མེད་པའི་སེམས་རིག་པར་ཐལ། དེས་རང་གཞན་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་སྐྱ་མར་
 གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་འཆི་སོགས་བྲན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་
 གྱེ། དེས་རང་གཞན་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་སྐྱ་མའི་སྐྱེ་འཆི་སོགས་བྲན་པའི་དོན་
 རི་རང་གཞན་གང་རུང་གི་རྒྱུད་ལ་འགག་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་
 མ་བཟུང་ནས་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལ་ཡིད་གཏོད་པ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་འཆི་
 སོགས་བྲན་པ་ཅམ་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་ལས་དེས་དེ་རྣམས་ཤེས་པའམ་རིག་
 པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་
 ལྟར་ན་གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་རི་ལྟར་སྒྲོན་ཀྱི་
 གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མངོན་ཤེས་གྱིས་བྲན་ཏེ་དེ་ནི་བསམ་གཏན་བཞིའི་
 ས་པ་ཡིན་པས་དེས་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་པ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་དེ། པ་རོལ་པོའི་ཡིད་
ཤེས་འགག་མ་ཐག་པའི་མཚན་མ་བཟུང་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་
གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པ་དང་སྟོན་གྱི་
གནས་བྱུང་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མི་འཇིན་ཏེ། དེ་ནི་དེའི་གོང་མའི་སེམས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། འོ་ན་ཁོ་རང་
ལ། སྟོན་གནས་རྗེས་བྱུང་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་བ་མི་
བྱུང་པར་ཐལ། དེས་དེའི་སྐྱེ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་འབྲེལ་
སྐྱེ་བ་བྱུང་པར་ཐལ། དེས་དེ་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་ཐོས་པའི་ཉམས་སྲུ་སྟོང་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་འབྲེལ་བའི་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་བ་མི་བྱུང་ན་
དེའི་འཆི་བ་ཡང་མི་བྱུང་ལ། དེའི་འཆི་བ་མི་བྱུང་ན་དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་
སྐྱེ་བ་ཡང་བྱུང་པར་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་སྟོན་གྱི་གནས་གང་ཡང་མ་
བྱུང་པས་སྟོན་གནས་རྗེས་བྱུང་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཡུལ་ལ་དེས་
རིག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་
གནས་རྗེས་བྱུང་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་
འཆི་དང་ཆེད་ཆད་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སོགས་དེས་བྱུང་པའི་ཡུལ་ཡིན་
ཀྱང་དེས་རིག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྐྱེ་བ་འཇིན་པའི་
མངོན་ཤེས་ཀྱིས་འཆི་བ་འཇིན་ལ་འཆི་བ་འཇིན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་
བ་འཇིན་པ་སོགས་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་བྱུང་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་འཆི་བ་

དན་ལ་འཆི་བ་དན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་དན་པ་སོགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། སྒྲོན་གྱི་གནས་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་བཅས། ཡུལ་སྤྱོད་གས་
 དང་བཅས། སྐྱེང་གཞི་དང་བཅས་པ་རྗེས་སུ་དན་ནོ། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་པ་
 མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། སྒྲོན་གྱི་གནས་དང་རུས་དང་རིགས་དང་མིང་
 དང་ཁ་བས་ལ་སོགས་པ་དན་དགོས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ལ།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་མི་འབྲད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་རྣམས། །རྗེས་རེ་རེ་ཞིག་སྒྲོད་ཡུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འོ་ན། སྒྲོན་གནས་རྗེས་དན་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ཡང་མི་ཤེས་
 པར་ཐལ། གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་བ་སོགས་དན་པའི་སྒྲོན་གནས་རྗེས་དན་
 གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སོགས་གང་ཡང་
 མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བེད་ན་མ་བྱུང་སྟེ། འདི་ནི་འོག་སའི་མངོན་ཤེས་དང་པོ་
 ལྟས་གོང་སའི་ཡུལ་མི་འཇིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཡིན་ལ། རང་ས་དང་འོག་
 སའི་སྒྲོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་
 སྒྲོན་གྱི་གནས་དན་པར་མ་བྲད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རང་དང་
 འོག་སའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་ཤེས་དེ་དག་
 ཀྱང་སྒྲར་མ་བསྐྱེད་པས་མ་འདྲིས་པ་དག་གིས་ནི་སྒྲོར་བས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་
 ཡིན་ལ། ཆེ་རབས་སྒྲོན་མར་གོམས་ཤིང་འདྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཅམ་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་། འོན་ཀྱང་དེ་དག་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་
 ནི་འདྲིས་མ་འདྲིས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྒྲོར་བའི་སྟོབས་ཁོ་ནས་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་

ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་
གྲོལ་གྱི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་མངོན་ཤེས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྒྱུར་བ་
འབད་ཚེ་ལ་ལ་ནི་ལྟོས་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་དག་
མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ནི་འདྲིས་པ་དང་མ་འདྲིས་པ་གཉིས་ཀའང་སྒྱུར་བའི་
སྟོབས་ཁོ་ནས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
མངོན་ཤེས་འགྱུར་བྱེད་གྱི་སྒྱུར་བ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་ནི་ལྟོས་མི་དགོས་
ཏེ། འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་གྱི་མཆན་བྱ་ལས། གཤམ་ཏེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་
བསྟུས་ན་དག་བཅོམ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ལ་མངོན་ཤེས་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཏང་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

མངོན་ཤེས་སོ་སོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བླན་པ་ཉིར་བཞག་དུ་ཡོད་དཔྱད་པ།

༥ གསུམ་པ་བླན་པ་ཉིར་བཞག་གསུམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན། མངོན་ཤེས་དེ་དག་ལ་བླན་པ་ཉིར་བཞག་གང་དང་གང་ཡོད་ཅེ་ན། མངོན་
ཤེས་གསུམ་པ་བཞག་སེམས་ཤེས་པ་ནི་མཚུངས་ལྡན་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་
པས་ན་ཆོར་བ་དང་སེམས་དང་། ཆོས་བླན་པ་ཉིར་བཞག་གསུམ་པོ་ཅི་
རིགས་ བར་ཡོད་ལ། རྩ་འབྲུལ་དང་ལྷན་ན་བ་དང་ལྷན་མིག་གི་མངོན་ཤེས་

གསུམ་ལ་ནི་དངོས་དང་རྗེས་མ་ཐུན་ཅི་རིགས་པའི་ལུས་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་
 ཡོད་དེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཕྱི་སྒྲིབ་མཆོད་གཟུགས་དེ་རོ་
 རེག་བྱ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ཤིང་། ལྟའི་རྣ་བས་ནི་སྒྲིབ་ལ་དམིགས་པ་
 དང་། ལྟའི་མིག་གིས་ནི་འཆི་བ་དང་། བར་དོ་དང་། སྒྲིབ་མིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་
 དོག་བཟང་ངན་སོགས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། དོན་དུ་དེ་གསུམ་ཆར་
 ཀྱིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་དངོས་དང་རྗེས་
 མ་ཐུན་པ་ཞེས་པའི་བྲད་པར་སྒྲོར་དགོས་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྩ་འབྲུལ་གྱི་
 མངོན་ཤེས་ལ་ལུས་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་དངོས་གནས་པ་ཡོད་པར་འདོད་
 ཆོག་གྲང་། ལྟའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ལ་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་
 རྗེས་མ་ཐུན་ཅི་མ་ལས་དངོས་གནས་པ་ཡོད་པར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་
 འདོད་ན་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པ་
 དང་། བྲད་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་གང་རུང་ལ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་འཛོག་དགོས་
 པ་སོགས་གོང་འོག་མང་པོ་ཞིག་དང་འགལ་བར་སྒྲུང་ལ། དེར་མ་ཟད་འགྲེལ་
 པ་རྣམས་སུ་མངོན་ཤེས་འདི་དག་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་
 པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་མངོན་ཤེས་དེ་དག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
 བྲན་པ་ཉིད་གཞག་དེ་དང་དེ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། མངོན་ཤེས་དེ་དག་
 གང་རུང་ཡིན་ན་བྲན་པ་ཉིད་གཞག་ཡིན་པས་བྲུབ་པའི་དོན་ཡང་གཏན་མིན་
 པས་གཞུང་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་བ་ཤད་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུ་ལ་
 ཤེས་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པ་སྤྲུལ་བ་ཤད་ལྟར་འདོད་ན་མངོན་ཤེས་གསུམ་

པ་དེ་བློ་པ་ཉིད་གཞག་གསུམ་ཀ་ཡིན་པ་དང་། མྱོན་གནས་ཐེས་པ་བློ་པ་བློ་
པ་ཉིད་གཞག་བཞི་ཀ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་སོགས་སུ་ཡང་འདོད་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་སྣང་མིག་
གི་མངོན་ཤེས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་
པའི་རྒྱན་དུ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་གསུངས་སྤང་བའི་ཕྱིར་བེད་ན་མ་
བྱུང་སྟེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་སྣང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ཞེས་པ་ནས་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
ཤེས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་ནི་བྱེ་སྐྱེའི་
འདོད་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་འཕྲུལ་མཆོམས་བསྟན་པ་ལས་དེ་གཉིས་དོན་
གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱིས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་
བ་སོགས་ལ་དམིགས་དགོས་པ་གང་ཞིག་སྣང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
དེས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་མ་དམིགས་ན་དེ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་
དོན་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་
ལ་མ་དམིགས་ན། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ། བྱེ་སྐྱེ་ཕྱོགས་སྤར་བསྐྱངས་
ནས། གལ་ཏེ་སྣང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་རིགས་པས་འཕྲུལ་བ་གང་ཞིག་བྱེ་སྐྱེས་དེ་
སྤར་མི་འདོད་ན་ཕྱོགས་སྤར་མ་ལོན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འདུག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འོ་ན། བྱིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་སྣང་མིག་གི་

མངོན་ཤེས་ཀྱང་བསྐྱེད་ནས་མངོན་ཤེས་དྲུག་ཏུ་འདྲན་པ་མི་འབྲང་བར་ཐལ་
ལོ་བེར་ན། སྒྲོན་མེད་དེ་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེ་འཆི་འཕོ་སྒྲེལ་ཤེས་ཀྱི་
མངོན་ཤེས་རྗེས་མ་ཐུན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཁོངས་སུ་འདྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། ཁོས་དེའི་ཁོངས་སུ་འདྲུན་ཆོས་དེ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། གཞན་
ཡང་། དེ་གཉིས་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་གཅིག་གིས་འབྲུབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་ཀྱང་འཆི་འཕོ་སྒྲེལ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཅིག་ཤོས་
འདྲུ་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། ཁོ་ན་དེ་གཉིས་སྒྲོར་བ་གཅིག་གིས་འབྲུབ་པ་ཡོད་
ན་དང་ཕོ་གང་འབྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ལ་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། གང་ཟག་གི་རིགས་
འགའ་ཞིག་གིས་འཆི་འཕོ་སྒྲེལ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སྒྲར་འབྲུབ་ནས་དེས་
གཅིག་ཤོས་འདྲན་པའང་ཡོད་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་
སྒྲར་འབྲུབ་ནས་དེས་གཅིག་ཤོས་འདྲན་པའང་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱེ་སྒྲས་
ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་ཡིད་ཤེས་ལ་དེའི་འཁོར་ཞེས་
བརྟགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།
འོ་ན་ཁོ་རང་ལ། ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྒྲེལ་བ་
གང་རུང་ཤེས་པར་ཐལ། འཆི་འཕོ་སྒྲེལ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲེལ་འཆི་
གཉིས་པོ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེལ་ཆེད་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟའི་
མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་མ་ཁྲབ་ན་ཁྲབ་པར་ཐལ།
འབྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ལྟའི་མིག་གིས་ནི་འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་

སྐྱེ་བའི་སྲིད་པའི་ཁ་དོག་བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་
ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། ལུང་དུ་མ་
བསྟན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་སྐྱེ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱས་པའི་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་
གནས་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བའི་སྟོབས། །བསམ་གཏན་དག་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་གལ་ཏེ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཆི་
འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དེས་འཆི་
འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ཐོགས་མེད་དུ་མཐུན་པའི་ཆ་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་
མཐུན་པའི་སྟོབས་སྐྱེ་འཛོག་པ་ལས་ལྷག་པའི་འཛོག་གེད་གཞན་མེད་པས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དོ། །དེར་མ་ཟད། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ལ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་
མངོན་ཤེས་དང་སྦྱོར་བ་གཅིག་གིས་བསྐྱས་པས་མ་བྱུང་སྟེ། འདི་དང་ལྷའི་
རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ལ་རིམ་བཤུགས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ལྷའི་
མིག་དང་རྣ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པས། དེས་ན་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷའི་
མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་སྦྱོར་

བ་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་དེ་དང་སྒྲོར་བ་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱི་
 ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་གང་རུང་གི་ཡུལ་ལ་མ་འོངས་པས་ཁྲབ་པ་གང་
 ཞིག །ལྟའི་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གཟུགས་
 དུས་གསུམ་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་དེར་ཐལ། སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྱོན་
 ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འདས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་
 ཀྱི་ཡུལ་ལ་མ་འོངས་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས།
 འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཤེས་པ་ནི་རིམ་བ་ལྟར་སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྱོན་དང་
 འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་ནི་རིག་པ་སྒྲོན་མཐའ་
 སོགས། །ཞེས་པའི་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
 ལྟའི་མིག་གིས་གཟུགས་གང་མཐོང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་
 ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡུལ་ད་ལྟར་བ་ལ་དམིགས་པའི་
 སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྱོན་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་
 གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཡུལ་ལ་འདས་མ་འོངས་གང་
 རུང་གིས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ད་ལྟར་བ་
 ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་དང་པོ་དེ་ལ་སྒྲོན་ཀྱི་ཆེ་རབས་བྱོན་པའི་མངོན་ཤེས་དང་ཕྱི་
 མ་དེ་ལ་མ་འོངས་པའི་ཆེ་རབས་བྱོན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་དོན་མ་ཆང་བའི་
 ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་འཆི་ད་ལྟར་བ་ཤེས་པ་ལ་མངོན་ཤེས་འགྲུབ་མི་དགོས་པའི་

ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་ལ་བསྐྱལ་
དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱ་འཛིན་པར་ཐལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ལྷའི་རྣ་
བ་ནི་བསྐྱལ་པ་དང་མ་བསྐྱལ་བའི་སྐྱ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། མངོན་ཤེས་མ་ཐོབ་པའི་
ཚུར་མཐོང་ལ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱ་ལ་དམིགས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས་
རང་ཉིད་ལ་བསྐྱལ་དོན་ཡིན་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། མིག་
རྣའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་དབང་ཤེས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དག་ན། ཞེས་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་ལ་བསམ་
གཏན་བཞི་ཀའི་སས་བསྐྱུས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་། སྐབས་
འགར་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་དེ་དག་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་པར་གསུངས་
པ་རྣམས་དང་འགལ་བའི་སྤྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་དབང་ཤེས་མེད་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། མིག་དང་རྣ་བའི་
མངོན་ཤེས་གཉིས་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་སས་བསྐྱུས་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་སས་བསྐྱུས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་གཟུགས་
མཐོང་བས་ན་རྟེན་ཀྱི་སྟོན་ས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་། བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་ས་པར་གསུངས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དེ་དག་ཐོག་མར་སྐྱབ་པ་
ན་ལས་སྐྱ་བའི་མཚོག་ཡིན་པས་བར་ཆད་མེད་ལས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་སས་བསྐྱུས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དག་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
བྱུང་སྟེ། རྟེན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ལན་འདེབས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཡང་། དོགས་པ་དབྱད་པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དེ། མིག་དང་རྣ་བའི་
མངོན་ཤེས་གཉིས་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྐྱེད་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱུ་གྱི་མཆན་བྱས། དེ་དག་སྐྱེས་ཐོབ་མིན་ལ། སྦྱོར་
བྱང་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་ལ། དེ་ལ་
སྐྱེས་ཐོབ་དང་སྦྱོར་བྱང་གཉིས་ཀ་མི་སྤྱིད་པས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་། བོང་
དུ་མངོན་ཤེས་རྣམ་དུག་རྣམ་གྲོལ་སྟོ། །ཞེས་པའི་མཆན་བྱས། ལྷ་ནི་མིག་དང་
རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
ལམ་གཞན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་དུ་དེ་དག་འགལ་ཡང་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ཡིན་
པས་སྦྱོར་མེད་དོ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྒྲོམ་བྱང་གི་མངོན་ཤེས་སུ་འགལ་ཏེ་རྣམ་
གྲོལ་གྱི་ལམ་མིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་འགལ་མེད་དུ་འཆད་
ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱེད། སྐྱེས་ཐོབ་དང་སྦྱོར་བྱང་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གང་
རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། མངོན་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་
དང་སྦྱོར་བྱང་གཉིས་ཀ་མེད་པར་འདོད་ན། འོ་ན་དེ་གཉིས་སྒྲོམ་བྱང་གི་
མངོན་ཤེས་སུ་ཇི་ལྟར་འཛོགས། མངོན་ཤེས་དེ་དག་ཐོག་མར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲུབ་བ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་
སྒྲུབ་དགོས་པར་འདོད་བཞིན་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་དང་། སྒྲུབ་བྱུང་མེད་པར་ངེ་ལྟར་
འབྱུང་། དེར་མ་ཟད། ཐོབ་བྱ་འདྲིས་པ་ཆགས་བྲལ་བས། །ཞེས་སོགས་གྱི་
སྐབས་སུ། མངོན་ཤེས་དེ་དག་སྒྲར་མ་འདྲིས་པས་སྒྲུབ་བས་ཐོབ་པ་དང་།
འདྲིས་མ་འདྲིས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་མངོན་དུ་བྱུར་བ་ནི་སྒྲུབ་བའི་སྟོབས་ཁོ་
ནས་ཐོབ་དགོས་པར་འདོད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བྱུང་མེད་པ་ངེ་ལྟར་འཐད། གལ་
ཏེ་དེ་གཉིས་ལ་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་མངོན་
ཤེས་དང་། སྒྲུབ་བ་སྒྲོམ་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་མངོན་ཤེས་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲུབ་
དེ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་དང་སྒྲུབ་བྱུང་གང་ཡང་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྒྲ་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་
ཆད་དེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་དང་སྒྲུབ་བྱུང་གི་དོན་ངེ་ལྟར་འཛོག་ འོ་
ན། ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། མཆན་བྱ་དང་པོ་འདིའི་དགོངས་དོན་དངོས་གཞི་ནི། མངོན་
ཤེས་དེ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་བསྐྱེབས་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཆན། དེ་གཉིས་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མི་སྲིད་ལ། དགེ་བ་སྦྱེས་སྒྲུབ་གཉིས་
ཀྱང་མི་སྲིད་དེ། དགེ་བ་སྦྱེས་སྒྲུབ་གཉིས་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གང་
རུང་གིས་བསྐྱེས་ལ། མངོན་ཤེས་དེ་གཉིས་ནི་དགེ་བ་སྦྱེས་སྒྲུབ་གང་ཡང་
མིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་བསྐྱེབས་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་
སྟམ་སྟེ་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་དབྱུད་པར་མཛོད་ཅིག དེ་ལྟར་དོགས་པ་
རྣམས་དབྱུད་ནས་སྒྲར་ཡང་དབྱུས་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྒྲར་བ་འད་པ་དེ་དག་
གི་ལྷག་མ་སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྱ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལ་ནི་གཟུགས་དང་སེམས་

དང་སེམས་བྱུང་གསུམ་ཀ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་
 ཀ་ཡོད་ལ། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་ན་
 ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གཅིག་ཕུ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་
 དམིགས་ན་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཀ་འབྱུང་ངོ་། ཡང་མིག་དང་རྣ་བའི་
 མངོན་ཤེས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལྷག་མ་བཞི་ནི་དགེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།
 འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་བྱུང་། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་
 གྱིས་སས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
 མིག་རྣའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལྷག་མ་རྣམས་པལ་ཆེ་བའམ་
 གཙུ་ཆེ་བ་བསམ་གཏན་གྱིས་སས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་
 ཤེས་པར་བྱའོ།

༥ གསུམ་ནི་རིག་པ་སྡོན་མཐའ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 ལ། མི་སྒྲོབ་པའི་རིག་པ་གསུམ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 སྡོན་གནས་རྗེས་དྲན་དང་། འཆི་འཕོ་སྒྲེལ་ཤེས་དང་། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་
 གསུམ་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་སྡོན་གྱི་མཐའ་དང་། བྱི་
 མའི་མཐའ་དང་། བར་གྱི་གནས་གསུམ་ལ་སྔོངས་པའི་མ་རིག་པ་རྣམ་པར་
 བསྐྱོག་པའི་བྱིར་ངོ། །འདི་ལ་ཡང་མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེས་པའི་བྱེད་པར་
 སྒྱུར་དགོས་ཀྱི་སྐབས་བཤད་ལྟར་མི་བཟུང་ངོ་། །དེ་གསུམ་ལས་བྱི་མ་ནི་མི་
 སྒྲོབ་པ་དང་རིག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། དང་པོ་གཉིས་ནི་མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་
 སྒྲེས་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལས་མི་སྒྲོབ་ལམ་བདེན་དངོས་ནི་མིན་

ཏེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན། སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དེ་
དག་སྐབས་འདིའི་རིག་པར་མི་འཇོག་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྟོམ་སྤང་གི་མ་རིག་པ་མ་
སྤངས་པའི་སྤྱིར་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་རིག་པར་མ་བཞག་གོ།

༥ དང་པོ་གསུམ་པ་རྒྱག་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དང་པོ་རྩ་
འབྲུལ་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་། གསུམ་པ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པ་དང་།
རྒྱག་པ་ཟག་བཅད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་རྣམས་ལ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་རྩ་འབྲུལ་ཀྱི་ཆོ་
འབྲུལ་དང་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དང་པོས་པ་རོལ་ཀྱི་སེམས་འདུན་པའི་སྟོན་ས་ཡིད་འཕྲོག་པ་
དང་། གཉིས་པས་པ་རོལ་ཀྱི་བསམ་པ་ཤེས་ཏེ་ཆོས་བསྟན་པས་ཡིད་འཕྲོག་
པ་དང་། གསུམ་པས་བསྟན་པ་བཞིན་རྩ་སྐྱབ་པས་སྟོན་ཅིང་གྲོལ་བའི་སྟོ་
ནས་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་ལས་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་
ཆོ་འབྲུལ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མ་འབྲུལ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་
པ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིར་རོ། །ཆོ་འབྲུལ་དང་པོ་
གཉིས་ནི་རིག་སྤྲུགས་དང་། སྟན་ཀྱི་རྣམ་པས་ཀྱང་འབྲུབ་པས་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་སོགས་མིན་པས་མཆོག་ཏུ་མ་བཞག་གོ།

རྒྱལ་འབྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དབྱེད་པ།

༥ རྒྱལ་འབྲུལ་ཉིང་འཛིན་དེ་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱེ་
 བྱག་སྐྱེ་བས་རྒྱལ་འབྲུལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་འདོད་ལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་
 དུལ་སྐྱེལ་བ་དང་འགོ་བ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྒྱལ་འབྲུལ་གྱིས་
 འགོ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། བྱ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ལུས་མགྱོགས་པོར་ཕྱིན་པར་
 བྱེད་པ་ལུས་ཕྱིན་བྱེད་དང་། ཐག་རིང་པོ་འང་བྱུང་དུར་མོས་བ་བྱས་པས་
 སྒྱར་དུ་སྐྱེ་བས་བ་མོས་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡིད་ལ་བསམ་བ་ཅམ་གྱིས་
 དེར་སྐྱེ་བས་བ་ཡིད་མགྱོགས་ཉེ་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་ལས་ཡིད་མགྱོགས་
 ཀྱི་འགོ་བ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་ཞིང་། གཞན་གཉིས་ཀྱང་
 སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བ་ནི་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་སོགས་ལུས་ཕྱིན་བྱེད་དང་།
 མོས་བ་ལས་བྱུང་བས་འགོ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དབྲ་བཅོམ་
 བ་དག་གི་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ནས་མེ་འབར་བ་དང་སྒྲིབ་ནས་ཆུ་འབྲུགས་པའི་རྒྱ་
 འབྲུལ་ཡ་མ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་འབྲུལ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལ་རྒྱལ་འབྲུལ་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱ་རྒྱ་
 འབྲུལ་གྱི་མིང་འབྲས་བུ་སྐྱེལ་བ་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱེལ་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་འབྲུལ་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡིད་ལ་བསམ་བ་ཅམ་གྱིས་དེར་སྐྱེ་བས་
 པའི་ཡིད་མགྱོགས་ཀྱི་འགོ་བ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བར་དོ་བ་དག་ལ་ཡང་ཡིད་ལ་བསམ་བ་

ཅམ་གྱིས་དེར་སླེབས་པའི་ཡིད་མཆོག་གས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བེར་ན་
རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། བར་དོ་བ་ནི་ལས་སྟོབས་གྱིས་འགྲོ་བའམ་བཟོད་པ་ལྟར་
བ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་སླེབས་པའི་ཐ་སྙད་མི་
ཐོབ་སྟེ། བསམ་ཀྱང་འབྲུལ་པའི་དབང་གིས་དེར་མི་སླེབས་པར་གཞན་དང་
གཞན་དུ་སླེབས་པའང་སྲིད་ལ་རང་ཉིད་ཁམས་གང་གིས་སར་གཏོགས་པའི་
ཁམས་དེ་ལས་བརྒྱལ་ཏེ་འགྲོ་བ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྣམས་པས། དེ་དག་ལ་
ནི་ཡིད་མཆོག་གས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྗེས་མ་བུན་པ་ཅམ་ཡང་འཛོག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་
རོ།

སྤྱལ་བའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་ལ་དབྱུང་པ།

༺ འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་བ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
སྤྱལ་བ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། གྲེ་བྲག་སྤྱལ་བས། སྤྱལ་བ་ནི་ཕྱིར་སྤྱེ་མཆེད་སྤྱལ་གྱི་
ནང་གི་སྤྱེ་མཆེད་ནི་མི་སྤྱལ་ཏེ། དེ་སྤྱལ་ན་སྟོན་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འབྱུང་
བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། དེའི་དོན་ཡང་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱད་དེ་
འོངས་པ་ཤད་ག་ལས། སྤར་གྱི་རྒྱན་མེད་པར་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ཐོལ་
བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་རྣམ་ཤེས་གསར་དུ་བྱུང་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། སྟོན་
མེད་ཀྱི་མི་གསར་དུ་སྤྱེས་པ་མེད་པ་དང་། ལྷ་གསར་དུ་སྤྱེས་པ་མེད་པ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་མིན་པས་གོ་བ་གཙོ་བོར་བཟུང་དགོས་ཀྱི། ཆོག་ཅམ་

ལ་འབྲིས་ནས་སྒྲོན་མེད་གྱི་སེམས་ཅན་གསར་དུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
 སྒྲོན་མེད་གྱི་མི་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་བེད་ན་མ་ཁུབ་ཅེས་བརྗོད་
 རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། མི་གསར་དུ་སྐྱེས་པས་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་གོ་མི་
 ཆོད་པའི་སྤྱིར་རོ། དེས་ན་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྐྱུ་ལ་བ་ནི་སྤྱི་ཡི་སྐྱེ་
 མཆེད་གཟུགས་ཀྱི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་པོ་གང་རུང་སྐྱུ་ལ་གྱི་སྐྱེ་ནི་མི་སྐྱུ་ལ་ཏེ། སྐྱ་
 ལ་རྒྱན་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་རྟེན་འདོད་པ་བས་རང་ལུས་གྱི་
 ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་གཟུགས་སོགས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པོ་དེ་སྐྱུ་ལ་གཞིར་
 བྱས་ནས་རང་སའི་སྤྱིར་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པོ་དེ་དང་དེར་བསྐྱར་བའམ་སྐྱུ་ལ་
 བ་དེ་རང་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་བ་དང་། རང་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་
 གཟུགས་སོགས་སྐྱུ་ལ་གཞིར་བྱས་ནས་སྤྱིར་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུ་ལ་བ་
 དེ་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་བ་དང་། ཡང་ཁམས་གོང་ན་ཀྱི་རོ་མེད་
 བས་དེས་རང་ལུས་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གོང་སའི་རེག་བྱ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་གཞིར་
 བྱས་ནས་གོང་སའི་གཟུགས་རེག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུ་ལ་བ་དེ་རང་
 ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་བ་དང་། རང་ལུས་ལ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གོང་
 སའི་གཟུགས་རེག་གཉིས་སྐྱུ་ལ་གཞིར་བྱས་ནས་གོང་སའི་གཟུགས་རེག་
 གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུ་ལ་བ་དེ་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་བ་སྟེ་
 བཞི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་གོང་མ་བས་རང་གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་
 རང་སའི་སྐྱུ་ལ་བ་གཉིས་དང་། རང་ལུས་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་
 རེག་བྱ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་གཞིར་བྱས་ནས་འདོད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པོ་དེ་དང་དེར་

སྐྱུལ་པའི་རང་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་དང་། རང་ལུས་ལ་མངོན་དུ་མ་
གྱུར་པའི་འདོད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་སྐྱུལ་གཞིར་བྱས་ནས་འདོད་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུལ་པ་དེ་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་སྟེ་སྐྱེར་
འདོད་གཟུགས་བསྐྱེམས་པའི་སྐྱུལ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །སྐྱབས་འདིར་རང་
གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་། སྐྱེར་རང་
རྒྱད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་སྐྱུལ་གཞིར་བྱས་ནས་རང་སའི་སྐྱེ་
མཆེད་གང་སྐྱུལ་གྱང་དེ་དག་ལ་རང་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་
ཞིང་། རང་རྒྱད་གྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་སྐྱུལ་གཞིར་བྱས་
ནས་རང་སའི་སྐྱེ་མཆེད་གང་སྐྱུལ་གྱང་དེ་དག་ལ་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་
བའི་སྐྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དམིགས་བསལ་རང་དང་ས་མི་མཚུངས་པའི་རང་
གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་ཞིག་སྐྱུལ་ན་རང་ལུས་ལ་ས་མི་
མཚུངས་པའི་རེག་བྱ་གཞན་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་དེ་སྐྱུལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་
ས་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུལ་པ་ལ་རང་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་
པ་དང་། རང་ལུས་ལ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ས་གཞན་གྱི་གཟུགས་སོགས་
སྐྱུལ་གཞིར་བྱས་ནས་ས་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དང་དེར་སྐྱུལ་པ་ལ་གཞན་
ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཏེན་
ཅན་གྱིས་རང་ལུས་ལ་འདོད་པའི་རེག་བྱ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་དེས་སྐྱུལ་
གཞིར་བྱས་ན་དེ་རོ་སོགས་གྱང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ས་སོ་སོའི་སྤྲོད་
བས་མཆོམས་གཙོད་པའི་ཕྱིར། དེས་འདོད་པ་བས་རང་ལུས་དང་འབྲེལ་

བར་གོང་སའི་གཟུགས་རེག་སོགས་སྐྱལ་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །དེ་ལ་
 ཁོ་ན་རེ། གོང་མའི་རྟོན་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་རེག་
 བྱ་སྐྱལ་གཞིར་བྱས་པའི་དྲི་རོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གོང་མའི་རྟོན་ཅན་གྱི་ལུས་
 དང་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
 བྲལ་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་ཉིད་དེ་འབྲེལ་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་
 ཡིན་ལ། དེས་སྐྱལ་གཞི་བྱས་པའི་སྐྱལ་བ་ལ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱལ་བ་ཞེས་
 བཟོད་ཀྱི་དེ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འབྲེལ་རེག་བྱ་དེ་
 ཡང་དེ་འབྲེལ་ལུས་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་བར་འཛོག་
 བ་ལས་དེ་དང་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ས་གཞན་
 གྱི་རེག་བྱ་ས་གཞན་གྱི་ལུས་དང་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུ་བ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། གོང་མའི་ལུས་ལ་འདོད་པའི་རེག་བྱ་མངོན་དུ་གྱུར་
 པའི་ཆེ་དྲི་རོ་གཉིས་ཀྱང་མངོན་དུ་གྱུར་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་འདོད་པའི་རེག་
 བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་རྒྱལ་རྣམས་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་གོང་བུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེས་དེ་
 མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། དེ་འབྲེལ་རྒྱལ་རྣམས་བརྒྱད་ལྟན་
 གྱི་གོང་བུ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་ཀྱང་། དེའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དྲི་རོ་སོགས་
 གྱི་རྒྱལ་རྣམས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ནི་རྒྱལ་རྣམས་སོ་སོར་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ལུགས་འདིར་སྐྱལ་བ་ལ་གང་ཟག་འཛོག་གམ་མི་
 འཛོག་ཅེ་ན། མི་འཛོག་སྟེ། སྐྱལ་བ་ལ་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བྲལ་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། ཕྱི་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་རྣམས་གཉིས། །གཟུགས་གཏོགས་གཉིས་སྐྱལ་ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་སྦྱལ་བ་ལ་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འབྲེལ་
པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་སེལ་དང་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་
པར་བསྐྱར་བས་བདག་གི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་སོགས་
སེལ་དང་སྤང་ཆེན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྦྱལ་བའི་དོན་ལས་སྦྱལ་བ་ལ་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱལ་བ་ལ་སྤར་མེད་གསར་
དུ་སྦྱལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་གང་ཞིག སྦྱལ་བ་ལ་གང་ཟག་འཛོག་ན་སྤར་མེད་
ཀྱི་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྦྱེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་སྦྱང་མི་རུས་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

༥ དེ་དག་གྲང་ནི་བཅུ་བཞིའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མངོན་
ཤེས་ཁོ་ནས་སྦྱལ་བ་སྦྱལ་བར་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ཤེས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་སྦྱལ་སེམས་ཀྱིས་སྦྱལ་བ་ཡིན་ལ། སྦྱལ་སེམས་དེ་ལ་བརྩེ་ཡོད་
དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བུ་སྦྱལ་སེམས་ལ་འདོད་པའི་སྦྱལ་སེམས་
དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྦྱལ་སེམས་གཉིས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
འབྲས་བུ་ལ་འོག་ས་གཉིས་དང་རང་ས་སྟེ་གསུམ། གསུམ་པའི་འབྲས་བུ་
ལ་འོག་ས་གསུམ་དང་རང་ས་སྟེ་བཞི། བཞི་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འོག་ས་བཞི་
དང་རང་ས་སྟེ་ལྔ་བཅས་བསྟོམས་པས་བཅུ་བཞིའོ། །དེས་ན་བསམ་གཏན་
སོ་སོའི་འབྲས་བུ་སྦྱལ་སེམས་ལ་རང་ས་དང་འོག་སའི་སྦྱལ་སེམས་མ་
གཏོགས་གོང་སའི་སྦྱལ་སེམས་མི་འབྱུང་སྟེ། གོང་ས་མ་ཐོབ་པར་དེའི་སྦྱལ་

སེམས་བསྐྱེད་མི་རྣམས་ལ། ཐོབ་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང་བསམ་གཏན་
འོག་མའི་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལས། བསམ་ཏན་
གོང་མའི་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དེ་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་ནས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པའི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་དེས་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འགྲོ་རྒྱས་ཀྱི། གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་འགྲོ་མི་རྣམས་
ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་
པའི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་དེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་དུ་འགྲོ་རྒྱས་པ་
སྟེ། དེས་མཚོན་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

༥ དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་བཞིན་དེ་ནི། །ཤེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་
སེམས་དེ་དག་ཉིད་ཚུལ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་དུ་འོག་
ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཉིད་ཅིང་། སྒྲུབ་སེམས་དེ་དག་ལ་
འདུག་པ་དང་ལྡང་བའི་ཆེ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཁོ་ན་
ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེས་ན་སྒྲུབ་སེམས་དེ་ལས་རྒྱན་ཀྱི་ཆེ་རང་ཉིད་དང་།
ལྡང་བའི་ཆེ་བསམ་གཏན་དག་པ་བའི་སེམས་ཏེ་གཉིས་འབྱུང་ངོ་། །སྒྲུབ་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་སའི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་རང་སའི་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་
ཀྱི་ས་གཞན་ཀྱི་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱིས་ས་གཞན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་
ལ། ཡང་སྒྲུབ་པ་དག་སྒྲར་འདུག་པའི་སེམས་ནི་འོག་ས་ལ་སྟོས་པའང་ཡོད་

དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་བའི་སྐྱལ་པ་ངག་སྒྲར་འཇུག་ན།
རང་ས་ན་ངག་སྒྲ་བའི་ཀྱན་སྒྲོང་ཉྱེད་མེད་པས་སྐྱལ་པ་པོ་དེས་འོག་
མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱ་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྒྲར་འཇུག་པ་ཡིན་
ལ། ཡང་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་བས་ངག་སྒྲ་བ་ནི་རང་ས་སོ་
སོའི་སྐྱ་སེམས་ཁོ་ནས་སྒྲར་འཇུག་པའོ།

༥ ཉོན་མིན་སྐྱལ་པ་པོ་དང་བཅས། །ཞེས་བའི་སྐབས་སུ། སྐྱལ་པས་
ངག་སྒྲ་ཚུལ་ཡང་ཉོན་པ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་
སྐྱལ་པ་ནི་སྐྱལ་པ་པོ་དང་ཉོན་ཅིག་ཏུ་སྒྲ་བས་སྐྱལ་པ་པོ་མི་སྒྲ་ན་སྐྱལ་པས་
ཀྱང་མི་སྒྲ་ལ། ཉོན་པ་སངས་རྒྱས་ནི་བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་དེས་པ་མེད་དོ། །འོ་ན། ཉོན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་སྐྱལ་པས་ངག་སྒྲ་བའི་
ཆེ་སྐྱལ་པ་པོ་དང་དེའི་སྐྱལ་པ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱིས་ཉོན་ཅིག་ཏུ་སྒྲ་
དགོས་ན། དེ་དག་གིས་སྒྲ་བའི་ངག་གི་ཆིག་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཅིག་པ་
སྒྲ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱལ་པ་པོའི་སྐྱ་སེམས་ཀྱི་འཕེན་པ་
དང་སྒྲ་ཡུལ་གྱི་མོས་པའི་དབང་གིས་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཆིག་
ཀྱང་མི་འདྲ་བ་དང་དོན་ཡང་མི་འདྲ་བར་སྒྲ་བ་ཡོད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་
རེ། སྐྱལ་པ་ལ་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱལ་པས་ངག་སྒྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན་ཁོ་རང་ལ། སྐྱལ་པ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱལ་པས་
ངག་སྒྲ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་དེས་ན་སྐྱལ་པས་ངག་སྒྲ་བ་སྐྱལ་པ་པོའི་
སྐྱ་སེམས་ཀྱི་མཐུས་སྒྲ་བ་ལས་སྐྱལ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པའི་མཐུས་སྒྲ་བ་

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྐྱལ་པ་སེམས་ལྡན་དུ་ཁས་སྦྱངས་དགོས་
ལ་དེ་ནི་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདགས་པ་ལས། སྐྱལ་པ་རྒྱུར་བྱས་པའི་
གཟུགས་ཅན་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་མེད་པ་ཞེས་གྲང་བརྗོད་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་ཟད་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་
སྐྱལ་པས་ངག་སྐྱ་བ་ནི་སྐྱལ་པ་པོས་ངག་སྐྱ་བ་ལ་སྟོས་དགོས་པ་འདིས་གྲང་
སྐྱལ་པ་ལ་གང་ཟག་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྐྱལ་པས་སྐྱ་བའི་ངག་
དེ་དག་རང་མཆོན་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་སུའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་ཤེ་ན། ངག་
དེའི་སྐྱ་སེམས་གང་ལ་ལྡན་པའི་སྐྱལ་པ་པོའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་ཏེ། དཔེར་
ན། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐྱལ་པས་ངག་སྐྱ་བ་ནི་སྐྱལ་པ་པོས་
དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྐྱ་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱ་དགོས་པས་ངག་དང་
སྐྱ་སེམས་གཉིས་ཀ་སྐྱལ་པ་པོ་རང་ཉིད་ལ་ལྡན་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་ཡང་
འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་སྐྱ་བའི་ངག་མང་པོ་སྐྱལ་ན་ནི་སྐྱ་ཡང་སྐྱལ་པར་འགྱུར་
པས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་ཞེས་པ་དང་འགལ་ལ། ངག་གཅིག་ལས་མེད་ན་
མང་པོ་སྐྱ་བ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་འཕེན་མཛད་པ་ལྟར་ཀྱི་གཞོད་བྱེད་
འཇུག་མོད་གྲང་། གནས་སྐབས་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངག་
མང་པོ་སྐྱ་བ་སྐྱ་སེམས་ཀྱི་བསམ་པའི་བྱེ་བྲག་གི་མཐུ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱལ་པ་
མིན་ཞེས་སྐྱ་དགོས་སོ། །

༥ ཁྱེན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ནས་གཞན་འཇུག་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། འོ་
ན་རྒྱད་གཅིག་ལ་ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མངོན་དུ་འགྱུར་

མི་སྲིད་པས་སྤྱོད་སེམས་ཡོད་པའི་ཆེ་སྤྱོད་སེམས་མེད་ལ། སྤྱོད་སེམས་ཡོད་
 པའི་ཆེ་སྤྱོད་སེམས་མེད་ན་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱོད་འཇུག་ཅེ་ན། དེ་ནི་དང་པོ་སྤྱོད་
 པའི་ཆེ་སྤྱོད་སེམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ནས་བདག་གི་སྤྱོད་པ་འདི་ཡུན་རིང་
 དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དང་། དེ་ནས་སྤྱོད་སེམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཅིག་
 ཅེས་རིམ་པ་ལྟར་འབྱུང་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལྟར་གྱི་སྤྱོད་སེམས་
 ཀྱིས་གཞན་པའི་སྤྱོད་སེམས་ཀྱིས་སྤྱོད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་མེད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །འོ་ན། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཞེས་པ་དེ་གསོན་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཡིན་ནམ།
 འོན་ཏེ་ཞི་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱོད་པ་པོ་ཞི་ཡང་བྱིན་རྒྱབས་ཡུན་
 རིང་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། འོད་སྤངས་ཆེན་པོས་རང་གི་སྤྱོད་པ་དུང་བྱམས་པ་
 མ་བྱོན་གྱི་བར་དུ་གནས་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཡང་
 ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་ནམས་ནི་རུས་པ་ལྟ་བུ་བརྟན་པ་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཡོད་གྱི་
 །ཞེས་པ་སོགས་མི་བརྟན་པ་ལ་མེད་པས། དེས་ན་འོད་སྤངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དུང་
 ཡང་ཀུང་རུས་འབའ་ཞིག་གནས་པར་འདོད་ལ། གཞན་དག་ནི་དེ་ལས་
 གཞན་དུ་ཡང་སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ། །

༥ དང་པོར་དུ་མས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱོད་
 སེམས་གཅིག་གིས་དུ་མ་སྤྱོད་ལས་གཅིག་ཁོ་ན་སྤྱོད་ཞེ་ན། དང་པོར་མ་
 བྱང་བའི་ཆེ་སྤྱོད་སེམས་དུ་མས་སྤྱོད་པ་གཅིག་སྤྱོད་པར་བྱེད་ལ། ཕྱིས་བྱང་
 བར་གྱུར་ནས་ནི་སྤྱོད་སེམས་གཅིག་གིས་དུ་མ་སྤྱོད་པར་བྱེད་དོ། །

༦ བསྐྱོམས་ལས་སྤྱོད་པ་ལུང་མ་བསྟན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།

སྒྱུ་ལ་སེམས་མཐའ་དག་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྒྱུ་ལ་
 སེམས་ནི་ལྷང་མ་བསྟན་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང་། ལྷ་སྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱི་
 སྒྱུ་ལ་སེམས་ལ་ནི་གཞན་ལ་པན་གཞོད་བྱ་ཕྱིར་དུ་ཡང་སྒྱུ་ལ་པར་བྱེད་པས་
 དགོ་མི་དགོ་ལྷང་མ་བསྟན་གསུམ་ག་ཡོད་པར་འདོད་མོད། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་
 བྱུང་གི་སྒྱུ་ལ་སེམས་ལ་ཡང་དགོ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ལ་པན་པའི་
 ཕྱིར་དུ་སྒྱུ་ལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་ཅེས་བྱ་སྟེ་བྱུང་མཐའི་འདོད་
 ཚུལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་སྒྱུ་ལ་སོགས་པས་སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱུད་དང་
 འབྲེལ་བར་སྒྱུ་ལ་པ་ལ་སྒྲུ་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཐམས་
 ཅད་ཡོད་པས་སྒྲེ་མཆེད་དགྲུ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་ལྷས་དང་འབྲེལ་
 བར་སྒྱུ་ལ་ན་ནི་སྒྲུར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲེ་མཆེད་བཞི་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 འདོད་ཅིང་། སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྱུ་ལ་པ་ལ་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་
 ནོ། །འདི་དག་གི་ཆེ་གོང་འོག་མ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུར་སྒྲུ་དགོས་པ་ཡང་རང་
 གི་བྱུང་མཐའ་ཡིན་ལ། སྐབས་ཐོབ་ཁས་ལེན་འཛིན་མི་བདེ་བ་ལྟ་བུར་སྒྲུར་
 བའང་། གཅིག་ཏུ་རང་གི་བྱུང་མཐའ་ཀུན་བརྟགས་པའི་སྒྲོན་དང་། བལ་ཆེར་
 ཆིག་སྒྲོན་མ་བཅད་པར་གཞུང་ཆེན་མོའི་སྒྲུ་མ་བཤད་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་
 སྒྲོན་དུ་སྒྲུར་བས། དེས་ན་ཆིག་སྒྲོན་བཅད་ནས་ཁས་ལེན་མ་འཆོལ་བར་
 བྱེད་ན། སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྱུ་ལ་སེམས་དང་སྒྱུ་ལ་པ་རྣམས་དེ་དང་དེ་རྗེས་མ་ཐུན་
 བའམ་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པ་ལས་དེ་དང་དེ་དངོས་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན་སྒྲུ་
 ཕྱི་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བའི་ཁས་ལེན་བདེ་བར་མ་ཟད། འོག་ནས་འཆད་

འགྱུར་གྱི་རྩ་འབྲུལ་དང་མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱང་འདི་དང་མཚུངས་པར་
འདོད་དགོས་སུ་སྒྲུང་བས་དོན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་འདྲ་སྟུང་མོ། །དེ་ལྟར་
གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་པར་གསུངས་པས་སེམས་ལྡན་མིན་པར་གྲུབ་ལ། རང་ལུས་དང་འབྲེལ་
བའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་སེམས་བཅས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དགུ་པར་གསུངས་
པས། དེ་ལ་གང་ཟག་ཀྱང་འཛོག་དགོས་པར་སྒྲུང་དོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་
རེ། དེ་ལ་གང་ཟག་འཛོག་ན་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པ་ཡིན་དགོས་པས། སྐྱེ་
མཆེད་དགུ་པ་མང་མཐའ་བཟུང་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱེས་
ཐོབ་ཀྱི་སྐྱུལ་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྐྱུ་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཅན་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དགུ་ལས་ལྷག་མི་འབྱུང་བས་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་
ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དགུ་ལས་ལྷག་མི་ལྡན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འོ་ན། དབང་པོ་
ལྷ་དེའི་ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་དབང་པོ་སྐྱུལ་པར་མི་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷ་སྐྱུ་ལྷ་བྱས་རང་ཉིད་པ་རོལ་པོ་གཞན་དང་
རྣམ་པ་འདྲ་བར་སྐྱུལ་ནས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་དང་སྐྱུ་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་
རང་དང་སྐྱུལ་པ་གཉིས་དོ་བོ་ཐ་མི་དད་དུ་སྐྱུལ་པ་ན་རང་དང་སྐྱུལ་པ་དེའི་
དབང་པོ་ཡང་དོ་བོ་ཐ་མི་དད་དུ་སོང་བས་དེ་འདྲའི་དབང་པོ་ལྷ་སྐྱུལ་སེམས་
དེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དེའི་
ཆེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་པོ་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ཙམ་ལས་དབང་པོ་རྣམས་
དངོས་སུ་སྐྱུལ་པར་ནི་མི་བྱེད་དེ། འབྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དབང་པོ་

དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ་བཟོད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་དངོས་སུ་ན་སེམས་
 ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འབྱུང་བར་ཐལ་
 བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྐྱལ་བར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་
 ཁོ་ན་རེ། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱལ་སེམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་སྐྱལ་བ་
 ཡོད་པར་ཐལ། དེས་གང་ཟག་གཞན་དུ་སྐྱལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་
 པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱལ་སེམས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་ཉིད་གཞན་དུ་སྐྱལ་
 པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡོད་པར་གང་གིས་འབྱུང་ན་སྐྱེས་
 ཐོབ་ཀྱི་སྐྱལ་བ་སེམས་བཅས་སུ་བཤད་པའི་ལུང་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་འབྱུང་
 བོ།

༥ རྩ་འབྱུལ་གསང་སྤྲགས་སྒྲན་དག་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 རྩ་འབྱུལ་ལ་ཡང་དངོས་དང་རྗེས་མཐུན་ཀྱི་སྟོན་ས་ཕྱེན་ལྟ་སྟེ། སྟོན་བྱུང་
 དང་། སྐྱེས་ཐོབ་དང་། སྤྲགས་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། སྒྲན་ལས་སྐྱེས་པ་དང་།
 སྟོན་པ་བར་མའི་རྩ་འབྱུལ་ལྟ་བུ་ལས་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ལཱོ། །དེ་དག་ལས་
 སྟོན་བྱུང་གི་རྩ་འབྱུལ་དངོས་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་རྗེས་མཐུན་པའོ།

ལྷ་ཡི་མིག་དང་རྣ་བ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཡུལ་རྟེན་སོགས་བཤད་པ།

༥ ལྷ་ཡི་མིག་དང་རྣ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན་སྐབས་
འདིའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ལྷ་ཡི་མིག་དང་རྣ་བ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་དག་འབྲ་བའི་
སྒོ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ནམ། ལྷ་ཡི་མིག་དང་རྣ་བ་དངོས་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་
དངོས་ཡིན་ཏེ་བསམ་གཏན་པ་དག་བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས།
སྐྱ་དང་སྒྲ་བ་ལ་ཡིད་གཏད་པ་ན་མིག་དང་རྣ་བའི་ཐད་ཀོར་དུ་བསམ་གཏན་
ཀྱི་ས་པའི་འབྲུང་བཞི་རྒྱར་བྱས་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་བ་འབྲུབ་
སྟེ། དེ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་ས་པའི་དབང་པོ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་ཡི་
མིག་དང་རྣ་བ་དེ་གཉིས་ནི་རྟག་ཏུ་རྣམ་ཤེས་རྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ལ། གཟུགས་སྐྱ་ཐག་རིང་པོ་དང་། སྐྱ་བ་དང་། བར་དུ་ཆོད་པས་སྐྱིབ་པ་དག་
ཀྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཤེས་མིག་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་སོ། །འོ་ན། ལྷ་ཡི་
མིག་གིས་ངེ་ཅ་མ་མཐོང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་གིས་འདོད་པ་
དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་
ལ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་གསུམ་ཀྱི་ལྷ་ཡི་མིག་གིས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་སྟོང་གཅིག་དང་སྟོང་གཉིས་དང་
སྟོང་གསུམ་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་མཐོང་ལ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་གཉིས་དང་། བསེ་
རུ་ལྷ་བྱའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པས་སྟོང་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་

ཀྱིས་ཇི་ཙམ་བཞེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་གཟིགས་པར་
 བཤད་ལ། ལྷའི་མིག་གིས་མཐོང་ཚུལ་གྱི་རིགས་པས་ལྷའི་རྣ་བས་ཐོས་ཚུལ་
 ལ་ཡང་མཚུངས་སམ་སྙམ་མོ། །འདིར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་གཟིཾ་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་ལྷོས་དགོས་
 པར་ཐལ་ལོ་བེར་ན་མ་ཡིན་ཏེ་བཞེད་པ་ཙམ་ལ་ལྷོས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་
 པས་ཉན་རང་གི་རིགས་འགྲེམ་ཐལ་བ་གལ་ཆེའོ། །གཞན་ཡང་། ལྷའི་རྒྱུད་
 ཀྱི་མིག་རྣ་གང་རུང་ལ་འདིར་བཤད་པའི་མིག་རྣ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་
 རྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམས་འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་འདོད་པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་
 རྣ་གང་རུང་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར་དང་། ཡང་དེ་
 གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་ནི་མ་བྱུང་རྟེ། དངོས་
 གཞི་ཐོབ་པའི་མིའི་རྒྱུད་ལ་འང་དེ་གཉིས་ཆར་ཡོད་པའི་བྱིར་དོ། །དངོས་
 གཞི་ཐོབ་པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་རྣ་གང་རུང་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་
 པས་མ་བྱུང་རྟེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོས་བྱུང་པའི་
 བྱིར་ཏེ། ཏྲག་ཏུ་རྟེན་བཅས་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དོ།

༥ གཞན་ཡང་སྒྱེ་བས་ཐོབ་དེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞན་
 ཡང་ལྷའི་མིག་དང་། རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་དང་། སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྲན་དང་།
 བ་རོལ་སེམས་ཤེས་བཞི་རྗེས་མ་བྱུན་པ་ལ་ཡང་སྒྱེས་ཐོབ་སོགས་ཡོད་
 གྱང་མངོན་ཤེས་དངོས་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་
 ལས། སྒྱེས་ཐོབ་ཀྱིས་ནི་རྩ་བ་དང་གྱང་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མིང་མི་ཐོབ་པོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་གོང་གི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱལ་སེམས་དང་། སྤྱལ་
པ་དང་། སྐྱེས་ཐོབ་དང་ལས་ཀྱི་རྩ་འབྲལ་སོགས་ཀྱང་དངོས་གནས་མ་ཡིན་
པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་སྲིད་མཐའ་བྱང་སེམས་ཆགས་བཅས་པ་
སོགས་གང་ཟག་བྱང་པར་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྡོན་གནས་རྗེས་
བྲན་སོགས་ཡོད་པར་མངོན་ཞིང་། དེ་དག་འདིར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བྱང་གི་
མངོན་ཤེས་དེ་དང་དེ་དངོས་མིན་ཀྱང་རྗེས་མ་བྱུན་པར་ནི་འཛོག་དགོས་ཏེ།
དེ་དག་མེད་པར་འདོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
དང་། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་སུ་འང་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། མི་ལ་
སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་མེད་པར་རྩ་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་བཤད་
པ་རྣམས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ལྟའི་མིག་གིས་སྲིད་པ་བར་
མ་མི་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་སྦྱོན་བཅུ་གཅིག་དང་བྲལ་བའི་ལྟའི་མིག་དག་པ་ཁོ་
ནའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟའི་མིག་སྐྱེས་ཐོབ་དེ་ནི་སྤྱི་དང་འདོད་གཟུགས་
ཀྱི་ལྟ་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །གཟུགས་མེད་ན་ནི་མངོན་ཤེས་ལྟ་སོགས་སྐྱེས་
ཐོབ་ཀྱང་མེད་དོ། །སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་ནི་དགོ་མི་དགོ་ལྱང་
མ་བསྟན་གསུམ་ཆར་ཡོད་ལ། དེར་མ་ཟད་རྟོག་གི་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོན་མ་
ལས་སེམས་ཤེས་པ་དང་། རིག་སྤྲུགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་སེམས་ཤེས་ལ་ཡང་
དགོ་མི་དགོ་ལྱང་མ་བསྟན་གསུམ་ག་ཡོད་ཅིང་། སྟོན་བྱང་གི་སེམས་ཤེས་
ནི་དགོ་བ་ཁོ་ལོ།

༥ དཔྱུལ་བ་པས་ནི་དང་པོ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐྱེས་
 ཐོབ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་དང་སྒྲོན་གནས་རྗེས་བྱ་གཉིས་ནི་དཔྱུལ་བ་པ་དང་།
 ལྟ་དང་སྒྱུ་དང་། ཡི་དྲགས་རྣམས་ལའང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་དཔྱུལ་བ་པས་
 ནི་དང་པོ་སྐྱེས་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བས་མ་ཉན་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་པ་རོལ་
 ཀྱི་སེམས་དང་། སྒྲོན་ཀྱི་གནས་ཤེས་པ་ཡོད་ལ། སྐྱེས་ནས་ནི་སྐྱུག་བསྐྱེད་
 ཀྱི་ཆོར་བས་ཡིད་ཉམས་པར་བྱས་པས་མི་ཤེས་མོད། །འོན་ཀྱང་ལྟན་པར་
 ནི་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་ལྟ་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་རྣམས་
 ལ་ནི་རྒྱན་དུའང་ཤེས་པ་ཡོད་དོ། །མི་ལ་ནི་རྩ་འབྲུལ་སོགས་སྒྲར་བ་ཤད་པ་
 དེ་དག་སྒྲོམ་བྱུང་དང་། ཉྱུག་གོ་དང་། རིག་སྒྲགས་དང་། སྒྲན་དང་ལས་ལས་
 སྐྱེས་པ་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ནི་མེད་དེ། སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ལྟན་པའི་
 སྤྱིར་དོ། །འོ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཆེ་རབས་བྱན་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་
 ལས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན་རྩ་འབྲུལ་ལ་ཉྱུག་གོས་བྱས་པ་མེད་
 ལ། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་དངོས་ནི་སྒྲོམ་བྱུང་ཡིན་ལ་རྗེས་མཐུན་པ་
 ལ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡོད་ཀྱི། སྒྲན་དང་སྒྲགས་དང་ཉྱུག་གོས་
 བྱས་པ་ནི་མེད་དོ། །པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱང་སྒྲོམ་བྱུང་ཡིན་ལ་དེ་རྗེས་
 མཐུན་པ་ལ་ནི་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། ལས་དང་། རིག་སྒྲགས་དང་། ཉྱུག་གོས་
 བྱས་པ་རྣམས་ཡོད་ཀྱི། སྒྲན་ལས་བྱུང་བ་ནི་མེད་ཅིང་། སྒྲོན་གནས་རྗེས་
 བྱ་ཀྱི་སྒྲོམ་བྱུང་དང་དེ་རྗེས་མཐུན་པ་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། ལས་ལས་སྐྱེས་
 པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི། སྒྲན་དང་སྒྲགས་དང་ཉྱུག་གོས་བྱས་པ་ནི་མེད་དོ། །ཡང་

སྤྱི་མཐུན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་པ་རྒྱུ་སྤྱི་མཐུན་ཤེས་བྱ་དེ་དག་
མཐུན་ཤེས་ཡིན་པར་ཐུག། དང་པོས་པ་རྒྱུ་སྤྱི་མཐུན་པའི་བྱིར་དང་།
བྱི་མས་སྤྱི་མཐུན་གྱི་གནས་ཤེས་སྤྱི་མཐུན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་ཅེས་བྱ་དགོས་
སོ། །

བཟོད་ཤེས་ལྟ་བུའི་བྱིར་པར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། །

ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་སྤྱི་མཐུན་། །

ཁོང་དུ་ཚུད་པར་འདོད་པའི་ཤེས་ལྟ་དག་། །

མཆིས་ན་ཚུལ་འདིར་འབད་པས་བསྟན་པར་རིགས། །

ཆོས་མཐུན་པའི་མཐོང་གྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་
བཤད་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་སྒྲུང་བ་ལས། ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གནས་
བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།

ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་
བཤའ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་སྤང་བ་ལས་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་གནས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་པར་བཤའ་པ།

འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་བྱེད་པར།

༥ བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་དང་། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་བཤའ་བ་
སོགས་ལས། དང་པོ་བསམ་གཏན་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་།
རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གཉིས། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལའང་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ནང་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ནི་སྤར་གནས་གསུམ་པར། བསམ་
གཏན་ས་ནི་གསུམ་པ་ཡིན། །བཞི་པ་ས་ནི་བརྒྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤའ་བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ།
རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་ནི་འོག་ས་དང་རང་ས་གཉིས་ཀར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་།
མཉམ་གཞག་ཁོ་ན་དང་། དགོ་བ་དང་སྒྲོམ་བྱུང་ཁོ་ན་དང་། ཆེ་ཁྱིལ་བར་
རྒྱན་ཆགས་པ་མ་ཡིན་པར་རེས་འགའ་བ་དང་། ཉེར་བསྟོགས་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ནི། རང་ས་ཁོ་ནར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་

བཞག་མ་བཞག་གཉིས་ཀ་དང་། དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་
དང་། ཐོས་བྱུང་དང་། སྐྱེས་ཐོབ་དང་། སྐྱོམ་བྱུང་གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་དང་། ཆེ་
ཇི་སྲིད་བར་རྒྱན་ཆགས་པ་དང་། སྦྱོར་བས་སྦྱབ་པའམ་ཉེར་བསྟོགས་དང་
བཅས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལས་སྐབས་འདིར་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་
གཏན་གཙོ་བོར་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་སེམས་བྱུང་དགེ་བ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ཡིན་
ལ། རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་ན་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པའང་ཡོད་པས་བྱུང་
པོ་ལྟའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉིང་དེ་འཇིན་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་བ་ཡིན་པས་
སེམས་ཐམས་ཅད་ཅེ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཉིང་དེ་
འཇིན་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ནི་ཅེ་གཅིག་པ་ཡིན་
གྱི། སྟོབས་ཚུང་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་ཅེ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་བ་སོགས་ནི། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་
ཉིང་དེ་འཇིན་ཡིན་གྱི། སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ནི་
མེད་དོ། །ཞེས་འདོད་དོ།

བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཤད་པ།

༥ དཔྱེད་དང་དགའ་དང་བདེ་དང་ལྡན། །ཡན་ལག་སྔ་སྔ་སྤངས་པ་ཡི།

ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་དེ་དག་གྲང་ཡན་ལག་ཏྟག་དཔྱོད་དང་
 དགའ་བདེ་རྣམས་སྲ་མ་སྲ་མ་སྲངས་པ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འཛོག་པ་སྟེ། བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་ནི་ཏྟག་དཔྱོད་དགའ་བདེ་དང་བཅས་
 པ་ལྟན་པ་དང་། དེའི་ཤྱགས་ལ་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་དཔྱོད་པ་
 ཙམ་དང་ལྟན་པ་ལས་ཏྟག་པ་དང་དགའ་བདེ་དང་མི་ལྟན་པར་བསྟན་པ་དང་།
 བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི་ཏྟག་དཔྱོད་སྲངས་ཤིང་དགའ་བདེ་དང་ལྟན་པ་
 དང་། གསུམ་པ་ནི་ཏྟག་དཔྱོད་དང་དགའ་བ་སྲངས་ཤིང་བདེ་བ་དང་ལྟན་པ་
 དང་། བཞི་པ་ནི་ཏྟག་དཔྱོད་དང་དགའ་བདེ་ཐམས་ཅད་སྲངས་པ་སྟེ་དེ་ཐམས་
 ཅད་གྲང་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་བ་ཅེ་གཅིག་པའོ། །སྐབས་འདིར་དཔེ་འགའ་ཞིག་
 ཏུ། ཡན་ལག་སྲ་སྲ་སྲངས་པ་ཡི། །ཞེས་གངས་ཀྱི་སྲ་འབྲི་བ་ནི་ཡིག་ཞོར་ཏེ།
 དེ་ལ་གོ་དོན་གང་ཡང་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་དོན་ནི་བཤད་མ་
 ཐག་པ་ལྟར་ཡན་ལག་སྲ་མ་སྲ་མ་སྲངས་པའི་དོན་ནོ། །བསམ་གཏན་བཞིན་
 དུ་གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་སྟེ་བ་དང་། རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་དང་།
 དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཡང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོགས་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་
 ལས་འབྲས་བུ་སྟེ་བ་ནི། གཟུགས་མེད་པ་ན་གཟུགས་མེད་དོ། །སྟེ་བ་ལས་
 ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སྲར་བཤད་ཟིན་ལ། རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་
 མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ནི་གཟུགས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྟོམས་
 འཇུག་དགོ་བ་ཅེ་གཅིག་པ་སྟེ་འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤང་པོ་བཞིའོ། །བཞི་པོ་
 དེ་དག་གྲང་རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་དབེན་པ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་

བར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལས་སྐྱེས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་བཞི་དང་ཉིར་བསྟོགས་ཀྱི་མ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་མི་
དམིགས་པས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྣམ་མཁའི་ཉིར་
བསྟོགས་ཀྱིས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་སོ། །སྟེ་པ་
གཞན་འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་
ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བས་མི་འཐད་པའི་
རིགས་པ་འཕེན་ཚུ་ལ་སོགས་ཞིབ་པ་འབྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་སོགས་སུ་
བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་འདིར་མང་བར་འགྱུར་བས་མ་སྟོས་སོ། །འོ་ན་གཟུགས་མེད་
ཁམས་ན་གཟུགས་མེད་ན། གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པ་
དག་ལ་གཟུགས་རི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ནི་གཟུགས་ཁོ་ན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི། གཟུགས་མེད་པ་
དག་གི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ན། དེ་ནི་གཟུགས་མེད་
ནས་གཟུགས་སུ་འཕོ་བའི་འཆི་ལྟས་ཀྱང་ཡིན་པས་འཆི་ལྟས་དེས་གཟུགས་
ཀྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་སྟེན་དང་སྐལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ནི་
འདས་པའི་གཟུགས་རྫས་སུ་གྱུབ་པས་བྱེད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་པས་
ནི། སེམས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པས་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང་།
སྐབས་འདིའི་རང་ལུགས་ལ་ནི། འདོད་ཚུ་ལ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་སྐྱབ་ནས།
དེའི་ཆེ་གཟུགས་ནི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་སེམས་
ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་ནི་འདོད་གཟུགས་ན་ཡོད་

པའི་འབྲུང་བཞི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འདས་པའི་གཟུགས་རྩལ་སྤྱུ་བྱུ་བ་པས་ནམ་
སྒྲིབ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྤར་གནས་གཉིས་པར་འདོད་པ་
ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་གི་ཡིད་དང་ནམ་ཤེས་གྱི་
རིགས་འདྲ་སྤར་མ་འདྲིག་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གཟུགས་མེད་པ་
དེ་སྤར་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྤང་ཁ་མའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་གཟུགས་འདས་པ་དེས་སྤར་གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་
གཟུགས་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་སྤང་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་
བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ནམ་སྒྲིབ་གྱི་རྒྱ་ཡང་སྤར་བསགས་འདས་པ་དེ་
དག་གིས་བྱེད་པའོ།

༥ ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་མཁའ་མཐའ་ཡས། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་
སྤྱོད་ གཟུགས་མེད་སྒྲིབ་མས་འདུག་བཞིའི་སྤྱོད་ཀྱི་དང་པོ་གསུམ་ནི་སྤྱོད་
བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་བའི་གནས་སྐབས་སྤྱི་རིམ་པ་ལྟར། ནམ་
མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སོ། །ཞེས་བ་
དང་། ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་ནས་བཏགས་པ་དང་།
བཞི་པ་ནི། འདུ་ཤེས་རྒྱུད་ཞིང་དམན་པས་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཞེས་གྲུང་བྱ་ལ།
ཡང་འདུ་ཤེས་རྒྱུད་ཟད་ཡོད་པའི་བྱེད་འདུ་ཤེས་མེད་པའང་མ་ཡིན་པས་ན་
འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྤར་ནམས་དང་
མཚུངས་པར་སྤྱོད་བའི་ཆེ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ལ་སྤྱོད་དུ་བལྟ་ཞིང་། འདུ་
ཤེས་གཏན་ནས་མེད་པའང་ཀུན་དུ་མེད་པའི་སྤྱོད་དུ་བལྟས་ཏེ་འདུ་ཤེས་

མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྒྲེ་མཆེད་འདི་ནི་ཞི་བ་དང་གྲ་ཞོམ་པའོ་ཞེས་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། །སྲིད་པ་གསུམ་ན་དེ་བས་ལྟག་
པ་མེད་པས་སྲིད་ཅེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་པ་
བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་
རྩ་ས་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ།།

༥ རྣམ་པ་བརྒྱད་བདུན་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་སྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་བདུན་ལ་ནི། སྐྱས་བརྗོད་རིགས་
སམ། དངོས་བཏགས་མ་བྱེ་བར་དབྱེ་ན། རོ་སྤང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་
དང་། དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་དེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་ལ། རོ་སྤང་དང་
མཚུངས་ལྡན་ཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོར་རང་སའི་སྲིད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
དུ་སོང་བས་མཆོན་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
འདི་ལ་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་དངོས་བཏགས་དངོས་སུ་མ་བྱེ་ཡང་། སྟོམས་
འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་སྟོམས་འཇུག་རྗེས་མ་བྱུན་པའམ་བཏགས་པ་བར་
འདོད་དགོས་ཀྱི། དེ་སྟོམས་འཇུག་དངོས་སུ་འདོད་ན་ནི། སྟོམས་འཇུག་
དགེ་བ་ཅེ་གཅིག་པ། །ཞེས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་
ཏེ། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་བསྐྱབས་ལ་ལྷུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་
བྱིར་རོ། །སྲིད་ཅེ་ལ་ཡང་རོ་སྤང་ལྡན་དང་དག་པ་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཟག་
མེད་ནི་མེད་དེ། འདུ་ཤེས་མི་གསལ་བའི་བྱིར། ཟག་བཅས་འཛིག་ཏེན་པའི་
སྟོམས་འཇུག་དགེ་བ་ནི་དག་པ་བ་ཡིན་ལ། དག་པ་བ་དེ་ལ་འདི་ནི་བཟང་

ངོ་ཞེས་ཞེན་ཅིང་སྲེད་པ་སྐྱེས་ན་སྟོམས་འཇུག་རོ་ཐུང་ལྡན་དུ་སོང་བ་ཡིན་
 ཏེ། སྟོམས་འཇུག་གི་རོ་ཐུང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སྟོམས་འཇུག་ཉིན་
 མོངས་ཅན་ལ་ལྟ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་སོགས་དང་བཅས་པའང་ཡོད་པས་སྲེད་
 པ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པར་མ་ངེས་ཀྱང་། འདིར་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་ནི་
 གོང་སའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གི་གཙོ་བོ་ནི་རང་སའི་སྲེད་
 པ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་དེ་ཉིད་དམིགས་གྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་
 པའོ། །སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ནི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་འཛིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པའོ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དབྱེད་པ།

༥ དང་པོ་ལ་ལྟ་རྟོག་དབྱེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་ལ་
 གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་ནི་ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་བར་རོ་གཅིག་
 པས་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མ་གསུངས་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་
 ལག་རྣམས་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཡང་རང་
 ལུགས་ནི། གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། གནས་
 གྱི་ཡན་ལག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་སྟེ་འོག་ཉིད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་
 རོ། །ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ངོས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ལ། གྱེ་བྲག་སྐྱབས་

ཉིང་ངེ་འཇིན་ནི་བསམ་གཏན་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡིན་
ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཁོ་ན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་འདོད་ལ། སྟོབ་དཔོན་
གྱི་བཞེད་པ་ནི། བསམ་གཏན་རྣམས་ཡན་ལག་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་
གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ཆོག་ས་
པའི་སྒྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྟོན་ས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འཇོག་པར་
བཞེད་དོ། །ཁོ་ན། བསམ་གཏན་སོ་སོ་ལ་ཡན་ལག་རི་ཅམ་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་
དང་། གཞོད་སེམས་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས།
རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་དེ་དག་སྤངས་ནས་དེས་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་
པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་
ངེ་འཇིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔ་མ་དེ་དག་འགྱུར་པས་དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་སམ་
རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་ཉིང་ངེ་འཇིན་རྣམས་སོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཡན་
ལག་བཞི་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་
ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས། གནས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་བཞིའོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ཡན་ལག་
ལྔ་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བདེ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་འདུ་བྱེད་
བཏང་སྟོམས་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མི་བརྗོད་པའི་བྲན་པ་དང་།
བྲན་པ་མི་བརྗོད་པའི་ཤེས་བཞིན་གསུམ་དང་། པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་བདེ་བ་
དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིང་ངེ་འཇིན་རྣམས་སོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ན་

ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། གསུམ་པའི་བདེ་བའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དྲན་པ་ཡོངས་
 སུ་དག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་གཉིས། བན་ཡོན་
 གྱི་ཡན་ལག་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། གནས་གྱི་ཡན་
 ལག་ཉིང་རེ་འཇིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། འདི་དག་ལ་འོག་མའི་སྟོན་བརྒྱད་
 ལས་གྲོལ་བས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བསམ་གཏན་
 རྣམས་གྱི་ཡན་ལག་ནི་མིང་གི་སྟོན་ས་བཙུ་བརྒྱད་ཡིན་གྱི། རྩ་ས་རིགས་
 གྱི་སྟོན་ས་བཙུ་གཅིག་ཏུ་འདུ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་།
 གཉིས་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་མ་གཏོགས་
 བ་བཞི་དང་། བཞི་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཉེ་བཙུ་གཅིག་ནི་རྩ་ས་ཐ་དད་པ་
 ཡིན་ལ། གཞན་བདུན་ནི་དགའ་བདེ་དང་། ཉིང་རེ་འཇིན་དང་། དྲན་པ་དང་།
 འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་རྣམས་དང་རྩ་ས་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་
 འདིའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཅེས་པ་ནི། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ། ཐག་
 བསྐྱང་བའི་གཉེན་པོར་འདོད་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ངེས་
 པར་དོན་ལ་གནས་ཏེ། ཡན་ལག་འདི་དག་དངོས་གཞིའི་ཐག་བཅས་ཐག་
 མེད་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་གང་ཞིག་
 དེས་ན་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གྱུར་ཐག་བསྐྱང་བའི་གཉེན་པོ་མ་གཏོགས་སྟོང་
 བའི་གཉེན་པོ་ལ་མི་བྱེད་དེ། དངོས་གཞི་ཐག་བཅས་ལ་སྟོང་གཉེན་མི་འཛོག་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོང་གཉེན་པལ་ཆེ་
 བ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྟེང་ནས་འཛོག་པའི་ཕྱིར། འོན་

འབྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ཉིད་དུ། ཡན་ལག་དེ་དག་འཆད་པའི་ཆེ་འདོད་
པའི་འདོད་ཆགས་སོགས་སྟོང་བས་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཅེས་དང་། རྟོག་
དཔྱེད་སྟོང་བས་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཅེས་སོགས་སྐབས་འགར་བྱེད་སྐྱ་
དང་བཅས་ཏེ་སྟོང་གཉེན་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་རྣམ་པ་ལྟ་སྟོང་བའི་གཉེན་པོ་ཞེས་འབྲེལ་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་སྟོང་གཉེན་
དུ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤང་བྱ་དེ་དང་དེ་སྟོང་
བའི་ཐག་བསྐྱངས་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཀྱང་མཁས་པའི་
ཆོག་བརྗེད་བས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཏན་ལ་
དབབ་པ་བསྐྱ་བ་སོགས་ལས་ཡན་ལག་འཛོག་ཚུལ་འདི་དང་མི་མཐུན་པར་
གསུངས་ཏེ་གཞན་དུ་ཤེས་སོ། །

༥ ཤེན་ཏུ་སྐྱངས་པ་བདེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ། འོ་ན་
བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་དགའ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདེ་
བ་འདྲེན་པ་མི་འཐད་དེ། ས་དེ་གཉིས་ན་དགའ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་
བྲལ་བས་ཆོར་བ་སེམས་བདེ་ནི་མེད་ལ། ལུས་བདེ་ནི་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་
མཉམ་གཞག་གི་ས་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་འཁོར་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཟད། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལུས་བདེ་འང་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེ་ན། དེ་
ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་ནི། དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་ལས་གཞན་པའི་བསམ་
གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ནི་དངོས་
གཞི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་ས་མང་གི་ཤེན་སྐྱངས་ལ་

བཏགས་པ་ལས་ཚོར་བ་བདེ་བ་མ་ཡིན་པས་ལུས་ཚོར་དང་སེམས་ཚོར་
གང་རུང་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་ནི། བསམ་གཏན་
དང་པོ་གསུམ་ཆར་གྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་ལུས་བདེ་ཡོད་པས། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཚོར་བདེ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བསམ་
གཏན་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཚོར་བདེ་བའང་ཡོད་
པར་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། དེས་བྱེ་སྤྲིའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ན། བསམ་གཏན་
སྤྲ་མ་གཉིས་སུ་ཤིན་སྐྱབས་ལ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། འོ་ན། བསམ་གཏན་
སྤྲ་མ་གཉིས་ལས་ཤིན་སྐྱབས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་
པ་ན་ཡོད་པས། བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འང་བདེ་བ་སྒྲོས་རིགས་པ་ལས་མ་
སྒྲོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །དེ་
ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་
བདེ་བ་དེ་དག་བའི་ས་མང་གི་ཤིན་སྐྱབས་ལ་བཏགས་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན།
བསམ་གཏན་གོང་མ་གཉིས་སོགས་སྒྲོམས་འཇུག་གཞན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
ཡང་བདེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་མོད་ཀྱང་། སྐབས་ཐོབ་ཁས་ལེན་
འདི་ལྟར་སྤྲ་སྟེ། དངོས་གཞི་བྱུང་པར་ཅན་ལས་གཞན་པའི་བསམ་གཏན་
དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤིན་སྐྱབས་དེ་རང་གྲོགས་ཚོར་བ་
ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བས། དེ་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་
བདེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པ་ཡན་ཆད་དགའ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བས་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་དང་ཉེར་བསྒྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་

དགོ་བའི་ས་མང་གི་ཤིན་སྐྱངས་རྣམས་རང་གྲོགས་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་སོང་བས་བདེ་བར་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲལ། །འོ་
ན། ལུགས་འདིར་དགོ་བའི་ས་མང་གི་ཤིན་སྐྱངས་དེ་ཤིན་སྐྱངས་མཚན་ཉིད་
པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཤིན་སྐྱངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་མིན་གཉིས། གོང་
དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དགོ་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོབས་
ཆེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དགོ་བའི་ས་མང་གི་ཤིན་སྐྱངས་དེ་སེམས་
ཤིན་སྐྱངས་མཚན་ཉིད་པར་འཛིན་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་
དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ན་ནི་དགོ་བའི་ས་མང་པོ་བའི་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱངས་པ་ལ་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དངོས་ལུགས་ཀྱིས་རིག་པས་འབྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་སེམས་ཤིན་
སྐྱངས་ལ་སྟོམས་འཇུག་གི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སོང་བས་བྲུབ་བམ་ཞེ་ན་མ་
བྲུབ་སྟེ། ཞི་གནས་འབྲུབ་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དགོ་བའི་
ས་མང་གི་ཤིན་སྐྱངས་དེ་སེམས་ཤིན་སྐྱངས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་
ཀྱང་གོང་མའི་དགོ་བ་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁ་བྱིར་བལྟས་ཀྱི་འདོད་
པའི་ཡིད་ཤེས་དགོ་བ་དང་། དབང་ཤེས་དགོ་བའི་འཁོར་ཀྱི་ཤིན་སྐྱངས་
ནི་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཤིན་སྐྱངས་གང་དུ་ཡང་མ་གཏོགས་སོ། །འོ་ན། ལུས་
སེམས་ཀྱི་ཤིན་སྐྱངས་གཉིས་དང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་བདེ་བ་རྩི་ལྟ་བུ་

ཞེན། ལུས་ཡང་ཞིང་ཐོ་མདོག་བདེ་བ་དག་བའི་བྱ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་
 དུ་བཞོལ་དུ་རུང་བའི་ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་བྱུང་པར་ཅན་དེ་ལུས་ཤིན་སྐྱུངས་
 དང་། སེམས་ཉིང་དེ་འཇིན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཞོལ་
 དུ་རུང་བའི་སེམས་ལས་རུང་བྱུང་པར་ཅན་དེ་སེམས་ཤིན་སྐྱུངས་སུ་འཛོག་
 ལ། ལུས་ཤིན་སྐྱུངས་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ས་ལྗེ་དང་དེས་བྱངས་པའི་ལུས་
 ཤིན་སྐྱུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་གཏོགས་
 ཤིང་། སེམས་ཤིན་སྐྱུངས་ས་བརྩུ་གཅིག་ན་ཡོད་ལ། དེས་བྱངས་པའི་
 སེམས་ཤིན་སྐྱུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་
 ན་ཡོད་པར་མདོན་ནོ། །བསམ་གཏན་བཞིའི་བྱུང་པར་ནི། དང་པོ་དང་གཉིས་
 པ་ལ་ཉིང་དེ་འཇིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། གཉིས་པ་
 དང་གསུམ་པ་ལ་པན་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་མ་རྫོགས་དང་། གསུམ་
 པ་དང་བཞི་པ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་
 ཡོད་དོ་ཞེས་གྲང་བཤད་དོ།

༥ རབ་ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཡན་
 ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོས་འདོད་པ་
 ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཟད། འདིས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་གྲང་
 ངེས་པར་འབྱུང་བས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།

༦ ལུང་རྣམ་གཉིས་སྤྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ། །ཞེས་པ་ནི། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས།
 བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགའ་བ་ནི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ཁོ་ན་དང་།

གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་རྣམ་པར་
བསྐྱར་བའི་མདོ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་མདོ་གཉིས་ལས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་འདོད་པ་སྟེ། མདོ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་
སོ།།

༥ ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དགའ་བདེ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
འོ་ན་སྤྱར་བ་ཤད་པའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ལ་ཉོན་མོངས་པས་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
དགའ་བདེ་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་གཉིན་
པོའི་ཡན་ལག་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་
གཏན་གསུམ་པ་ལ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་བྲན་
པ་མེད། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་
བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་
ཅན་དེ་དག་ལ་བྱེ་སྦྱའི་རང་ལུགས་ལྟར་ན་ཤིན་ཏུ་དང་། འདུ་བྱེད་བཏང་
སྟོམས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་དག་བའི་ས་མང་
པོ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མ་འདི་ལ་རྩ་བར་ཁ་ཅིག་ཅེས་གཞན་ལུགས་སུ་
མཛད་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་སོགས་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའོ། །ཉོན་
མོངས་ཅན་ལ་དགའ་བདེ་དང་བྲན་པ་མེད་པར་བཤམ་པ་ཡང་གོང་དུ་བཤམ་
པའི་པན་ཡོན་དང་། གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགའ་བདེ་སོགས་
མེད་པར་བཤམ་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་

པོ་གཉིས་ལ་དགའ་བདེ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགའ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་བདེ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་བདེ་དེ་ཉིད་
སྒྱུར་དགའ་བའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བླ་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་མང་
པོ་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

༥ སྒྲོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི་རང་སའི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་ལྟོས་པའི་སྒྲོན་བརྒྱད་
ལས་གྲོལ་བས་གཡོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་སྒྲོན་བརྒྱད་ནི།
རྟོག་དཔྱད་གཉིས། དབུགས་འབྱུང་རྒྱབ་གཉིས། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། རྟུག་
བསྐལ། ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །འོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་
བཞི་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་
ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། དགའ་བདེ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོན་མེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་ན། ཉིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་སྒྲོན་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྱལ་སྟེ། ཡིད་མི་བདེ་དང་རྟུག་བསྐལ་གྱི་
དབང་པོ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

༥ སྒྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དག་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན། གོང་དུ་རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཆོར་
བ་ཡིད་བདེ་དང་། བདེ་བ་སོགས་དེ་དག་འབྲས་བུ་སྒྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་
ཡང་ཡོད་ཚུལ་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་སྒྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ནི་དེ་

དག་དང་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡིད་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་། བེག་ན་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་ཤེས་བཞི་ཆར་
གྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཡོད་ལ། གཉིས་པ་ན་
དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་མེད་པས་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཡིད་
བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས། གསུམ་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་ཚོར་བ་སེམས་
བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས། བཞི་པ་ན་ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་ཚོར་བ་བཏང་
སྟོམས་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་
གཉིས་ལ་བྲད་པར་ཆེ་སྟེ། རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ལ་ནི་སྟོམས་
འཇུག་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་ལ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་
གཏན་ལ་ནི་ས་དེར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་དང་། དེའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་།
དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་ཤེས། ཡིད་ཤེས། བདག་འབྲས་སོགས་ས་དེར་
གཏོགས་པའི་ཆོས་པལ་མོ་ཆེ་འབྱུང་ངོ་།

༥ གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྤར་
གནས་དང་པོ་སོགས་སྟུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་
ཆད་རང་ས་ན་དབང་ཤེས་དང་། ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱང་ནས་སྤྲོད་བའི་
རྟོག་དཔྱེད་མེད་པས་དེ་དག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་
པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་འབའ་ཞིག་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དགོ་བ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྟེ་པ་གཞན་

འགའ་ཞིག་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་མ་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་མིག་ན་ལུས་
གྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་ལུགས་འདིར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །

དངོས་གཞི་དག་པ་བ་བཟག་མེད་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐོབ་ཚུལ།

༥ དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
སྟོམས་འཇུག་དེ་དག་ཐོབ་ཚུལ་ལ། དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ཐོབ་ཚུལ་
ནི། འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། གོང་ནས་འོག་ཏུ་སྐྱེ་བ་
དང་། སྐྱོར་བ་དང་། ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་པ་བཞིས་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དང་
པོ་ནི། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དེ་དང་སྒྲར་གཏན་ནས་མི་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་
གསར་དུ་ཐོབ་ན་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་པའམ། ཡང་
ན་སྤིང་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མ་བྱུན་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་གོང་ས་ནས་འོག་སར་སྐྱེས་པས་
ཀྱང་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། སྤིང་ཅེ་འདི་དངོས་གཞི་ནི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ཁོ་ནས་གསར་དུ་ཐོབ་ཀྱི། སྤིང་ཅེ་འདི་གོང་ན་ས་གཞན་མེད་པས་
གོང་ས་ནས་འོག་སར་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད་ལ། འོག་ས་ནས་སྤིང་ཅེར་སྐྱེས་
ན་ཡང་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་སྒྲར་ནས་ཐོབ་ཐེན་པས་སྐྱེ་བས་གསར་དུ་ཐོབ་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་འབྲེལ་བ་རྣམས་སུ་སྤིང་ཅེ་ལ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད་

པར་གསུངས་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར། འོག་ས་ནས་སྤྱོད་ཅེར་སྐྱེས་
པ་ན་སྤྱོད་ཅེརི་སྟོམས་འཇུག་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་
པའི་དོན་ལས། སྐྱེར་སྤྱོད་ཅེརི་སྟོམས་འཇུག་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་མེད་པའི་དོན་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་བསམ་
གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ནི་སྐྱེར་བའི་སྟོབས་ཁོ་ནས་གསར་དུ་ཐོབ་ཀྱི་འོག་
ས་ལས་འདོད་ཆགས་ལས་བྲལ་བ་ཅི་མ་དང་། སྐྱེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་མི་
རུས་སོ། །ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ནི། ཆགས་བྲལ་
ལས་ཉམས་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གཉིས་ཀས་ཐོབ་སྟེ་དང་པོ་
ནི། དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞིག་སྤྱར་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཉམས་ན། དེའི་ཆེ་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་གཞན་ལ་
ཡང་མཆོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ཆེ་
འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་པའོ། །དེས་ན་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་སྟེ། བསམ་གཏན་དག་པ་བ་གང་ཞིག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་
ཐོབ་ལ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འདོར་བ་དང་། ཡང་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་ལས་ཉམས་པས་ཐོབ་ལ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཉམས་
པས་བཏང་བར་གསུངས་པ་ཡང་ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ་
དགོངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ཆ་
མ་ཐུན་དེ་དང་པོར་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་

ལ། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་དེའི་ཆེ་
 དང་པོའི་ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་དེ་བཏང་བ་ཡིན་ཅིང་། ཡང་དེས་སྒྲར་བསམ་
 གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཉམས་ན་ཡང་དང་པོའི་
 ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཡང་སྒྲར་བཞིན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ད་དུང་གལ་
 ཏེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ཀྱང་ཉམས་ན་ནི། དང་པོའི་
 ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཡང་གཏོང་བར་འགྱུར་བའི་དོན་ཏེ། དེས་གཞན་ལ་ཡང་
 རིགས་འགྲེལ། །འོ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཐོབ་
 ན། དང་པོའི་ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཐོབ་པས་བྲལ་བམ། ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ།
 ཉམས་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཞེས་པ་ཉོན་མོངས་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་སྟེ། རང་ཉམས་
 བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྟེ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དག་པ་
 བ་ཐོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དུ་ཐོབ་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞིབ་པ་
 འོག་ཏུ་འཆད་དོ།

༥ ཟག་མེད་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ཡིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་
 གཞི་ཟག་མེད་ཐོབ་ཚུལ་ནི། སྒྲར་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འདུག་ཅེས་ཡང་
 གཏན་ནས་མ་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས་གསར་དུ་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཐོབ་པ་ན།
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ཡང་མཐར་ཀྱིས་པའི་
 ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་ཀྱི། རྒྱན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་
 འབྲས་བུ་ལ་ནི་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པ་མེད་ཅིང་། དག་བཅོམ་པ་ནི་པལ་ཆེ་
 བ་སྒྲར་ནས་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཐོབ་ཟིན་ཤིང་དག་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་སྒྲར་

བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དབྱ་བཅེས་གྱིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་པ་
འདྲའོ། །ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པས་ནི་མཐོང་ལམ་
དང་དུས་མཉམ་དུ་དངོས་གཞི་བླ་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་པས་དེ་ནི་ངེས་པ་
ལ་འཇུག་པའི་སྟོབས་གྱིས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་མཐར་གྱིས་
པ་རྣམས་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་
པས་ན། ངེས་པ་ལ་འཇུག་ན་དངོས་གཞི་བླ་མེད་ཐོབ་པར་མ་ངེས་པ་ལ་
དགོངས་ནས་རྩ་བར་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པས་ཐོབ་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་
ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡོད་པར་ནི་འདོད་དགོས་ཏེ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆགས་
བྲལ་སྟོན་སོང་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དང་། བྱང་སེམས་རྣམས་
གྱིས་དངོས་གཞི་བླ་མེད་ཐོབ་པ་ན། ངེས་པ་ལ་འཇུག་པས་གསར་དུ་ཐོབ་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དངོས་གཞི་བླ་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་སྦྱོར་
བའི་སྟོབས་གྱིས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ཉམས་པས་ཐོབ་པའང་ཡོད་མོད་
ཀྱང་། དེ་དག་དངོས་གཞི་བླ་མེད་སྦྱི་ཅམ་སྤར་ནས་ལྟན་བཞིན་པ་ལས་
གསར་དུ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བས་ཐོབ་པ་དང་། ཉམས་པས་ཐོབ་
པའི་རྣམ་བཞག་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །འོ་ན་བླ་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འགའ་
ཞིག་སྦྱོར་བ་སོགས་གྱིས་ཐོབ་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། སྟོབ་པ་དབང་རྒྱལ་དབང་
རྟོན་དུ་འཕོ་བའམ། མི་སྟོབ་པ་དབང་རྒྱལ་དབང་རྟོན་དུ་འཕོ་བའི་ཆེ་དབང་
པོ་རྟོན་པོས་བསྐྱས་པའི་དངོས་གཞི་བླ་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་
བས་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། མི་སྟོབ་པ་ཉམས་པའི་ཆེ་སྟོབ་པས་བསྐྱས་པའི་དངོས་

གཞི་ཟག་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཉམས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་
དངོས་གཞི་ཟག་མེད་སྤྱི་ཙམ་ནི་སྤར་ནས་ལྡན་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ།།

༥ ཉོན་མོངས་ཅན་ཉམས་སྤྱི་བ་ཡིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་
གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་གསར་དུ་
ཐོབ་པ་དང་། སྤྱི་བས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་
ཉམས་པའི་ཆེ་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་
ཉམས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་དང་པོར་སྤྱིས་པའི་
ཆེ་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྤྱི་བས་ཐོབ་པའོ། །སྤྱི་བས་ཐོབ་
པ་དེ་ཡང་གོང་ས་ནས་འོག་སར་སྤྱིས་ན་ཡིན་གྱི། འོག་ས་ནས་གོང་སར་
སྤྱིས་པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་ནི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་སྤར་ནས་ལྡན་
ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲང་
ཉོན་མོངས་ཅན་ཐོབ་པ་མེད་དོ།།

དངོས་གཞི་གསུམ་པོ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་སྤྱི་དབྱུང་བ།

༥ ཟག་པ་མེད་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན།
སྟོམས་འཇུག་དེ་དག་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གང་དང་གང་སྤྱི་ཞེ་

ན། ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་གྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་རང་ས་དང་། ལྷག་གི་ས་གཉིས་ཏེ་ས་གསུམ་གྱི་བར་གྱི་སྟོམས་འཇུག་
དགོ་བ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་དང་། ཡང་རང་ས་དང་འོག་གི་ས་གཉིས་ཏེ་ས་
གསུམ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་
སྐྱེ་བ་བཏང་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་
སྐྱེ་བ་ནི་མ་དེས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་གྱི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་འོག་སའི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བ་མེད་
ལ། ཅི་ཡང་ མེད་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གོང་སའི་
སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དངོས་གཞི་དུག་འབྱུང་
སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཆེ་རང་སའི་ཟག་མེད་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་
རང་སའི་ཟག་བཅས་དག་པ་བ། ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་
ཟག་བཅས་དང་སྟེལ་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དག་པ་བ་དང་། མ་སྟེལ་ན་
ཐོད་ཀྣལ་གྱི་སྐྱོར་བའི་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱང་སྟེལ་ནས་ངེས་
མི་མཐུན་པ་གསུམ་པར་འགོ་བའི་ཆེ་ཐོད་ཀྣལ་དངོས་བསམ་གཏན་གསུམ་
པའི་དག་པ་བ། མ་སྟེལ་བར་གསུམ་པར་འགོ་ན་ཉེ་བའི་སྐྱོར་བ་གསུམ་པའི་
དངོས་གཞི་ཟག་མེད་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་འོག་གི་བཞི་པ་མན་ཆད་
མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེ་མི་སྤིད་དེ། ཤེན་ཏུ་རིང་བའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་
པའི་སས་བསྐྱས་ལ་ནི་ཟག་མེད་དུ་མ་བཟད་སྟོམས་འཇུག་ཅམ་ཡང་མི་སྤིད་

པའི་ཕྱིར་དོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་ཆིག་སྒྲིབ་བཅད་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་པའི་
 བྱད་པར་སྒྲིབ་ཞིང་། ཅ་འགྲེལ་ནམས་ལས་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཞེས་གསུངས་
 པའི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་འཆད་ན་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། འོན་
 །ཀྱང་སྒྲུལ་བ་ཤད་དང་འགལ་བའི་ལུང་འདྲེན་པར་དོགས་ན་ནི་ཆིག་ཟིན་ལྟར་
 ཁས་སྒྲུངས་ནས་མཇུག་ཐོགས་སུ་བྱུང་བ་དང་། རྗེས་སུ་བྱུང་བ་ལ་བྱད་པར་
 ཕྱེ་ནས་ལན་འདེབས་པ་ལས་མ་འདས་སོ། །ཡང་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
 དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ནི་བརྒྱད་སྟེ་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཆེ་རང་
 སའི་ཟག་མེད་དང་། དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་དག་པ་བ། ལྷགས་
 མ་ཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་མ་སྟེལ་ན་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་
 ཟག་མེད། སྟེལ་ན་གསུམ་པའི་དག་པ་བ། མ་སྟེལ་བར་རང་ས་ནས་རྩིས་པའི་
 གསུམ་པར་འགྲོ་ན་ཉེ་སྒྲིབ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཟག་མེད། རིས་མི་མ་ཐུན་
 གསུམ་པར་སྟེལ་ནས་འགྲོ་ན་ཐོད་ཀྱི་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞི་པའི་དག་པ་བ།
 ལྷགས་བརྒྱུག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་མ་སྟེལ་ན་བསམ་གཏན་དང་
 ཐོད་ཟག་མེད་དང་། སྟེལ་ན་དང་ཐོད་དག་པ་བ་ནམས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བཅུ་བྱུང་
 སྟེ། རང་སའི་གཉིས། བཞི་པའི་གཉིས། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་
 ཀྱི་གཉིས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གཉིས། ལྷགས་མི་མ་ཐུན་དུ་གསུམ་
 པར་འགྲོ་ན་དང་ཐོད་གཉིས་ནམས་འབྱུང་བས་སོ། །དེས་མཆོན་ཏེ་བསམ་
 གཏན་བཞི་པ་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཟག་མེད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བཅུ་བཅུ་

འབྱུང་བའང་ཤེས་པར་རྒྱས་ལ། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཟག་མེད་ཀྱི་མཇུག་
 ཏུན་དགུ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དེས་ལྷགས་མཐུན་དུ་རིས་མི་མཐུན་གསུམ་
 པར་འགྲོ་ན་སྤིང་ཅེ་འི་དག་པ་བ་ཁོ་ན་ལས་ཟག་མེད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
 ཏེ། སྤིང་ཅེ་འི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཟག་མེད་མི་སྤིང་བའི་ཕྱིར། ཅི་ཡང་མེད་
 ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ནི་བདུན་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ།
 དེས་གོང་སར་འགྲོ་ན་སྤིང་ཅེ་འི་དག་པ་བ་ཁོ་ན་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་། རང་གི་
 གོང་དུ་རིས་མི་མཐུན་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་
 མེད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དེ་དག་གི་ཆེ་ཡང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་
 སུ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཟུགས་
 མེད་ལ་འཇུག་པ་མེད་དེ་ཆོས་ཤེས་པལ་ཆེར་འདོད་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་།
 གཟུགས་མེད་འདོད་པ་ལ་མི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་རིང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
 སོ།།

༥ རྒྱུ་འོ་དག་པ་ལས་དེ་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རི་ལྟར་
 སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་
 མཇུག་ཐོགས་སུ་ཡང་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་འབྱུང་ཚུལ་རིགས་པ་དེ་
 ཁོ་ནས་མཚུངས་པར་ཤེས་ལ། འོན་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ནི། དངོས་
 གཞི་དག་པ་བ་ལ་སྤྲར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་
 ཅན་གྱིས་གཟེར་བ་ན་དག་པ་བའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་སའི་ཉོན་
 མོངས་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་འབྱུང་བ་ནི་ལྷག་པོའི་བྱད་པར་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་

མཆུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཅན་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པས་སོ། །

༥ ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་རང་དག་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཆུག་ལས་ནི་རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། གལ་ཏེ་བློན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཟེན་ན་དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་དག་པ་བ་དང་། ཡང་གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་འོག་སའི་སྟོམས་འཆུག་དག་པ་བ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་འོག་སའི་དག་པ་བ་ཡང་འབྱུང་ལ། བྱི་མ་འདིའི་འབྱུང་ཚུལ་ནི། དང་པོ་སྟོམས་པར་འཆུག་པའི་ཆེ་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་ནི་འོག་སའི་དག་པ་བ་བ་བཟང་བས། གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འོག་མའི་དག་པ་བ་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་དུ་འཕྲེན་པ་བཏང་ན་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཆུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འོག་སའི་དག་པ་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཆུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོམས་འཆུག་བླ་མེད་ནི་རང་ས་འོག་ས་གང་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྐྱེའོ། །

༥ འཆི་འཕོའི་དག་ལས་ཉོན་མོངས་ཀྱན། །ཞེས་པ་ནི། གོང་དུ་སྐྱེ་འོ་དག་པ་ལས་དེ་བཞིན། །ཞེས་པའི་མཆུག་ཏུ། རང་གི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་ཞེས་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དག་པ་བའི་མཆུག་ཐོགས་སུ་ཉོན་མོངས་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་ན། རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་གཏོགས་གཞན་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མི་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ནི། སྟོམས་པར་འཆུག་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོམས་འཆུག་དག་པ་བའི་མཆུག་ཐོགས་སུ་ཉོན་

མོངས་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་ན་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ལས་གཞན་སའི་
ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲིར་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་བ་
སྒྲིས་ཐོབ་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མིང་
ཅམ་ནི་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སྒྲིས་ཐོབ་ཀྱི་སྟོམས་མཇུག་དག་པ་བ་དེ་
དག་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་འབྱུང་སྟེ། སྒྲིས་
ཐོབ་ཀྱི་དགོ་བ་དག་པ་བ་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་གིས་འཆི་སེམས་
བྱས་པ་ལས་རང་ས་དང་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲི་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་
དག་གི་སྒྲི་བའི་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ས་དེ་དང་དེའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་
བའམ་དེ་ལ་སྟོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་
ན། རང་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི།
སྒྲིར་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་ས་དང་འོག་
སའི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་སྟེ། དེས་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་རང་
ས་དང་འོག་ས་གཉིས་ཆར་སྒྲི་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་དེར་སྒྲི་བའི་སྒྲི་
སེམས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་གོང་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

༥ ཉོན་མོངས་ཅན་ལས་གོང་མ་མིན། །ཞེས་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་གོང་སར་སྒྲི་བ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་
འཆི་སེམས་བྱས་པའི་ཆེ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ལས་ས་གཞན་གོང་མའི་ཉོན་
མོངས་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག འོག་སའི་ཉོན་མོངས་

མ་སྒྲུངས་པར་གོང་མར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། འོ་ན། སྐྱེས་ཐོབ་དགོ་
 བ་མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་སྟོམས་འཇུག་དངོས་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་
 བ། དེ་ནི་རྒྱ་མིང་འབྲས་ལ་བཏགས་པས་སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་ཐོབ་པ་
 ཅམ་ལས་སྟོམས་འཇུག་དངོས་སུ་ནི་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་དགོ་བ་
 དེ་དག་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དགོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཉམ་པར་མ་
 བཞག་པའི་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དངོས་ལ་
 ནི་མཉམ་བཞག་གིས་སས་བསྐྱས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་
 བ་རེ། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་དགོ་བ་མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་སྟོམས་འཇུག་
 དངོས་མིན་ན། འོ་ན། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
 ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ན་རང་སའི་ཉོན་མོངས་མ་གཏོགས་གཞན་སའི་
 ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་བ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་
 སམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་ཕྱིར་དུ། འཆི་འཕོའི་དག་ལས་ཉོན་མོངས་
 ཀྱུན། །ཞེས་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་དག་པ་བ་ཞེས་
 པའི་མིང་ཅམ་ལ་འབྲུལ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དགོ་བ་དག་པ་བ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་གཞན་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མི་འབྱུང་ངམ་སྐྱམ་པའི་
 དོགས་པ་སེལ་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པ་ལས། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དངོས་ཀྱི་
 མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཞན་སའི་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་
 བཀོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་
 བ་དག་པ་བ་དང་། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དང་། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་

དག་པ་བ་རྣམས་ལ་བྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱད་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། རྩམ་སྤྱི་ཉིས་
མགོ་སྤངས་པའི་སྤྱི་མ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་
མེད་གང་རུང་གི་དགོ་བ་དག་པ་བ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་མ་ཟད། བསམ་གཏན་
དང་གཟུགས་མེད་གང་རུང་གི་དགོ་བ་དག་པ་བ་ཡིན་ན་ཡང་སྤྱི་མ་གཉིས་པོ་
གང་རུང་ཡིན་པས་བྱབ་མོད་ཀྱང་། བསམ་གཟུགས་གང་རུང་གི་དགོ་བ་
དག་པ་བ་ཡིན་ན་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་པས་མ་བྱབ་ལ། སྤྱིས་ཐོབ་
ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྱབ་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱིས་ཐོབ་
ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ལ་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དངོས་ཡིན་པ་ཡང་
ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཡིན་ན་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་པས་མ་བྱབ་སྟེ། དེ་
ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དགོ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་གོང་མའི་སྤྱིས་
ཐོབ་ཀྱི་དགོ་བ་མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་གོང་མའི་དགོ་བ་དག་པ་བ་
དང་། སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་དགོ་བ་དག་པ་བ་དང་། སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་
པ་བ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཡིན་ཀྱང་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱད་
པར་སྤྱེ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་གོང་འོག་གི་ཁས་ལེན་མང་པོ་ཞིག་འཆོལ་
བར་འགྱུར་ཏེ་དབྱེད་ན་ཤེས་སོ། །འོ་ན། གོང་མའི་སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་དགོ་བ་
མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་དགོ་བ་དག་པ་བ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཆོག་
མོད། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན།
རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་སྟོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་ན་དེ་ལ་ཡང་སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་
སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཏེ། འབྲས་

བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་
མིང་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ།།

སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་བྱད་པར་བཤད་པ།

༥ དག་པ་ཉམས་པའི་ཆ་མཐུན་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
འོ་ན། ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དངོས་དང་རྗེས་མཐུན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་རང་ས་དང་གོང་འོག་གི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་
པ་བ་དང་། ཟག་མེད་རྣམས་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་
པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ས་སྟོབ་མའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་
བ་ལ་སྟོམས་འཇུག་ཉམས་པའི་ཆ་མཐུན། གནས་པའི་ཆ་མཐུན། བྱད་པར་
གྱི་ཆ་མཐུན། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་མཐུན་ཏེ་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། སྲིད་ཅེ་འོང་ན་ས་གཞན་མེད་པས་སྲིད་ཅེ་འོང་སྟོམས་འཇུག་
བྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་ཀྱང་གཞན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆ་མཐུན་བཞིའི་
འཛོག་ཚུལ་ཡང་། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་
ཅན་དང་། དེ་བཞིན་དུ། རང་སའི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དང་། གོང་སའི་
སྟོམས་འཇུག་དང་། སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་

རིགས་ཅན་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོམས་འཇུག་ཉམས་པའི་ཆ་མཐུན་
དང་། གནས་པའི་ཆ་མཐུན། བྱང་པར་གྱི་ཆ་མཐུན། དེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཆ་མཐུན་རྣམས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཆ་མཐུན་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་། རང་
རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཆོས་དེ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་
བསམ་ནས་དེ་དང་དེའི་ཆ་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་དུས་སུ་ཆོས་
དེ་དག་སྐྱེས་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་དུས་སུ་ནི་སྟོམས་
འཇུག་དག་པ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། །ཁོ་ན་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་
པ་སྒྲིབ་ལམ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་དེས་པར་འབྱེད་པ་
མཐོང་ལམ་དང་། དེའི་ཆ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྲུགས་གཅིག་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆོས་
བཟོད་ལ་བྱས་ནས། སྒྲིབ་ལམ་དོད་སོགས་བཞི་པོ་དེས་དེས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆ་དེ་ཉིད་དངོས་དང་བརྒྱད་པ་ཅི་རིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འདྲན་པར་བྱེད་
པས་ན་དེ་དག་ལ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་གོང་དུ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། འདིར་
དངོས་བསྟན་གྱི་དེས་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གསུམ་
ཅི་རིགས་པའི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་པ་ལ་བྱས་ནས། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་
གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྟོམས་
འཇུག་དག་པ་བ་རྣམས་ལ་སྟོམས་འཇུག་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་བཤད་
པས། སྒྲིབ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། སྟོམས་འཇུག་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་

གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཆེད། །དེས་ན་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་སྟོམས་འཇུག་
 དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་ལ་ཕྱ་བཞི་སྟེང་། སྟོར་ལམ་རྫོང་སོགས་དང་
 སོ་གསུམ་དེ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་ལ་ཅིག་ཞོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་དང་
 སོ་དང་། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཐོང་ལམ་ལས་གཞན་པའི་
 ཟག་མེད་གྱི་ལམ་སྟེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསམ་གཟུགས་གྱི་སྟོམས་
 འཇུག་དག་པ་བ་རྣམས་སྟོམས་འཇུག་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་ལ་ཅིག་
 ཞོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་གཉིས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྟོར་ལམ་ཆོས་
 མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱ་གསུམ་པ་
 དང་། ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་བཞི་པར་
 འཛོག་གོ །དེས་ན་སྤར་གོང་དུ་དོགས་པ་བཀོད་པ་ལྟར། བསམ་གཏན་དང་
 སོའི་དངོས་གཞི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལྟ་བུ་དང་སོར་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་ཀྱང་། དང་སོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཐོབ་
 ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཐོབ་པས་མ་བྲལ་སྟེ། དེ་ལ་
 རང་སའི་ཉོན་མོངས་གྱིས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པའི་རིགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པ་
 གང་ཞིག དེས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་སའི་ཉོན་
 མོངས་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི།
 དེས་དང་སོའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་ཉམས་པ་
 ཆ་མཐུན་ཡང་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་གང་རུང་ཐོབ་པར་འཛོག་དགོས་
 པ་འདྲའོ། །ཆ་མཐུན་བཞི་སོ་འདིའི་འཛོག་ཚུལ་གྱིས་སྤར་བཤད་པའི་གོང་

མའི་དགོ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྟོམས་འཇུག་དངོས་
མ་ཡིན་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་ན།
དེས་འཆི་སེམས་བྱས་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ས་གོང་འོག་གི་ཉན་
མོངས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་སྤིང་བས་ན། འཆི་སེམས་དེས་རང་སར་སྐྱེ་བ་
ལེན་ན་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། གོང་སར་སྐྱེ་བ་ལེན་ན་བྱད་པར་ཆ་མཐུན་
དུ་འཇོག་པའམ། ཡང་ན། གོང་འོག་གང་དུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་ན་ཡང་ཉམས་པ་ཆ་
མཐུན་དུ་འཇོག་དགོས་པ་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་མང་པོ་ཞིག་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་ལ། འདི་དང་འབྲ་བའི་ད་དུང་འགལ་བའི་ཕྱང་པོ་དུ་མ་ཞིག་
འབྱུང་བར་སྤང་ངོ་།།

སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་བཞི་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་འབྱུང་དཔྱད་པ།

༥ ཉམས་ཆ་མཐུན་སོགས་མཇུག་ཐོགས་སུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ། དེ་ལྟར་ན་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་བཞི་པོ་དེ་དག་གང་གི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་གང་འབྱུང་ཞེ་ན། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་རྣམས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་
མ་ཐག་ཏུ་རྒྱན་གྱི་ཆེ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་རང་ཉིད་དང་། བྱད་པར་དུ་འགྲོ་
བའི་ཆེ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་ཏེ་གཉིས་གཉིས་ལས་བྱད་པར་ཆ་མཐུན་དང་
དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་མི་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་

གྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་གསུམ་དང་། བྱང་
 བར་ཆ་མཐུན་གྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་པ་
 གསུམ་འབྱུང་ལ། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་ནི་རྒྱན་གྱི་སྒྲིབ་
 རྒྱུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཅིག་ཕྱུ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དེའི་
 མཁུག་ཐོགས་སུ་ཟག་མེད་འབྱུང་ཡང་དེ་ནི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་དག་པ་བ་མ་ཡིན་
 བས་ཆ་མཐུན་བཞི་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིར་ནི་ཆ་
 མཐུན་བཞི་པོ་གང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་གང་འབྱུང་དཔྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་གནས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་ན་རང་
 གི་མཁུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མི་འབྱུང་
 བས་བྱུང་བར་ཐལ། སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་
 སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། མ་
 བྱུང་ན་དེར་ཐལ། འབྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་ལས། གནས་པའི་ཆ་མཐུན་གྱི་
 འཁུག་ཐོགས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲིབ་ལམ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་
 སྐད་ཅིག་མཐའ་མའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གང་ཞིག་
 དེའི་མཁུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལུགས་འདིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་བྱོད་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནས་སྒྲིབ་ལམ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་སྐད་ཅིག་
 མཐའ་མའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་ནམས་རེ་རེ་ནས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཁུག་

གནས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
མ་རེ་རེ་ནས་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་གང་ཞིག་ རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་རེ་རེ་ནས་སྟོམས་འཇུག་པའི་རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
སྟོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱད་ཅིག་མཐའ་མའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྟོར་ལམ་ཆོས་
མཆོག་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་གང་ཞིག་ སྟོར་ལམ་
ཆོས་མཆོག་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་སྟོམས་འཇུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཐོང་
ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྟོམས་འཇུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། ཆ་མཐུན་བཞི་པོ་ནང་པན་ཚུན་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། དང་
པོ་གཉིས་ནི་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མིན་གྱི་བྲལ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེར་མ་ཟད་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་གང་རུང་དང་
འགལ་བས་བྲལ་ལ། ཆ་མཐུན་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་མི་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཟུ་
བཞི་སྟོང་ཅིང་ཟུ་སོ་སོའི་མཆོན་གཞི་ཡང་འཛོག་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྟོམས་
འཇུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བྱེད་པར་ཆ་
མཐུན་དང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གཉིས་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་མིན་
གཉིས་ཀ་དང་། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་དགོས་
པ་སོགས་སོ་སོའི་འཛོག་བྱེད་དང་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆ་མཐུན་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་བདེན་པའི་

རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་བྲལ་པར་ཐལ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆ་མཐུན་
 བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
 བྲལ། མ་གྱལ་ན་དེར་ཐལ། དེ་ལས་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་འབྱུང་། །དེ་ནི་བདེན་
 བཞིའི་སྦྱོར་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ།
 ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆ་མཐུན་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་བདེན་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་མ་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཉམས་པ་ཆ་
 མཐུན་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་བྲལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོག་གས་
 ལམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་གསུམ་དང་།
 སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་བྲུད་པར་ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་པའི་གསུམ་དང་།
 སྟོམས་ལམ་པ་དང་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆ་མཐུན་བཞི་ཆར་ཡོད་པར་
 མངོན་ནོ། ། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཆ་མཐུན་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་
 རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་
 ཐག་ཏུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། བྲུད་པར་
 ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ལ་བྲུད་པར་ཆ་མཐུན་དེ་
 ཉིད་གནས་པ་ཆ་མཐུན་དང་། གནས་པ་ཆ་མཐུན་དེ་ཉིད་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་
 གྱི་ངོ་བོར་འཕོས་ནས་དེའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་
 མངོན་དུ་འགྱུར་བ་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་
 ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ན་ཡང་གནས་པ་ཆ་མཐུན་དེ་ཉིད་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་
 བོར་འཕོས་ནས་དེའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་རང་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་

འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་
མ་ཐག་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སུ་ངེས་སམ་
སྟམ་སྟེ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ་མཉམ་བཞག་གི་ས་པ་གང་
ཞིག་རང་སའི་མཉམ་བཞག་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ས་གཞན་གོང་འོག་
གི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་མི་རུས་སམ་སྟམ་ཡང་དབྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་
སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའམ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
པ་ལ་ཡང་། དེའི་སྟོན་དུ་སྟོམས་འཇུག་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་དགོས་སམ་སྟམ་སྟེ། །ཟག་མེད་ལས་ལྷང་བའི་རྗེས་སུ་ནི་ཉམས་པ་
ཆ་མཐུན་མ་གཏོགས་པའི་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ།།

ཐོད་བཀལ་གྱི་སྟོམས་མཇུག་གི་སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་བསྟན་པ།

༥ ས་བརྒྱད་ནམ་གཉིས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ཐོད་བཀལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
པའི་གཞི་ནི། ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་ས་
བརྒྱད་དང་། ཟག་མེད་ལ་སླིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་ས་བདུན་ཏེ། བརྒྱན་
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ནམ་པ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་
ལ། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་གཉིས། སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་རིང་སྦྱོར་དང་ཉེ་སྦྱོར་

གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་མི་སྒྲེལ་བ་མ་ཟད་རིས་མ་ཐུན་
 གྱི་ས་ཡང་མ་ཐོར་བར་ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྤྱིད་ཅེའི་བར་
 ལུགས་མ་ཐུན་དུ་ས་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ནས་གོ་རིམ་བཞིན་སོང་སྟེ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་ཅིང་། སྒྲེལ་ཡང་སྤྱིད་ཅེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་ལུགས་མི་
 མ་ཐུན་དུ་ཡང་གོ་རིམ་བཞིན་འོངས་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་དུ་ཟག་མེད་ས་བདུན་པོ་ལ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་སྒྲོག་ཏུ་རེ་
 རེ་བཞིན་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཉེ་བའི་སྒྲུབ་བ་ལ་རིས་
 མ་ཐུན་གྱི་ས་རེ་རེ་ཐོར་བ་སྟེ། ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་གསུམ་
 པ་དང་། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། དེ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲེལ་མཆེད་
 ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་ས་རེ་རེ་བཀྲལ་ནས་ལུགས་མ་ཐུན་དུ་ཡར་
 སོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲེལ་མཆེད་ནས་བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་བར་ལུགས་མི་མ་ཐུན་དུ་ཡང་ས་རེ་རེ་བཀྲལ་ནས་མར་འོངས་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་གསུམ་པ་སོགས་
 ལུགས་འབྱུང་ལུགས་སྒྲོག་གཉིས་ཀར་ས་རེ་རེ་ཐོར་ཏེ་སྟོམས་པར་འཇུག་
 པའི་སྒྲོན་ས་བྱང་བར་བྱེད་པའོ།

༥ རིས་མི་མ་ཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐོད་ཀྲལ་གྱི་
 དངོས་གཞི་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་ནམས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས།
 གང་གི་ཆེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས། ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་
 གཏན་གསུམ་པ་དང་། དེ་ནས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། དེ་

ནས་ཟག་མེད་གྱི་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་བར་ལུགས་མ་ཐུན་དུ་ས་རེ་
རེ་རྒྱལ་ཞིང་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་གསུམ་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ཡང་
ཟག་བཅས་གྱི་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་བར་ལུགས་མི་མ་ཐུན་དུ་ས་རེ་རེ་བརྒྱལ་ནས་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་
གསུམ་པར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས།
ཟག་བཅས་གྱི་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་བར་དང་། ཡང་ཟག་མེད་གྱི་
ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནས། ཟག་བཅས་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་
ཏེ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་གཉིས་ཀར་ས་རེ་རེ་རྒྱལ་ཞིང་རིས་མི་མ་ཐུན་
གསུམ་པར་འགྲོ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་
གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་སྟེལ་མར་སྟོམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པ་དེའི་ཆེ་
ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞི་བྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་མཆོན་ཏེ་ཟག་
བཅས་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་ཟག་བཅས་རྣམ་ཤེས་གྱི་བར་ལུགས་
མ་ཐུན་དང་། ཡང་ཟག་མེད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་བར་ལུགས་མི་མ་ཐུན་དུ་ས་རེ་རེ་བརྒྱལ་ནས་རིས་མི་མ་ཐུན་
པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་ནས་ཟག་བཅས་སྟོན་ཅེའི་བར་ལུགས་མ་ཐུན་དང་། ཡང་ཟག་བཅས་
སྟོན་ཅེ་ནས་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་ལུགས་མི་མ་ཐུན་
དུ་ས་རེ་རེ་བརྒྱལ་ནས་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་ཐོད་རྒྱལ་
གྱི་དངོས་གཞི་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེས་ན་ཟག་བཅས་གྱི་བསམ་

གཏན་གཉིས་པ་ནས་ལྷགས་མ་ཐུན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བཟ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
 ཡན་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་
 གཏན་གཉིས་པ་ནས་སྲིད་ཅེ་འི་བར་སོང་ནས་ལྷགས་ལྡོག་གི་ཆེ་སྒྲར་ཡང་
 ཟག་བཅས་སྲིད་ཅེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་དགོས་པ་ཡང་། སྲིད་ཅེ་འི་ས་བའི་
 ཟག་མེད་མེད་པའི་གནད་ཀྱི་ཡིན་ལ། འདི་ཐད་འགྲེལ་བ་མཛོན་པའི་རྒྱན་
 དུ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་སྲིད་ཅེ་འི་བར་དང་།
 སྲིད་ཅེ་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་ལྷགས་མ་ཐུན་དང་ལྷགས་མི་མ་ཐུན་པར་
 ས་རེ་རེ་བཀལ་ནས་རིས་མི་མ་ཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་ཐོད་ཀྣལ་ལ་
 སོགས་པའང་སྒྱར་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནང་གསེས་
 ཀྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་དང་ཡར་འོངས་མར་འོངས་ཀྱི་མཆམས་འཛིན་
 ལྷགས་སོགས་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ལས། ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
 རྣམ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྣལ་ཏེ་སྲིད་ཅེ་ར་འགྲོ་བ་ཐོད་ཀྣལ་ཀྱི་དངོས་གཞིར་བསྟན་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནས་སྲིད་ཅེ་ར་འགྲོ་བ་རིས་མི་མ་ཐུན་
 ཀྱི་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན། ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་
 དང་པོ་ནས་ཟག་མེད་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་དང་པོ་ཟག་བཅས་
 རྣམ་ཅི་ཡང་མེད་ཟག་མེད་ཀྱི་བར་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཐོད་ཀྣལ་
 ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་གསུམ་པ་ཟག་མེད། རྣམ་
 མཁའ་ཟག་བཅས། ཅི་ཡང་མེད་ཟག་མེད་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཐོད་ཀྣལ་ཀྱི་
 དངོས་གཞི་ཡིན་ཀྱི། ཐོག་མའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དེ་གང་

ལས་ཐོད་མ་ཀླུ་བས་ཐོད་ཀླུ་གི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ཡར་འོངས་མར་འོངས་གི་ཐོག་མའི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་མཐའ་
དག་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐོད་ཀླུ་གི་དངོས་གཞི་ལ་བསམ་
གཟུགས་བརྒྱད་ཀའི་དངོས་གཞི་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཏྲགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེ་མར་འོངས་
མཐའི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་རིས་མི་མཐུན་
པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་ཐོད་ཀླུ་གི་དངོས་གཞི་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་ལྟར་ཟག་བཅས་སམ་ཟག་མེད་རིས་མི་
མཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་སྟེལ་མར་སྟོམས་པར་འཇུག་ཀུས་པ་དེའི་
ཆེ་ཐོད་ཀླུ་གི་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་རིས་མི་མཐུན་པ་
གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་ཐོད་ཀླུ་གི་དངོས་གཞི་དེ་གང་ལས་ཐོད་ཀླུ་བ་ཡིན་
ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཐོད་ཀླུ་གི་དངོས་གཞི་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱད་
གི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གི་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་མ་འོངས་པ་སྟེ་བའི་ཆོས་
ཅན་དེ་ལས་ཐོད་ཀླུ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ལས་
ནི་ཐོད་ཀླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་ནི་འགག་ཟིན་ཅིང་སྦྲར་སྟེ་བའི་ཀུས་
པ་དང་མི་ལྟན་པས་ཐོད་ཀླུ་གི་དགོས་པ་མི་འགྲུབ་ལ། ད་ལྟར་བ་མངོན་
དུ་གྱུར་ན་དེ་མངོན་དུ་མ་གྲས་པར་རིས་མི་མཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ་བའི་
དོན་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་གཞན་ལའང་སྦྱར་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་

བསམ་གཏན་གཟུང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ལུས་རྟེན་དང་དམིག་པ་བཤད་པ།

158

དུ་འོག་མའི་དམན་པས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྲིད་ཅེའི་སྟོམས་
འཇུག་ནི་རང་ས་ནས། འོག་མ་འདོད་པའི་རྟེན་གྱི་བར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ཡོད་པས་ས་དགུ་པ་ཅན་ཡིན་པ་ནས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་
འཇུག་རང་ས་དང་འདོད་པའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ས་གཉིས་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་
གཟུགས་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱང་པལ་ཆེ་བ་རང་ས་དང་འོག་ས་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་མ་གཏོགས་གོང་སའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཟག་བཅས་
དང་མཚུངས་ལ། དམིགས་བསལ་སྲིད་ཅེའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་ཕྱིར་
མི་འོང་གིས་ནི་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་མངོན་དུ་བྱས་ནས་
སྲིད་ཅེའི་ཟག་པ་བྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཅེའི་རང་ས་ན་ཟག་མེད་གྱི་
ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་དེ་སྲིད་ཅེ་
ལ་ཐག་ཉི་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་སྟོམས་འཇུག་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྲིད་ཅེའི་རྟེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྟོམས་
འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྲིད་ཅེའི་འཕགས་པས་
ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་
ནི་དམིགས་བསལ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་ཅེས་བརྗོད་ན་རྩ་བའི་ཆོག་ཟིན་ཐམས་
ཅད་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་སྲིད་ཅེ་ལས་གཞན་བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་སའི་རྟེན་ལ་
འོག་སའི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་

ནི་འདོད་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་དེ་དག་གིས་སྤར་འོག་སའི་སྟོམས་འཇུག་
ཟག་མེད་ཐོབ་པ་ནི་གང་ཞིག དེས་ན་ཟག་མེད་གྱི་གཏོང་རྒྱལ། འབྲས་བུ་
ཐོབ་སྤངས་ཉམས་པ་ལས། །ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ས་འཕོས་པས་གཏོང་བ་མ་
བཤད་པའི་བྱིར་རོ།

༥ མེད་བཅས་རང་གི་སྲིད་ལ་དམིགས། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ།
འོ་ན་སྟོམས་འཇུག་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་གང་ཞིག། མེད་པ་དང་བཅས་
པའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་ས་པའི་སྲིད་པ་
ཟག་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི་འོག་ས་དང་གོང་ས་ལ་
མི་དམིགས་ཏེ། ས་གོང་འོག་རང་རང་གི་སྲིད་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་བྱིར་
དེས་ན་ས་གང་གི་སྲིད་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ས་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་
ལས་ས་གཞན་ལ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ལ། ཡང་། བསམ་གཏན་དང་
པོ་གསུམ་ལ་གནས་གསུམ་གསུམ་དང་། བཞི་པ་ལ་གནས་བརྒྱད་ཡོད་
པ་རྣམས་ནི་གནས་ལྷག་འོག་ཏུ་འདུག་པའི་བྱིར་པར་ལས་གཞན་དང་པོའི་
གནས་གསུམ་དང་པོར་ས་གཅིག་པ་ནས། བཞི་པའི་གནས་བརྒྱད་བཞི་པར་
ས་མཚུངས་པའི་བར་དུ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ས་གཅིག་པའི་གནས་གོང་འོག་
རྣམས་གྱི་སྲིད་པ་ནི་ནང་པ་མཚུན་དུ་ཡང་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ།
དེ་ལྟ་མིན་ན་དེ་དག་ཀྱང་ས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ།

༥ བསམ་གཏན་དགེ་ཡུལ་ཡོད་དགྱ་ཡིན། །ཞེས་དང་། གཟུགས་མེད་
དངོས་གཞི་དགེ་རྣམས་གྱི། །ཞེས་སོགས་གྱི་དོན་ནི་སྤར་གོང་དུ་ཡང་འགའ་

ཞིག་ཙམ་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བའི་ཡུལ་
དུ་ནི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་ཡོད་དོ་ཙམ་ཟམས་ཅད་ཅི་རིགས་པའི་
ཚུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་གྱི་ཡུལ་
དུ་ནི་ཟག་བཅས་སྐྱབ་ཀྱན་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་འགོག་ལམ་གཉིས་ཏེ་
བདེན་བཞིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱི་ཙམ་ཟམས་ཅད་ཅི་རིགས་པའི་ཚུལ་
དུ་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་མེད་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་ཀྱིས་འོག་སའི་ཟག་
བཅས་ལ་དམིགས་ཀྱང་། དངོས་གཞིའི་དག་པ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཟམས་
ཅད་གྱིས་འོག་སའི་ཟག་བཅས་སྟོང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་དོ། །གཟུགས་མེད་
གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་དམིགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གོང་སའི་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་ནི་ངེས་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་
མེད་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོམ་ལམ་
དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས་ལ་སྟོང་ཅེའི་
ཟག་བཅས་གྱིས་བྱུང་བ་གོང་དུ་ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོམ་ལམ་
དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་སུམ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་བཞིར་འབྱུང་བས་ཤེས་པ་
གང་ཞིག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་ཉོན་དང་པོ་བརྒྱད་གྱི་དངོས་གཉིན་དུ་གྱུར་
པའི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་གྱི་
ཡུལ་ཟག་བཅས་ཀྱང་སྟོང་ཅེའི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། བཤད་
མ་ཐག་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་དེ་དག་འདྲེན་བྱེད་གྱི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་
གསུམ་གྱི་སྟོམས་འདུག་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གྱིས་ཀྱང་ཟག་བཅས་ལ་

དམིགས་ན་སྲིད་ཅིའི་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་དགོས་པ་འདྲ་བས་གཟུགས་
མེད་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ལའང་གོང་སའི་ཟག་བཅས་ཡོད་པར་
མངོན་ནོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་རྣམས་ཀྱིས་འོག་སའི་
ལམ་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཡོད་དེ། ས་དགྲའི་ལམ་ནི་པན་ཚུན་དུ། །
ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་
ཡོད་ཀྱི་དེའི་ཚུལ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་སོ། །

༥ ཟག་པ་མེད་པས་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
རང་ས་དང་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་བར་བྱེད་ལ། ཉེར་བསྟོགས་དག་པ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་བར་བྱེད་ཀྱི། དངོས་
གཞི་དག་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྲོང་གཉེན་མི་བྱེད་དེ། འོག་
སའི་ཉོན་མོངས་ནི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་སྤྲོང་བར་བྱེད་ལ། རང་ས་དང་གོང་
སའི་ཉོན་མོངས་ནི་སྤྲོང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད་བཤད་པ།

༥ དེ་དག་ལ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན། ཉེར་བསྟོགས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་ཡོད་

པ་ལྟར། དེ་དག་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱང་བརྒྱད་ཡོད་
 ལ། དེ་ལ་ཡང་དངོས་བཏགས་མ་སྤྱོད་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གཉིས་
 དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། དངོས་བཏགས་སྤྱོད་ཉེར་
 བསྟོགས་དངོས་ལ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་སོགས་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་འོག་ས་ལ་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་གཉེན་
 པོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་སྟོགས་མེད་ཟག་མེད་མ་གཏོགས་པའི་
 ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་དག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འོག་ས་ལ་ཡིད་
 འབྱུང་བ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་འབད་པས་བྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཆོར་
 བ་ཡང་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་དང་བཅས་པ་ལས་གཞན་མེད་དོ། ཉེར་བསྟོགས་
 ཉོན་མོངས་ཅན་མཉམ་བཞག་མ་ཡིན་པས་ནི་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་སེམས་
 ཀྱང་བྱེད་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ལའང་རོ་སྤངས་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་སྐབས་
 འདིར་རང་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། འདི་ཁའི་མཇུག་ཏུ་རྩ་བར། དང་པོ་
 འཕགས་པའང་ཁ་ཅིག་གསུམ། ཞེས་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་
 ལ་དག་པ་བ་ཡོད་པར་མ་བྱེད་འཕགས་པ་བྲག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡོད་པ་རང་
 ལུགས་སུ་བསྟན་ནས། ཁ་ཅིག་གིས་རོ་སྤངས་དང་གསུམ་ཡང་ཡོད་པར་
 འདོད་དོ་ཞེས་གཞན་ལུགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་
 ཉེར་བསྟོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པར་འདོད་
 དགོས་ཀྱང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཉེར་བསྟོགས་བཏགས་པ་བ་ལས་དངོས་སུ་

འདོད་མི་རིགས་ཏེ་གཞོན་བྱེད་མང་དུ་འཇུག་པས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལས་གཞན་པའི་ས་ལྷག་མ་བདུན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ནི་
དག་པ་བ་ཁོན་ལས་ཟག་མེད་ཡིན་པ་མེད་དོ། །བྱུང་མཐའ་གོང་མ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞི་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་
བདུན་བདུན་སོགས་བཤད་ཀྱང་འདྲིར་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་པས་མ་སྟོས་སོ། །

༥ རྟོག་མེད་བསམ་གཏན་བྱེད་པར་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་
འོ་ན། བསམ་གཏན་བྱེད་པར་ཅན་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་ལྟར་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་བྱེ་བྲག་རྟོག་པ་སྤངས་ཤིང་དཔྱོད་པ་ཅམ་དང་
བཅས་པ་ནི་བསམ་གཏན་བྱེད་པར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་
དངོས་བཏགས་མ་བྱེ་ན་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་དང་། རོ་སྤང་ལྡན་དང་
གསུམ་ཡོད་ལ། འབད་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱ་དགོས་པས་ཆོར་བ་ཡང་བཏང་
སྟོམས་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ལ་རྟོག་དཔྱོད་
གཉིས་ཀ་དང་ བཅས་པའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ་དང་། རྟོག་མེད་དཔྱོད་ཅམ་
དང་ལྡན་པའི་དངོས་གཞི་བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ལ། གཉིས་པ་
ཡན་ཆད་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བྱེད་
པར་ཅན་སྟོམ་པ་ལས་ནི་ཆངས་པ་ཆེན་པོར་སྐྱེའོ། །དེས་ན་མདོ་ལས། རྟོག་
བཅས་དཔྱོད་བཅས་དང་། རྟོག་མེད་དཔྱོད་ཅམ་དང་། རྟོག་མེད་དཔྱོད་མེད་
ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གསུངས་པ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་ཤེས་
ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་། དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ་གཉིས་

ནི་རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། བསམ་གཏན་བྱུང་པར་
ཅན་ནི་རྟོག་མེད་དཔྱོད་ཅམ་དང་། གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ནས་སྲིད་ཅེའི་
བར་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་ཐམས་ཅད་ནི་རྟོག་མེད་དཔྱོད་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ནོ།

མཆན་མ་མེད་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ཀྱི་བྱུང་པར།

༥ ཆན་མེད་ནི་བའི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཡང་།
མདོ་ལས། མཆན་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གསུངས་
པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མཆན་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་མྱང་འདས་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྟ་དང་། རོ་མོ་དང་།
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་གསུམ་སྟེ་བཙུ་དང་བྲལ་བས་ན་མཆན་མེད་ཅེས་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ཏེ། འགོག་པ་ནི་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་གང་རུང་ལ་
དམིགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །སྟོན་
པ་མེད་པ་ནི་གོང་གི་རྣམ་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་སྟོན་བྱ་མ་ཡིན་
པའི་འདུས་བྱས་སྟུག་བདེན་ཀྱི་མི་རྟག་སྟུག་བསྐྱེད་གཉིས་དང་། ཀྱན་འབྱུང་
གི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་ཡང་སྟོར་སྟོན་བྱ་ཡིན་ཀྱང་སྟུག་མེད་མྱང་
འདས་ཀྱི་ཆེ་གཟེངས་ལྟར་སྤངས་དགོས་པས་ན་ལམ་བདེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་

དང་བཅས་པའི་བཙུ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ཤིང་། དེ་དག་གང་རུང་གི་རྣམ་
 པ་ཅན་གྱི་ཉིང་རེ་འཇིན་ནི་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་ནོ། །གྲུབ་མཐའ་
 གོང་མ་བ་རྣམས་ནི་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་
 འཇིན་ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དུ་འབྲེན་པར་མཛད་པ་
 ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་དེ་ཡིན་ལ། ལྷགས་འདིར་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་
 པ་ནི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་ཆེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱན་ཆད་པར་འདོད་པ་ལ་
 ཐུག་པའོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་སོགས་སུ། མཆོན་མ་
 མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དེ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
 པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཇིན་དེ་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་གསུངས་པ་ནི། ཉིང་རེ་འཇིན་དེ་དག་འགོག་པ་
 ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་
 བའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། རྣམ་པ་དེ་དག་ཉིད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བའི་
 དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མཚུངས་ལྡན་ལ་ཤེས་པས་བྲུབ་པ་གང་ཞིག་འགོག་པ་ཞི་
 བ་སོགས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཉིང་རེ་འཇིན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལ་
 ཟག་བཅས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་འཇིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པའི་ལམ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཟག་བཅས་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་
 ས་དུག་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་ས་བཙུན་ཡོད་ལ། ཟག་མེད་རྣམས་ནི་
 ཟག་མེད་ཀྱི་ས་དགུན་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཁོན་རེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཇིན་
 གསུམ་པོ་དེ་འདོད་པ་མ་གཏོགས་པའི་ས་བཙུན་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

དེ་གསུམ་པོ་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ས་བཙུ་གཅིག་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་
པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་དག་ས་ནི་དང་པོ་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་
ས་དུག་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་བཙུ་གཅིག་ན་ཡོད་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་དངོས་
དང་རྗེས་མ་ཐུན་ཅི་རིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྲང་
ཡོད་པས་རྗེས་མ་ཐུན་དང་བཅས་ནས་བཙུ་གཅིག་ན་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། འོ་ན་ཁོ་རང་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་
ངེ་འཇིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་མེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་
པོ་དེ་སྟོམས་འདུག་དག་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། ཉིང་
ངེ་འཇིན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་ཟག་བཅས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་པ་བ་དང་། ཞེས་
དང་། དེའི་མཆན་བྱུང་། དེ་ཡང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་དང་འཕགས་ལམ་གྱི་
སྒྲོར་རྗེས་ཁ་ཅིག་གིས་བསྐྱས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
ཉིང་ངེ་འཇིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་མེད་པར་ཐལ། དེ་
གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་རྩ་བའི་ལྷང་
གིས་འབྱུབ་པ་གང་ཞིག་ འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་
གསུམ་པོ་དེ་དག་ལ། མདོ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་གསུམ་དུ་ཡང་གསུངས་སོ།།

སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པ།

༥ སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཅེས་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
 ཡང་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་སྟོན་པ་མེད་
 པ་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་
 པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཞེས་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་སྒྲུབ་བཤད་མ་ཐག་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཇིན་གསུམ་པོ་སུན་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དང་
 པོ་ནི། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་དམིགས་ནས་
 ཉིང་ངེ་འཇིན་འདི་ནི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་མོ་ཞེས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མི་སྟོབ་པའི་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་
 དམིགས་ནས་ཉིང་ངེ་འཇིན་འདི་ནི་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པར་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་མོ། །དེས་ན་ཉིང་ངེ་འཇིན་འདི་གཉིས་ནི་རིམ་
 པ་བཞེན་མི་སྟོབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གཉིས་
 ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཡང་སྟོང་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཁོ་ན་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་སྐྱབ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་གཉིས་དང་ཀུན་འབྱུང་
 དང་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་དུའང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
 མོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ཉིང་ངེ་འཇིན་འདི་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་
 བདེན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞེ་
 ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འབྱུང་རོ། །ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་བདེན་

ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལ་དམིགས་ནས་གོང་དུ་བཞད་པ་ལྟར་སྟོང་པ་
དང་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལས། ལམ་སྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་དེ། ལམ་བདེན་ཡང་མཐར་ཐུག་ལྟག་མེད་ཐོབ་པ་ལ་སྤངས་
དགོས་པས་ན་ཉིང་དེ་འཇིན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་བདེན་ཡང་སྟོང་པ་དང་མི་
རྟག་པར་བལྟས་ནས་བསུན་འབྲེན་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ལས་
སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དོ། །ཉིང་དེ་འཇིན་གསུམ་པ་ནི། མི་
སྟོབ་པ་གང་ཞིག་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་སུ་ཟག་
བཅས་སམ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞན་མ་སྐྱེས་ན་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་
འཇིན་དེ་ཁའི་རྒྱན་འབྱུང་ཡང་། དེའི་རྗེས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་གཞན་སྐྱེས་ན་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་དེ་སྤྲོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱན་གཏན་
ནས་འགག་པས་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་མ་བརྟགས་པའི་འགོག་
པ་ཐོབ་ལ། དེ་འབྲའི་འགོག་པ་དེ་ནི་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་སྤྲོ་མི་སྐྱེ་
བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་ལ་སོ་སོར་མ་བརྟགས་ཤིང་
གཉེན་པོས་བྲལ་བའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉིང་དེ་འཇིན་དེས་
ཀྱང་མི་སྟོབ་པའི་མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་སྐྱེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་
པའི་མ་བརྟགས་པའི་ཟད་པ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་
ནས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ནར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། འགོག་པ་དང་གྲུ་ལོ་མ་པ་
སོགས་སུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དེ། དམིགས་ཡུལ་ལ་རྣམ་པ་དེ་དག་མ་ཆང་བའི་

ཕྱིར་དོ། །ཉིང་དེ་འཇིན་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་འདི་དག་ཀྱང་བྱེ་སྤྲིའི་
 གྲུབ་མཐའི་རང་ལུགས་ཡིན་པ་ལས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འདི་
 ལས་གཞན་དུ་བཞེད་ལ། འདི་ཡང་གོང་དུ་བཞེད་པ་ལྟར་ལྟག་མེད་ཀྱི་ཆེ་
 འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཏན་ལོག་ཏུ་འདོད་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་པས། རྣམ་པར་ཐར་
 པ་སུན་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་གསུམ་པོ་འདི་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་
 མཆམས་ཀྱང་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་ལྟག་མེད་དུ་གཤེཾ་པ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པས་
 པའི་ཆེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས། དེའི་གོང་དུ་ནི་མིན་པར་སེམས་ཏེ། ཅིའི་
 ཕྱིར་ན། དེ་དག་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྤར་ཡང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉིང་
 དེ་འཇིན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མི་སྤྲིད་དེ་དེ་ལྟར་ཉིང་དེ་འཇིན་ཕྱི་མ་འདི་གསུམ་
 ཀྱིས་སུན་འབྲིན་པར་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲོམ་ཡང་དབྱེད་དོ། །ཉིང་དེ་འཇིན་
 གསུམ་པོ་དེ་ཡང་མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣ་
 བས་དེ་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་
 ཁོ་ན་དང་། དེའི་རྟེན་ཡང་སྤྲིང་གསུམ་གང་རུང་གི་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་
 བོ། །དེས་ན་མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་འགའ་
 ཞིག་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་གནས་སུ་
 གྱུར་པ་མི་སྒྲོབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་སོགས་དེ་དག་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་
 སྤྱོད་པས་པའི་ཕྱིར་ཉིང་དེ་འཇིན་གཞན་དང་གཞན་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
 པ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཇིན་སོགས་ཕྱི་མ་
 གསུམ་པོ་འདི་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པ་སུན་འབྲིན་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ཞེས་སུ་འང་

སྒྲ་སྟེ། དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཇིན་སོགས་གསུམ་
པོ་དེ་དག་ནམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་
འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་འཕགས་ལམ་གྱིས་ནི་
འཕགས་ལམ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བསྟ་བ་ལས་སྤང་བར་མི་བྱེད་ལ། འདི་གསུམ་
གྱིས་ནི་འཕགས་ལམ་ལ་རྒྱ་བ་གྱིས་ཕྱོགས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དོར་བྱར་བསྟ་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །ས་ནི་ཉིང་བསྟོགས་ཕྱི་མ་བདུན་མ་གཏོགས་འདོད་པ་
དང་། བསམ་གཏན་ས་དུག་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཞི་སྟེ་
བརྩ་གཅིག་ན་ཡོད་ལ། འདི་ལ་འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་བྱར། ས་
ནི་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་གསུམ་འདོད་པ་དང་བཅས་པ་ན་ཡོད་
དོ་ཞེས་སྤྱིད་ཅེའི་སས་བསྐྱས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཁོད་འདུག་ཀྱང་། ཅ་བ་
ཉིད་ལས། ཉིང་བསྟོགས་བདུན་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཟད་
འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་རང་གི་ཡིག་ཆེན་དུ་ཡང་ས་བརྩ་གཅིག་ན་ཡོད་
པར་གསུངས་འདུག་པས་མཆན་བྱ་ལ་ཡིག་ཞོར་བྱུང་བ་འདྲ་སྟེ། གཟུགས་
མེད་བཞི་ཞེས་འགོད་དགོས་རྒྱུར་སྤང་ངོ་།

མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཉིང་འཇིན་བཞི་བཤད་པ།

༥ དག་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཡང་

མདོ་ལས། མཐོང་ཚུལ་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 གྲོམ་པ་དང་། ཤེས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་
 རྣམ་པར་དབྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཟག་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་
 བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྲོམ་པ་ཞེས་བཞི་གསུངས་པ་རྣམས་རིམ་ལྔར་ཞེ་ན། བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་སམ། ཟག་མེད་གང་རུང་ལ་མཉམ་
 པར་འཛོག་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ཚུལ་ལ་བདེ་བར་
 གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྒྲོམ་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་
 ཤེས་པའི་མདོན་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལྷའི་མིག་གི་མདོན་ཤེས་དང་།
 དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་གཉིས་ནི་
 འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ། དེ་
 ལ་ཡང་ནང་གསེས་ཞེས་ཏུ་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་མཐོང་
 བར་འགྱུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷའི་མིག་གི་མདོན་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
 བྱུང་བའི་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་རྟོག་བཅས་ལ་བྱེད་པ་
 ཡིན། གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་རྟོག་
 མེད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་མདོ་ལས་ནི་ལྷའི་མིག་གི་མདོན་ཤེས་ཉིད་
 ཤེས་པ་མཐོང་འགྱུར་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏུ་བཤད་པས་ན། གོང་གི་དེ་གཉིས་
 ཆར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་པ་མཐོང་འགྱུར་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏུ་འདོད་ན་
 འགལ་བ་མེད་དོ། །ཁམས་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོར་བྱུང་གི་
 ཡོན་ཏན་མི་སྤྲུག་པ་དང་། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱབ་བྱན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་

པ་དང་། སྟོན་གནས་ཤེས་པ་སོགས་ལས། ཐོད་ཀྱི་གྱི་སྟོམས་འདུག་དང་།
ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་ཤེས་རབ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཅེས་བྲ་སྟེ།
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་གོང་ནས་
གོང་དུ་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་ཡ་མཐའ་བཞི་པའི་ངོ་
ཐོར་གྱུར་པའི་དོ་རྩེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི། སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ལ། དེས་ན་འདི་དག་ལ་སྐབས་
འདིའི་དངོས་བསྟན་ཞེས་པའི་བྱུང་བར་སྐྱར་དགོས་ཏེ། སྐབས་འདིའི་མདོ་
ལས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཁོ་ན་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་
སུ་གསུངས་ནས་གཞན་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ནི། དང་པོའི་དངོས་གཞི་
དེ་འདོད་པ་ལས་འདས་པའི་དང་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད་འདོད་ཁམས་ཉེས་པ་མང་
བ་ལས་འདས་པས་དེའི་བདེ་བས་སློ་ལྷག་པར་ཆིམ་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་
གི་དབང་དུ་མཛད་པ་ལས། སྒྱིར་བསམ་གཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མཐོང་
ཆོས་ལ་བདེར་གནས་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡོད་པས་དེ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་གྱི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་བསམ་གཏན་སྤེམ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡང་འཛོག་རིགས་
པར་ཐལ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། འདི་ནི་འདོད་པ་ལས་འདས་པའི་
དང་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བཤད་གྱི་བསམ་གཏན་གཞན་དག་གྱུང་མཐོང་
ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་སྟེ།

བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་
 གཉིས་རང་རང་གི་འོག་མ་ལས་འདས་པའི་རང་སའི་བདེ་བས་སློ་ལྷག་པར་
 ཆོམ་པས་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་
 ལས། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དེར་འཛོག་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་པའི་དངོས་
 གཞི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་རང་སའི་བདེ་བས་སློ་ལྷག་པར་ཆོམ་པ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། བྱེད་སྤྱོད་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱིས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་འད་མཆོན་
 ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ལས། དེའི་བདེ་བས་སློ་ལྷག་པར་ཡོངས་སུ་ཆོམ་
 པས་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་འགྲོག་ཏུ་ངལ་ཞིང་སྒྲོམ་པ་ཚུ་ཉྱག་པ་ཅན་གྱིས་ཆོམ་
 པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས་
 གྲང་། ཕྱི་མ་ལ་བདེ་བ་སྤྱོད་བར་ངས་པ་ནི་མེད་དེ། ཉམས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་
 གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་
 པ་རྣམས་ལ་ཆེ་ཕྱི་མ་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་མེད་ལ་
 རྣམ་སྤྲོད་གྲང་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །འདིའི་དངོས་
 བསྟན་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་འཛོག་ཚུལ་རྣམས་གྲང་རྒྱ་
 ཉིང་དེ་འཛིན་བསྒྲོམས་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པས་རྒྱ་མིང་འབྲས་ལ་བཏགས་པ་
 དང་། རང་རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡང་ཡོད་པས་གྲོགས་
 ཀྱི་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ལས་དེ་དག་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་
 དངོས་སུ་མ་ངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་ནི་ཤེས་རབ་
 ཡིན་ལ། མི་སྤྱུག་པ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་ཡང་ཉིང་འཛིན་

ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་དེ་ལས་སྐྱེ་སྐྱབས་པས་པལ་ཆེར་
གྱིས་དེ་ལ་བཏེན་ནས་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཇིན་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་པལ་
ཆེ་བའམ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་
བའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དུ་གསུངས་པ་ལས། སྐྱིར་ས་གཞན་ལ་བཏེན་པའི་དོ་རྩེ་ལྟ་
བུའི་ཉིང་རེ་འཇིན་རྣམས་ཀྱང་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཇིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ།

ཆད་མེད་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༥ ཆད་མེད་པ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆད་མེད་
པ་སོགས་སྟོམས་འབྲུག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡུལ་སེམས་
ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་ཆད་མེད་འབྱུང་
བའི་ཆད་མེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། བྱམས་པ་ཆད་མེད་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་
དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ནི་རིམ་པ་
ལྟར་གཞོད་སེམས་དང་། རྣམ་པར་འཆེ་བ་དང་། གཞན་གྱི་ཕུན་ཆོགས་ལ་
མི་དགའ་བ་དང་། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་གཞོད་སེམས་མང་བ་རྣམས་
ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ལྟར་མི་སྦྱག་པས་ཀྱང་བྱེད་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་
ཡོད་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱབས་བ་རྣམས་ནི་ཁ་དོག་གི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་

སྐྱུག་པ་དང་། འབྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བཏང་སྟོམས་འཛོག་
 པར་འདོད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི། འབྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་
 ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྐྱུག་པ་དང་། བ་མ་སོགས་ཉི་དུའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་
 པོར་བཏང་སྟོམས་འཛོག་པར་བཞེད་དེ་དོན་ལ་གནས་པ་ནི་དེའོ། །ཆད་མེད་
 པ་དག་གི་ངོ་མོ་ཡང་བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྩེ་ཆད་མེད་གཉིས་ནི་ཞེ་སྤང་མེད་
 པའི་དགོ་བ་ཡིན་ལ། དགའ་བ་ཆད་མེད་ནི་གཞན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་ཤེས་
 ར་ཡིད་བདེ་བའི་དགོ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་ལ་གཞུང་གི་དངོས་སྲུ་བསྟན་པ་
 མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་དགོ་བ་དང་། རྒྱགས་ལ་བསྟན་པ་ཞེ་སྤང་མེད་
 པའི་དགོ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་དང་གཞོད་སེམས་གཉིས་ཀའི་
 གཉེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་པའམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གོ་
 རིམ་བཞིན་དུ་ཀྱེ་མ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་སྟུམ་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་བྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་ ཡིད་དགའ་བ་དང་
 ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་ ཉི་རིང་ཆགས་སྤང་མེད་པར་མཉམ་པ་ལ་གནས་པར་
 གྱུར་ཅིག་སྟུམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །དེ་
 ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་དེ་དག་ནི་མོས་པའམ་འདུན་པའི་རང་བཞིན་
 ཡིན་ལ། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞེ་སྤང་མེད་པ་སོགས་འདུན་པ་ལས་
 གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་འདོད་ན་རྩི་ལྟར་འཐད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྟོན་
 མེད་དེ། འདུན་པ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་སྤང་
 མེད་པ་སོགས་ལ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ སྟོད་ཡུལ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ཆད་
མེད་པ་དེ་དག་དང་པོར་བསྟོམས་པའི་སྟོད་ཡུལ་ལམ་དམིགས་པ་ནི་འདོད་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
པའི་གཞོན་སེམས་སོགས་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ས་གང་དུ་ཡོད་
ན། དགའ་བ་ཆད་མེད་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་
ལས་གཞན་ན་མེད་ཅིང་། གཞན་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་
ས་ལྗེ་ན་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་དགའ་བ་ཆད་མེད་ཡིད་བདེ་ཡིན་
པས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་དང་། གཞན་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་ས་
དུག་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་
དང་ཆད་མེད་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱང་སྟོས་ཏེ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་
ཉེར་བསྟོགས་བཞི་དང་དངོས་གཞི་ལྗེ་སྟེ་ས་བཅུ་ན་ཡོད་པར་འདོད་ལ། སྦྱོར་
འདོད་ཚུལ་སྤྱི་མ་གཉིས་འབྲད་མིན་ཁ་ཆོན་གཙོད་དཀའ་ཡང་། སྐབས་འདིར་
རང་ལུགས་ལ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་འཛོག་མི་རིགས་ཏེ། འདི་དག་མཉམ་
བཞག་གི་ས་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་སྤྱིར་དང་། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་འཛོག་
ན་དགའ་བ་ཆད་མེད་ལ་ཡང་དེ་འཛོག་དགོས་པས། དེས་ན། དགའ་བ་བསམ་
གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ།
།དེ་བཞིན་དུ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱང་འཛོག་མི་རིགས་ཏེ། དགའ་བ་ཆད་མེད་ཡིད་
བདེ་ཡིན་པས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་མི་རུང་བར་མ་ཟད། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞོན་
སེམས་སོགས་གྱི་ཐག་བསྐྱང་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་

ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཆད་མེད་བཞི་པོ་
 དེ་ཡིས་གཞོན་སེམས་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་མི་སྤྲོད་སྟེ། བསམ་གཏན་དག་
 པ་བ་དངོས་གཞིའི་ས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། དངོས་གཞིས་སྤངས་པ་ཐག་
 བསྐྱེད་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞོན་སེམས་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོར་བཞུགས་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྦྱོར་བ་ལ་ཉེར་བསྟོགས་
 འབྱུང་མིན་ངེ་ལྟར་ཡང་འདོད་སེམས་ནི་ངེས་པར་ཡོད་ལ། སྦྱོར་བའི་
 དམིགས་རྣམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་དངོས་གཞིའི་ཆད་མེད་དང་འདྲ་བ་
 ཡིན་ནོ། །ཆད་མེད་འདི་དག་དང་པོར་བསྟོམས་པའི་ཆེ་ཉོན་མོངས་ཤས་
 ཆེ་ཆུང་དང་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་ཡུལ་ཉུང་དུ་དང་མང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་
 སྟོམ་ཚུལ་སོགས་གཞན་དུ་ཤེས་ལ། དང་པོར་བསྟོམས་པའི་ཆེ་དམིགས་
 ཡུལ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོམས་ན་སྦྱེ་སྦྱ་བ་ལ་
 དགོངས་ནས། སྦྱོད་ཡུལ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པ་
 ཡིན་གྱི། ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་དམིགས་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་སེམས་
 ཅན་གྱིས་བྱུང་བའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསྟོམས་པ་རབ་གྱིས་མཐར་ཕྱིན་
 པའི་བྱང་སེམས་སོགས་གྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 དམིགས་པའི་ཆད་མེད་བསྟོམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས།
 སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། འཕགས་པ་དབྱ་བཙུང་བ་
 ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་མངའ་བར་ཐོས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཅིག་ཅར་

མོས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྟོགས་གཅིག་ནས་འཛིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་དུ་བྱམས་པས་རྒྱས་ཤིང་བྱམ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ནི་འདི་དག་སྐྱེ་བའི་ཐབས་སུ་ལུང་ཟབ་མོའི་
གདམས་ངག་འདོམས་པ་སོགས་ལ་སྟོས་དགོས་པས་དང་པོར་སྟོ་གསལ་
བའི་མི་ཁོ་ནའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། ཕྱིས་ནི་རྟེན་གཞན་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་
ཡོད་དམ་སྟུམ་མོ། །ཐོབ་ཚུལ་ཡང་གང་ཟག་གི་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་ན་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆད་མེད་བཞི་
ཅིག་ཅར་དུ་ཐོབ་ལ། འགའ་ཞིག་གཉིས་པ་སོགས་བསམ་གཏན་གོང་མའི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་ན་དེ་དང་དེའི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཆད་མེད་དུ་ཡོད་ཅིག་ཅར་དུ་ཐོབ་མོད། འོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་སྒྲ་མ་སྒྲ་མའི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་ན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པས་མ་བྱམ་པར་མ་ཟད། ཕྱི་མ་ཕྱི་
མའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་ན་སྒྲ་མ་སྒྲ་མའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པས་ཀྱང་མ་བྱམ་སྟེ། འདི་དག་སྒྲར་
འདྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཀྱང་
སྒྲར་མ་འདྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་དངོས་གཞི་དེ་དང་
དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆད་མེད་རྣམས་སྒྱུར་བས་གསར་དུ་སྐྱབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དགའ་བ་ཆད་མེད་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་གསུམ་པན་ཚུན་ངེས་
ལྟན་དུ་གསུངས་པ་ཡང་གང་རུང་གཅིག་མཛོན་དུ་གྱུར་ན་གཞན་གཉིས་ཐོབ་

པའི་སྒྲོན་ས་ལྡན་པའི་དོན་ལས་གསུམ་ཆར་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་དགོས་པའི་
 དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་དམིགས་རྣམ་སོ་སོ་ནས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། དགའ་བ་ཆད་མེད་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་གཉིས་
 གྱི་ས་པའི་ཆད་མེད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས།
 དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་པས་དེ་ནི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་
 ས་པ་ལ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་དང་པོ་
 གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། འདི་དག་དང་
 ལྡན་པའི་གོང་མ་བ་ནི་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། འདི་དག་གི་ཐོབ་པ་གཏོང་
 ཚུལ་རང་ཉིད་ས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དེ་དང་དེའི་དངོས་གཞི་
 དག་པ་དང་ཐོབ་པ་གཏོང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འདི་དག་གོང་
 མའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་པ་འདྲ་སྟེ། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་
 གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བས་འོག་སའི་ཟག་བཅས་ལ་མ་དམིགས་པའི་
 ཕྱིར་སྦྱུང་ཡང་དཔྱོད་དགོས་ལ། འདོད་པ་བ་ཡང་གཞན་སྒྲེའི་རྒྱད་ལ་ནི་མེད་
 དེ། འདི་དག་སྒྲེ་བའི་ཐབས་སུ་ལུང་ཟབ་མོའི་མན་ངག་ཐོས་པ་ལ་ལྟོས་པས་
 གཞན་སྒྲེ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། གཞན་
 གྱིས་འདོམས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་ཐར་བརྒྱད་རྒྱས་བཤད།

༥ རྣམ་ཐར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
མདོ་ལས། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། གཟུགས་ཅན་མ་
ཡིན་པ་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར། གཟུགས་མེད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་དང་བརྒྱད་གསུངས་པའི་རྣམ་ཐར་
དང་པོ་གཉིས་ནི་རྣམ་ཐར་སྟོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བལྟ་བའི་
ཕྱིར་མི་སྤྱག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རོ་བོ་ནི་མ་ཆགས་པ་དང་། དམིགས་
པ་ནི་གཙུ་ཆེ་བ་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་སྤར་
མི་སྤྱག་པ་བསྟོམ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་པལ་ཆེ་བ་མཚུངས་ལ། མི་
འབྲ་བའི་བྱེད་པར་ནི་མི་སྤྱག་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ས་བཅུ་ན་ཡོད་ལ།
རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ལ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་
མ་གཏོགས་མེད་དེ། རྣམ་ཐར་འདི་ཉིད་ནི་གཙུ་བོར་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉིན་པོ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་དབང་ཤེས་མེད་
པས་དེ་ཡན་ཆད་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་འདོད་ཆགས་
ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཐད་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་
དབང་ཤེས་མེད་པས་ཁ་དོག་གི་འདོད་ཆགས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ལས། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་
པའི་ཁ་དོག་དང་དེ་ལ་ཆགས་པའི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་འདོད་ཆགས་མེད་

པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་པའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཡོད་པ་
 ནི་གང་ཞིག རང་སའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རང་སའི་ཟག་
 བཅས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདོད་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་
 ཞེས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉིན་པོར་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་
 མི་སྐྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་དང་། དང་པོའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉིན་
 པོར་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མི་སྐྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་མ་གཏོགས་
 གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་མི་སྐྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་མི་འདོག་
 པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་
 འདོད་ཆགས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ན་དབང་ཞེས་ལ་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བ་གང་ཞིག ཡུལ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་
 ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱན་
 ལས། གང་ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་པ་ལས་
 གྲང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཏེ་སྒྲ་སྒྲེའི་རྣམ་ཞེས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ནི་དབང་ཞེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
 བྲལ་ན་ཡུལ་ཅན་དབང་ཞེས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་དགོས་པའི་དོན་
 ཡིན་པ་ལས། སྒྲིབ་ཡུལ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཁྲབ་པ་མེད་པར་མ་ཟད། ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་ན་ཡུལ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཁྲབ་པ་ཡང་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟུར་དང་པོ་མ་གྱུར་ན་སྐྱུག་ཀྱན་ཞེས་པ་གཉིས་དང་ཟུར་ཕྱི་

མ་མ་གྲུབ་ན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དབང་ཤེས་དང་། ཁམས་སྐལ་བ་མི་
མཉམ་པའི་ཀྱན་འགྲོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་སྟེ་སྐྱབ་ན་ཤེས་
སྟོན། །འོ་ན། མི་སྐྱུག་པ་སྟོམ་པའི་སྟོམས་འདུག་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་
ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། མི་སྐྱུག་པ་སྟོམ་པའི་སྟོམས་འདུག་ནི་ས་བཅུ་པོ་
གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་། དམིགས་པ་འདོད་སྣང་མིས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་
དམིགས་ཡུལ་འདོད་པའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཤ་སྟག་སྟེ། དེས་ནི་མི་
སྐྱུག་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅམ་ལ་འབྲུལ་ནས་དམིགས་ཡུལ་བྱང་མེད་དུ་བཟུང་
བར་མི་བྱའོ། །རྣམ་ཐར་འདི་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་
དག་པ་བ་དང་། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོར་བཤད་པ་ཡང་
སྣང་བྱ་ལས་ཐག་སྤིང་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཀྱི་དངོས་སྤྱོད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་
ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་པའི་བྱང་
པར་ནི། མདོ་ལས། རང་གཟུགས་སྤྱ་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
རྣམས་ལ་བལྟ་བ་དང་། རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་རོལ་གྱི་
གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེའི་དོན་ཡང་
ལྟ་བ་པོ་རྣམས་འགྱོར་བ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་མ་བཞིག་པར་
དེའི་འདུ་ཤེས་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་སྟོན་སྟེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་
དང་། ཡང་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་སྟེ་གཟུགས་མེད་

པའི་འདུ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་སྟེ་
 བྱེད་པར་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བཞག་པའོ། །གསུམ་པ་སྟུག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་
 ས་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡ་མཐའ་བཞི་པ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆགས་
 པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ནི་མ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ནི་སྟུག་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྟུག་ནས་སྟུག་པར་
 བལྟ་ཞིང་དེ་ཉིད་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་སྟུག་
 པའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྲལ། དེ་བསྒྲོམས་པའི་དགོས་པ་ནི་མི་སྟུག་པ་བསྒྲོམས་
 པས་སེམས་ཁུམ་པ་གཟེངས་བསྟོད་པ་དང་། གཟུགས་སྟུག་པ་སྟུག་པ་ལ་
 ཆགས་པ་སྟེ་ན་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་མ་འབྲུབ་པ་ཡིན་ལ། མི་སྟེ་ན་འབྲུབ་
 པ་ཡིན་པས། འབྲུབ་མ་འབྲུབ་བརྟགས་པའི་སྤྱིར་དུ་ཡང་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
 འབྲུབ་མ་འབྲུབ་བརྟགས་པའི་ཆེ་གཟུགས་སྟུག་པ་སྟུག་པ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་
 ན་དམིགས་ལུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་གང་དུ་གཏོགས་པའི་ས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
 ཆགས་པ་སྟེ་བ་ཡིན་པས་རྣམ་ཐར་མི་འབྲུབ་པར་མ་ཟད། རང་རང་གི་གོང་
 སའི་བར་དུ་ཆགས་བྲལ་ལས་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་བསམ་གཏན་
 པ་རྣམས་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་ཚུལ་ཡང་འདི་དང་འདི་སྟེ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཡིན་གྱི། བསམ་བཞིན་དུ་གོང་སའི་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་
 པར་བྱའོ་སྟུག་ནས་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་སུ་ཡང་མི་སྲིད་
 ནོ། །རྣམ་ཐར་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཀྱང་ལུང་ཟབ་མོའི་མན་ངག་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྟེ་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པས་བསྟུས་པར་ཤེས་པར་

བྱ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། རྣམ་ཐར་ཟད་པར་བེལ་གཞོན་རྣམས། །སངས་རྒྱས་བསྟན་
པ་ཁོ་ནའི་བྱད་ཆོས་ཡིན། །བསྟན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ལ་དེ་དག་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པ་འདྲིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསམ་གཏན་སྔ་མ་
གསུམ་དུ་སྟུག་པའི་རྣམ་ཐར་མི་སྟོན་པ་ཡང་དང་པོ་གཉིས་ན་དགའ་བ་དང་
གསུམ་པ་ན་བདེ་བ་ཡོད་པས་སྟུག་པར་ཡིད་ལ་བྱས་ན་དགའ་བ་དང་བདེ་
བས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བས་མ་ཆགས་པ་མི་འབྱུང་བས་སྐྱོན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་སོ། །རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་པོ་འདི་འཁོར་དང་བཅས་ན་ནི་ཕུང་པོ་སྔ་
པ་ཅན་ཡིན་ཏེ་རྗེས་འབྲང་གི་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ གཟུགས་མེད་མཉམ་བཞག་དག་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཞེས་པ་ནི། བསྟན་པས་བསྟུས་པའི་གཟུགས་མེད་
ཀྱི་མཉམ་བཞག་དག་བ་དག་པ་བ་རྣམས་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་
གྱིས་བསྟུས་པའི་དངོས་གཞི་བླ་མེད་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ཀྱི། ཉོན་མོངས་
ཅན་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་རྣམས་མ་ཡིན་ལ། འགའ་ཞིག་
འཆི་སེམས་སོགས་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་ལུགས་སུ་མི་འདོད་དོ། །དེས་
ན་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་ནི་བླ་མ་བཅས་
བླ་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། མིན་ཅེའི་སས་བསྟུས་ལ་ནི་བླ་མ་བཅས་མ་
གཏོགས་བླ་མེད་མེད་དོ། །བསྟན་པས་བསྟུས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞིར་མ་བཟད་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་ལ་
ཡང་རྣམ་ཐར་གྱི་མིང་ཐོབ་ཀྱང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ལ་ནི་རྣམ་ཐར་

གྱི་མིང་མི་ཐོབ་སྟེ། གཟུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཐར་ནི་འོག་སའི་ཟག་བཅས་ལ་
རྒྱབ་གྱིས་སྤྱོགས་པ་ཡིན་ལ། ཉེར་བསྟོགས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དག་གིས་
འོག་སའི་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ།།

༥ འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ།
འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་པ་ནི་གནས་གཉིས་པར་བཤད་པའི་འགོག་པའི་
སྟོམས་འཇུག་ཉིད་ཡིན་ལ། འགོག་པ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་
སེམས་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་གྱི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ནི་སྤྲ་ཅིའི་
སེམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆེས་སྤྲ་བར་བྱས་པའི་
མཇུག་ཐོགས་སུ་སེམས་གྱི་རྒྱན་བཅད་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་
ལ། ལྷང་བའི་ཆེ་ན་ནི་ལྷང་གྱི་ལྷང་སེམས་གྱི་འཕེན་པ་རི་ལྷང་ཡིན་ཀྱང་དེ་
དང་མཚུངས་པའི་སྤྲ་ཅི་རང་སའི་དག་པ་བ་དང་། འོག་མ་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་
འཕགས་པ་ཟག་མེད་གྱི་སེམས་གང་རུང་གིས་ལྷང་བར་འགྱུར་བས། དེས་
ན་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དངོས་དང་། དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་
སེམས་གཉིས་ནི་སྤྲ་ཅིའི་སས་བསྐྱས་གྱི་དགོ་བ་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་
ལ། ལྷང་སེམས་ལ་ནི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའོ། །འོ་ན་འདི་
དག་ལ་རྣམ་ཐར་ཞེས་བཅོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་
གྱིས་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉིན་པོ་དང་། གསུམ་པས་ཞུམ་ཞིང་ཆགས་
པའི་གཉིན་པོ་དང་། གཟུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཐར་རྣམས་གྱིས་གཟུགས་གྱི་འདུ་
ཤེས་གྱི་གཉིན་པོ་དང་། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱིས་ཆོར་འདུ་འདུ་བྱེད་ཐམས་

ཅད་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་སྟེ། དེ་དང་དེ་དག་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་བརྗོད་དོ།

༥ དང་པོ་འདོད་གཏོགས་སྣང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པའི་དོན། རྣམ་ཐར་
དང་པོ་གཉིས་ནི་གཙོ་བོར་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་ནི་གཙོ་བོར་འདོད་
པར་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་
ཅིང་། དེ་ལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་དག་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་ལ་བ་
མ་ཡིན་ནམ། དེ་སྟོན་འདོད་པར་གཏོགས་པ་ཇི་སྟར་འགྱུར། ཞེ་ན། སྐྱོན་
མེད་དོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ཀྱང་སྐྱུ་ལ་གཞི་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ལ་
དམིགས་ནས་སྐྱུ་ལ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་ཐར་དང་པོ་
གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱིས་དང་པོ་འདོད་གཏོགས་སྣང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་
འཐད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་དེ་ཐོག་མར་གསུང་
དུ་སྐྱབ་པའི་ཆེ་དམིགས་ཡུལ་འདོད་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་ལ་
དམིགས་ནས་བསྐྱུ་བ་དགོས་པས་དེ་གསུམ་གཙོ་བོར་འདོད་པར་གཏོགས་
པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཕྱིས་
ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་དབང་ཤེས་འདོད་ཆགས་
ཀྱི་གཉིན་པོར་དང་པོའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པའི་གཉིས་པའི་
སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མི་སྐྱུ་ལ་པའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་འགྱུ་བ་མི་འགྱུ་བ་

བརྟགས་ཕྱིར་དུ་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྐྱུལ་ནས་
 སྐྱུག་པར་བསྟ་བའི་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་བསྐྱོམ་པ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འོན་ཁོ་རང་ལ། དང་པོའི་ཁ་དོག་ལ་
 ཆགས་པའི་དབང་ཤེས་འདོད་ཆགས་ཐག་བསྐྱིང་བའི་གཉེན་པོར་དང་པོའི་
 གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱུག་མི་སྐྱུག་གི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་དེ་བསྐྱོམ་མི་
 རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཐག་བསྐྱིང་བའི་གཉེན་པོར་རྣམ་ཐར་བསྐྱོམས་ན་འདོད་
 པའི་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་དེ་བསྐྱོམ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། གོང་སའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་
 གཉེན་པོར་འོག་སའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཐར་བསྐྱོམ་པ་འབྲེལ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱིར་གཉེན་པོ་གང་གིས་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་ཐག་བསྐྱིང་
 བར་རྒྱས་ན་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཐག་བསྐྱིང་བར་རྒྱས་ཀྱི། འོག་སའི་
 ཉོན་མོངས་ཐག་བསྐྱིང་བར་རྒྱས་ན་གོང་སའི་ཉོན་མོངས་ཐག་བསྐྱིང་བར་
 རྒྱས་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་གོང་གི་རྣམ་ཐར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་
 རྣམས་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཁོ་ནས་སྐྱུལ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
 སུ་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱུལ་སེམས་ཀྱིས་སྐྱུལ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འོན་ཀྱང་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱུལ་པར་ནི་འཇོག་ཆོག་གོ།

༺ གང་དག་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་དག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ།
 གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་
 སྐྱོད་ཡུལ་ལམ་དམིགས་པ་ལ་ནི། གོང་ས་དང་རང་སའི་སྐྱུག་ཀུན་འགོག་

པ་གསུམ། ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ན་ནི་རྗེས་ཤེས་སྟོགས་མཐུན་གྱི་ལམ་
བདེན་གོང་ས་དང་རང་ས་དང་འོག་སས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཅི་རིགས་
པའི་ཚུ་ལ་གྱིས་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །འདིའི་ཐད་གྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་
རྒྱན་གྱི་མཆན་བུར། འདི་ནི་ཉེར་བསྟོགས་གོང་མ་བདུན་མ་གཏོགས་པ་ས་
བཙུ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ཞིག་གསུང་འདུག་པ་ཡང་གཟུང་མེད་གྱི་རྣམ་
ཐར་རྣམས་གྱི་དམིགས་པའམ་ཡུལ་ལ་གསུང་རྒྱ་ཡིན་འདུག་པ་ལས་རྣམ་
ཐར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ནི་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཐར་མཐའ་
དག་ངོ་བོ་གཟུགས་མེད་གྱི་སས་བསྐྱུས་ཤིང་གྱིན་ན་ས་བཙུ་འབྱུང་དོན་
མེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་ཡུལ་ལ་ས་བཙུ་འབྱུང་ཚུ་ལ་ཡང་འདོད་པ་ན་མི་
འབྱུང་སྟེ། གཟུགས་མེད་གྱིས་འདོད་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཟག་མེད་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་དང་། གཟུགས་མེད་དང་
པོ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཅི་རིགས་ཏེ་ས་དྲུག་དང་།
སྤྱིད་རྗེས་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་དང་བཅས་པའི་ས་བཙུ་པོ་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་
པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་མེད་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་མེད་གྱིས་བྱུང་པར་ཐལ། འདི་ནི་ཉེར་
བསྟོགས་གོང་མ་བདུན་མ་གཏོགས་པ་ས་བཙུ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་
ལུང་དངས་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་གཟུགས་མེད་རྣམ་
ཐར་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ལ་ཉེར་བསྟོགས་གོང་མ་བདུན་མེད་པའི་
དོན་ཡིན་གྱི། དེའི་ཡུལ་ཟག་བཅས་ལ་རང་སའི་ཉེར་བསྟོགས་མེད་པའི་དོན་

མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་དག་གི་སྒྲིབ་ཡུལ་ཏེ་དམིགས་པ་ནི་
 ས་གོང་མ་པ་དང་རང་གི་ས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། སོགས་པས་བསྐྱེད་པ་
 གུན་འབྱུང་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཡང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་དེ་དག་ལ་མཆན་མ་མེད་པ་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡང་སྤྲིད་
 པས་དེས་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལ་ཡང་དམིགས་ཤིང་། རྣམ་
 མཁའ་མཐའ་ཡས་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་
 མཁའ་ཡང་འབྱུང་དོ། །འོ་ན། གོང་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིས་འོག་
 ས་གཉིས་ལ་མི་དམིགས་པར་བཤད་པ་དང་། འདིར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་ལ་འོག་ས་གོང་ས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་གཉིས་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ནི་འོག་སའི་ཟག་བཅས་
 ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་འོག་སའི་ཟག་
 མེད་རྗེས་ཤེས་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པས་དབྱེ་བ་
 འབྱེད་ཤེས་ན་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་རྣམ་ཐར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
 སས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁ་དོག་གི་འདོད་ཆགས་མེད་པས་མི་སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་
 མི་བསྐྱེད་ལ། སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་བསྐྱེད་མི་རུང་བ་གོང་དུ་བཤད་ཟེན་པ་
 ལྟར་དོ། །འོ་ན། རྣམ་ཐར་དང་ཟེལ་གཞོན་འདི་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
 པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཐག་བསྐྱིང་བ་དང་སྟོམས་འཇུག་ལ་
 དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐག་མ་བསྐྱིངས་ཤིང་།

སྟོམས་འཇུག་ལ་དབང་མ་ཐོབ་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་མི་ཐོབ་ཅིང་། ས་སོགས་གསེར་ལ་སོགས་པར་བསྐྱར་བ་དང་།
དུས་རིང་པོར་གནས་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་པ་དང་། སྐྱ་ཆེ་གཏོང་འཛོག་
དང་། རི་རབ་རྩལ་ཕྱན་དུ་འཇུག་པ་སོགས་འཕགས་པའི་རྩ་འབྲུལ་རྣམས་
ཀྱང་མི་འབྲུབ་པས་དེ་དག་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ། །ཡང་མདོ་ལས།
རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་ལུས་ཀྱིས་མདོན་སུམ་དུ་
བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་ཞེས་གསུངས་ལ་གཞན་རྣམས་ལ་མ་
གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་ཐར་གསུམ་པས་གཟུགས་ཀྱི་ས་པའི་རྣམ་ཐར་
རྫོང་པར་མདོན་དུ་བྱས་ལ། བརྒྱད་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ས་པའི་རྣམ་ཐར་
རྫོགས་པར་མདོན་དུ་བྱས་པས་དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་
གསུངས་ཤིང་། བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ།

ཟིལ་གཞོན་བརྒྱད་ཀྱིས་བཤད།

༥ ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། མདོ་ལས། ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་ཅེས་གསུངས་པ་
ནི། དབྱིབས་ཟིལ་གཞོན་བཞི་དང་། ཁ་དོག་ཟིལ་གཞོན་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ལ་
བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་དབྱིབས་ཟིལ་གཞོན་བཞི་ནི། རང་གཟུགས་སུ་

འདུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ཁ་དོག་བཟང་བ་དང་།
 ངན་པ་རྣམས་ལ་བཟླ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་གིས་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་པ་
 དང་། ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ་དེ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ནི་
 ཟེལ་གཞོན་དང་པོ་དང་། རང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
 གཟུགས་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་རྣམས་ལ་བཟླ་ཞིང་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་
 སོགས་གཉིས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་
 ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ལ་བཟླ་ཞིང་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ནི་གསུམ་
 པ་དང་། གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
 ཆེན་པོ་ལ་བཟླ་བ་སོགས་ནི་བཞི་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་དབྱེ་བས་ཟེལ་གཞོན་ཞེས་
 བྱ་བའོ། །ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་བཞི་ནི། རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་
 ཁོ་ནའི་རིམ་པ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁ་དོག་སྒྲོན་པོ་དང་། མེད་པོ་དང་། དམར་
 པོ། དཀར་པོ་རྣམས་ལ་བཟླ་ཞིང་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་པ་དང་མཐོང་
 སྟེ་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུར་འདུ་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དབྱེ་བས་
 ཟེལ་གཞོན་དང་ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཟེལ་གཞོན་
 གྱི་སྒྲེ་མཆེད་དང་པོས་དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་གཉིས་ཆར་ལ་དམིགས་པའི་
 ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྱིར་ཟེལ་གཞོན་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་ལ་དབྱེ་བས་
 དང་ཁ་དོག་གཉིས་ཆར་ལ་དམིགས་པ། དབྱེ་བས་རྒྱང་པ་ལ་དམིགས་པ། ཁ་
 དོག་རྒྱང་པ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་ཡོད་པས་དེ་དག་རང་གི་དམིགས་ལྷུ་ལ་
 གྱི་གཙོ་བོ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་དང་དེའི་ཟེལ་གཞོན་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་

སྤྱིར་དོ། །འོ་ན་ཟེལ་གཞོན་དང་པོའི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་རོལ་གྱི་
གཟུགས་ཆུང་དུ་ཁ་དོག་བཟང་བ་ལྟ་བུ་དེ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གཉིས་ཆར་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དབྱིབས་དང་མི་ལྡན་པའི་ཁ་དོག་དང་། ཁ་དོག་དང་མི་
ལྡན་པའི་དབྱིབས་མེད་པར་མ་ཟད། ལྷགས་འདིར་ནི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་
ལ་སྤྱི་བཞིར་འདོད་པས། དེ་ཡང་གནས་དང་པོར་བཤད་པ་ལྟར། ཚོད་གཞི་
འདི་འདྲའི་རིགས་ལ་བདག་པོའི་སྤྱི་སྤྱིར་མ་སྤྱིར་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་གཞི་
བྱུང་ཆོས་ལ་གཙོ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱི་རོལ་
གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ཁ་དོག་བཟང་བ་ལྟ་བུར་བྱུང་གཞི་གཟུགས་ཆུང་དུ་
གཙོ་པོར་འཛིན་དགོས་པས་དབྱིབས་ཡིན་ལ་ཁ་དོག་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་
ཁ་དོག་སྟོན་པོ་གཟུགས་ཆུང་བ་ལྟ་བུར་བྱུང་གཞི་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་གཙོ་པོར་
འཛིན་དགོས་པས་ཁ་དོག་ཡིན་ལ་དབྱིབས་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་གཟུགས་སྤྱི་འདུལ་ཤེས་པ་དང་གཟུང་མེད་པར་འདུལ་ཤེས་པའི་དོན་
ནི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྐབས་སྤྱི་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཆུང་དུ་དང་
ཆེན་པོ་ནི་རིམ་བཞིན་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་དང་སྟོད་གྱི་གཟུགས་གཉིས་
ལ་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་སྤྱི་བཤད་པས་པའི་གཟུགས་ལ་བྱེད་པའོ། །ཁ་དོག་
བཟང་ངན་ནི་ཁ་དོག་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ངམ། ཡང་ན། ལྟ་དང་མིའི་གཟུགས་
གྱི་ཁ་དོག་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ནི་དབང་བསྐྱར་བའི་དོན་
དང་། ཤེས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་
མཐོང་བའོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་བཟང་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་བཟང་

བའི་གཟུགས་དང་། ངན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་ངན་པའི་གཟུགས་
 གྱི་མ་སྐྱལ་པ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་འདོད་རྒྱུར་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་གྱི་མས་སྐྱ་མ་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཀྱི་གཟུགས་བཟང་བའི་མཐར་ཐུག་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་དང་། ངན་པའི་མཐར་ཐུག་མནར་མེད་པའི་ལུས་ལྟ་བུ་
 ལ་དམིགས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དེ་ལས་བཟང་བ་དང་ངན་པར་སྐྱལ་ནས་
 གྱི་མས་སྐྱ་མ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མ་ལས་བཟང་བ་
 དང་། གྱི་མ་ལས་ངན་པར་སྐྱལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱལ་བྱས་ན་སྐྱ་
 མ་བཟང་བའི་མཐར་ཐུག་དང་། གྱི་མ་ངན་པའི་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་གཞལ་དུ་མེད་པའི་
 ལྟོད་ཀྱི་འདྲིལ་ཏེན་གྱི་གཟུགས་དང་། ལྷུང་བའི་མཐར་ཐུག་རྩལ་ཤུན་ཆ་མེད་
 ལྟ་བུར་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱ་མ་ལས་ཆེ་བ་དང་གྱི་མ་ལས་ལྷུང་བར་ཡང་སྐྱལ་དུ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེར་མ་ཟད་གཟུགས་ལྷུང་བ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་ཤུ་མོ་ལས་
 ལྷུང་བའང་སྐྱལ་མི་བྱས་པ་འདྲ་སྟེ། དེ་མན་ཆད་སོ་སྐྱེས་མིག་ཤེས་ལ་མི་
 མཛོན་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ཡང་དབྱེད་དོ། །དེས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་
 ཀྱི་དམིགས་པ་ལའང་རིགས་འགྲེལ། །སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས་ཤེས་པ་ནི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་བ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་གསུངས་པ་ནི་སྐྱབས་
 འདིར་རང་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ན། ཟེལ་གཞོན་འདི་དག་གི་
 ས་དང་ངོ་བོ་སོགས་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་དང་མཚུངས་པར་
 གསུངས་པ་གང་ཞིག རྣམ་ཐར་དེ་དག་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། མདོ་ལས། ཁ་དོག་གི་དཔེ་དོན་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་
དང་པོ་ལ་མཆོན་ན་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་
སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མེར་པོ་སོགས་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་
དང་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་དོན། སྟོན་པོ་ལ་མཆོན་ན། སྟོན་པོ་ཞེས་པས་
མདོར་བསྟན་ནམ་ཁ་དོག་སྟོན་པོའི་སྤྱི་ཅམ་དང་། ཁ་དོག་སྟོན་པོ་ཞེས་པས་
ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཞེས་པས་བཅས་མའི་ཁ་
དོག་དང་། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་ཞེས་པས་ལྟན་སྤྱིས་དང་བཅས་མ་གཉིས་
ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འབྱུང་བའི་ཁ་དོག་བསྟན་པའོ། །དེའི་ནང་ཆོན་ལྟན་སྤྱིས་
ཀྱི་ཁ་དོག་ཅེས་པ་ནི་གཟུགས་དེ་གྲུབ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་དེའི་ཁ་དོག་གྲང་
རང་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང་། བཅས་མའི་ཁ་དོག་ནི་ཆོན་ལ་
སོགས་པས་ཁ་བསྐྱར་བའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་སྤང་ངོ། །དབྱིབས་
ཟེལ་གཞོན་བཞི་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྤང་སྤྱི་བའི་
གཉེན་པོ་དང་། ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་བཞི་ནི་གཞན་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་
པ་དང་ཡིད་རྣམ་པར་ཞུམ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་ཟེལ་
གཞོན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ས་གང་དང་གང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་
དང་། དམིགས་པ་སོགས་ནི་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་
བའི་རྣམ་ཐར་དང་མཚུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཟེལ་གཞོན་གསུམ་པ་དང་བཞི་
པ་གཉིས་ནི་གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་དང་
མཚུངས་པ་དང་། ཁ་དོག་ཟེལ་གཞོན་བཞི་ནི་གསུམ་པ་སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་

དང་མཚུངས་སོ། །ནམ་ཐར་དང་བེལ་གཞོན་གྱི་བྱང་པར་གང་ཞེ་ན། རྣམ་
ཐར་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱབ་གྱིས་ཕྱོགས་པ་ཅམ་ལས་བེལ་གྱིས་མི་ཞོན་
ལ། བེལ་གཞོན་གྱིས་ངི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་ལ་སྤྱག་པ་དང་མི་
སྤྱག་པ་གང་དུ་དམིཾ་ཞིང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བར་དམིགས་
པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ།

བད་པ་བཅུ་རྒྱུ་བཤམ།

༥ བད་པར་བཅུ་འོ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཡང་
མདོ་ལས། བད་པར་གྱི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་སྡོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་
དང་། བད་པར་ནམ་མཁའ་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་བཅུ་གསུངས་པའི་
དང་པོ་བརྒྱད་ནི་ཆགས་པའི་གཉིན་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་
ཡིན་ལ། ས་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡ་མཐའ་བཞི་པ་ཁོ་ནའི་སས་བསྐྱས་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་དག་བེལ་གཞོན་ནམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཡང་སྡོ་སོགས་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བེལ་གཞོན་གྱི་མ་བཞིའི་འབྲས་བྱར་
བཤམ་ལ། དང་པོ་བཞི་ཡང་བེལ་གཞོན་སྡོ་སྐྱེ་ནམས་ཅི་རིགས་པའི་འབྲས་
བྱར་ངེས་སོ། །བརྒྱད་པོ་འདིའི་དམིགས་པ་ཡང་གཙོ་བོར་འདོད་པའི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གང་རུང་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་

སྟོ་སོགས་བཞི་ནི་ཁ་དོག་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ཤིང་། ས་སོགས་བཞི་ཡང་།
འཛིག་ཏེན་གྱི་ནི་ཐ་སྟོད་དུ། ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། ཁེས་པ་
ལྟར་ས་ཚུ་མེ་རླང་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གང་རུང་དུ་དམིགས་པ་ལ་ས་
དང་ཚུ་སོགས་སྟུ་དམིགས་པར་བཞག་པའོ། ཁྲེས་ན་ཟད་པར་གྱི་ས་ཚུ་མེ་
རླང་བཞི་དང་སྟོ་སོཾ་བཞི་པོ་དེ་མདོ་སྟེ་པ་སོགས་གོང་མ་དག་གིས་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུཾ་སྟུ་འདོད་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མོད། ལྷགས་འདིར་
ནི་དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པར་གྱི་ས་ཚུ་མེ་
རླང་བཞི་པོ་དེ་ནི་རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པས་བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་
གཟུགས་དང་སྟོ་སོགས་བཞི་པོ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པས་བསྟན་
ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། ཁྲེ་ལ་ཁོ་ན་དེ། དེ་དག་
ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཏེན་ནས་
སྦྱལ་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་བེར་ན་མ་བྲབ་བྱས་པ་ལ། འོ་ན། ཟད་པར་
ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ས་ཚུ་དང་ཚུ་མེར་སྦྱལ་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་དག་པན་
ཚུན་གོ་ས་འགོག་རུས་ཀྱི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་བེར་
ན་ཡང་མ་བྲབ་སྟེ། དེ་དག་གོ་ས་འགོག་རུས་ཡིན་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་
འདོད་རྒྱར་དབང་བསྐྱར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ས་ཚུར་སྦྱལ་པ་དང་ཚུ་
མེར་སྦྱལ་པ་སོགས་ལ་པན་ཚུན་གོ་ས་འགོག་རུས་ཀྱི་རིགས་པས་མི་གཞོད་
པའི་སྤྱིར་དོ། ཁྲེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་འཕགས་
པ་དག་གིས་ས་སོགས་གསེར་ལ་སོགས་པར་བསྐྱར་བ་དང་། རི་རབ་རྩལ་

ཕྱན་དུ་འཇུག་པ། དུས་ལུན་རིང་ཐུང་དུ་བསྐྱར་བ་སོགས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
 བཀོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པར་བསྟན་པ་སོགས་མེད་པར་འདོད་དགོས་
 པས། དེ་ནི་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཉ། འགྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆན་
 བྱུང། དེ་ལ་དབང་ནས་ས་ལ་སོགས་པ་གསེར་ལ་སོགས་པར་བསྐྱར་བ་
 དང་། དངོས་པོ་བཟོན་པ་དུས་འདི་སྲིད་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་མོས་པ་
 ལྟར་འགྲུབ་པས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པ་དང་། ཆེ་གཏོང་འཛོག་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་
 དུ་རི་རབ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟད་
 པར་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་གཟུགས་མེད་ནམ་
 མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་
 པ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ནི་རང་རང་གི་ས་པའི་ཕྱང་
 པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་རང་སའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཆར་ལ་དམིགས་
 པ་ཡོད་དོ། །རྣམ་ཐར་སོགས་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་གོ་རིམ་ནི་དང་པོའི་
 རྣམ་ཐར་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱབ་གྱིས་སྤྱོད་པ། བར་དུ་བེལ་གཞོན་གྱིས་
 དམིགས་པ་བེལ་གྱིས་མཞོན། མཐར་ཟད་པར་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
 ཀྱན་ལ་རྒྱས་པར་བྲལ་པར་བྱེད་པས་ན་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་རྩོགས་ཤིང་དག་པ་ལས་
 ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པར་
 འགྲོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་བཞིན་ནོ། །འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ལས་གཞན་
 པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ།
 འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་འོ།

ནམ་ཐར་ཟེལ་གཞོན་ཟད་པར་གྱི་རྟེན་དང་ལུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལ་དབྱུང་པ།

༥ འགོག་པ་བཤད་ཟིན་ལྷག་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་
ན་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཐོབ་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནམ་ཐར་བརྒྱད། ཟེལ་
གཞོན་བརྒྱད། ཟད་པར་བཅུ་དང་བཅས་པས་ཉི་ཤུ་ཙུག་ཡོད་པ་ལས་
འགོག་པའི་ནམ་ཐར་ཐོབ་ཚུལ་དང་རྟེན་སོགས་ནི་གནས་གཉིས་པར་བཤད་
ཟིན་ལ། ལྷག་མ་ཉི་ཤུ་ཙུག་ལྟ་ནི་སྤར་འདྲིས་པ་ཡིན་ན་འོག་ས་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཐོབ་ལ། མ་འདྲིས་པས་ནི་སྤྱོར་བ་འབད་རྩིས་གྱིས་
ཐོབ་ལོ། །འདྲིས་པ་དང་མ་འདྲིས་པའི་བྱེད་པར་གང་ཞེ་ན། སྤར་ཐོབ་པ་བར་
དུ་བཏང་བ་སྤར་སོར་ཆུད་པ་ལ་འདྲིས་པའི་ཐ་སྙད་དང་། སྤར་གཏན་ནས་
མ་ཐོབ་པ་ལ་མ་འདྲིས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་སྤང་ལ། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་སྤྲེ་ན།
ཆེ་གཅིག་ལ་དང་པོར་ཐོབ་པ་བར་དུ་ཉམས་ནས་སྤར་སོར་ཆུད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
འདྲིས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལས། སྤྱི་བ་སྤར་མ་ནམས་སུ་ཐོབ་སྤྱོད་པ་ཙམ་ལ་
ནི་འདྲིས་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཐོབ་སྟེ། འདྲིས་པ་དང་མ་འདྲིས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་
བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་གཞན་དག་ལ་ཡང་སྤྱར་
དགོས་པས་ན། སྤར་ཐོབ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན། སྤྱི་བ་སྤོན་མ་སྤོན་མ་
ནམས་སུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སོགས་གཏན་ནས་ཐོབ་མ་སྤྱོད་པའི་
སེམས་ཅན་ཞིག་ནི་ལུགས་འདིར་ཡང་མི་འཛོག་པས། དེས་ན་བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་སྤར་འདྲིས་པས་ཐོབ་པ་ཤད་ག་ཏུ་

ཐལ་བའི་སྟོན་འབྱུང་ངམ་སྟམ་མོ།

༥ གཟུགས་མེད་ཅེས་བྲ་ཁམས་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟེ། འོ་ན་འདི་དག་གང་གི་རྟེན་ལ་སྟེ་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་
དང་ཟད་པར་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ནི་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་སྟེ་བ་ཡོད་ལ།
ལྷག་མ་བཅུ་དགུ་པོ་ནི་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་དང་པོར་ལྷང་
གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ལྷ་སོགས་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་ལྷང་
གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ལྷང་གིས་བསྐྱེད་པ་
ཞེས་པའི་དོན་ནི། འདི་དག་དང་པོར་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་ལྷང་རྣམས་
ཀྱིས་དོན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་
སྟེ་སྟོམ་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་དང་ཟད་པར་གཉིས་ཏེ་དྲུག་པོ་དེ་བསྟན་པས་བསྐྱུས་
པར་བཞག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདི་དག་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་སྟེ་
བ་ཡོད་པ་རྩ་བའི་ལྷང་གིས་འབྱུང་བ་གང་ཞིག འདི་དག་རྒྱུད་ལྷན་སོགས་
གོང་མའི་སོ་སྟེ་ལ་བསྟན་པར་ཞུགས་པའི་ཐ་སྟོད་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་བེར་ན།
རྟགས་བྱི་མ་མ་བྱུང་སྟེ། གོང་མའི་རྟེན་ཅན་ལ་བསྟན་པར་ཞུགས་པས་མ་
བྱུང་ཡང་། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སོགས་ཐོབ་ནས་
གཟུགས་མེད་དུ་སྟེས་པའི་སོ་སྟེས་རྣམས་ནི་འདོད་པར་ཐོབ་པའི་རྣམ་ཐར་
དེའི་རྒྱན་མ་བཏང་བར་གཟུགས་མེད་དུ་སྟེ་བ་ཡིན་ལ། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཐོབ་པ་བར་དུ་ཉམས་ནས་གཟུགས་སྟེ་བའི་

རྟེན་ལ་དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་སྟོན་གོམས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་
ཀྱིས་སྤར་ཐོབ་པའི་རྣམ་ཐར་དེ་ཁའི་རྒྱན་སོར་ཚུད་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་
གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རྣམ་ཐར་སོགས་བསྟན་པས་བསྐྱུས་པ་དང་། རྟེན་
གྱི་གང་ཟག་དེ་གཉིས་བསྟན་པར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་ཆོག་པར་
མཛོན་ནོ།།

༥ ཁམས་གཉིས་དག་ཏུ་གཟུགས་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། འོ་ན། དེ་ལྟར་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་ན་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ལུང་ལ་
བརྟེན་པ་མེད་པས་རང་རང་གི་གོང་མའི་སྟོམས་འདུག་རི་ལྟར་སྟེ་ཞེ་ན། དེ་
ལ་སྦྱར་གོང་མའི་སྟོམས་འདུག་ལ། ལུང་དང་རྒྱ་དང་ལས་དང་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ལུང་མེད་
ཀྱང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་རྒྱ་དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་གཉིས་ཀྱིས་
སྟེ་སྟེ། དེ་ཡང་གཟུགས་ཁམས་སུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་རྒྱའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་ནི། སྤར་མའི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཉམས་པ་ཞིག་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྟེས་ཏེ། དེར་
སྟོན་གོམས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་དང་སྤར་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་ནི་སྤར་མའི་རྟེན་
ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་ཐོབ་སྟེ་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་
ཀྱི་ལས་བསགས་ཤིང་། བར་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་ལས་ཉམས་
ཏེ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྟེས་པ་ན་སྤར་བསགས་པའི་ལས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་

གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་འདི་གཉིས་གྲང་རྒྱ་
 དང་ལས་གཙོ་ཆེ་ཆུང་ངམ་ནམ་གྲངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ལས་
 འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་རྒྱ་དང་ལས་གཉིས་ཀའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་གང་ཞིག
 རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སྐལ་མཉམ་
 ཀྱི་རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་
 བ་ཡིན་ན། རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་མ་ཟད་རྒྱུའི་སྟོབས་
 ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ཡང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཁས་
 གཤམ་ཆོག་སྟེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །འདིའི་སྐབས་སུ་དོགས་པ་དབྱུང་བར་བྱ་
 བ་འདི་ཡོད་དེ། མིའི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་སྟེ་ལན་
 གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་པ་བར་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 སྟོམས་འཇུག་ལས་ཉམས་ནས་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་གཟུགས་
 མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་ནས་འཆི་འཕོས་ནས་
 གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་མོད། འོ་ན། གཟུགས་མེད་དུ་
 སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་པ་གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལས་ཉམས་པའི་མི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 སྟོམས་འཇུག་ལས་ཉམས་པར་ཐལ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་
 མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་པ་ལས་
 ཉམས་པར་ཐལ། དེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་བ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། འདོད་

ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལོན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་
གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་མ་བསགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་
མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་
ཁུབ་སྟེ། དེ་གནས་སྐབས་དེར་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་བསགས་པ་
དེ་ལས་ཉམས་ན་ཡང་། ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབས་པ་ན། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་
སླིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐར་ནམ་སླིན་འབྲིན་པའི་དུས་ལ་
བབ་པ་ན་སྐར་བསགས་པའི་ལས་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཐོབ་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལོན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། ལས་
ཀྱི་ནམ་སླིན་ཚུད་མི་འཇོམ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། དེ་འབྲའི་ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྐྱངས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
སྐར་གཟུགས་ཀྱི་ཉིན་ལ་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་ཀྱི་ལས་བསགས་
པ་དེའི་དབང་གིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྐྱངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
གཟུགས་ཀྱི་ཉིན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བསྐྱེད་པ་དེའི་སྟོབས་
ཀྱིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྐྱངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲའི་
གཟུགས་མེད་པའི་ནམ་སླིན་ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་ནས་སྤོང་
འགྱུར་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་སླིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཉགས་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁུབ་
སྟེ། དེ་ཙམ་ཀྱིས་སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་སླིན་དུ་མི་འགྱུར་
ཉེ། སྐྱེས་ནས་སྤོང་འགྱུར་དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤོང་འགྱུར་ཞེས་པ་
ནི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲའི་གང་ཟག་དེས་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་མཛོད་དུ་བྱས་པ་དེ་
 བེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟེ་བ་འབྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་ལས་འཕེན་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་སྤར་མའི་རྟེན་ལ་བསགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་འདྲའི་གཟུགས་མེད་པའི་རྣམ་སྟོན་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་འཕེན་
 བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་སྟོན་ཡིན་ཀྱང་
 སྟེས་ནས་སྟོང་འབྱུར་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་
 དེ་སྟེས་ནས་སྟོང་འབྱུར་དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྟོང་འབྱུར་ཀྱི་ལས་
 གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དུ་མི་འབྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དོགས་པ་བཅད་
 བས་དཀྱུས་ལ་འཇུག་པ་ནི། རི་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 སྟོམས་འཇུག་རྒྱ་དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་སྟེ་བའང་རྒྱ་དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་
 གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་ནི་འོག་སའི་རྟེན་ལ་གོང་མའི་ཉར་
 བསྐྱེད་སྟེ་བས་སྟོབས་ལས་སྟེ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་
 བ་ནི་སྟེ་བས་སྟོབས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་སོགས་ལ་བྱེད་དོ།

༥ གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་རྣམས། །དེ་དག་དང་ཆོས་
 ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། །ཞེས་པས། གཟུགས་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྟོམས་
 འཇུག་སྟེ་བ་ནི་རྒྱ་དང་ལས་གཉིས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་
 སྟེ་ལོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་བ་ཞེས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་ཆེ་བསམ་
 གཏན་འོག་མ་བའི་རྒྱད་ལ་གོང་མའི་སེམས་རང་གི་ངང་གིས་སྟེ་བ་ལ་བྱེད་

བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་བསམ་གཏན་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
 ཡིན་ཀྱང་། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མི་འདོད་པས་སྟོན་
 བསམ་གཏན་གོམས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་འདོད་དོ། །འོ་ན།
 འདོད་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ་དག་
 རི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ལྷ་མེད་རྟོན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་རྒྱ་
 དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཞིང་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ་གཉིས་
 ཀྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟོན་འཇིག་པའི་ཆེ་
 འདོད་པའི་ལྷ་མེད་རྟོན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
 མེད་རྟོན་ལ་ཡང་གོང་གི་སྐྱེ་ཚུལ་གསུམ་པོ་འདོད་པའི་ལྷ་དང་མཚུངས་པའི་
 སྟེང་དུ་ཡིད་བྱེད་བདུན་དང་སེམས་གནས་དགུ་སོགས་ལུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་
 སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་དེ་ལས་ཀྱི་
 རྣམ་སྟོན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་
 སྤང་གི་རྣམ་སྟོན་ཁོ་ནར་འཇོག་ན་འདོད་ཁམས་སུ་གོང་མའི་སྟོམས་འཇུག་
 ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ཏེ་སྟོམས་འཇུག་གི་རྣམ་སྟོན་
 བེ་གོང་མ་གཉིས་གང་རུང་ཁོ་ནའི་རྟོན་ལ་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་
 སྟོན་དང་རྒྱ་མཐུན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་འཇོག་པ་ན་རྒྱའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
 དང་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་རིགས་
 བ་འདིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཉིད་དང་ལུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་
 སྐྱེ་བ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་དང་ལས་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་ལ། རྒྱ་

དང་ལས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ནི་
མེད་དོ། །དེས་ན་སྐྱེ་ཚུལ་བཞིར་སྒྲེབ་ནི་རྣམ་གངས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཡིན་གྱི་
འགལ་བའི་སྒྲོན་ས་མ་ཡིན་ནི་ཞེས་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲུབ་ཤོ། །སྐྱབས་འདིའི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་ལུང་ལ་
མ་བརྟེན་པར་འོག་སའི་རྟེན་ལ་གོང་སའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་
ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་མེ་ཚུ་རྒྱུད་གསུམ་
ཀྱིས་འཛིགས་པ་མེད་པས་བཞི་པའི་གནས་ཡན་ཆད་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབས་
ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མ་བཞག་གོ། །སྦྱིར་ན་ལུགས་འདིར་ཆོས་
ཉིད་ཅེས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་སུ་མི་འདོད་ཀྱང་འདི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་པལ་
མོ་ཆེ་ལ་འཇུག་པ་རིགས་པས་དབྱེད་ན་ཤེས་པས་མང་དུ་སྒྲོས་མ་དགོས་
སོ།།

ལུང་རྟོན་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པ། གནས་པ། རྒྱབ་པའི་ཆད་སོན་བཤད་པ།

༥ སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒྲོན་ས་མཇུག་བསྐྱེད་བ་སྟེ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ཞེས་པ་ནི། ལུང་གི་བསྟན་པ་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་། རྟོགས་པའི་
བསྟན་པ་ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དུ་འདུལ། དེ་གཉིས་འཛིན་པར་བྱེད་

པའི་ཚུལ་ཡང་ལུང་གིས་ངེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་རྣམས་རང་གིས་ཚུལ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། བསམ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པས་གཞན་
ལ་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྡེ་སྡོད་འཇིན་པ་དང་། ལུང་གི་བསྟན་པ་འཇིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། ལུང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་
ཆོས་རྣམས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྟོན་ས་བསྒྲུབ་པ་
གསུམ་ལ་སྟོབ་པ་ནི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཇིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་དམ་པའི་
ཆོས་འཇིན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འཇིན་པ་མ་
ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྟོས་པའོ། །དེས་ན་ཚུལ་དེ་
ལྟར་དུ་བསྟན་པ་འཇིན་པ་དེ་དག་ངེ་སྤིད་གནས་པ་དེ་སྤིད་དུ་བྱུང་བའི་
བསྟན་པ་ཡང་གནས་ཤིང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའོ། །འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་འགྲེལ་
རྟེན་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་སོགས་གསུངས་པ་ལ། བསྟན་པ་ལོ་
སྟོང་ཁོ་ནར་གནས་པ་སོགས་བཤའ་བ་དང་། ལོ་སྟོང་གི་འོག་ཏུ་འང་ཡུན་རིང་
དུ་གནས་པར་བཤའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ལུང་སྟན་ཆེགས་ལས་སྐྱེ་རྒྱུ་
བདག་མོ་སོགས་ཤུགས་བྱེད་བྱེད་མེད་ལྟ་བུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་།
འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོས་ཤེས་ཅི་གོས་ཅན་ལ་བསྟན་པ་གཏད་པའི་སྐབས་
དང་། དག་བཙུམ་པ་ཉི་མ་གྲུང་པས་ངེ་སྟོས་གྱི་ངད་ལྡང་གི་སྒྲ་བརྒྱལ་བའི་
སྐབས་དང་། མདོ་སྡེ་བསྐྱལ་བཟང་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་སྟན་འགའ་ལས་
གསུངས་ལ། ལྷ་བའི་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས་ལོ་ཉིས་སྟོང་དང་། མདོ་འགའ་ཞིག་
ལས་སྟོན་པ་སྒྲ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ན་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱུ་བར་

བཤད་པ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་དག་ནི་བླ་འོ་དགོངས་གཞི་ཅན་དང་། མཛོད་
 གྱི་རྒྱུ་གྱེད་པ་དག་དང་འབྲུམ་རྒྱུ་གྱི་ལས་ནི་ལོ་སྟོང་གི་འོག་ཏུ་ཡང་ཡུན་རིང་
 གནས་པར་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་ཁུངས་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མདོ་
 དང་། མ་འོངས་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཇི་ཙམ་ནས་འབྲོན་པར་ལུང་བསྟན་
 པའི་མདོ་གཉིས་ལ་གཏུགས་པར་སྤང་ཞིང་། འདི་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་བཟུང་
 དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་བྲོན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་འཕགས་
 བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་ཏུ་དར་བའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་དག་ཤུགས་
 རྒྱལ་པོའི་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་
 མཆེད་གཉིས་བྲོན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་བསྟན་འཛིན་འབྲོན་འགྱུར་ལུང་
 བསྟན་པའི་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་དུ་མའི་ལུང་དང་
 འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་འཕགས་པ་དག་འབྲེལ་བའི་བཤེས་གཉིན་ཀྱི་རྟོགས་པ་
 བཛོད་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཡར་འཕེལ་དུག་བརྒྱུའི་བར་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་
 གནས་པར་བཤད་ཀྱང་། དེ་ནི་དགོངས་གཞི་ཅན་དུ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱམས་པའི་མདོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར།
 འབྲུམ་རྒྱུ་གྱི་སོགས་ལས་ཐུབ་དབང་ལྷ་འཕྲུལ་ལས་འདས་ནས་བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་
 སྟོང་གནས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་བཟུང་ནས། དེ་ལ་ལོ་ལྷ་
 བརྒྱ་ཐུག་བརྒྱུར་བྱེ་བའི་ལྷ་བརྒྱ་ཐུག་དང་པོ་གསུམ་ལ་འབྲས་བུའི་ལེ་འུ་སྟེ་
 རིམ་པ་བཞིན་དག་བཅོམ། ཕྱིར་མི་འོང་། རྒྱུན་ཁྱུགས་ནམས་མང་དུ་འབྱུང་
 བས་དེ་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ལེ་འུ་གསུམ་དང་། དེ་ནས་ལྷ་བརྒྱ་ཐུག་གསུམ་ལ་

སྐྱབ་པའི་ལེ་འུ་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ། ཉིང་ངེ་འཇིན། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་དེ་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ལེ་འུ་
གསུམ་དང་། དེ་ནས་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟེ་གསུམ་ལ་ལྷང་གི་ལེ་འུ་སྟེ་རིམ་པ་
བཞིན་མཛོན་པ། མདོ་སྟེ། འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོང་འཇིན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་དེ་
དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ལེ་འུ་གསུམ་དང་། དེ་ནས་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟེ་གསུམ་པ་ལ་ནི་རྟགས་
ཅམ་འཇིན་པའི་དུས་ཀྱི་ལེ་འུ་སྟེ། གསུང་རབ་རྣམས་ལས་ལྷ་བརྒྱ་པ་མ་པའི་
དུས་ཞེས་པའང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་འཇམ་བྱ་སྒྲིང་པའི་མི་རྣམས་ཆེ་ལོ་
ལྷ་བརྒྱ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དམ་པའི་
ཆོས་རྒྱབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱབ་པའི་ཚུལ་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། རྟགས་པའི་
བསྟན་པ་ནི། ཁ་སྒྲིང་གི་ཆོས་དང་ལྟན་པའི་མཁན་སྟོབ་དགོ་འདུན་མཆོན་
ཉིད་ཆང་བས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྫོགས་པར་བྱས་ཀྱང་། ཡན་
ལག་གཞན་ཆང་གི་བསྐྱབ་བྱ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་ལ། དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱིས་བསྟོན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམས་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་འསྟོ་ཆད་པ་ན། འཇིག་རྟེན་
དུ་རྟགས་པའི་བསྟན་པ་རྒྱབ་པར་འཇོག་དགོས་པར་འདུལ་བ་ལྷང་ལས་
གསུངས་ཤིང་། དེས་མཆོན་ནས་དགོ་སྟོབ་དགོ་ཚུལ་རབ་བྱུང་དགོ་བསྟན་
སོགས་ཀྱང་འབྲུལ། །ལྷང་གི་བསྟན་པ་ནི། དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་སྟོང་
གསུམ་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཉན་སེམས་སྟོམ་འདོད་ཀྱི་ཀྱན་སྟོང་རྣམ་དག་དང་བྲལ་ཏེ་
འཆད་ཉན་ཀྱི་ཚུལ་འཇིག་པ་ན། འཇིག་རྟེན་དུ་ལྷང་གི་བསྟན་པ་རྒྱབ་པར་
འཇོག་དགོས་པར་མཛོན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྷ་བརྒྱ་པ་མའི་དུས་ལ་བབ་པ་

ན་འཇིག་རྟེན་དུ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱབ་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་ཅུར་འཕེལ་བ་ན་འཇམ་བུའི་སྒྲིབ་
 དུ་འཕགས་པའི་གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྟན་པ་འཕེལ་བར་མཛད་
 ནས། ཆེ་ལོ་བདུན་བརྒྱའི་མཐའ་མར་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་བར་མཛོད་དུ་
 རྟོགས་པའི་ཆེ་རྒྱ་འབྱུལ་གྱིས་སའི་སྟེང་གི་བསྟན་པའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་
 རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཟུང་ན་ལས་འདས་
 པའི་མོད་ལ་བསྟན་པ་རྒྱབ་པར་བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་དགའ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་མདོ་ལས། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཡོངས་
 ཟུ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་གནས་བཏན་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་གི་
 ལག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་གཏད་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། མཆོད་གྱི་བསྐྱེད་པ་
 འདས་རྗེས་དགོ་བ་བཅུའི་མཐུས་ཆེ་ལོ་བཅུ་ནས་བརྒྱད་ཅུར་འཕེལ་བ་ན།
 ཉན་ཐོས་ནམས་འཇམ་བུའི་སྒྲིབ་དུ་བྱོན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་འཕེལ་བར་
 མཛད། སྐྱེ་བྱ་ནམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བདུན་བརྒྱ་པའི་དུས། ཉན་ཐོས་དེ་དག་གིས་
 གང་སའི་སྟེང་འདི་ན་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཤྱུག་ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་ཆོགས་རི་
 སྟོད་པ་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་
 བྱས་པར། བསྐྱོར་ཞིང་སྐྱེལ་མོ་ཁྱུང་གིས་འདུག་སྟེ། བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙུམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཤྱུག་ཐུབ་པ་དེ་ལ་འདུད་པས་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་ལྷག་མེད་
 དུ་ཟུང་ན་ལས་འདས། མཆོད་རྟེན་དེ་ཡང་འོག་གི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་

གནས་ཤིང་། རང་རྒྱལ་གྱི་བ་ཕྱག་བདུན་བྱང་བའི་མཐར་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་
པའི་དུས་བྱམས་པའི་བསྟན་པ་འབྱུང་བར་འབྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་བེར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་བྱུང་དབང་གནས་བརྟན་དང་བཅས་པའི་
ཐུགས་སྟོན་དང་གྱིན་རྒྱལ་གྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་འཕེལ་ཆེ་ལོ་བདུན་
བརྒྱའི་བར་དུ་སྟོན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་གཟུང་དང་། སྟེགས་བཟ།
སྐུ་གདུང་གི་མཆོད་རྟེན་སོགས་འཛམ་གླིང་སྐུ་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་
བཞུགས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་ཕྱག་མཆོད་སྒྲོར་བ་སོགས་དགོ་བ་བཙུའི་ལས་
ལམ་རྫོགས་པར་བསོག་པ་ཡོད་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། འོན། སོ་
ཐར་གྱི་བསྐྱབ་པ་སོགས་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དང་། རྟེན་སྟོན་གསུམ་གྱི་
འཆད་ཉན་སོགས་ལུང་གི་བསྟན་པ་དངོས་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་གནས་ཚུལ་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་པོ་དེའི་གྲུབ་རིམ་དང་འབྱུང་
རིམ་རི་ལྟར་ཞེ་ན། སྐྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དབྱེ་གཞིར་བཟུང་ནས།
དེ་ལ་སྟོན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་གཞན་གྱི་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལས་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་
ཚུལ་སོ་སོའི་ས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་ལ།
ལུགས་འདིའི་བཞེད་ཚུལ་དངོས་སུ་ཞལ་གསལ་འཁོད་པ་མ་མཐོང་ཡང་
བསམ་ཆོད་རིགས་པས་དཔག་ན་འདི་ལྟར་སྐྱོད་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། སྟོན་པ་
འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་སྟེ།

སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་མ་ཐག་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་དེ་
གཉིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་པའི་ཕྱིར།
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་རིམ་རིམ་ཅན་དུ་ངེས་ཏེ། དང་པོར་སྟོན་པ་འདིའི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལུང་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་
ཞུགས་པ་ལས་རྫོགས་པའི་བསྟན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་
ནི་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་སྤྱར་བུལ་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
གཉིས་འབྱུང་ཚུལ་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྟན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་རྫོགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་
འབྱུང་རིམ་ཡང་ཤེས་དགོས་ཤིང་། ལུང་རྫོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་དང་ཆོས་
འཁོར་གཉིས་ལ་བྲལ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་
རེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་པའི་བསྟན་པ་དེ། སྟོན་པ་
འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་
ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ།
དེ་འདྲ་བའི་རྫོགས་པའི་བསྟན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་འོད་སྤང་སོགས་སྤར་འདས་
པའི་སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་
པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་པའི་བསྟན་པ་དེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་
པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ལ་རང་གི་

བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུང་གི་ཆོས་སྟོན་པ་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དགོས།
དེ་ཡོད་ན་རང་ཉིད་རང་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་
པ་དང་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་
ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང། འདོད་ན་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་སྟེ་ཅམ་པ་དེ།
དང་པོར་གང་གི་བྱང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་སངས་རྒྱས་
ལྟ་བུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་ཀྱི་བར་སྤར་འདས་པའི་
སངས་རྒྱས་དེ་དང་དེའི་བསྟན་པར་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། སངས་རྒྱས་འོད་
སྤངས་དང་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལོ་
ཟེར་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཐུ་བཞིར་སྤྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་
རྒྱས་འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པ་ནི་
འོད་སྤངས་སངས་རྒྱས་ནས་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་སངས་མ་རྒྱས་པའི་བར་གྱི་
འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་
བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པ་ནི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་
པ་ལ་གསར་དུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟོགས་
པའི་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་མིན་གྱི་ཕྱི་མེས་སྒྲོལ། །དེས་མཆོན་
 རས་སངས་ཀྱིས་ལྷ་ཀྱང་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་འདས་པའི་སངས་ཀྱིས་
 གཞན་གྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལའང་མེས་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ད་
 ལྟར་གྱི་དུས་སྤྱི་སངས་ཀྱིས་འོད་སྤངས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་པར་ཐལ། དེའི་
 རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སྤྱི་སངས་ཀྱིས་
 འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དེ་སངས་ཀྱིས་འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་
 པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཐུག། འོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 སངས་ཀྱིས་དེ་དང་དེའི་བསྟན་པ་ནི་སངས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བསྟན་པའི་
 གནས་ཆོད་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་དེ་པན་ཆོད་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། སངས་ཀྱིས་འོད་སྤངས་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 ལུང་གི་བསྟན་པ་འགལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དེ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་
 རེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སྤྱི་འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
 ད་ལྟར་གྱི་དུས་སྤྱི་དེ་རྒྱུད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོན་པ་འདི་
 ཉིད་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་
 བསྟན་པ་དེ་སངས་ཀྱིས་འོད་སྤངས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པ་གང་
 ཞིག འདི་ཉིད་དེ་རྒྱུད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཐུག། འོ་ན་
 ཁོ་རང་ལ། ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐུབ་རྗེས་སྤྱི་ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 བསྟན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་སྤྱི་ལྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱུད་ལྟར་

གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆེ་ལོ་ཡར་འཕེལ་བརྒྱད་ཅུ་པན་ཆོད་དུ་
འབྱུང་བའི་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་
སྟོན་པ་འདིའི་བསྟན་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གནས་བརྟན་འདི་དག་དེ་རྒྱུད་ལྡན་
གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་འདོད་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་
པའི་བསྟན་པ་རྒྱབ་རྗེས་སུ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡོད་ན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་
རྒྱབ་པའི་དོན་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་
འོད་སྤངས་སོགས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། བདེན་བཞི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་ཀྱི་
ལུང་གི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་དག་ལས། ས་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་
དུ་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་གསུངས་ལ། མ་ཕྱོན་
པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། སྤར་
བསྐལ་པ་ཀྱངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྤར་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཆེ་གོ་མོ་
ཞིག་གི་དུང་ནས་མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་ཐོས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་། མཆོན་བརྗོད་
ལས་ཀྱང་། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །མ་འོངས་རྣམས་
ཀྱང་གསུང་འགྱུར་ལ། །ད་ལྟར་བྱུང་བའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །ཡང་དང་ཡང་
དུ་གསུང་བ་གང་། །ཞེས་པ་རྣམས་འདིར་ཡང་འདྲ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེ་དག་གི་དོན་མདོ་དེ་དག་གི་མིང་དང་ཆིག་དོན་འདྲ་བར་དུས་གསུམ་གྱི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་གསུང་བ་དང་གསུང་བར་འགྱུར་

བའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། དེ་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དེ་ཉིད་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་
 དོན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་བསྟན་པ་འདི་ལ་ལྟ་སྡེ་དང་། ཉེ་བའི་ལྟ་
 སྡེ། མཆོག་བྱུང་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་གང་རུང་གསལ་དུ་ཐོབ་ཚུལ་
 དང་། དེ་དག་དང་ལམ་བཟོད་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཆོགས་སྟོད་ཀྱི་རང་རྒྱལ་
 དག་ནི། ལྷ་ར་བ་སྤྱིད་པ་གསུམ་ཀྱི་མཐའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་
 རང་ལམ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའམ་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཀྱི་དགོ་ཅ་
 བསྐྱེད་པ་ནས། རི་ལྷ་ར་ལྷ་ར་ཡང་ཐར་པའི་ཆ་དང་པོ་མཐོང་ལམ་འཕྲོབ་པ་ལ་
 སྤྱིད་པ་གསུམ་དང་། བསེ་རུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། །ཞེས་པས་བསེ་རུ་
 ལྷ་བུ་ནི་རང་རྒྱལ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་སྟོར་ལམ་རྟོད་
 འཕྲོབ་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་དང་། དེ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས།
 །ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོར་ལམ་རྟོད་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱེད་ཆེན་
 གངས་མེད་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་པ་བརྒྱའི་བར་མཆོན་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཅན་
 ཀྱི་ལས་བསོག་དགོས་པར་གསུངས་པས། དེ་དག་རང་ལམ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་འཛིག་ཏེན་དུ་མ་བྱོན་བར་ཀྱི་ལྷག་
 པའི་བསྐྱེད་པ་གསུམ་སོགས་ཆོགས་ལམ་དང་། སྟོར་ལམ་བཟོད་པ་འབྲིང་
 མན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་ཆོགས་རྣམས། སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་
 སོགས་སངས་རྒྱས་སྟོན་མའི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པར་གཏོགས་ཚུལ་རིགས་
 པས་དཔྱེད་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན། འཕགས་པ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་

རྟོགས་བརྗོད་གོང་དུ་བྲངས་པ་ལས། ཡར་འཕེལ་བརྒྱད་བརྒྱ་ནས་སངས་
རྒྱས་བྱམས་པ་མ་གྱེན་བར་དེར་རང་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྱག་བདུན་འབྱུང་
བར་ལུང་བསྟན་པས། དེ་དག་གི་ལམ་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་སོགས་སངས་
རྒྱས་གང་གི་བསྟན་པར་གཏོགས་ཤེ་ན། འདི་དག་མ་འོངས་པ་ན་རང་བྱང་
ཚུབ་ཏུ་འབྱུང་རོ་ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་མ་ཐོབ་གོང་ནས་ལུང་
བསྟན་པ་ཡིན་ན། བར་དེར་བསྐྱལ་པ་མང་པོར་བྱང་ཚུབ་གྱི་རྒྱ་ཚོགས་
བསོག་པའི་སྐབས་མེད་པས། དེ་དག་རང་རྒྱལ་ཚོགས་སྟོང་པ་ཡིན་དགོས་
ལ། ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་མ་ཐུན་དགོས་པ་སྤར་ལྟར་དང་།
བསྐྱལ་པ་མང་པོའི་སྟོན་ནས་རང་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་བྱིན་པའི་རང་
རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་བྱང་ཚུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ན། སལ་
ཆེར་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཡིན་དགོས་པས། བསེ་རུ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། །ཞེས་
པ་འདིར་ཡང་མཚུངས་ཤིང་། གང་ལྟར་ཡང་དེ་དག་གི་བསྟན་ཚོགས་གྱི་
སྟོམ་པ་ནི་རང་རྒྱལ་དབྱ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཐོབ་དགོས་
པས། ལྟན་པ་འདི་ཉིད་གྱི་བསྟན་པས་བསྐྱུས་པ་ལས་སྤར་འདས་པའི་སངས་
རྒྱས་གཞན་གྱི་བསྟན་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པ་སོགས་གཞན་ལའང་ཤེས་པར་
བྱའོ།

༥ བདག་གིས་མངོན་པའི་ཆོས་འདི་སལ་ཆེར་ནི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་
བདག་ཉིད་གྱིས་བཤད་པ་མཛད་ཚུལ་དང་དེ་ལ་སྟོན་སྟོང་བར་མཛད་པ་སྟེ།
དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་མཁས་མཆོག་དབྱིག་གཉིན་ལ་ཞབས་གྱིས་

ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་འདིའི་བཤའ་ཚུལ་པལ་མོ་ཆེ་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་
 བའི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། ཅུང་ཟད་ནི་མདོ་
 སྒྲེ་པ་དང་ཉི་འོག་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་གསུངས་པས་ན་པལ་ཆེར་
 ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་དག་ལས་འགའ་
 ཞིག་ཅུམ་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་པས་འཐད་མིན་གྱི་ཕྱོགས་མཆིས་པ་ནམས་
 ལ། ལོ་དང་གྲག་དང་ཟེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོག་ཟུར་གྱིས་སྒྲིབ་བརྗོད་མཛད་
 པ་ལས། གཞུང་གི་འདོད་ཚུལ་དངོས་གཞི་ནི་ཆོས་མངོན་པའི་དགོངས་པ་
 དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཤིང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་སྒྲོབ་དཔོན་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་དེའི་
 ལུགས་གཞིར་བཞག་ནས་གསུངས་པ་མ་ཟད་པལ་ཆེ་བ་མངོན་པ་གོང་མའི་
 དགོངས་དོན་དང་ཡང་གཅིག་ཏུ་འབབ་པས་ན་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་པའི་འདོད་ཚུལ་
 ལོ་ཞེས་སྤང་ལུགས་གྱིས་དོར་བར་མི་བྱ་བར་འབད་པ་དང་བཅས་པའི་ཐོས་
 བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་དང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ།

༥ ཉེས་པར་ཟེན་གང་དེ་འདིར་བདག་གིས་ཉེས། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པ་ནི་སྒྲིབ་བྱ་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་མ་མེད་པས་ཁེངས་པ་སྒྱུར་བའི་
 སྒྲོན་སྒྲོན་དོར་བར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱལ་གཉིས་པའི་གསུང་ལ་
 ཉེས་པའི་ཆ་ནི་ཞར་ཡང་མི་མངའོ།

༦ སྒྲོན་པ་འཛིག་ཉེན་མིག་ཅེས་སོགས་ནས། ཐར་པ་འདོད་པ་དག་
 གིས་བག་ཡོད་གྱིས། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི་གཞན་བསྟན་པ་འཛིན་པ་
 ནམས་ལ་བག་ཡོད་པར་གདམས་པ་སྟེ་ཆོག་དོན་ནི་ཤེས་སྒྲུའོ། །བསམ་

གཏན་གཟུགས་མེད་སྟོམས་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་དང་། །ཆོད་མེད་རྣམ་
ཐར་ཟེལ་གཞོན་ལ་སོགས་པའི། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེད་རབ་དབྱེ་ཉིད་ཐོབ་
སོགས། །གསལ་བར་བསྟན་འདིར་མཁས་རྣམས་འཇུག་པར་འོས། །ཆོས་
མངོན་པའི་མངོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤའ་ཉིན་
བྱེད་དབང་པོའི་སྒྲུང་བ་ལས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
གནས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་པར་བཤའ་པའོ། །

བཤའ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཤེས་སྟོན།

༥ དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བཤའ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟུག་པ་དང་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མཇུག་བསྟུ་ཞིང་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་
པ་བྱ་བ་ནི། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་མཁས་མཆོག་དབྱེག་གི་གཉིན་པོ་
ཞེས་ཉི་ཟླ་ལྷུར་གྲགས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་
པའི་མངོད་ཅེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉུང་ཡང་
བརྫོད་བྱའི་དོན་ཤིན་ཏུ་གྱུ་ཆེ་བས་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཆོག་འགྲེལ་རགས་རིམ་
ཙམ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དཀའ་ན་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་ནི་པལ་
དང་པལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་བརྫོད་པར་མི་རུས་ཤིང་། ཅ་བ་ཉིད་དུ་མ་ཟད་
འགྲེལ་པ་དང་མཐའ་དཔྱེད་སོགས་འཕགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་མཛད་པ་

རྒྱལ་བསྐྱེད་ཅི་རིགས་སུ་མཆིས་པ་རྣམས་ཀྱང་མཁས་པའི་ཆོག་ཟབ་ཅིང་
 བརྗིད་བའི་དབང་གིས་ལན་འགའ་བྱང་བལྟས་པ་དང་ཚོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཁོང་
 དུ་ཆུད་དཀའ་བར་སྤང་ལ། དེས་ན་དེང་སང་གི་དུས་སུ་རྣམ་དཔྱེད་དང་ལྷན་
 པ་ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དོན་གཉེར་ཆེན་པོས་མཁས་པ་དག་ལ་ཚུད་ཅིང་འདྲི་བ་
 དང་ཉིན་དང་མཆན་དུ་ཆོག་དོན་ལ་བསམས་ཤིང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་
 ཅ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ལུགས་ཀྱི་དོན་པལ་མོ་ཆེ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ཤིང་
 ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་གཞུང་དོན་གྱི་གོ་བ་ལེན་ཚུལ་དང་། གོང་འོག་འགལ་མེད་དུ་
 འཆད་ཚུལ། ཚོད་པའི་ཆེ་རིགས་པའི་འབབ་ཚུལ་དང་། ལན་གྱི་ཆེ་འཇིན་
 མཆམས། ཉམས་ལེན་གྱི་ཆེ་རྒྱད་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་རང་
 གིས་རྟོགས་ཤིང་། གཞན་ལ་ཡང་འདོམས་པར་བྱས་པ་དག་མཆིས་པ་
 རྣམས་ལ་ནི་གྲུས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་ཐལ་མོ་སྦྱོར་ཞིང་། དེ་ལས་
 གཞན་པའི་ཚུལ་འདིར་ཐོས་བསམ་གྱིས་འདུག་པ་པལ་ཆེ་བས་ཀྱང་མཛོད་
 གྱི་འགོ་ལུགས་ཞེས་ཅ་བ་ཆེ་ཆེ་མོར་བྱེད་སྒོལ་འདུག་ཀྱང་། དུས་གྱི་དབང་
 གིས་སློ་གྲོས་དང་བཙོན་འགྲུས་གཉིས་ཀ་རེ་ཞན་དུ་གྱུར་པས་གཞུང་གི་
 ཁོག་ཕིགས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཆེས་ཉུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་སླ་བའི་
 ཆོག་ཟིན་གྱི་དོན་འགའ་ཞིག་ཅམ་ཤེས་པ་རྣམས་ཚོད་པ་དང་ལན་གྱི་ཡུལ་དུ་
 བྱས། མ་ཤེས་པ་རྣམས་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་སྐབས་འགར་གྱངས་འདྲན་
 གྱི་རིམ་པ་རྣམས་གོང་འོག་དཀྱགས་སྒྲེབས་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་ནས་གནས་
 སྐབས་མགོ་བོ་སྤོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚོད་པ་ལྟར་ལེན་པ་མང་བར་མཐོང་ལ།

དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཆོས་མངོན་པ་ལ་བག་ཆགས་འཛིག་པ་ཙམ་ལས་དགོངས་
དོན་ཇི་བཞིན་སྟོགས་ཙམ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དཀའ་བར་སྒྲུང་ཞིང་། དེས་ན་
དེ་འདྲ་བ་དག་ལ་ནི་གཞུང་གི་རྒྱས་བཤད་རྣམས་ཉུང་དུར་བསྐྱུས་ཏེ་དོན་གྱི་
སྟོང་པོ་འདི་དང་འདི་ཞེས་མཇུ་བ་བྲིད་གྱི་ཚུ་ལ་དུ་སྟོན་པ་ཞིག་དང་། ཡང་
དངོས་ཤུགས་གྱི་རིགས་པའི་འབབ་ལུགས་དང་། ཁས་ལེན་གྱི་འཛིན་
མཆམས། གོང་འོག་འགལ་མེད་དུ་འཆད་ཚུ་ལ། ཆོག་སྟོན་བཅད་ལུགས་
སོགས་ནི་རེ་རེ་བཞིན་གསལ་གསལ་རྗེན་རྗེན་གྱི་ཚུ་ལ་དུ་སྟོན་པ་ཞིག་བྱང་
ན་མ་གཏོགས་གཞུང་ཆེན་པོའི་བཤད་ཚུ་ལ་ཟབ་བསྐྱིད་གི་དོན་ཤེས་པར་མི་
སྒྲུང་བས་དེ་དག་ལ་པན་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་དམ་སྟམ་ནས་འདི་ཉིད་
འགོད་པའི་མགྱོན་པ་ཉུང་ཟད་བཏེགས་པར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ལ་འགའ་ཞིག་
གིས་འདི་སྐད་དུ། ཁྱོད་གྱིས་མཛོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་པ་
ལ་དོན་མེད་དེ། སྟོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་མཛོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་
དོན་ཞིག་ནི་ཁྱོད་ལ་འགོད་རྒྱ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་སྐར་མཛོད་ཟེན་སྐར་
བཤུས་གྱི་ཚུ་ལ་དུ་བཀོད་ཀྱང་རང་ཉིད་ངལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེ་ན། སྟོན་
གྱི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་མཁྱེན་པ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྤྲོ་བར་
བྱར་མེད་ནའང་། མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་ཚུ་ལ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ནས་འདོམས་
པར་མཛོད་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་བཞིན་མཛོགས་པ་དག་ལ་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་
གསལ་བར་འཆད་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ཙམ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ཏུ་མ་ཟད། སྟོ་གྲོས་དང་
སྟོན་པ་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག་ཅིང་། དེས་ན་མཁས་པ་

རྣམས་ལ་བསྐྱབས་ཐེན་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཤས་ཆེ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་པ་
 དག་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་དོན་མཁྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་
 རྣམས་ཚུ་ལ་བཞིན་དུ་ཁྱོགས་པ་ལས་ལམ་དང་ལམ་མིན་འབྲེད་པའི་སློ་གྲོས་
 ཀྱི་མཐུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཚུ་ལ་དེ་གཞན་ལ་འདོམས་
 པ་ལས་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་བོན་ཐེབས་པར་
 འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ལྷག་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེར་མ་ཟད་མཁས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། ལེགས་བཤམ་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཚུ་ཡིས་མི་དོམས་ཏེ། །རྒྱལ་
 པོའི་བང་མཛོད་ལོར་གྱིས་མིན། །འདོད་ཡོན་སྤྱོད་པས་མི་དོམས་
 ཏེ། །མཁས་པ་ལེགས་བཤམ་གྱིས་མི་དོམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱིར་
 མཁས་པར་བྱ་བའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་དོམས་པ་མེད་པའི་ཚུ་ལ་གྱིས་
 ཡོངས་སྤྱོད་དགོས་ཤིང་། ལྷག་པར་གཞུང་ཆེན་མོ་འདི་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི་
 འོལ་སྤྱི་ཅམ་གྱི་གོ་བ་དང་། ལན་རེ་ལན་གཉིས་ཚུད་པ་ཅམ་གྱིས་ངེ་བཞིན་
 ཁོང་དུ་ཚུད་དཀའ་བས། ཆོག་དོན་མགོ་འཇུག་ཆང་མར་ཡང་དང་ཡང་དུ་
 བསམས་ཤིང་དབྱེད་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱེད་པའི་ཆེ། ལེགས་
 བཤམ་གྱིས་པ་དག་ལས་ཀྱང་། །མཁས་པ་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་ལེན། །ཅེས་
 པ་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟ་བུའི་དག་ལ་བཞེན་ནས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སློ་
 བསྐྱེད་དུ་འགྱུར་བ་སྤིང་མོད། འོན་ཀྱང་། དེང་སང་གི་དུས་སུ་ནི། མཁས་
 མཚོག་དབྱིག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། ལྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་མིག་ནི་
 ཟུམ་གྱུར་ཅིང་། །དབང་གྱུར་སྤྱི་བོ་པལ་ཆེར་ཟད་པ་ན། །དེ་ཉིད་མ་མཐོང་

རང་དགར་གྱུར་པ་ཡི། ངན་ཏྲིག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འདི་དགྲུགས་
སོ། །རང་བྱུང་རང་བྱུང་བསྟན་པར་གཅེས་འཛིན་རྣམས། །མཆོག་ཏུ་ཞིར་
ག་ཤེགས་འགྲོ་མགོན་མེད་པ་ན། །འདོམས་མེད་ཡོན་ཏན་འཛོམས་པར་བྱེད་
པ་ཡི། །དྲི་མས་དགའ་མགུར་དེང་སང་འདི་ན་སྟོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་།
དེ་ལ་ཀུན་གཟིགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། དབྱིག་གཉིན་ཞབས་
ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་ཆོ། །དབང་གྱུར་སྐྱེ་བོ་བད་ཅེས་སྤྲུགས་འབྱུང་
ན། །དེང་དུས་བ་ལང་རྩི་འབྲ་མང་པོ་ཡིས། །འགྲོ་བ་འདྲན་པར་བྱེད་ལ་ཅི་
ཞིག་གསུངས། །དེང་སང་བ་ཤད་དང་སྐྱབ་པའི་བསྟན་པ་དག །ཆེས་ཆེར་
ཉམས་ཤིང་སྤྱོད་པ་འདིར་གཞོལ་བའི་སྟོ། །འཛིན་པ་ཉུང་ཕྱིར་གཞན་ལ་ཕན་
དགའ་ཡང་། །རང་གི་ཡིད་ལ་གོམས་ཕྱིར་ཉུང་བད་བཞོད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་སྒྲར་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཆེས་ཆེ་ཞིང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་མཁས་པ་
དང་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུས་ས་སྟེང་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེ་
དག་ཏུ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྲུགས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གསུང་དེ་ལྟར་
སྒྲུལ་ན། དེང་སང་གི་དུས་སུ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་བསྟན་པ་ཉམས་རྩེ་དམར་གྱུར་
ཅིང་། མཁས་སྟོན་གྱི་བྱེ་བྲག་དང་། དམ་པ་དང་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་
ཡང་བདག་ལྟ་བུས་བྱེད་དགའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་སྒྲེ། ཅིའི་ཕྱིར་ན།
དམ་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་བཤམ་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག་ སྟོན་པོ་རྣམས་ནི་བད་བེང་
ལོར་གྱིས་མགུ །ཞེས་མཁས་སྟོན་གྱི་བྱེད་པར་དེ་ལྟར་དུ་གསུངས་ན། དེང་
སང་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དམ་པར་ཁས་འཆེ་བ་པལ་མོ་ཆེ་

ནི་ཟང་ཟིང་གི་འོར་དང་། བསྟོད་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱིས་མཉེས་པར་འགྱུར་བ་
 ལས། ལེགས་བཤམ་གྱི་སྒྲིམ་ལ་མཉེས་པ་ཆེར་མི་སྤང་བ་མ་ཟད་འགའ་ཞིག་
 ནི་མི་མཉེས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མཐོང་བས། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་རིགས་པས་
 གཞལ་ན་དམ་པ་ཡིན་མིན་འཆད་དཀའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ནའང་། བདག་
 དང་བདག་འདྲ་བ་རྣམས་སྤང་བ་མ་དག་པས་ལན་པ་ནི་གདོན་མི་བཟེང་། དེ་
 ལས་གཞན་པའི་སྒྲིམ་པོ་པལ་ཆེ་བ་ནི་རང་ཉིད་ལ་ཆེ་འདིའི་རྟེན་བཀྱར་སྟན་
 གསལ་དང་། བསྟོད་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པོ་ཟང་ཟིང་གི་འོར་སྒྱུར་བ་སོགས་བྱུང་
 ན་དེ་དག་ལ་དགའ་མགྱུར་དང་ས་པ་དང་བཅས་ངོན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཛིན་པ་ལས།
 བསྟན་པ་དང་དེ་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་པོ་རྣམས་ལ་ངེ་སྟུང་དུ་མི་སེམས་པ་མ་
 ཟད། རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་ངོན་སྲུང་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་འང་ངོན་ཅན་དུ་
 འཛིན་པ་ནི་བརྒྱ་ལམ་ན་རེས་འགའ་ལྟ་བུ་བཅས། དེས་ན། ལྷན་པོའི་མདུན་
 དུ་མཁས་པ་བས། །སྒྲིམ་པོ་འཛིན་པ་བྱུང་བར་འཕགས། །ཞེས་པའི་ལུང་བསྟན་
 དུས་བབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདི་དག་དུ་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འཆད་པ་
 དང་རྩོམ་པའི་ངལ་བ་བསྟན་ཀྱང་མཆོག་དམན་གྱིངས་ལ་ནི་གཅན་གཟན་གྱི་
 མདུན་དུ་རྩ་སྟོན་སྤངས་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའི་ཁར། རང་ཉིད་ཀྱང་བྱ་རོག་
 ལུས་དཀར་སྒྱུབ་པའི་ངལ་བ་ཅུ་ལས་པན་པར་འགྱུར་བའི་གནས་མ་
 མཆིས་མོད། འོན་ཀྱང་། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་
 པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་བཀའ་ངོན་ཆད་མེད་པའི་མཐུ་ལས་
 གདན་ས་ཆེན་པོ་སེའ་བླ་ས་དགེ་གསུམ་དུ་ནི་དེང་སང་གི་དུས་སུ་འང་གཞུང་

ཆེན་འདི་ལྟ་བུས་མཆོན་པའི་སྡེ་སྟོད་གསུམ་གྱི་འཆད་ཉན་དང་། བསྐྱབ་པ་
གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་རྣམ་དག་མ་ཉམས་པར་གནས་ཤིང་། ད་ལྟ་སྤྲོངས་
འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱན་གནས་པའང་གདན་
ས་འདི་དག་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཁོ་ནར་མཐོང་ལ། འདི་དག་ཏུ་ཐོས་བསམ་
སྟོམ་གསུམ་བྱས་པའི་སྦྱེས་བྱ་དག་གིས་མཐའ་དབུས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་གཞན་
དག་ཏུའང་རྗེ་སྤྲོ་མའི་བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མང་དུ་
མཐོང་ཞིང་ཐོས་པས། དེས་ན་གདན་ས་ཆེན་པོ་འདི་དག་རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་པའི་ཐོས་བསམ་སྟོབ་གཉེར་བ་གཞུང་ལུགས་འདི་དག་ལ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་འབྲུག་པར་འདོད་པའི་སྟོ་ཅན་ལ་ནི་དེས་པར་པན་པ་ཡང་སྤྲོད་དམ་
སྟུམ་པའི་ལྟག་བསམ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་སྤར་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
དྲིན་ལས་གཞུང་འདི་དག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་བག་ཆགས་འཛོག་
པའི་སྦྱངས་པ་རགས་རིམ་བཞིས་པ་རྣམས་བརྗེད་པ་གསོ་བ་དང་། དཀའ་
བའི་གནས་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ཅིང་བསམས་པ་ལས་སྤར་མ་ཤེས་པའི་
དོན་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་ཉོགས་རྒྱ་ཡང་མཆིས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་
བརྗེད་པའི་གཟུངས་དང་གཞན་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱད་དུ་
སྤེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་ཞེ་ན། མཁས་མཆོག་དབྱིག་གཉན་
ཉིད་ཀྱིས། བདག་གིས་མཛོན་པའི་ཆོས་འདི་པལ་ཆེར་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྦྱ་
བའི་ཚུལ་གྱུ་བ་བཤད། ཉེས་པར་བྱིན་གང་དེ་འདིར་བདག་གིས་ཉེས། །དམ་
ཆོས་ཚུལ་ལ་ཆད་མ་བྱུང་རྣམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་གིས་

ཀྱང་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་
 རྒྱུ་དུ་འདི་ཉིད་རང་བཞིན་འོལ་ཆོད་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་འཕགས་པོད་ཀྱི་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རང་གི་མིག་
 ལམ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ཅིང་། དེའི་ནང་ཆོན་
 མཆིམས་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་
 དང་། དེའི་དོན་བསྐྱུ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛོད་
 པའི་འགྲེལ་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་གཉིས་དེང་སང་སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་
 ཀྱི་ཐུན་མོང་པའི་ཡིག་ཆར་འཛིན་པ་མ་ཟད། བདག་དང་བདག་ལྟ་བུ་རྣམས་
 ལ་ནི་གོ་བདེ་ཞིང་གནད་ཆང་ལ་དོན་འདུས་པ་སོགས་འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་
 ལས་ལྟག་པ་ཞིག་ཀྱང་མི་སྤང་བས་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡང་དུ་ལེགས་པར་
 བསམ་ཞིང་དབྱད་པའི་སྒྲིན་ས་དགོངས་དོན་ཉམས་པ་མེད་པ་ཉིད་གཞིར་
 བཟུང་བའི་ཐོག་ རྒྱས་བཤད་རྣམས་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་ཅུང་དུའི་ཚུལ་དུ་བཀོད།
 མཁས་པའི་གསུང་གོ་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་གསལ་དུ་བཏང་། གྲུབ་
 མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དངོས་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ཚོད་
 པའི་ཆེ་ཁས་ལེན་འཛིན་ཚུལ་དང་། ཆིག་སྒྲིན་གཙོད་ལུགས། གཞུང་གོང་
 འོག་འགལ་མེད་དུ་འཆད་ཚུལ་སོཾ་སྒྲོ་གསར་བ་རྣམས་ལ་སྤྲོ་བྱིར་སྐྱབས་
 དེ་དང་དེར་གང་འཆོམས་གསལ་བར་བྱེ་སྟེ་བཀོད། ཅ་བའི་ཆིག་འགྲེལ་ཀྱང་
 ཡིག་ཆ་རྒྱས་བསྐྱུས་པལ་ཆེར་ལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་འདིར་འགོད་མི་དགོས་
 པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་། དེང་སང་སྒྲོབ་གཉིར་བ་རྣམས་གཞུང་མང་པོ་བལྟ་བར་

མ་སྟོགས་པས་གཅིག་བལྟས་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་གཅིག་ཤེས་ཀྱིན་
གྲོལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། གཅིག་བལྟས་པས་
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ནི་འབྱུང་མི་ཤེས་རུང་། འོན་ཀྱང་ཆོག་འགྲེལ་ནི་གཞུང་
གི་གོ་དོན་གྱི་གཙུག་པོ་ཡིན་པས་དེ་མ་ཤེས་ན་གཞུང་དོན་དངོས་གཞི་སྟོར་
བར་འགྱུར་བས་ན་སྟོ་གསར་བ་དཔེ་མང་པོ་ནན་གྱིས་བལྟ་བར་མི་སྟོགས་
པ་རྣམས་ལ་པན་ཕྱིར་ཆོག་འགྲེལ་པལ་ཆེ་བ་ཡང་རགས་རིམ་གྱི་ཚུལ་དུ་
བཀོད། པལ་ཆེར་གྱིས་ཤེས་སྟོབ་རྣམས་དང་། རྒྱས་བཤད་གྱི་རིགས་
གཞན་ལས་ཤེས་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱང་གཞུང་དོན་ཆང་མ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
བྱ་ཕྱིར་དེ་དང་དེའི་ཐད་གྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལ་བལྟ་བར་གྲོས་ཤིག་ཅེས་བྲན་
བསོས་ཁ་བྱང་གི་ཚུལ་དུ་བཏབ། དོགས་པ་དབྱུད་པར་འོས་པའི་རིགས་
རྣམས་རང་གཞན་ལ་སྟོབ་སྟེད་འབྱུང་ཕྱིར་ངལ་བ་ལ་མ་ཅེགས་པར་སོ་སོའི་
མཆོམས་སུ་ཇི་ལྟར་འོས་པ་བཀོད་པ་བཅས། དེས་ན་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མི་མ་བུ་པའི་རང་བཟོའི་བཤད་ཡམས་འབྲེང་
བར་བསྐྱེགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཡང་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་སྟོབ་
བསྟུས་ཏེ་སྒྱུར་དུ་བཤུས་པ་ལ་སྒྱུར་བྱང་གསར་དུ་བཀོད་པ་ཅིམ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། སྟོན་བྲོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོག་པར་
འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསལ་བར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་རྣམས་ཅུང་
ཞིག་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཡོད་པ་ཡང་མགོ་འདུག་ཀྱིན་ཏུ་ཞིབ་མོར་
དཔྱོད་ན་ཤེས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དགག་སྒྱུབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མང་པོ་

ནི་གཞུང་དོན་བསྐྱེད་ས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཟད་ཡི་གེས་ཀྱང་འཛིག་ས་ཤིང་།
 ལྷག་པར་སྒོན་བྱོན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་ནི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 འགའ་ཞིག་ཅུ་མ་མཆིས་ན་ལས་ཆོག་དོན་ལ་འབྲུལ་བའི་ཆ་ནི་འབྱུང་མི་སྲིད་
 བ། བདག་ཉིད་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་ཞིག་གིས་དེ་དག་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་
 རྣམ་བཞག་སྤྲོ་བ་ནི། ཡུལ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངག་གི་ཉེས་པ་གསོག་པ་
 ལས་མ་འདས་སོ་སྣམ་ནས་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲིབ་ས་པ་བྱུང་དུར་བཀྱིད་ཅིང་། དེ་
 ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། བྱོད་ཀྱིས་གཞུང་འདིའི་གོང་འོག་རྣམས་སུ་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་
 བའི་འདོད་ཚུལ་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་སྒྲོན་བརྗོད་མང་ཅུ་མ་བཀོད་འདུག་པ་
 དེ་དག་ཀྱང་ངག་གི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུལ་དེ་
 ནི་སྒྲོད་འདུག་ལས། འཛིག་རྟེན་རྣམས་འབྱོར་ཀྱིས་གཞོད་ཅིང་། །རྣལ་འབྱོར་
 པ་ཡང་སྒྲོ་བྱུང་ཀྱིས། །གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཞོད། །ཅེས་བྱུབ་མཐའ་
 ལ་མ་ཞུགས་པའི་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་བྱུབ་མཐའ་
 ལ་ཞུགས་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པ་དང་། བྱུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ཡང་འོག་མ་
 འོག་མའི་འདོད་པ་ལ་གོང་མ་གོང་མའི་རིགས་པས་གཞོད་པར་གསུངས་
 པས། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་པལ་ཆེ་བ་འཐད་ལྡན་དུ་ངེས་
 ཀྱང་འགའ་ཞིག་བྱུབ་མཐའ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཆ་རྣམས་ལ་བྱུབ་མཐའ་གོང་
 མ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པས་གཞུང་ན་མི་འཐད་པའི་གཞོད་བྱེད་འདུག་པ་ནི་
 གོང་མའི་གཞུང་པལ་མོ་ཆེར་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱབས་འདིར་
 ཡང་གོང་མའི་རིགས་པས་དཔྱེད་པའི་ཆེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་དངོས་

སྤྱ་བཀོད་པ་ནི་དེ་དག་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཆེ་ལན་
འདེབས་ཚུལ་དང་། ཁས་ལེན་འཛིན་མཆམས་སོགས་ཀྱང་ཞེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དང་། རོན་གྱི་གནས་ཆོད་དངོས་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་
འཐད་པ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བཀོད་པ་ལས། རྩེ་བྲག་སྤྱོད་
ལ་སྤྱད་ལྷགས་དང་། བརྟམས་པ་དང་། མ་གྲུས་པའི་བསམ་བསམ་བཀོད་པ་མ་
ཡིན་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ། དེང་སང་རང་
ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བར་ཁས་འཆེ་ཞིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཡང་ཅེ། གསང་ཆེན་སྤྱོད་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པར་རྫོམས་
པའི་ང་རྒྱལ་འཆང་ཡང་། རོན་དུ་གཞན་ལྷགས་ལྟ་བཞིག་རང་ལྷགས་ཀྱི་ལྟ་
སྟོམ་སྤྱོད་འབྲས་གང་གི་ཆ་ལ་ཡང་འདི་ཞེས་མཇུ་བ་མོ་འཇུགས་རྒྱ་མེད་
པར་སེམས་ལ་བསམ་རྒྱ་ཉོན་མོངས་དང་། ཁ་ནས་འདོན་རྒྱ་ལྷེ་མ་གཏོགས་
མེད་བཞིན་དུ་ཐོབ་དང་སྤྱི་བརྟོལ་གྱིས་གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བར་བྱེད་པ་ལ་
རིགས་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་པོ་དག་གིས་དད་ཅིང་གྲུས་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡང་མང་
ཞིག་མཆིས་མོད། དེ་དག་ནི་གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལྷ་གྲག་གཟིགས་ལྟ་བུ་པ་ཆེན་
པོའི་གསུང་། དེང་དུས་བསྐྱང་རྩི་འབྲུ་མང་པོ་ཡིས། །འགོ་བ་འདྲེན་པར་བྱེད་
ལ་ཅི་ཞིག་གསུངས། །ཞེས་པའི་ལུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་
དེ་འབྲུ་བའི་ཐེག་ཆེན་པར་རྫོམས་པ་དག་ལ་སྐབས་སུ་འཛིན་པ་བས་ཀྱི་བྲག་
སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་འདི་དག་ལ་དད་གྲུས་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་དུ་བྱ་བར་
རིགས་ཤིང་། གཞན་ཡང་དེང་སང་གི་ཐེག་ཆེན་པར་རྫོམས་པ་མང་པོ་ཞིག་

ལས་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་བྱ་འདི་དག་ལྷུང་དང་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་
 ཏན་གང་གི་སྒྲོན་ས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པས་ན། བདག་ནི་
 ཆེ་རབས་ཀྱི་འཕྲིང་བ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་འང་མཁས་པ་དེ་དང་དེ་འདྲ་
 བར་གྱུར་ནས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་འཛིན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྤྱོད་ནས་སྒྲོན་
 ལམ་འདེབས་པ་ལས་བརྟན་པ་དང་མ་གྲུས་པའི་བསམ་པ་མི་ལམ་དུ་ཡང་
 མེད་ན། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་འདོད་ཚུལ་དོན་ལ་གང་གནས་དབྱུང་པ་
 ཅུམ་ལ་ངག་གི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་མ་མཆིས་སོ་སྟུང་མོད། འོན་
 ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ལྷུང་བ་འགྱུར་བའི་སྒྲོ་ཞེས་པ་ལྟར་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 ནི་ཆེས་ཆེར་བབ་ཅིང་སྤྱོད་བས་ན། གལ་ཏེ་མི་ཤེས་པའི་དབང་ལས་ཉེས་པར་
 འགྱུར་བ་དག་མཆིས་སུ་བེན་ན་ཡང་། དེ་དག་ཡུལ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་
 སྤྱོད་བཞགས་པར་བབྱེད་ན་དག་པ་དང་ཆོངས་པར་ཡང་ཅིའི་སྤྱོད་མི་
 འགྱུར། དེ་དག་ཏུ་མ་བཟང་ད་དུང་བདག་གིས་བཀོད་པའི་གཞུང་འདི་ལ་འགལ་
 འཁྲུལ་གྱི་རིགས་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་སྤྱོད་པས་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པས་ལྷུང་སྤྱངས་པའི་གཟུ་བོའི་སྒྲོས་དཔྱོད་དེ་
 གཞུང་དོན་དང་འགལ་བའི་རིགས་མཆིས་ན་ཆོག་དོན་གྱི་ཆ་འདི་དང་འདི་
 ལ་མི་འཐད་པ་འདི་ལྟར་མཆིས་སོ་ཞེས་གད་བདར་གྱི་ཚུལ་དུ་གསལ་པོར་
 སྤྱོད་བར་མཛོད་ཅིག་དང་། དེ་ལ་བདག་གིས་ཀྱང་ལྷུང་དང་རིགས་པས་
 གཞལ་ཏེ་ཞོར་འཁྲུལ་དུ་ངེས་པ་རྟོག་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
 ཞེས་སྤྱོད་བོར་ཞོད་པར་བབྱེད་བཞགས། བདག་གི་སྤྱོད་བའི་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་གཞན་

ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲེན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ལ། ཡང་། ལ་
ལ་དག་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་སྒྲུང་ལྷུགས་ཀྱི་བསམ་བས་རྒྱ་མཆོན་མེད་པར་ཅི་
རིགས་སུ་སྒྲུབ་དག་ཀྱང་འབྱུང་སྲིད་ན། དེ་དག་ལ་ནི་བསྟོན་པ་དང་སྟོན་
ཅིག་ཏུ་ཚོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟར་བཟོད་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ངང་དུ་
བཞག་པར་བྱ་བ་ལས་དོན་མཐུན་ཀྱི་ལན་བྱ་བའི་གནས་མིན་པས་ཅི་དགའ་
བར་ཡང་སྟོས་ཤིག་ཅེས་འབྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲེང་ནས་སྐར་ཡང་
ཆོགས་སུ་བཅད་དེ་སྒྲུབ་ནི།

༥ རྩམས་མཆོན་པའི་འཛིན་མའི་བྱོན་འདི་ཆོས་ཀྱིས་འགྲངས་མཛད་
རྒྱུ་ཀྱི་མཆོག་འཕགས་ཡུལ་མཁས་གྲུབ་གངས་མེད་དབུས་ན་སངས་རྒྱས་
གཉིས་པར་ཡོངས་གྲགས་པ། །དབྱིག་གཉིན་ཞབས་ཞེས་སྟོན་པའི་སྒྲུབ་
དབུས་སྲིད་པ་གསུམ་ན་སྟུང་དེ་བ། །གང་གི་ལྷ་ཞབས་སེན་ནོར་བུའི་ཚུ་
སྟེས་བྱང་ཚུབ་བར་དུ་སྒྲི་བོར་འགོད། །མགོན་དེའི་གསུང་གསང་བདེ་འབྱུང་
རལ་སྟོང་ནས། །ཆོས་མཛོན་མཛོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གདམས་། །དོན་བཟང་
དབུལ་ཀྱི་བྱེ་མ་འཛེན་པའི་རྒྱུ། །ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་ཐུར་བའི་དཔལ་དུ་
འབབ། །དེ་ཡི་དགོངས་དོན་གསལ་བྱེད་འཕགས་བོད་ཀྱི། །མཁས་དབང་དུ་
མས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གསུང་། །དེང་སང་དུས་ནའང་དབྱར་སྟེས་རྩ་
སངས་བཞིན། །ཉམས་པ་མེད་པར་འཁོར་ཡུག་བྱོན་འདིར་སྟོན། །སྟོན་
རབས་རྩན་དབང་དེ་དང་དེ་དག་གིས། །དགོངས་ཤིང་གཟིགས་པའི་ཡུལ་དུ་
མ་གྱུར་པའི། །ཆོག་དོན་འགའ་ཅམ་བདག་ལྟའི་སྟོ་སྟོས་ཀྱིས། །ཉིན་མཆོན་

བསམ་གྱང་དམིགས་སྤྲོམ་མཆིས་ན། །སྒྲར་ཡང་གསལ་ལ་ཡང་གསལ་ཇི་
 བཞིན་དུ། །དགོངས་དོན་འཆད་པའི་ངལ་བའི་ཁུར་འཇིན་གྱང་། །མཁས་
 ཞིང་ནམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་ཆོགས་ལ་ནི། །བསྐྱབས་ཟིན་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དུ་
 འགྱུར་སྤིང་མོད། །འོན་གྱང་དེང་དུས་བདག་འདྲའི་སློང་མན་པལ། །རྒྱས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་མཐོང་ཆེ་མགོ་བོ་མོངས། །མདོར་བསྐྱས་སྤྱིང་པོ་བསྟན་
 པས་ས་མི་ཆོད། །བར་མ་དོ་རུ་སྒྲོན་པའི་གར་སྟབས་བསྐྱར། །ལ་ལ་
 བཏུགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཇིན། །འགའ་ཞིག་ཆོག་དོན་འགའ་ཅམ་
 ཁུར་དུ་འཇིན། །པལ་ཆེར་གྱངས་གྱི་གནད་ནམས་དགྲགས་ཞིང་སྤེབས། །
 གཞུང་དོན་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ་དུམ་བུར་ཐོར། །ལྷག་པར་སྒྲོན་གྱོན་དམ་པ་
 རྣམས་གྱི་གསུང་། །ཆེས་ཆེར་ཟབ་ཅིང་བརྗིང་བའི་གཞན་དབང་
 ལས། །དཀའ་བའི་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་ས་འོག་གི་ །གཏེར་བཞིན་སྒྲོག་ཏུ་
 གྱུར་པ་དག་གྱང་མཐོང་། །དེས་ན་གཞུང་ཆེན་འདི་དང་འདི་འདྲ་བའི།
 དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་འདོད་ན། །རྩ་བའི་ཆོག་འབྲེལ་མ་བརྗེད་
 ལམ་མེར་གསལ། །རིག་པའི་གཤོག་རྒྱབས་ནམ་མཁའི་རྒྱ་བཞིན་
 དཔྱོད། །གོ་དོན་མ་ནོར་གནད་གྱི་དོན་པོར་བཟུང་། །ཚོད་པའི་ཆེ་ན་རིགས་
 པའི་འབྲུལ་ཆེན་གཤོམས། །ལན་གྱི་ཆེ་ན་དམ་བཅའི་རྩ་བ་བརྟན། །འཆད་
 པའི་ཆེ་ན་འགལ་མེད་འབྲེལ་བར་སྒྲ། །ཉམས་སྤྲོལ་ཆེ་སྤངས་གཉིན་མ་
 རོར་བར། །རང་གཞན་རྒྱུད་ལ་སྒྱུར་ཐབས་ཤེས་གྱུར་ན། །ཐོས་བསམ་ངལ་
 བ་བསྟན་པའི་དགོས་དོན་གྱི། །སྤྱིང་པོ་ལག་ཅེར་ལོན་པ་ཉིད་ཡིན་

གྲི། །གཞན་དུ་ཆོག་འཁྲིང་འཆེལ་བའི་ཚུད་པ་དང་། །ཅ་འབྲེལ་མིག་བཤམ་
 ཅམ་གྲིས་ཆོག་འཛིན་དང་། །མགོ་པོ་སྟོངས་པའི་ཐབས་ཅམ་ལྟར་ལེན་
 བས། །ཕྱལ་དང་ཡུན་གྱི་དགོས་པ་འབྲུབ་མི་འབྲུར། །དེ་འདྲ་དག་ལ་ཕན་པར་
 བྱ་བྱིར་དང་། །རང་གི་ཡིད་ལའང་གོམ་པར་བབྱིད་སྦྲད་དུ། །གཞུང་ལུགས་
 འདི་ཉིད་སྦྱ་བའི་མགྲིན་པ་ནི། །ཅུང་ཞིག་གཞེངས་སུ་བསྟོད་པ་ལྟར་བབྱིས་
 མོད། །དེ་ལྟར་ཡང་དེང་དུས་བྱུང་བསྟན་ནི། །ལྟག་ཅུ་ཆད་པའི་རྩིང་བཞིན་
 རེ་དམར་གྱུར། །ཆོས་དང་ཆོས་སྦྱ་ལམ་ཁའི་པོང་བ་བཞིན། །རྒྱགས་དང་
 དེགས་པའི་སྦྱེ་པོ་གཙུག་རྒྱན་བཞིན། །ཆོས་པར་སྟོམས་པའི་གང་ཟག་པལ་
 ཆེར་ཡང་། །ཟང་ཟེང་ནོར་དང་སྟན་གྲགས་ལ་སོགས་པ། །ཆེ་འདིའི་འདུན་
 ཐབས་རྩིས་སུ་འཛིན་པ་ལས། །ཆོས་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྲིད་མཐར་
 གྱུར། །འདི་ལྟའི་དུས་སུ་གཞུང་ལུགས་འདི་འདྲ་བ། །འཆད་དང་ཚུམ་པའི་
 དལ་བ་བསྟན་ན་ཡང་། །ཡ་སོ་ཅན་གྱི་བ་སྦྱང་མང་བའི་བྱིར། །སྦྱིང་དང་རྟ་
 བའི་བྱུག་རྩར་གྱུར་གྱི་དོགས། །འོན་ཀྱང་འཇམ་མགོན་མི་ཡི་སྒྲོས་གར་ཅན།
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་ཅོང་ཁ་པའི། །ཐུགས་བསྐྱེད་ཐིན་ལས་དུས་
 རིང་བསྐྱལ་པར་ཡང་། །འཇད་པ་མེད་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ལ་བརྟེན་ནས། །
 བསྟན་པའི་ཅ་ལག་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་པའི་ཆོས་
 ཀྱི་སྡེ་རྣམས་སུ། །ད་ལྟའི་དུས་ནའང་སྡེ་སྟོད་འཆད་ཉན་དང་། །བསྐྱུང་གསུམ་
 ཉམས་ལེན་སྟོན་ཀའི་སྦྱ་ལྟར་གསལ། །དེ་དག་རྣམས་སུ་སྟོགས་ལ་རྣམ་
 དཔྱོད་ཅན། །གཞུང་བརྒྱ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་སྐལ་བཟང་གི། །རིགས་ཅན་

དུ་མའང་མཆིས་པ་དེ་དག་གི། །ཆེད་དུ་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
 བཀོད། །འདི་ནི་རྩ་བའི་དགོངས་དོན་གཞི་རུ་བཟུང་། །མང་པོའི་རྒྱས་བཤད་
 དོན་གྱི་སྙིང་པོར་བསྒྲིལ། །གསལ་མིན་དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ལྟག་པར་
 བཀོད། །རིགས་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱང་ཞར་ལ་སྒྲིལ། །དེ་ཕྱིར་སྡོན་ཡོད་
 འབྲེལ་བ་སྐྱར་ཅམ་མིན། །རང་བཟོའི་བཤད་ཡམས་བསྒྲིགས་པའི་འབྲེང་
 བའང་མིན། །འདྲ་ལ་མི་འདྲའི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ཅམ། །མཆིས་མིན་ཞིབ་
 མོའི་སློ་ཡིས་བརྟགས་ན་ཤེས། །འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྟན་
 ཕྱིར། །ཆོག་དང་དོན་གྱི་ཆ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་། །སྲིད་ན་ཆོས་སྐྱན་ལྟན་པའི་
 ཆོག་རྣམས་ཀྱིས། །རིགས་དང་རིགས་མིན་དབྱེ་བ་འབྲེད་པར་འོས། །
 འདི་ནི་མཁས་འདོད་མ་ཡིན་གྲགས་ཕྱིར་མིན། །ཟང་ཟིང་རྟེན་དང་བཀྱར་
 སྟེའི་ཕྱིར་མིན་ཏེ། །བསྟན་པའི་རྩ་བ་མདོན་པའི་རང་ལྷགས་འདི། །མི་
 ཉམས་ལུན་དུ་གནས་པའི་ཆེད་ཁོ་ན། །འདིར་འབད་དགོ་བ་དུང་དང་ཀྱན་ད་
 ལྟར། །དཀར་བའི་ཕྱང་པོ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། །རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་
 འཇམ་མགོན་སླ་མའི་བསྟན། །བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱིས་དར་ཞིང་རྒྱས་གྱུར་
 ཅིག །རྒྱལ་བསྟན་གནས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་རྣམས་ཀྱི། །འདུས་པ་མཐའ་དག་
 ཐུགས་མཐུན་བྲིམས་གཙང་ཞིང་། །བཤད་དང་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དབྱུར་མཆོ་
 ལྟར། །འཕེལ་བས་སྤྱི་རྒྱའི་བསོད་ནམས་ཞིང་གྱུར་ཅིག །བསྟན་འཛིན་དམ་
 པའི་སྤྱིས་མཆོག་མཐའ་དག་ཀྱང་། །སྤྱི་ཆེ་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་ཡར་ལྷུར་
 འགྲན། །འཆད་ཅོད་ཅོམ་པས་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་པ་ལ། །འཇམ་མགོན་སླ་མ་

ཉིད་དང་མཚུངས་གྱུར་ཅིག །མངོན་པའི་སྡེ་སྟོང་འདིས་མཆོན་ལུང་རྟོགས་
 གྱི། །བསྟན་པ་རྣམ་དག་ས་སྟེང་བྱུང་གྱུར་ཅིང་། །མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་
 བསྟན་ལ་སྤྲི་བྱ་དང་། །རི་མོར་བྱེད་པས་ཉིན་མཆོན་འདེམ་བར་ཤོག། །དེ་ཡི་
 དགོ་མཐུས་ཡངས་པའི་འཛིག་རྟོན་ཀུན། །བདེ་སྦྱིད་ཉིན་མོའི་སྤང་བས་
 ཡོངས་བྱུང་སྟེ། །བསྐྱལ་བཟང་རྫོགས་ལྡན་གསར་པའི་ལང་ཆོའི་བཞིན། །ཅི་
 ཡང་ངོམས་པའི་དགའ་སྟོན་མངོན་གྱུར་ཤོག། །ཐོས་བསམ་ལ་གཞིལ་སྟོ་
 གྲོས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་། །ཆོས་བཞིན་སྦྱོང་ལ་བར་ཆད་མེད་པ་དང་། །གཞུང་
 རོན་རྟོགས་པའི་སྟོ་གྲོས་རྒྱས་གྱུར་ཏེ། །འཇམ་དབྱངས་གཉིས་པ་ལྟ་བུས་
 ཡོངས་གང་ཤོག། །རི་སྤྱིད་རྒྱལ་བསྟན་གནས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ། །བདག་གི་བསྟན་
 བཅོས་འདིས་ཀྱང་ཐར་འདོད་ལ། །སྤང་དོར་གསལ་བའི་གཉིན་དུ་སྦྱིན་གྱུར་
 ཏེ། །ངལ་བའི་འབྲས་བུ་དོན་དང་ལྡན་པར་ཤོག། །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་
 རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་ལོ་བཞི་ལྡན་རྟོན་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །རྒྱལ་
 བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་འཛིན་པ་དང་། །འཆད་དང་སྦྱབ་པ་སྦྱིང་པོར་བྱེད་པར་
 ཤོག། །ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་གནས་ལས་ཡིད་རབ་འབྱུང་། །བསྐྱབ་
 གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ལ་གནས། །ལྷག་པར་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོ་
 གྲོས་གྱིས། །བདག་ལྟའི་ས་བོན་དུང་ནས་འབྱེན་པར་ཤོག། །ཡུང་པོ་ཁམས་
 དང་སྦྱེ་མཆེད་གནས་ལ་མཁས། །བདེན་བཞིའི་འཇུག་སྟོག་སྤང་དོར་མ་ནོར་
 སྦྱོང་། །དེ་མཐུས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་སྟོངས་པའི་ཐུན། །གཏན་ནས་བཅོམ་
 པའི་གྲོལ་བ་མཆོག་ཐོབ་ཤོག། །སྦྱོང་དང་མངོན་པར་ཤེས་པའི་དཔལ་མངའ་

ཞིང་། །ཆོད་མེད་རྣམ་ཐར་ཟད་པར་བེལ་གཞོན་སོགས། །ཡོན་ཏན་ཟད་མི་
 ཞེས་ལ་དབང་འབྱོར་ཏེ། །རྒྱལ་མཆོད་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་སྦྱོད་པར་ཞོག །
 མཐར་ཐུག་སྟོབས་བཙུང་ཁོ་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས། །ཞེས་བྱ་མ་འདྲེས་
 འབྱེད་པའི་མཁྱེན་པ་རྒྱས། །ཁམས་དང་བསམ་པར་འཆམས་པའི་ཆོས་སྟོན་
 པའི། །ཀུན་མཁྱེན་མཆོག་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཞོག །མདོར་ན་མཁའ་
 མཉམ་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ། །སྤྱུག་བསྐྱེད་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ལས་སྦྱོལ་
 ཏེ། །གཏན་བདེ་སྒྲོན་མེད་པའི་གོ་འཕང་ལ། །འགོད་པའི་དེད་དཔོན་མཆོག་
 ཏུ་གྱུར་ཅིག་གྱ། །ཞེས་ཆོས་མཛོད་པའི་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་
 བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྤར་
 བདག་ཉིད་སེར་སྒྲིབ་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་སྤྱིང་དུ་སྦྱོབ་གཉེར་བ་བྱིས་
 སྐབས་དཀའ་གནད་འགའ་ཞིག་ལ་རང་གི་གོ་རྟོགས་འཆར་ཚུལ་དང་ཅོད་
 པའི་རིགས་པ་འབབ་ཚུལ་བརྗེད་བྱང་ལྟ་བུར་བཀོད་པའི་ཡི་གེ་རིམ་འབྲུར་
 ལ་བཏྲེན། དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་ནས་འདི་དག་སྟོགས་སྟེབས་ཀྱི་
 གཞུང་ཆོན་གོང་འོག་འབྲིལ་བ་ཞིག་བྱིས་དགོས་ཞེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 མོད་ཀྱང་། བར་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་གཡོང་བའི་གཞན་དབང་འབའ་ཞིག་ཏུ་
 འབྱུན་པས་རིམ་ལུས་ཁར། ཞིབ་ཏུ་བསམ་ཆེ་དེང་སང་མཁས་བཙུན་བཟང་
 གསུམ་འཛོམས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ངལ་
 བསོ་མཛད་པ་ལས་འདི་རིགས་ཀྱི་སྟོས་པ་ཆེར་མི་མཛད་ན། བདག་ལྟ་བུས་
 སྦྱོ་བའི་ཁུར་འཛིན་ཀྱང་ཕ་སྦྱེས་སེལ་རྒྱལ་ཞུགས་འཆང་བ་ལྟར་བབས་

[illegible]

བར་མི་མངོན་ནོ་སྒྲིབ་ནས་སྒྲུབ་ཡང་འགོད་པའི་ཁུར་འབྲེར་བ་པོ་ནི། གོང་
ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་ཡ་སྐྱ་བཅར་ཞབས་ཁུ་བ་དར་ཏན་མཁན་པོ་སེར་
སྒྲིབ་མཁན་བྱར་སྐྱལ་མིང་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དུ་འབོད་པས་རབ་
བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་མོ་བྱ་ལོའི་དགུན་ཐོག་ཡེ་ཇེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཀུགས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་སེ་ར་ཆོས་སྤེངས་སུ་
མཆོམས་བཅད་ཅིག་བཞུགས་སྐབས་ནས་མགོ་བཅུམས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་བྱི་ལོ་
ནང་གཡེང་བ་དང་ཁ་འདོན་གྱི་སེང་དབར་ནམ་བྱུང་ལ་ཅི་སྟོགས་སུ་བྲིས་ཏེ་
ལོ་དེ་ཁའི་ནང་ཡ་རྒྱལ་དབང་འཛིན་ཏེན་གསུམ་མགོན་སྐྱེ་འབྲེང་རིམ་བྱོན་
གྱི་དབྱེས་ཤིང་། རང་བྱུང་འཕགས་པའི་བསྟེ་གནས་བྱུ་འཛིན་གཉིས་པའི་
གཞལ་མེད་ཁང་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལའི་རང་ཤག་ཏུ་མཇུག་ཡོངས་སུ་བྱུབ་
པར་བཞུགས་པའི་དགོ་བས་འགྲོ་ཀུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་ལ་རེག་པ་
ཉིད་དུ་བྱུར་ཅིག །

༥ མོ་སྐ་སྟེ་སི་རྩྭ། འཛམ་བུ་རྒྱ་དཔེ་སྐས་བྲངས་སྤྱིང་བཞིའི་དབུས། །བྱུབ་
བསྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་བཅུགས་ས་འཛིན་དབང་། །ནམ་བཞི་བྱུབ་མཐའི་
བང་རིམ་མངོན་མཛེས་པས། །འཛམ་སྤྱིང་ཡངས་པའི་བྱོན་ལ་དགོ་ལེགས་
སྤྱིན། །མ་སྒྲིབ་སྤྱིང་སྟོབས་ཀུསྟེ་ར་ཡི་བྱོང་། །བསྐྱབས་སྤྱིས་བྱུང་རིགས་འོད་
སྤྱིང་སྤྱིང་འབར་བའི། །སྐྱེ་མཆེད་སྤྱིད་པའི་འཕྲོན་བྱེད་བྱུང་དག་གིས། །གོང་
འོག་མངོན་པའི་སྤྱིད་ཆལ་མཛེས་པར་བྱས། །དེ་ལས་བརྗོད་བྱ་ཤེས་བྱའི་
གཞི་ལྷ་པོ། །རྗོད་བྱེད་དབྱེད་གསུམ་དག་པའི་གནས་བརྒྱུད་གཞུང་། །ལེཌ་

བཤད་ཆོས་མངོན་མངོད་ཅེས་གྲགས་པའི་གཏམ། |འཕགས་དང་བསེལ་
 རིའི་ཁོར་ཡུག་ཁྱོན་འདིར་སྟན། |འཇམ་མགོན་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་སྟོབ་
 ཆོག་ས་གྱི། |ཐུགས་སྟོན་ཉིད་ལས་དེང་གི་བར་དུ་ཡང་། |གདན་ས་གསུམ་
 གྱི་ཀུན་རའི་བྱ་ལམ་ངོགས། |བཀའ་པོད་མདའ་ཡི་བཤད་སྒྲུའི་ཚུ་འཛིན་
 དགྱིགས། |དེའི་ཕྱིར་སྟོགས་ལ་གེ་གེའི་སྤྱ་ཅན་མངལ། |བརྟམ་བཏགས་
 དོན་དམ་ཆོས་མངོན་སྟུམ་པའི་ཆེད། |ལེགས་བཤད་གསར་པའི་དབྱར་རྩ་
 དལ་སྟོགས་པས། |ལྷང་རིགས་སྟོས་གར་སྟེ་འདིར་སྤྱར་ཡང་སྤྱར། |དེའི་
 སྤྱད་རྒྱུད་སྟོད་མཁན་ཟུར་མིང་འཛིན་ནས། |ཆོས་སྤྱིན་འཛད་མེད་པར་གྱི་
 རྒྱ་སྤྱར་ཞིང་། |མཁས་བསྟུས་བཟོ་རིགས་སོར་མོའི་གར་སྟབས་ལས། |
 ཟུང་བའི་དགོ་དང་སྟག་བསམ་སྟོབ་བའི་བེད། |ཆོགས་གཉིས་ཀྱུན་འཛིན་ཆལ་དུ་
 ཉིར་འཕོས་པའི། |དཀར་བའི་འོད་དང་འགྲོགས་པའི་རྣམ་དཀར་མཐུས།།
 རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཞུ་སེར་རིང་ལུགས་ཆེ། |དུས་མཐར་འཕེལ་རྒྱས་
 ཡུན་དུ་གནས་གྱུར་ཅིག |དེ་འཛིན་འཕྲིན་ལས་མཆན་ཅན་སྟབས་མཆོག་
 གིས། |མཆོན་པའི་བསྟན་འཛིན་གང་ན་སུ་བཞུགས་རྣམས། |སྤྱི་ཆེ་རྟག་
 བརྟན་སྟབས་ཆེན་མཛད་འཕྲིན་གྱི། |འོད་སྤང་སྤྱིད་ཞིའི་ཁོངས་ལས་བརྒྱལ་
 གྱུར་ཅིག |མ་སྤྱད་ཐོས་བསམ་ཞོར་བུས་གཏམས་པའི་སྤྱིང་། |འདིས་མཆོན་
 རིས་བྲལ་ཆོགས་གྱི་མཆོག་རབ་དག། |ཐུའ་མཐུན་ཁྲིམས་གཙང་བཤད་དང་
 སྟབ་པ་ཡི། |མཛད་པས་དབྱར་མཆོའི་དགོ་མཆན་འཕྲོག་གྱུར་ཅིག |བསེལ་
 རིའི་འབྲུད་མོས་བསྟོར་བའི་སྟན་སྟོངས་འདིའི། |དཔོན་འབངས་སྟེ་བཞིའི་

མོར་ལ་ཕྱག་དོག་པའི། །མི་དང་མི་མིན་བསམ་སྒྲིབ་རྩ་བ་མོའི་ལས། །གང་
 བཅུ་མས་མིང་གི་ལྷག་མར་ཞི་གྱུར་ཅིག། །འཛིག་ཏེན་ཀུན་ཏུ་ནད་ལྷག་འབྲུག་
 ཚོད་སོགས། །སྟོགས་མའི་རང་མདངས་ཕྱི་རུ་འཕོས་པའི་སྟོངས། །ཅི་
 མཆིས་ཞི་ཞིང་བདེ་སྦྱིད་རྫོགས་ལྡན་ལ། །སྦྱོད་པའི་སྐྱལ་བཟང་དགའ་སྟོན་
 མདོན་གྱུར་ཅིག། །པ་མ་ཉི་རུ་འབྲེལ་ཐོབ་སྟོས་བྱེད་ཀྱིས། །ཐོག་བྲངས་མཐའ་
 གླས་མ་གྱུར་ཡིད་ཅན་འགྲོས། །བྱས་བསགས་ཉེས་ཆོགས་བྲབ་འཇུག་
 ཀླང་སེན་ཟླ། །དགེ་ཆོགས་མཐོ་རིས་ཆབ་ཀྱིས་བཀྱས་གྱུར་ཅིག། དེ་ལྟར་
 སྐྱབ་ལ་ཐོགས་མེད་མཐུ་ལྡན་པའི། །སྦྱར་མཛད་མགོན་དང་ལས་ཀྱི་གཤེན་
 རྗེའི་རྒྱལ། །འདོད་ཁམས་བདག་མོ་ངལ་བསོས་པོ་ལ་སོགས། །ནམ་བཞིའི་
 འཕྲིན་ལས་གཡེལ་མེད་སྦྱོང་གྱུར་ཅིག། །བྱད་པར་སྡེ་འདི་སྦྱོང་བའི་གཡུར་
 དམ་ཅན། །དྲིགས་པ་ལྷུ་སྤྲིང་མི་བྱིན་ཏ་ར་ཡིས། །ཐུགས་དམ་མ་གཡེལ་
 ཡེ་ཤེས་སྦྱན་མ་རྟུལ། །དུས་ལ་བབ་བོ་མཐུ་དབྱང་སྦྱིད་གྱུར་ཅིག། མདོར་
 ན་མ་གྱུར་འགྲོ་ནམས་སྦྱེས་ཐོབ་དང་། །ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་དང་ཟག་མེད་ཤེས་
 རབ་ཀྱིས། །སྤྲིད་ཅིའི་སྤྲ་རྒྱས་རྩ་སྦྱོར་དབྱང་བཅོམ་སྟེ། །ཐར་པ་མཆོག་གི་
 རྒྱལ་ས་ཐེན་གྱུར་ཅིག།

ཅས་ལྷུང་རིགས་སྤྱོད་པའི་དབང་ཕྱག་མཁན་ཆེན་བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྡན་
 སྟོགས་དུས་ཀྱི་པརྟེན་ཆེན་པོ་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དབང་བཟང་
 པོའི་གསུང་གི་ཉིང་ཁུ་ཆོས་མདོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་
 བྱེད་པའི་ལེགས་བཤམ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་སྤྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་སྤྱོད་

མོ་ཞིག་ནས་ལྷགས་བཅམས་ཟིན་འདུག་རུང་། བར་དུ་མ་འཁོད་ཅིང་ཆོས་
འགྲིམས་རྣམས་ནས་འདི་བའི་ཆ་རྒྱུན་འཛོམས་པའང་དཀའ་བ་བཅས། ཡོད་
ཡོད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཞིག་ལས་དཔེ་རྒྱུན་མ་འཕེལ་བས། གྲག་རྒྱུད་རྣམས་ལ་མི་
ཕན་པ་འདུག་ན། དེ་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦྱང་དང་། བྱང་པར་མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་
ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་ཟབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་
བའི་བཀྱི་བ་འདི་རིགས་གོགས་མེད་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་
སྟམ་པའི་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཀྱན་ནས་སྦངས་ཏེ། ལྷག་དེའི་བཀའ་བློན་གྱིས་
འཆོ་བའི་སྟོབ་བྱའི་ཐ་ལལ་དགོ་སྦྱོང་གི་ན་པ་རྒྱུད་སྟོང་མཁན་བྱུང་མིང་འདྲིན་
སེར་སྦྱང་གོང་པོའི་རབ་འབྱམས་པ་དག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས། འབྲེལ་ཐོབ་
འདས་གསོན་གྱི་རྒྱ་དངོས་བྱུང་རིགས་ཚུད་མི་མང་འབར་གཞིར་ལེན་གྱིས་
བར་གྱི་རྒྱའི་ཐོག་ཏུ་སྦྱོར་བར་བཀྱིས་ཤིང་། གྲིས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ལའང་ཞིབ་
ལྟས་གྱིས་ཞུས་དག་པར་བཀྱིས་པའི་དགོ་བས། བདག་དང་པ་མས་མཆོན་
པའི་འགྲོ་ཀྱན་སྦྱེ་དང་སྦྱེ་བར་འཇམ་མགོན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྟོར་
ཞུགས་ཏེ་བརྟུར་བཏགས་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུར་
ཐོས་བསམ་སྟོམ་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་པོར་ཐེབས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་
མདོན་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་ལ་བདེ་སྟག་
ཏུ་མདོན་དུ་གྱུར་ནས་སྦྱར་དུ་སྦྱིད་པའི་འཁྲལ་འཁོར་རྩལ་པོར་བྱེད་ཞུས་པའི་
རྒྱུར་གྱུར་ཅིག་ཅིས་སྟོན་འདུན་གྱི་མཆོམས་སྟོར་དང་བཅས་པའི་བར་བྱང་
སྟོན་ཆོག་འདི་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སུག་གྲིས་སུ་བཏབ་པའོ། །

དཔར་བྱང་སྟོན་ཆིག

༥ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཆོར་རོ་གཅིག་ཏུ།

གཞིལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབས་སྤྱང་།

ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།

དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ།

གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།

རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཞོག

ཅེས་འཇམ་སྤིང་ཡངས་པའི་བྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འབྲེན་ཤུག་སེང་གའི་རིང་
ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འབྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བྱང་བསྟན་
བྱུང་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་
དགོ་བསྟེན་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ཤུག་ཏེ་དགོ་སྟོང་ཆོས་སྦྱ་བ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་
སྦྱར་བའོ། །

བླ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་མཛུགས་སྐྱོང་། marjamson618@gmail.com